

David Jan Žák

Návrat
Krále
Šumavy

LABYRINT

román o Josefu Hasilovi

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Vydáno s laskavým svolením nakladatelství Labyrint.

Knížku si můžete koupit do své sbírky zde:

<https://www.labyrint.net/kniha/535/navrat-krale-sumavy>

Návrat Krále Šumavy

Román o Josefu Hasilovi

David Jan Žák

Znění tohoto textu vychází z díla [Návrat Krále Šumavy](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Labyrint v Praze v roce 2012. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (David Jan Žák: Návrat Krále Šumavy), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 2.0 z 15. 3. 2021.

OBSAH

Část první NA ČÁŘE.....	8
Část druhá ÚTĚK Z LÁGRU	107
Část třetí AGENT-CHODEC	157
Část čtvrtá OPONA SE ZATAHUJE.....	323
Část pátá EPILOG	348
DOSLOV	364

Tátovi

Část první

NA ČÁŘE

POMALU PROJÍŽDÍ ŽELEZNOU RUDOU a mizí v temném stínu lesa. Cestuje z Prahy až sem k šumavským kopcům. Bez zastávky. Žádná z hlídek SNB si nedovolí zvednout plácačku a prohledat kufr i prostor pod sedadly ani legitimovat pasažéry. Diplomatické vozy policisté nechávají projet až k hranicím. Zatím. Pokud by však oba muži – Egon Brodský a jeho průvodce Gerard Morgan, diplomat z amerického velvyslanectví – jeli civilním autem nebo vlakem, kontrole by se nevyhnuli. Egon by musel v ostrém světle lampy, která by stála na stole vyšetřovatele Státní bezpečnosti, dlouze vysvětlovat, co ho dovedlo v doprovodu *nepřítele* až sem, na samý okraj světa, za nímž už je *jen špína imperialistických štváčů, co chystají další světovou válku*. Podobných výkřiků proti Západu jsou teď plné noviny. Nikdo by mu nevěřil, že vyrazil s americkým špiónem na výlet, aby zjistili, dá-li se na šumavských stráních lyžovat. Mladá socialistická společnost se teprve rodí, společnost pod diktaturou proletariátu, pod taktovkou Stalinovy Moskvy.

Dnes ráno Egon potkává ministra zahraničí Jana Masaryka. Masaryk je jako vždy ironický a srší vtipem. Ani ve snu Egona nenapadne, že je jedním z posledních lidí, kteří s tímto mužem hovoří mezi čtyřma očima. Zítra ráno najdou ministrovo tělo oblečené v pyžamu pohozené pod jedním z oken Černínského paláce. Za dvanáct dní se Egon zhroutí do křesla v pracovně seržanta americké výzvědné služby Kurta Tauba alias Franka Taylora. Až tady si uvědomí, jaký osud by ho čekal, kdyby byl zůstal a neutekl.

Stíny stromů se dlouží. Slunce mizí za horizontem. Ochladuje se. Jen bílé vršky kopců září. Poslední paprsky se od nich odrážejí a oslepují. Roztrhaná mračna visí nehybně.

Údolí popelaví. Temné modrofialové lesy se táhnou po celém horizontu a vytvářejí magickou kulisu. Vůz zastavuje na lesní cestě. Splývá s černajícími křovisky.

Zadní dveře vozu se nesměle otevřou. Objevuje se pevná kožená bota a nohavice. Egon vystoupí. Lehce si s Morganem kývnou na rozloučenou. Vůz zacouvá, otočí se a zmizí.

Egon si matně vzpomíná na své váhání, na náhlé nutkání otočit se ke všemu zády, neutíkat, nechat se chytit a soudit za něco, co nikdy nespáchal.

Naivně se v té chvíli domnívá, že by se mohl bránit, že by ho nechali, aby se obhájil, že by ho poslouchali. Soudruzi, do dnešního rána přátelští a solidární. Cítí se zneužitý a podvedený. Podvedený komunistickou stranou, samotným jejím předsedou Gottwaldem a jeho nohsledy.

Musí jim to říct! Musí! Zamíří proto na zpáteční cestu. Zajde na stanici SNB a přihlásí se. Bez boje neodejde.

Vykročí. V tu chvíli spatří postavu u kraje lesa. Strážník. Vysoký snad metr šedesát, víc ne. Egon se lekne. Muž je v uniformě SNB. Rentgenuje ho svými zapadlými očima. Svítí z temných prohlubní jak žárovičky. Jsou zarudlé. Asi se dnes v noci nevyspaly. Jde pomalu. Egon se před ním cítí jak myš chycená na konci labyrintu.

„Jen na mě hezky počkejte! Chci s váma mluvit!“ vykřikne strážce nového poúnorového pořádku a jeho hlas se do Egonových uší nepříjemně zabodne.

Je už blízko. Nepospíchá. Jistý si svou věcí, svou nadřazeností. Stojí teď rozkročený těsně před Egonem, který pohraničnicka převyšuje o celou hlavu, přesto se cítí pod psa. Zase ta myš, tentokrát vmáčknutá do kouta. Přimhouří oči, snad aby ho ten propalující pohled nesežehl. Muž, vlastně mladík – snad čtyřiadvacetiletý, schovaný v anonymitě uniformy. Jeho pohled nedůvěruje, pátrá v Egonových vráskách kolem očí. Trochu šilhá. Na tváři třídní neholené strniště s mapkami holé kůže, kde vousy ještě neraší. Z jeho šatů čpí pot a kasárenská zatuchlost.

„Sakra, z dálky jste vypadal jak nákej mladík.“

„Ted' už ne?“ zmůže se Egon na nenápadný odpor.

„Ted' ne! Kurva, chlape, kam jste se to nechal dovézt? Vy chcete vzít čáru přes kopečky, že jo?!“

„Ne, to ne!“

„Do prdele, nelakujte mě! Nejsem včerejší, jasný?“

„Jsem členem komunistické strany...“

„To sem já taky! A co má bejt?“ lže esenbák. On rudou knížku nemá, ani po ní netouží.

„Tady mám doklady. Jsem z ministerstva zahraničních věcí a právě se vracím. Rád bych byl do noci zpátky v Praze...“

„Kolik jste za ty falešný papíry zacáloval, he?“

„Falešný papí...“

„Hele, chlape! Strčte si je třeba do prdele, mně jsou ukradený. Radši vodtud zmizte! Ale fofrem. Pořád nahoru. Za nákejch dvacet minut vylezete z lesa, tam bude úvozová cesta a po ní jděte do kopce, jasný? Hejbněte kostrou. Do půl hodiny tudy projde hlídka. Až dorazíte k rozcestí a uvidíte železnej kříž, tak jste v suchu. Tam je americká zóna. Ted' už padejte a nezaclánějte!“

„Proč?“ zeptá se užasle Egon.

„Co proč?“

„Proč mi pomáháte?“

„Nejsem ve službě. Sloužím jinde, dál na východ, ve Zvonkový. Tady jsem soukromě.“

Mladíkova ústa se křivě usmějí a oči se zas rozhoří.

„Mám krátkou dovolenou. Tak už zdrhejte, sakra!“

„Dobře, už jdu. Jenom... komu můžu poděkovat? Jak se jmenujete?“

„Copak mý jméno někoho zajímá?“

„Zajímá... Mě... Třeba se vám budu moct někdy revanšovat.“

„To pochybuju... Dobrá. Jsem nákej Hasil. Pepa Hasil. A ted' už fakt zmizte, než se naseru a sundám kvér.“

* * *

STOJÍ U MALÉHO OKNA a pozoruje palouk za hájovnou. Přes zimu se sem stahují jeleni. Ve vysokých závějích těžko hledají potravu, sníh jim sahá až po břicha, proto na úzký dřevěný parapet dává každé ráno jablka, malá zakrslá pláňata, co rostou všude kolem opuštěných chalup.

Přicházejí až k oknu a hladově jí berou jablka přímo z dlaně. Už si na ni zvykli, na její zvláštní pach. Voní mlékem a skořicí.

Muž je od úsvitu do soumraku pryč, často i přes noc, buď vyse-dává na posedu, nebo v hospodě ve městě, a žena je sama.

Je jí devětatřicet a nemá děti. Nikdy je mít nebude.

Odvratí se od okna a odbelhá se ke stolu. Noha zas bolí. Jako by v ní měla střepinu. Bude změna počasí, cítí ji v kostech. Jaro. Za měsíc? Za týden? Na Šumavě přichází jaro zvolna, pomalu a táhle, ale pak je najednou tady a vy se ani nestihnete rozkoukat – a je pryč, pohlcené létem, které taky tak rychle spolkne podzimní pes-trobarevné listí, plískanice a nakonec vše schlamstne mrazivý sníh. Půlroční zima. Od listopadu do dubna. Mrtvá zima. Černá a bílá. Bílá a černá. Fialová.

Pohledem zavadí o stromy se zvrásněnou kůrou a s pokřivenými větvemi, připomínají stařeny postavené do sněhu, jako by přimrzly a nemohly jít dál. Rašelinově černé paragrafy, nachýlené do stran, jak se do nich opírají vichry. Jabloně – poslední svědci, že kolem žili lidé.

Většina chalup v okolí po válce osiřela. Je v nich ledová zima. Rozbité okenní tabulky, vyvrácené z pantů mlátí ve větru do kamenné podezdívky. Dveře plačtivě vržou, jako když se mrouská kočka. Střechou zatéká. Zlatokopové, kteří tudy od pětačtyřicátého procházejí, stačí většinu z nich vydrancovat. Vytrhat prkna podlah. Může být pod nimi zapomenutý rodinný poklad. Šperky. Stříbrné přibory. Jen pár z nich se zastaví a pomalu zapouští kořeny.

Manžel, hajný, dříve veselý, i za války, kdy nebyl důvod k radosti, ale dnes je zachmuřený, nemluvný samotář. I v hospodě sedává sám, pije sám.

Odkdy? Od chvíle, kdy vyhráli komunisté volby a dostali se k moci. Ted' už nemluví vůbec. Nikdy jim nevěřil, tak proč by měl ted'? Zpočátku se kvůli tomu hádají. Ona nadšená změnou, novými možnostmi, opilá sovětským Ruskem, osvobozením. On skeptický. Pak Jaromír rozbije sváteční sadu porcelánových hrníčků po babičce a s mluvením je amen. Ted' kolem sebe procházejí dva stíny. Smutné, tiché. Dva duchové z rozdílných vesmírů a mezi nimi mlha.

Pajdavě přejde od stolu zpátky k oknu a dívá se na bílou skvrnu sněhu táhnoucí se až k lesu. Stromy splývají v jediné modrozelené stěně, nehybné hranici mezi lidským světem a světem zvířat.

Ona stojí a připadá si jak ta jabloň, jak starý nachýlený strom s holou korunou, umrtvený, vyčkávající na jakýsi zázrak, na probuzení.

Jsou to už dva roky, uvědomí si, co Němci odešli. Odtáhli! Museli. Zavinili válku, tak ať platí!

A oni zaplatili, nechali na české straně Šumavy všechno, statky, pole, skříňe i nádoby, a mizeli pomalu za kopec do Bavorska. Brzy zaplatí i rozdělením své země na dvě části – východní a západní. Němci, kteří k životu potřebují les; štíhlé rovné stromy tyčící se k nebi, co strom to voják; jednu velkou armádu. Zanedlouho budou mít dvě postavené proti sobě, každou na jiné straně rozdělené Evropy.

Myšlenky se dál honí hlavou, ale s příchodem tolik očekávaných, jindy plachých jelenů se rozptylují a mizí.

Nejdřív se objeví šestnáctěrák Karel. Pojmenuje ho podle učitele Karla Kuthana ze Železné Rudy. Učitel je taky šestnáctkrát paroháčem. Svého paroží si ale na rozdíl od jelena není vědom. Chodí bezstarostně po městě a na potkání vykládá, jak strana se všemi zloději a příživníky zatočí. Každý druhý je podle něho *imperialistickým zlořádem*, na kterého brzy dojde. „Gottwald to tak nenechá! Ještě mu budeme líbat ruce, soudruzi!“ nechá se slyšet v hospodě, kde se na něho vrhne zedník Mika, který zaměstnává tři učně a ze dne na den se stane v učitelových očích buržoustem.

Potyčku urovná kominík Ivan Pazderka, taky komunista, ale jinak zlatej člověk, zlatej – aspoň podle ženských, kterým vymetá komín.

Za Karlem se sněhem brodí dva další jeleni, dvanáctérák Bohouš a drobný šesterák Josef. Proti svým druhům je poloviční. Malého jelínka má Vlasta nejraději. Snad proto, že je tak slabý a zranitelný. Připomíná jí Josífka od Prachatic. Poprvé ho spatří, když mu je patnáct, chodívá s manželem sestry Žofie, u kterého se v Písku učí bednařině. Prodávají po vesnicích vlastnoručně vyrobené štoudve, necky, vany, škopky, bečky, dřezy, putny, vědra, máselnice a konve z tvrdého dubového nebo bukového dřeva.

Je z nejchudší famílie, šesté ze sedmi dětí, o které se matka Rozálie postará poté, co ji opustí manžel. Je těsně před válkou. Všechny děti od útlého dětství slouží u sedláků, většinou jenom za stravu.

Josef a jeho švagr bednář. Oba muži mají ruce mozolnaté, samá šlacha. Josífek na první pohled hubený, menší než jeho vrstevníci, ale oči prozrazují silnou a houževnatou povahu. Hned jí je jasné, že on není jedním z těch fňukajících záprdků, kteří se schovají při každé příležitosti za máminu sukni. Všude je slyšet, když už k vidění toho moc není. Hlas má sytý a drsný, jakoby vysoustružený šumavským větrem. Rád používá silná slova, často přehání, a to i tehdy, kdy vychvaluje selkám výrobky ze švagrovy dílny.

Rozálie dává své syny vyučit takovým řemeslům, aby neměli hlad. Nejstarší Antonín je řezníkem, stejně jako o šest let mladší Bohumil. Julius, kterému neřeknou jinak než Jardo, je v Prachaticích pekařem. Dcera Aloisie se provdá taky za bednáře, Součka, jako Žofie, ta si zas vezme bednáře Žižku, a nejmladší Anežka najde práci v mlékárně.

Josef tvrdí, že bednáři se ve světě neztratí. To řemeslo chudých se často dědí po staletí z otce na syna. Josef však po svém otci nemá co zdědit.

„Bednářství tu bylo už před víc jak tisícovkou let,“ říkává Josífek. „Proto nakupujte, nakupujte, tohle řemeslo má zlatý dno a dělaly to zlatý český ručičky! Tyhle ručičky!“

Od první chvíle ho má ráda, třebaže se snaží dělat ramena a být předčasně dospělým. Možná se v ní probouzejí do té doby potlačované mateřské city. Přece jen je Josífek víc klukem než mužským. Na konci dubna ve dvaadvacátém je nasazený na práci do německého Pasova, v továrně Capellaro bude dřít tři roky, během nichž si odsedí v místním vězení osm dní kvůli sabotování práce, válí se raději se ženskou. V březnu, těsně před osvobozením, z Reichu utíká, skryje jej v Zábrdí matka. S Vlastičkou se po válce vídají čím dál častěji, přitahuje ji k němu nějaké kouzlo, jež ho obklopuje – vyzábělého klučinu s propadlými očima, které hypnotizují a svádějí. Poprvé jim podlehne v květnu. Rok ode dne, co skončila válka. A pak znovu skoro za další rok – za tuhé únorové zimy, a pak čím dál častěji až do dneška. Čekává na něho se stále větší dychtivostí. Snad ji ochrání před jejími obavami, před strachem, bojí se sama sebe, života, prázdnoty. A Josífkyně je vždycky v chalupě plno. Nemusejí si dávat pozor, že by je někdy její muž přistihl. Josífek přijíždí jednou dvakrát za měsíc na motorce, už není bednářem, ale členem Sboru národní bezpečnosti, má zelenou uniformu, zbraň a slouží na hranici. Bohužel až na Blatensku a později ve Zvonkové. Cestuje za ní skoro celý den. A ona čeká u okna, kdy se objeví a obejmě ji. Promluví a pusou nezavře, vždy se vychválí, kolik záškodníků a nácků pochytil, bude obdivně popisovat její prsa a boky a ani na moment nezavádí pohledem či slovem o zmrzačenou nohu.

Dnes se objeví i šest laní. Zůstanou stát na hranici lesa a jen nedůvěřivě sledují palouk s chalupou. Hlavy vztyčené a slechy do vykřičníků.

Jeleni si laní nevšímají, jako by ani nebyly. První se v okně objeví Karlova hlava. Vlasta otevře dvojité tabule, vykloní se ven, v ruce dvě jablčka. Ta hned zmizí. Vedle se vynoří Bohouš. Z levé dlaně podává Karlovi, z pravé Bohoušovi. Mluví na ně, jako by to byli lidé, jako by jí rozuměli, a oni opravdu poslechnou a ustoupí stranou, aby mohl přijít i ten poloviční sameček Josef, kterého má nejraději. Pro

něho schovává nejčervenější jablka, ne pláňata, ale poctivé červené spartany, co přiváží z trhu.

Laně dál jako sochy postávají ve stínu smrkových větví. Nepohnou se ani o píd'. Nevěří té ženě v okně hájovny. Nevěří nikomu z lidí. Snad je vede jakási samičí intuice, kterou jejich protějšky postrádají. Ony se tak lehko nenechají koupit! Snad je to tím, že rodí nový život do starého světa a svět se točí stále ve stejném rytmu. Nikdy nevěř tvorů, který chodí po zadních končetinách! Chce si tě ochočit. Zotročit. Připravit o svobodu. Bude tě chtít dřív nebo později zabít. Ne z hladu, ale ze závisti. Protože jeho už dávno zotročili, aniž si toho byl vědom. To pro něho je tvůj přirozený svět pralesem, nehostinným temným místem, ze kterého má strach. Bojí se fialového ticha uprostřed horských svahů. Právě tam – v zapadlých lesních zákoutích, kdesi ve stržích a mezi skalisky – by potkal sám sebe a musel by pohlédnout sám sobě do očí. Zhrozil by se toho, co by v nich spatřil. A on přeci nechce vidět sám sebe obnaženého a průhledného, on – dvounožec, nechce padat do fialové prázdnoty a být. Opravdu být! Sám v sobě. Konečně se poznat...

Za dveřmi se ozve podupávání. Někdo vejde do chodby. Snaží se setřást z bot a nohavic sněh.

První mizí laně. Jeleni strnou na místě se vztyčenými slechy. Větrníky rozšířené. Chvějí se. Během pár vteřin už jsou u lesa, kde se rozplynou v temné šedi. Tři jablka se skutálejí z parapetu a zapadnou do sněhu pod oknem.

Vlasta zavře okno. Pokročí ke stolu a vyčkává.

Ve dveřích stojí její Josífek. Dnes se nesměje na celé kolo a nemluví jako kolovrátek. Je nezvykle tichý. Něco není v pořádku. Něco se děje. Ona to na něm vidí, cítí, že mu musí pomoci.

„Pojď sem a obejmi mě. Nemohla jsem se tě dočkat.“

A on ji objímá a taje v její náruči jako rampouch, co visí ze střechy. Noří svou tvář do voňavých řader a je zas doma, v bezpečí.

„Vlastičko, Vlastičko, jak ty jsi nádherná...“

„Josífku, pojd', ohřejeme vodu a já tě pořádně vydrhnu. Z toho věčného honění po kopcích jsi celý upocený. Najíš se, určitě ti vyhládlo. Pak si mě odvedeš do duchen, co říkáš?“

* * *

ZE ŽELEZNÉ RUDY JEDE JOSEF DO ZÁBRDÍ. Chce jen v rychlosti pozdravit matku Rozálii, než se zastaví za starším bratrem Bohumilem. Před týdnem od něho dostal vzkaz na pohlednici, aby se určitě co nejdřív objevil. Bohouš s ním potřebuje vyřídit životně důležitý problém. Josef neví, co by tím problémem mohlo být. Že by onemocněla máma? Netuší.

Za jízdy se v myšlenkách vrací k řádkům od bratra.

Josef,
potřebuju od tebe pomoci. Je to důležité. Co nejdřív. Mám
problém! Pomůžeš? Zavolej mi nebo se raději rovnou zastav!

Bohouš

Nechápe, jak by mohl bratrovi pomoci, vždycky to bývalo naopak. Je nerozhodný, má-li jet nejdřív za bratrem, nebo za Vlastičkou. Zvítězí Vlastička.

Teprve v neděli sedmého kolem páté odpoledne se odhodlává zajít za Kotem.

„Veliteli, já vím, že je to ode mě drzý, ale potřebuju pozejtří volno. Do rána jsem zpátky. Přísahám.“

„Sakra, Hasile, ty umíš být vlezlej jak opičák. Za jakou zas brousíš sukní?“

„Za žádnou.“

„To ti mám věřit? Je to ta panička ze Železný Rudy? To by ses stihl vrátit jenom v případě, že by ti narostla křídla. Nebo snad přijede ona sem za tebou?“

„Ne. Hele, je to důležitý, veliteli, psal mi brácha. Potřebuje ode mě Helfnout. Bude stačit, když v úterý po snídani zmizím a ve středu po poledni mě tu máš zpátky.“

„Nejdřív tvrdíš ráno, teď už po poledni a ve skutečnosti přijedeš k večeri. Tak brácha potřebuje Helfnout?“

„Jo, brácha.“

„Jestli bude poplach, budu mít průser. Víš, že se přiosťřilo? Praha nás válcuje čím dál víc.“

„Já vím.“

„Pán to ví... Hasile, máš štěstí, že velitel Kašpar už nemá co číst. Pošlu mu po tobě zas balíček s nějakou hodnotnou literaturou.“

„Myslel jsem, že mu posíláš detektivky.“

„Hele, Hasile, už jednou jsem ti...“

„Jo, nemám bejt drzej. Ale přece jenom...“

„Josefe! Já tě teda pustím, ale už mě nesar. Jsi spolehlivej kluk, tak to nepokaz. Čím míň víš, tím líp, jasný? Pro tebe líp!“

„Pro mě?“

„Hasile...“

„Pozejtří po snídani můžu běžet?“

„Jo. Ale ráno před šestou se mi budeš hlásit. Jasný? Dám ti ten balíček.“

„Dík, veliteli, já věděl, že mě nenecháš ve štychu. Brácha na mě dost spolíhá.“

„Brácha. Kolik máš vlastně sourozenců?“

„Šest,“ vykřikne Josef v běhu. Musí Bohoušovi zavolat, že se ve středu zastaví.

Pak si vzpomene na Marii. Je mu jasné, že by měl zajet i za ní, scházejí se spolu tajně, aby o jejich vztahu starý Vávra nevěděl. Vávra si zakládá na tom, že je sedlák. Má dvě krávy, šedesát hektarů

luk a polí, zatímco Hasilovi jsou odkojení kozím mlékem, kterým se napájejí jen děti z chudých rodin. Marii je teprve sedmnáct. Mladá, krásná, přitažlivá. Nakonec se Josef rozhodne. Raději se dnes Marii vyhne. Žárlí na něho a on se může něčím prozradit. Na tancovačkách stačí, že pohledem zavadí o jinou, a už je oheň na střeše. Často se za ním děvčata ohlížejí. Má uniformu, a ta funguje na některé sukně jako mucholapka na mouchy.

Ne, dnes za Marií nesmí, ona by poznala, že byl v noci u jiné ženské. Přičichne si k dlaním, jako by stále ještě voněly Vlastou.

Zastaví před řeznictvím, kde pracuje Bohumil. Druhý bratr, Antonín, pověsil řemeslo na hřebík a zabral po válce hospodářství v Saladíně u Záblatí. Josef sundá kožené rukavice, hodí je na sedlo i s ochrannými brýlemi. Vstoupí do krámu, kde ve frontě postává šest ženských zahalených do šátků, jen jedna je prostovlasá. Všechny mezi prsty svírají potravinové lístky a peníze. Josef si všimne dlouhých vlnitých vlasů zakrývajících šíji dobře stavěné ženy. Široké boky, plná ňadra, výrazné rty a oči, dvě modré pasti na mužské. Dívají se na jeho uniformu, muž v ní není důležitý, ale ta uniforma!

Zhluboka se nadechne a prudce vydechuje. Ještěže se dnes vrací k útvaru, bůh ví, jakou nepředloženost by zas provedl.

Bohumil mávne na pozdrav.

„Těbůh, Pepo, běž dozadu. Jenom tady obsloužím dámy a jsem u tebe.“

„Rád tě zas vidím, brácho,“ plácá dlaní po rameni o čtyři roky staršímu bratrovi v bílém plášti potřísněném zaschlou krví. Mají mezi sebou dobré vztahy, vědí, že se jeden na druhého mohou spolehnout, stejně tak i na ostatní sourozence.

„Tonda se tu nestavil?“

„Vykládá maso na dvoře, občas mi vypomůže, neboj, uvidíš se s ním,“ odpoví Bohumil a obrací se ke svým zákaznicím.

„Co pro vás, mladá paní, můžu udělat?“

Josef vejde do chodby, pozdraví se s přicházejícím řeznickým pomocníkem, ten nese do krámu vepřová žebra. Maso je v téhle době nedostatkový zbožím.

V místnosti jsou jen dvě židle, stůl s papíry, přeplněným popelníkem a malá skříň, kam věší řeznické zástěry.

Bohumil vejde a už ve dveřích si zapaluje cigaretu.

„Ty se tím jednou zadusíš,“ směje se mu Josef, když spatří tvář zahalenou v oblaku dýmu.

„Ale, hovnajs, Pepo, pokud někdy zhebnu, tak na něco docela jinýho. Věř mi, žádná hloupá nemoc nebo stárí, ne ne, nic takovýho. A sedni si u nás, ať mi nevynesesh spaní.“

Bohumil se ohlédne do chodby a zavře dveře. Oba bratři usednou.

„Dáš si něco? Mám pravý kafe.“

„Ne, díky.“

„No, dobrá, nebudu kolem toho chodit jako kolem horký kaše. Potřebuju od tebe, bráško, pomoct. Jeden můj dobrej kamarád má problém. Komunisti pozavírali všechny jeho známý od národních socialistů a teď je na řadě on. Schovali jsme ho s hospodským Fáberou, jeho i s rodinou, v jednom statku. A já potřebuju, abys je dostal za hranice. Hrozí jim kriminál.“

„Za co?“

„Za naprostý hovno. Ty nečteš noviny? Komunisti štvou lidi proti národním socialistům, potřebujou se zbavit konkurence.“

„Víš, že mi politika byla vždycky ukradená.“

„Říkals mi jednou, že občas někomu ukážeš cestu, když se motá kolem čáry a neví kudy kam. Už tohle je dneska braný jako politickej čin.“

„A ten kamarád?“

„Je to můj hodně dobrej známej a teď je v úzkejš. Pomůžeš mi s tím?“

„To víš, že jo. Nenechám tě v tom samotnýho. Fábera je sice dobrej chlap, ale neumím si ho představit, že by se plahočil po lesích. Jenom musíme vymyslet kdy a kudy. Nejlepší bude, když je

přivezeš někam blízko Zvonkový. Zavolám ti z pošty a řeknu jenom, abys mi přivez ten a ten den v tolik a tolik něco teplýho na sebe. Tak to bude nejlepší.“

„Přivezu je radši hned brzy ráno a ty si je vyzvedneš.“

„Dobrý místo je ten opuštěnej německej statek pod lesem. Je dost daleko od vesnice. Když jsi byl za mnou poprvý, šli jsme okolo. Pamatuješ? Tak tam ať čekají. Jed' úvozovou cestou. Nikdo tě neuvidí, a pokud jo, tak řekni, že se na ten barák jedeš podívat, že bys věděl o někom, kdo by se sem rád nastěhoval a hospodařil.“

„Půjčím si nákladák, co s ním vozíme maso z porážky. Brácho, ten můj kamarád nic nechce zadarmo, rád ti zaplatí...“

„Na prachy se vyser. Ještě není za čarou. Bude to asi čím dál těžší. Z Prahy přicházejí podivný raporty.“

Josef si vzpomene, jak brzy v ranní mlze poprvé ve svém životě převáděl přes hranici skupinku uprchlíků. Ta vzpomínka je nabitá vzrušujícím dobrodružstvím. Od února nemine týden, kdy by někomu nepomáhal s útekem.

Bohumil žije v domku na konci Záblatí v čísle 28. Často se u něho po setmění objevují lidé, kteří jsou na útěku. Nikdy nikoho neodmítne.

* * *

PLUKOVNÍK KOT přes půldruhé hodiny čeká na návrat strážmistra Hasila, a ten nikde. Už včera mu volal velitel železnorudského útvaru Kašpar. Neřekl přesně, co se stalo, ale byl podrážděný a dal jasně najevo, že by Hasila nejradši zabil.

„Ta detektivka, cos mi po Hasilovi poslal, má potrhaný listy, stránky jsou zašpiněný. Tos mohl poslat rovnou poštou!“

Je jasné, že Kot si bude muset se svým podřízeným vážně promluvit. Když řekne Kašpar, že jsou potrhané listy, musel se někdo do balíčku podívat. A zašpiněné? Odhalil, o co v něm doopravdy jde,

že se nejedná o hloupou kriminálku v sešitovém vydání. Poslat poštou – ten někdo mohl nechat nahlédnout kohokoli, i Státní bezpečnost! Sakra, pomysli si Kot, celou dobu je Josef spolehlivý, zajímá se jen o své milenky, o ničem jiném než o sukních nemluví, je jako nadržžený hřebeček. Vychloubá se před ostatními kluky, jak po něm ženské šílí. Myslí si sice svoje, Hasil je podle nich pohádkář, většinu svých milostných dobrodružství si určitě vymyslel, ale kamarádsky ho plácají po rameni.

Proč by tolik ženských bláznilo po skrčkovi, po malém kuchtíkovi?

„Seš pašák, Josef, fakt pašák,“ říkají.

„O kolik je ta tvoje Vlastička vyšší, než ty? O metr? A ta Růžena? Máňa má určitě aspoň metr osmdesát,“ utahuje si z něj Zeman. Kromě něho ale mají všichni ukecaného Hasila rádi. Je jedním z nich. A až do včerejška byl na něj i spoleh, ale teď? Ted' bude muset svůj vztah k němu velitel přehodnotit. V sázce je příliš. V téhle době.

O hodinu později konečně vstoupí do kanceláře, hlásí se do služby.

Kot zavře dveře. Mlčí. Hasil kupodivu taky. Posadí se proti sobě na rozvrzané dřevěné židle. Josef v dlaních žmoulá svou čapku, zatímco si Kot zapaluje cigaretu. Od rána už sedmou. Hasilovi nenabídne, strážmistr je jediný nekuřák u útvaru. I kdyby kouřil, dnes by mu retko nepodal.

„Volal ti Kašpar, že jo?“ promluví první Josef a zadívá se na svého nadřízeného.

„Jo. Volal. Josef, kápni božskou, co se tam stalo?“

„Co se stalo? Sakra, Kašpar tvrdil, že to zůstane mezi náma, že to smete ze stolu. Kecal. Prásknul mě. Hajzl.“

„O čem to mluvíš? Co měl na tebe prásknout?“

„No přece, že díky mně jim přešel přes čáru ten chlapík z ministerstva zahraničí.“

„Cože? Počkej, počkej, vezmi to po pořádku. A nic nevynechej!“

Hasil sklopí oči, přišpendlí je k podlaze a vypráví. Ví dobře, že za tohle ho čeká prokurátor. Kot si zapaluje další cigaretu. Napřímí

se. Sleduje malého kuchtíka s čím dál větším údivem. Najednou mu skočí do řeči.

„Tys dneska neslyšel rozhlas?“

„Kde asi? Byl jsem rád, když jsem se v tý sibérii, co se strhla, dostal zpátky.“

„Ministr Masaryk spáchal sebevraždu. Aspoň podle toho, co říkali. Pokud ale Praha tolik toužila po zadržení rady Brodského, mohl v tom mít prsty. Říkáš, že byl komunista? Asi sebevražda nebyla tak docela jednoznačná. Zvláště, když ministra objevili v pyžamu na dlažbě Černínského paláce, ale ne pod oknem jeho pracovny ani ložnice. To vím zas já od svých informátorů. Na tý sebevraždě něco smrdí. Kdyby se jednalo o vraždu, je jasný, že by ji museli ututlat, protože jedinej, kdo potřebuje Masaryka na prkně, jsou komunisti...“

Hasil se na Kota překvapeně podívá. Za tyhle řeči půjde sedět, jestli si pustí pusu na špacír i jinde. Josef zavětrí. O Brodském s ním Kašpar nemluvil. Tak o čem? Že by uhodil hřebíček na hlavičku s tím balíčkem zabaleným do novin? Vždyť to plácnul jen tak, dělá rame-na. Nebo ty detektivky nebudou až tak nevinné?

„Veliteli?“

„Počkej, nech mě ještě chvíli...“

„Ty seš v káesčé, ne?“

„Nejsem, stejně jako ty.“

„Nebojíš se ale tvrdit, že se komunistům hodí smrt Masaryka do krámu? Co kdybych to hlásil?“

„Ty, Hasile? Ne, ty nic hlásit nebudeš a víš proč? Protože máš na svědomí něco daleko horšího. To vím já, ví to Kašpar, i když ten chudák by se svezl s tebou. Ty nikde nic hlásit nebudeš. Je to zajímavý...“

„Co k sakru může bejt tak zajímavýho? Že mě máš v hrsti?“

„Josefe! Je zajímavý, že ses přichomejtl k útěku Brodského. Kdyby totiž došel do Rudy, dostali by ho. A ani přítel Kašpar by mu nepomohl. Nemohl, měl svázaný ruce příkazy z Prahy. Dostal by sebe

i svý kluky do pěkný šlamastiky, kdyby panu radovi pomáhal. Ted' ho taky nepochválí, to je na beton, ale aspoň v tom nemá prsty.“

„Co je v těch balíčcích?“

„V balíčcích?“

„Jo! V těch, co mi dáváš pro Kašpara už od doby, co jsme spolu sloužili na Blatensku. Dost jsem se divil, že nás v lednu převedeli oba právě sem do Zvonkovy. Ostatní rozstrkali různě po kraji.“

„Vyžádal jsem si tě.“

„To si děláš prdel, ne? Měls tam spoustu skvělejších chlapů, co se nebáli rány, a ty si vybereš mě? Ne že bych byl posera, ale...“

„Se svým nadřízeným bys měl mluvit uctivěji, Hasile. Jsi huba prořízlá. Pamatuji si do života, že je lepší mluvit míň a bejt nenápadnej. Seš sice malej, ale slyšet a vidět tě je všude, běháš jak čamrda, sakra, jak nějaký kašpárek.“

„Když jsi už nakouzl toho kašpárka, Kašpar s tebou, jak jsem pochopil, o tom chlapíkovi z ministerstva nemluvil, musel se posrat z balíčku, co jsem mu od tebe přinesl.“

„Volal kvůli tomu.“

„Tak, co je v nich?“

„Na to jsem se chtěl zeptat já tebe, Hasile. Já nevím, ale ty... ty bys to vědět měl. Kašpar naznačil, že byl obal porušenej, někdo dovnitř nahlédl a ten někdo, vezmu-li to logicky, jsi ty. Nebo snad měla možnost ti to vzít v nestřeženým okamžiku některá z tvých lásek?“

Josef oněmí, ne Vlastička to být nemohla, k ní dorazil už bez balíčku, ale Růžena nebo Máňa. Růženu potkal, když odjížděl od Máni, chvíli s ní mluvil, pohlídala mu motorku, když si potřeboval odskočit a balíček byl v kabele, neměl ho tedy u sebe. Za Marií se zastavil už předtím, ta měla moře času prohlédnout mu věci. Proč by to ale dělala? Jedna z nich se opravdu mohla v nestřeženém okamžiku podívat. Sakra!

* * *

VLASTA PŘÍŠTÍ DEN MARNĚ ČEKÁ nejen na manžela, ale i na příchod hladových jelenů. Hodinu prostojí u okna s připravenou ošatkou jablek. Nakonec to vzdá a pustí se do práce. Uklízí, naseká a nanosí dřevo, zalátá proděravělé paty ponožek a nakonec zapálí nad stolem petrolejku, aby vyluštila křížovku a přečetla několik stran levného románku, který dostala od Josífka. Spát půjde pozdě.

Celou noc se převaluje v posteli. Kolem je hustá tma.

Když Jaromír odcházel v úterý nad ránem, prohodil: „Přijdu zejtra večer, připrav mi večeři.“

Večeře už je dávno vystydlá. I kafe, které stojí na plotně.

Jedna po půlnoci. Dům je tichý a prázdný.

Vlasta vstane, přehodí přes záda a ramena pletený šál. Přiloží do kamen, kde už dohasínají uhlíky, několikrát do nich foukne, aby dřevo chytlo jasným plamenem a ohřálo vychladlý prostor. Zapálí petrolejku a vyjde s ní chodbou ven před hájenku. Marně ji zvedá nad hlavu, aby zahlédla, jestli se v nočním tichu něco nehýbe, něco, co by připomínalo blížícího se hajného.

Do rána neusne. Vyčítá si, že předešlý večer bezstarostně objímala drobného Josífka a na muže si ani nevzpomněla. Aby se mu tak něco stalo! Nepřijde-li do desáté hodiny, vyrazí pěšky do města a zalarmuje policii. Třeba v lese někam spadl, možná ho postřelili pytláci nebo nějací ti agenti, co se přes lesy plíží do republiky. Jsou toho plné noviny.

Uvaří si čaj. Usrkává z hrnku, ze kterého se kouří. Nemůže jíst, jak má sevřený žaludek. A znovu a znovu pocituje svou samotu, strach, obkličuje ji, a když zaslechne zaskřípění pantů dveří kůlny a tupou ránu, nemůže už ani vykřiknout.

Dál sedí za stolem. Pozoruje stíny v rozích místnosti a masivní dveře, za nimiž se ozývají cizí opatrné kroky, a čeká jako zvířátko, které hledí do očí hada. Připomíná voskovou figurínu. Sevře prsty okraj stolu, klouby zbělají, kůže je rozpraskaná prací.

Téměř nedýchá.

Pak se ozvou tři ostré rány do dveří. Rozlétnou se dokořán. Krev jí ztuhne v těle a na malý okamžik bude mít pocit, že přestala proudit řečištěm žil a tepen úplně.

Před ní stojí ve světle petrolejky muž v uniformě SNB. Boty má zabláčené a mokré od sněhu. Stojí mezi dveřmi a dívá se na ni, pak teprve promluví.

„Vy jste hajnýho žena, že jo? Já jsem velitel zdejšího útvaru Kašpar. Potřebuju nutně mluvit s vaším mužem. Kde je?“

„Nevím. Dva dny jsem ho neviděla. Nepřišel ani na noc. Právě jsem se chystala na stanici esenbé, aby mi ho pomohli najít.“

Muž dál stojí, dívá se na ni o něco déle než předtím, až je ticho mezi nimi nesnesitelné. Jeho pohled je tvrdší. Pak se otočí a nahlédne do chodby.

„Tak tam už chodit nemusíte.“

„Ne?“

„Ne. Řekla jste to mně, to úplně stačí. Pokusíme se ho najít. Bud'te tady v klidu a zbytečně se neplašte. Kdyby se objevil, tak mu jen vzkazte, že jsem ho hledal, ať se hned staví u nás. Máme nějaký problém na čáře a on zná zdejší lesy nejlíp ze všech.“

Muž nakročí, chce odejít, když promluví Vlasta.

„Co jste hledal v kůlně?“

Zarazí se a zůstane stát zády k ženě. Pak se pomalu otočí.

„V kůlně?“

„Ano. Než jste přišel, zaslechla jsem vrznout dveře od kůlny a nějaký úder.“

„V žádný kůlně jsem nebyl.“

V tu chvíli pochopí, že muž v uniformě lže. Jeho tvář ztvdne ještě víc. Sklopí zrak. Jaromír taky uhýbá pohledem, když se chce vykroutit a nekápnout božskou. To jenom Josífek umí lhát, jako když tiskne, ale od něho se necítí podvedená, on vypráví smyšlené příběhy a chce ji tak pobavit, ne oklamat.

„Někdo byl v kůlně? Tak se tam jdeme podívat!“ zavelí esenbák.
„Pojďte, ukážete mi kudy.“

A ona se zvedne a jde.

Přejdou ke kůlně. Šedivá obloha nad horizontem žloutne. Svítá. Několik dní nesněžilo a vyšlapaná zledovatělá pěšina jí neprozradí, jestli sem někdo šel nebo ne. Třesoucí se rukou otevírá dřevěnou zástrčku. Bojí se, co v kůlně spatří. Zabitého manžela s prostřelenou hrudí? Ilegální zbraně? Oběšence? Ne, dlouhodobá samota jí opravdu nesvědčí. Měla by mít nějakou stálejší společnost než jen občasné Josífkovy návštěvy a manželovy příchody na noc, kdy se jen nají, napije piva a jde spát.

V kůlně vládne šero. Rozsvítí lucernu. Všechno je zřejmě na svém místě. Ponk plný haraburdí, na stěnách visí kosa, pila i nářadí, které používá muž nejčastěji. Vlasta se rozhlédne. Stojí tam v ponurém prostoru plném prachu. Nemůže se zbavit pocitu, že něco chybí. Nebo přebývá? Otočí se zpátky k veliteli a teprve teď zahlédne otevřenými dveřmi v ohybu cesty vojenské auto a o něj se opírající postavu mladého strážce hranice. Kouří a dívá se k lesu. Čeká na návrat svého nadřízeného.

„Vypadá to, že se vám něco zdálo. Bůhví, co jste slyšela. No nic, musím zpátky k útvaru. Kdyby se váš starej vrátil, víte, kde mě najde. Tak zatím.“

Kašpar odchází rázným krokem. Mladík u vozu se napruží jak natažená železná špona, odhodí nedopalek a vyráží otevřít dvířka u spolujezdce. Jakmile Kašpar dosedne, mladík je bouchnutím přiráží, oběhne vůz a naskočí na své místo. Po autě zůstane jen nafialovělý mrak výfukových plynů.

Vlasta se vrátí do kůlny. Marně přemýšlí, co je tady jinak než obvykle. Klopýtne o dřevěnou bednu s hřebíky, obejde ji a s námahou nahlédne za zrezivělý kovový rám, ani neví, proč se ho Jaromír nezbavil, proč tady zabírá místo. Tam, kde odjakživa visela šedivá houně – leží teď na zemi a připomíná zvířecí mršinu – zeje ve stěně díra. Vlasta v neprodyšné černi nic nevidí. Teprve nyní pochopí, že zadní stěna

kůlny je dvojitá, mezi dřevěnými trámy je prostor vystlaný slámou. Ta vyčuhuje ven v osamělých stéblech. Zaváhá. Nakonec se však osmělí a do otvoru sáhne. Ruka se vnoří dovnitř. Je překvapená. Prsty šmátrají objemnou slují ohraničenou pichlavými suchými hroty. Kolik by se sem vešlo věcí! Celý šatník. Skříň s nádobím. Hromady knih. Zbraně.

Prostor je prázdný.

Když zavírá dveře a zajistí je zástrčkou, už ví, že tu velitel něco hledal. Něco konkrétního.

Doklopýtá k domu. Dostane strach. Její Jaromír se do něčeho namočil. Možná právě teď potřebuje její pomoc. Ale jak se s ním spojit? Co pro něho může ona – slabá zmrzačená žena – udělat?

Usedne na tvrdou dřevěnou lavici u kamen.

Čeká v chladné kuchyni, schoulená a zmatená, snad celou věčnost. Až pozdě odpoledne zavrže venku sníh pod podrážkami vysokých kožených bot. Hajný se unaveně vrací. Je zachmuřený víc než jindy. Nemluvný a uzavřený. Brokovnici odloží na věšák. Z ramen sklouzne promočený kabát a on jej háže přes opěradlo židle ke kamnům. Na Vlastu ani nepohlédne.

„Proboha, Jaromíre, já měla o tebe strach. Že se ti něco stalo...“

„Jak vidíš, nestalo.“

„Hledal tě tady člověk od četníků, nevím, co...“

„Jo, já vim. Mluvil jsem s nim.“

„Kdes celou dobu byl? Mohla jsem zešílet...“

„Kde bych byl. Měl jsem nějaký pochůzky.“

„Ale říkal jsi přece, že...“

„Co jsem řekl, to jsem řekl, no a? Dej mi pokoj, jsem utahanej jak fena po vrhu.“

„Jaromíre...“

„Dej mi svátek, ženská! Du se natáhnout. Večer mám ještě práci.“

„Ale, Jaromíre...“

„Už jsem řekl!“

Práskne dveřmi, až dřevo zaúpí.

Bolestný sten.

A ona zas sedí v osamění na dřevěné lavici. Slzy dopadají na vlněný šál, vpíjejí se do něho, zatímco její prsty bezradně bloudí po sukni. Chvěje se i její široká, sluncem opálená brada.

Je sama. Jako v poslední době každý den a téměř každou noc. Není její vina, že se před třemi lety přihodila ta věc. Vidí sebe samu, jak sbírá klestí, všimne si kůry na kmenech smrků, stojí v hustém šiku, neporazitelní ve své mase, šupinatá hnědá kůra je zahaluje, jak uniforma. Tehdy se vylekala ticha kolem, nad ní ve stráni zapraskala větev, znělo to jak výstřel, běžela zpátky k hájence, nekulhala, nohy měla zdravé. Když doběhla k domu, spatřila je, oživé obry, dívali se na ni a ona si byla jistá, že dnes zemře. Jeden z nich ji chytil zezadu, další v zaprášených uniformách ji obstoupili, snažila se bránit, pak už ne. Chodidlo bylo plandavě přetočené o sto osmdesát stupňů, nikdo ji neslyšel křičet, nikdo nepřiběhl, aby jí pomohl, ani Jaromír.

Nerada vzpomíná na neodpustitelné příkoří, na násilí, které na ní ti muži spáchali. Lidem se nedá věřit, napadá ji, lidem ne, ale komunistické straně snad ano, nebo taky ne?

Od toho dne s ní Jaromír nespál. Snad se štilil dotýkat se jejího těla, zmačkaného a rozdrásaného prsty a údy těch cizích mužů.

Žila v přesvědčení, že se už nikdy nebude – nemůže – s nikým milovat. Představa, že ji jakýkoli muž objímá, byla odporná. Josífek od Prachatic ji ale svými slovy a doteky vyléčil. Znovu má chuť žít, radovat se při pohledu na nahého mužského. Josífek od Prachatic... Ze Zábrdí...

A pak si vzpomene, jak vedle něho ležela. Udělala jim oběma pravé, nefalšované kafe, co vyhandlovala na černém trhu za kilo divočáka. Ještěže Jaromír občas něco střelí. Jen jednou – přitáhl tehdy jelena – nemohla, opravdu ne. Stále viděla jeho oči. Masa se ani nedotkla. Proдали a vyměnili je za mouku, cukr, máslo, fazole a plné bedny jablek, kterými v zimě krmí své jelínky, aby aspoň částečně vykoupila smrt jednoho z nich.

Josífek ji objímal kolem ramen. Byl už zas ve své kůži a vyprávěl, co všechno se přihodilo.

Představuje si malou postavu v uniformě. Brodí se tajícím sněhem do stráně k baráku, kde je útvar zdejších esenbáků. Zachumlaný do sebe, ale hbitý. Sníh pro něho není překážkou. Má ze sebe dobrý pocit, dokázal toho chlápka pěkně vyděsit.

„Už se určitě viděl s želízky na ruku, kdyby jenom věděl, že takovým, jako je on, nejenom ukazuju cestu, ale že je tam za čáru odvedu jako paní učitelka, pěkně za ruku. Jsem sice členem sboru, ale přece nebudu chytat lidi, který se boje a rozhodnou se žít jinde. Pomáhám občas v kuchyni jako kuchař a musím ti říct, že mě to baví víc než si hrát na četníka...“

A v tu chvíli si Vlasta Josífka představila coby kuchtíka, který nikdy nepronásledoval žádného werwolda nebo vlasovce. Ale tím by se jistě nechlubil, jen ať si lidé myslí, že je drsný chlap, co se jen tak něčeho nezalekne. A přitom ona ví, jak umí být něžný a křehký. Otočila k němu hlavu. Díval se do stropu. Usmíval se.

„Víš, Vlastičko, chtěl jsem vyrazit rovnou k tobě. Jenom kvůli tobě jsem si vzal dovolenou. Když mi přišel ten dopis, ve kterým jsi psala, že manžel bude celou noc někde v trapu, byl jsem celej rozechvělej jenom při pomýšlení na teplou voňavou postel a tvoje prsa. Voní něčím, co mi připomíná domov. Musel jsem se ale nejdřív zastavit na útvaru. Slíbil jsem svému starýmu, že předám takovej balíček. Místní velitel, jmenuje se Kašpar, prej rád čte detektivky...“

Kašpar! To jméno vyvolává obraz uniformy zacákané od bláta, promočené nohavice a nepříjemný pohled. Kašpar lhal! Něco hledal v kůlně.

„... ale já nejsem včerejší, je mi jasný, že nechodím sem tam s nějakým přiblblým brakem. To budou jistě náký důležitý depeše, mapy nebo tak něco, jinak by mně tak brzy po nástupu k novému útvaru nedal starej dovolenku, ostatní kluci se od čáry nehnou. Je málo lidí a volno žádný. Jenom já a provianták Zdeněk Vyleta můžeme tu a tam vypadnout, ale něco za něco!“

A zatímco on v její vzpomínce dál povídá, že ho nikdy nenapadlo se do balíčku podívat, Vlasta přemýšlí o Kašparovi. Jedno jí její ženská intuice napovídá, Kašpar je pro Jaromíra i Josífka nebezpečný patron. Oba je může dostat do kriminálu.

Josífek vykládá stropním trámům, jak už byl u velkých plechových vrat, když zaslechl štěkot psů, startování motoru a výkřiky. Nahlédl do dvora a zjistil, že celá posádka je na nohou. Kolem něho proběhla dvojčlenná hlídka se psem.

„Čest, Hasile, který čerti tě sem zaváli?“

„Ale, za kopcem mi chcipla služební motorka, mrcha. Nechal jsem ji kousek odtud. Potřebuju, aby se mi na ni někdo mrknul.“

„Řekni Machartovi, má službu, ten se v mašinách vyzná.“

Vůz vyrazil se svou ozbrojenou posádkou a řítil se k lesu. Za ním zůstalo jen mračno výfukových plynů. Ve dveřích se srazil s Kašparem. Díval se někam za Hasila, v zamyšlení si ho nevšiml.

„Nazdar, veliteli, něco jsem ti přivez.“

„Bud' zdrav a pojď dál.“

„Co se děje?“

„Poplach. Musel jsem většinu kluků poslat k čáře.“

„To je teda velký.“

„Jo, to jo. Přišel před chvílí raport z Prahy, že musíme zadržet radu Brodského z ministerstva zahraničí. Vzal prý do zaječích.“

„Říkáš z ministerstva?“

„Jo, z ministerstva, je to Žid, Masarykův člověk.“

„A to hraje roli, že je Žid? Myslel jsem, že takový řešil hlavně strejda Hitler.“

„Hasile, nesar mě, copak já vím? Psali to tam. Je to prostě Žid z ministerstva, co vzal nohy na ramena. Asi mu hoří koudel u zadku. Něco na něj musejí mít. Určitě ho čeká lágr.“

„A je straník?“

„Straník? Jak tě to napadlo, Hasile? Jo, je to komunista, ale...“

„Tak ten vám už frknul,“ řekl Josef a podíval se na hodinky. „Teď už bude na bavorský straně.“

„Hasile, co mi to tady vykládáš?! Padej do mé kanceláře! Hejbní sebou! Sedni si tady na židli a vyklop, co víš.“

A Josef klopil.

„Nevěřil jsem mu. Myslel jsem, že ty papíry jsou falešný, to je všechno.“

„Všechno?“ burácel Kašpar.

„Jo. Hele, veliteli, řekni mi jednu věc. Já vím, podle tebe jsem blbej kuchtík, ale když jsem se dal ke sboru a šel k čáře, myslel jsem, že je třeba chytat nácky, werwolfy a podobný lumpy, ne komunisty a Židy. Nějak nerozumím, co na tom Židovi může Pražáky zajímat až tak, že ho chtěj mít zpátky. Vůbec bych ho nešacoval na důležitý zvíře v aparátu. Když už jsem u toho, za celou dobu jsem nezahlíd jedinýho werwolfa, přitom jsou jich plný noviny. Jsou to takový papíroví strašáci do...“

Kašpar seděl na okraji svého psacího stolu. Pohrával si s Rudým právem. Povzdychl si.

„Doba je složitá. Málokdo se v tom vyzná.“

„Ty se snažíš kličkovat, já chci jasné slovo. Proč chytáme u čáry český lidi, a ne hajzly? Zatím jsem nezahlíd jedinýho skopčáka s háknkrajcem vytetovaným na čele.“

„Protože takový jsou, sakra, rozkazy!“

„Tak rozkazy. A kde je zdravý selský rozum, he?“

„Hasile, něco ti řeknu. Jestli si pustíš hubu na špacír i jinde, tak ti zaručuju, že skončíš za katrem. Copak jsi opravdu takový zbedněnec? Hele, já budu dělat, že jsi mi nic neřekl, nic nevím. Prostě to smetem ze stolu. Ty jsi za mnou přišel jenom proto, abys mě pozdravil, a tím to hasne. Teď se rychle seber a zmiz.“

Na chvíli v místnosti zavládlo ticho. Dívali se jeden na druhého. Pak se Hasil pomalu zvedl. Odkášlal si a sáhl do zádňáček. Vytáhl balíček zabalený do novin.

„A co tohle? O tomhle mluvit můžu?“

Kašpar zbledl. Vytrhl mu balíček z ruky a mrštil s ním o stůl.

„Vypadni!“

Josef se stále dívá ke stropu, už se ale neusmívá.

„To proto jsem k tobě, Vlastičko, dorazil bez nálady. Stál jsem tady ve dveřích a připadal si zas jak malej školáček, co musel klečet v koutě po výprasku rákoskou. Dneska jsem fakticky neměl sebe-menší důvod ke smíchu, prostě jsem to poslal...“

Vlasta poslouchala na půl ucha. On mluvil a mluvil, jak kolovrátek. Ale v té chvíli, kdy vešel do chalupy, byl opravdu nezvykle tichý.

„Tos, Vlasti, musela na mně vidět, že se něco stalo. A moc mi pomohlo, jaks mě políbila, objala, a ten tvůj zadeček, sakra, Vlastičko...“

„Pojď sem a obejmi mě. Nemohla jsem se tě dočkat,“ řekla. Připadá jí to jako věčnost, přitom utekly jen dva dny. Dva dny prázdnoty a nejistoty.

Nořil svou tvář do voňavých ňader a byl zas doma, v bezpečí. Už před očima neměl velitele Kašpara a jeho brunátnou tvář ani vyděšeného radu Brodského.

„Vlastičko, Vlastičko, jak ty jsi nádherná...“

„Josífku, pojď, ohřejeme vodu a já tě pořádně vydrhnu. Z toho věčného honění po kopcích jsi celý upocený. Najíš se, určitě ti vyhládlo. Pak si mě odvedeš do duchen, co říkáš?“

Neříkal nic. Mlčky souhlasil. Vysvlékl se z vojensky smradlavých hadrů. Odhodil je na lavici a nahý si lehl do plechové vany. Postavila ji doprostřed místnosti. Na kamnech už ohřívala v obrovském hrnci vodu. Pára stoupala ke stropu a oheň prosvítal ze škvír. Když otevřela dvířka, žlutá zář se rozlila po kachlíčkách i podlaze směrem k Josefovi. Praskání hořícího dřeva uklidňovalo. Vyvolávalo v něm vzpomínky na domov, na chalupu z vepřovic v Zábrdí. Tak rád by zas viděl matku, bráchy a sestry.

Opatrně uchopila ucha hrnce, přešla k neckám a lila teplou, téměř již horkou vodu, která obklopila jeho lýtka, kolena i boky, až bělostná kůže zružověla.

Mozolnatými dlaněmi mu přejížděla po zádech. Prsty zajížděly do kratičkých řídkých vlasů a on se cítil jako Cézar těsně před dobytím Galie. Mýdlové bubliny příjemně voněly. Měl přivřená víčka. Nadechoval tu vůni s vášní kuřáka šlukujícího první cigaretu dne. Až po chvíli si uvědomil, že Vlastička stojí nad ním. Šaty na dřevěné podlaze u nohou, nahá a jaksi zmatená ze své náhlé zranitelnosti. Tiskla lokty k tělu, stehna slepená k sobě, choulila se sama do sebe a čekala na dotyk. Natáhl svou dlaň směrem k ní.

„Pojď ke mně, Vlastičko. Jsi nejkrásnější ženská na celý Šumavě. Co kecám, na celém světě.“

Přistoupila blíž k vaně. Uchopil ji za boky a ústy nasával její ženství.

* * *

RÁNO MÁ JOSEF SLUŽBU dozorčího. Před polednem pomáhá v kuchyni s obědem. Pochůzka k čáře na něho a strážmistra Vyletu vychází až v podvečer. Celý den musí rodina Bohumilova kamaráda čekat schovaná ve stodole opuštěného Böhmova statku.

Josef si se Zdeňkem promluví už odpoledne. Vyleta se směje, že jsou převáděči v uniformě SNB. Nicméně souhlasí. Josef mu zas pomůže, až bude potřebovat někoho dostat za čáru Vyleta. Často se takoví lidé obracejí na místního hajného Novotného. Od něho je přebírají Vyleta s Hasilem. V té době je ještě dost esenbáků, kteří kopečkáře nezatýkají, ale pomáhají jim za hranice. To se však brzy změní.

„Pan Hasil?“ zeptá se ze tmy mužský hlas.

„Bohoušův brácha. Tak jdeme, panstvo. Uděláme to tak, že první vyrazím já, vy za mnou tak sto metrů a zezadu vás bude jistit tady můj kamarád. Když mě uslyšíte křičet nebo nedej bože střílet, hned upalujte do lesa. Ale to nebude možná vůbec nutný.“

Jdou po lesní cestě, která se klikatí mezi smrky a stoupá do mírného kopce. Když dojde Josef po prudším stoupání k hraničnímu

kameni, rozhlédne se kolem. Bylo by mrzuté narazit na hlídku z druhé strany. Všude však panuje klid.

„Běžte pořád dál po té pěšině, tam už budete v bezpečí. Nikomu ale neříkejte, že vás převedli dva četníci, to by se jim nemuselo líbit. Tak zlomte vaz.“

„Pane Hasile, co jsem dlužný?“

Muž vytáhne z kabátu balíček zabalený do kusu látky. Bankovky.

„Až budu já něco potřebovat, třeba se potkáme. Ty prachy si schovejte. Budou se hodit tam, kam máte namířeno.“

„Ne, nechci zůstat nic dlužný...“

„Kamarád mého bráchy je i můj kamarád a kamarádi si pomáhají zadarmo. Přece byste nechtěl, aby vám dobřej přítel platil za drobnou službu, to by se člověk musel stydět, ne? Hodně štěstí a už upalujte. Nerad bych se tady s někým potkal.“

„Tak si je vezměte vy, strážmistře.“

A muž podává balíček překvapenému Vyletovi.

„Jsem pověřčivej. Když si je nevezmete, budu mít tam,“ a kývne hlavou k Bavorsku, „smůlu, a to bych nerad.“

Vyleta se směje. „To je pěkná blbost. Ty prachy se fakt ještě budou hodit, uvidíte. Co jsem slyšel, tak v utečeneckejch lágrech to není žádnej med.“

Další týden proběhne v klidu. Josefovi se střídá jedna služba za druhou, nemá čas na výlety do okolí. Jen napíše bratrovi dopis, že všechno proběhlo hladce, a Marii zas, že na ni myslí, těší se, až se znovu setkají. Vlastičce nikdy nepíše.

Kot už o balíčcích pro Kašpara nemluví. Hasil pochopí. Jeho roznášková služba skončila. Končí tím i flirt s Vlastou. Třebaže sám sebe přesvědčuje, že je to tak dobře, stejně se mu párkrát o ní zdá a vzpomínka na milostná objetí je silná a vzrušující.

Po večerech hraje s ostatními na pokoji mariáš. Přitom si ho stále dobírají jako novodobého šumavského casanovu.

Ještě víc se sblíží se strážmistrem Vyletou. Ten má nesnadný úkol: musí sehnat dostatek zásob pro celý útvar. Jezdí nejen do Krumlova, ale až do Budějovic pro proviant a občas se mu podaří sehnat i něco na přilepšenou. Šumavské vesnice jsou po válce mizerně zásobované, ani na potravinové lístky nelze sehnat všechno.

* * *

VLASTA STOJÍ U OKNA. Josífka přes měsíc neviděla, vzpomíná, jak v pátek vstal brzy ráno, byla ještě tma, oblékl si uniformu a byl pryč.

Jaromír se po svém návratu pohybuje kolem hájovny jako duch, je ještě nemluvnější než obvykle. Bud' mizí v lese, nebo něco kutí v kůlně. Vlastě zakáže, aby tam chodila.

Denně u okna krmí své jeleny, osmeráka Josefa, šestnácteráka Karla a dvanácteráka Bohouše. Pokud se na louce objeví laně, nikdy se nepřiblíží víc jak na padesát metrů. Zůstávají v blízkosti lesa.

Přes den pere cíchy a Jaromírovy svršky nasáklé potem a rašelinou. Vaří, látá ponožky, krmí slepice, spočítá je, jestli některou z nich neodnesla kuna. Večer sedne a snaží se číst některou z knih, které jí přinesl Josífek. Všechny jsou o velkých láskách, zklamání a šťastném konci. Nachází na jejich stránkách přesně to, co jí v životě schází. Silné city, osudová setkání, dramatické události. Má pocit, že její život je zploštělý do jednotvárných činností. Když čte noviny, mívá pocit, že se schyluje k další světové válce, že všude kolem jsou špioni a zrádci, že její země i ona sama je v ohrožení. Strach a napětí prosakují do všedních dní, do jídla, které jí, do vody i vzduchu.

V noci z dvacátého na jednadvacátého se probudí z děsivého snu. V šílené honitbě lovci pronásledují Jaromíra s Josífkem. Strílejí po nich ze samopalů. Spatří měsícem ozářenou tvář velitele Kašpara, šklebí se a vyje jako vlk. Chechtá se v podivném záchvatu nepřítetnosti. Kolem prší střely a oba muži mizí v bažinách.

Vstane, dopajdá do kuchyně, aby se napila vody. Cítí sucho v krku, nutí ji ke kašli. Pije zhluboka a hltavě. Když odloží sklenici, chce se temnou místností vrátit do ložnice, ale vzdálený záblesk světla ji zastaví. Jaromír je pryč, odešel odpoledne a ona tuší, že do rána se už neukáže.

Světlo se objeví znovu, tentokrát je blíž. Přistupuje k oknu a snaží se prohlédnout noční temnotu. Během několika vteřin se ozve zvuk motoru. Auto zastavuje hned u kolny, osvětluje vrata. Kolem se míhají dva stíny. Mužské postavy. Vlasta si uvědomí, že vynášejí z vozu velké bedny. Stíny se ztrácejí uvnitř kůlny.

Za půl hodiny už je kolem ticho, jako by byl výjev za oknem pouhým snem, mlhavou vidinou odrážející se na hladině zkalené vody.

Ráno vyjde ven. Stopa po pneumatikách se v dvojitém provedení zřetelně rýsuje na cestě ke kůlně a zpět. Na dřevěných vratech visí řetěz a na něm těžký zámek, zalomcuje jím, drží pevně. Vrací se do hájovny, uvaří vodu a zalije si cikorku. Zakousne dva dny starý chléb. Dívá se oknem k lesu a čeká, sama neví na co.

* * *

EGON BRODSKÝ SEDÍ ZHROUCENÝ V KŘESLE. Jeho protějšek mu podá sklenici vody, čeká, až se Brodský vzchopí. Kurt Taub, dnes americký občan seržant Frank Taylor, pochází z brněnské židovské rodiny poslance německé sociální demokracie Sigfrieda Tauba.

Do místnosti vejde vysoký muž, zběžně se pozdraví s Taylorem, který sedí za stolem na několika polštářích, aby na svého hosta i celou místnost viděl, měří pouhého půl druhého metru. Vypadají vedle sebe jako Pat a Patachon, vysoký mohutný chlap a jeho pravý opak.

Příchozí se zvědavě podívá na českého imigranta.

„Jak dlouho a jak *důvěrně* jste znal Jana Masaryka?“ vypálí.

„Prosím?“ zamžiká Egon.

Teprve teď si uvědomí přítomnost dalšího člověka.

Vysoký statný muž s širokou slovanskou tváří je v civilu, má na sobě tmavý tvídový oblek, dlouhý černý kabát, okolo krku přehozený šál, spíš pro okrasu, než aby hřál. Klobouk s šedivou stuhou pověsí na věšák u dveří. Kaštanové vlasy na skráních prokvétají šedinami. Za dva roky a dva měsíce mu bude čtyřicet.

„Vy jste kdo?“ ptá se Egon.

„Charles Eckert... Proč si ale hrát na schovávanou. Budete mě znát ještě z Prahy pod mým... pravým jménem... Katek... Na našem velvyslanectví se konaly příjemné večírky, na které byli zváni vaši umělci i politici, prostě smetánka národa. Dobré jídlo a pití, hodně se zpívalo i debatovalo. Našinec se dost věcí dozvěděl. Teď ale k věci, otázky tady budu klást já, souhlasíte? Na ministerstvu zahraničí jste byl zástupcem šéfa tiskového oddělení, je to tak?“

Konečně si svléká kabát. Přehazuje jej přes opěradlo židle, vytahuje cigaretu a zapaluje si. Dál sleduje Brodského.

„Co všechno jste si ještě stihli zjistit?“ pochopí Brodský, kde se právě nachází. V kanceláři tajné americké informační agentury, u nepřítelů komunistické strany. Má dojem, že nesedí v úřadovně na bavorské straně, ale v kanceláři osmého oddělení ministerstva vnitra u doktora Matějky. V prostoru a čase se prolínají tato dvě místa a dvě různé události do jedné. Karel Matějka po něm přece tehdy, není to tak dávno, chtěl informace o Královi, dokonce si z Brodského udělal svého špicla. I on uměl ukázat ostré zuby a drápy. Ovšem Matějka mu předtím, než na něho vypálil svůj těžký kalibr, nabídl slovenskou slivovici a byl samý med, který záhy zkvasil a nakonec zhořkl.

„Dlužíte mi odpověď, Brodský. Tak jak to bylo mezi vámi a Janem Masarykem?“

Celou dobu si s něčím pohrává v levé ruce. Až po chvíli si Egon všimne, že má v prstech lesklý, ale již scvrklý plod kaštanu. Levačka drtí kaštan, zatímco prsty pravé ruky se bezděčně přibližují ke rtům. Zatáhne, poválí kouř v ústech a prudce jej vyfoukne směrem k Brodskému. Eckert nešlukuje, teprve teď si to Egon uvědomí.

„Vy jste byl nejen úředníkem vlády, ale i členem komunistické strany.“

Neptá se, konstatuje.

Dívá se stále do Egonových očí.

„Znáte tedy praktiky ministerstva vnitra a tajných složek. Sám jste se zmínil, že vás chtěl zatknout šéf osmého oddělení Matějka. Jen mezi námi, opravdu jenom kvůli tomu, že jste se sešel s mužem z amerického velvyslanectví? Pana Morgana osobně znám, je to velice schopný diplomat.“

„Matějka mě před ním varoval.“

„Brodský, tušíte, co se dělo u hranic po vašem útěku?“

„Podle mě nic zvláštního.“

„To byste se divil. Nabízím vám satisfakci.“

„Proboha, jakou satisfakci?“

„Když s námi začnete spolupracovat, a my potřebujeme lidi, jako jste vy, Brodský, pomůžete nám dohnat ke spravedlnosti Masarykovy vrahy.“

„Vrahy?“

„Věřte mi, Brodský, byla to politická vražda objednaná z Moskvy. Brzy to dokážu. Čeká nás nová válka.“

Egon si uvědomuje, jak je muž stojící před ním zahleděný do svých vlastních vizí, on nikdy nepochopí, že to, co se v Československu děje, se už nedá zastavit, že se události řítí kupředu, jako lavina.

„Co po mně tedy chcete?“ zeptá se Brodský a podívá se Eckertovi zpříma do očí.

„Abyste pro nás začal pracovat. Potřebujeme kontakty na lidi u vás. Musíme vytvořit zpravodajskou síť přímo v Československu. Informace se budou přenášet přes Šumavu. Nemají dost lidí na to, aby ty kopce uhlídali. Hodně si od Šumavy slibuju. Povedeme partyzánskou válku. Musíme jim co nejvíc škodit. Komunismus je jak mor, a my nesmíme dopustit, aby nakazil i zbytek světa.“

Taylor sedí celou dobu za stolem. Ted' se zvedá a po několika krocích se ocitá u Egona. Egon se znovu podivuje tomu drobnému hubenému tělíčku. Taub, nyní Frank Taylor, se časem vypracoval na profesionálního agenta tajných služeb, je nenápadný, má skvělou paměť a rychlý úsudek, tedy ty pravé vlastnosti každého agenta.

„Pane rado, na koho je tam u vás spolehnutí?“

„O několika lidech bych věděl. Pochopte ale, že ještě včera jsem byl jedním z nich. Ruku na srdce, vaše Amerika není mým vysněným rájem. Mě k vám dohnaly okolnosti. Kdyby mi nehrozilo bezprostřední nebezpečí, nikdy bych přes hranice neutíkal.“

„Pane rado, vy zas pochopte, že teď jde u vás mnoha lidem o život. Nejen vaší ženě a vašim přátelům. Komunistická policie začne zavírat a popravovat ve velkém, přesně jako to předvedli bolševici ve dvacátých a třicátých letech. A jako to předvedlo gestapo za války. Na to si přece vzpomínáte?“

Ano, na to Egon nikdy nezapomene. Žlutá hvězda na kabátě, terezínské ghetto, transporty. Ne, na to se zapomenout nedá...

„Nedovedete si představit, kolik lidí už v Sovětském svazu beze stopy zmizelo,“ pokračuje Taylor.

Mluví na Egona střídavě, bez přestání. Argumentují. Přesvědčují. Agitují. Neposlouchá je. Cítí se jak myš lapená do pastičky. Zírá na ně a už nevidí dva muže, jednoho velkého a statného, druhého droboučného, ale dva brouky, jejich černá kusadla, lesklé krovky a dlouhé tyčky nohou, cvrkot znějící odkudsi z jejich článkovitého břicha, a při sebemenším pohybu křupnutí, jako když lámete piškot nad šálkem kávy. Křup, křup, křup, křupkřupkřup, křup... jsou v neustálém pohybu.

Brodský těžce vstane. Bere si papír i pero, které mu podává Eckert, a nechá se odvést do vzdušného světlého pokoje, kde má už svůj batoh a kufřík. Svlékne se, chvíli uvažuje, má-li se osprchovat, ale nakonec rovnou ulehne. Je unavený.

Než usne, napíše na papír několik jmen. Až ráno se rozhodne, zda je Eckertovi poskytné. Ten chlap se mu nelíbí.

Odloží papír na noční stolek a v okamžiku upadne do hlubokého spánku. Prospí celou noc a celé dopoledne.

Za svítání vstoupí do pokoje mladá dlouhovlasá žena s tácem. Na něm je káva, čerstvé pečivo a snídaně na vidličku. Zatímco se Brodský převálí na bok a cosi zamumlá ze sna, ona odloží táč. Všechno, co objeví na listu papíru, pečlivě opíše do zápisníku a potichu i se snídaní zmizí.

Brodský se probudí kolem poledne.

Bíle rozmíšené slunce svítí do pokoje mezi roztaženými záclonami a dopadá svým odrazem na bílou, jakoby nemocniční pokrývku. Spal v kuse patnáct hodin. Něco takového se mu za celý dosavadní život nestalo. Protáhne se a ve chvíli, kdy usedne, nohy spuštěné dolů z postele, spatří papír.

Sáhne po něm a chvatně jej roztrhá na malé kousíčky.

Vstane, přistoupí k oknu, zalomcuje kovovou kličkou, otevře a útržky vypustí do chladného vzduchu. Vítr si je bere, hraje si s nimi a ony se pomalu snášejí do ulice, jako chomáčky perí.

* * *

KATEK ALIAS PODPLUKOVNÍK CHARLES ECKERT dokuřuje dnes již patnáctou camelku a automaticky vytahuje z krabičky další. Připaluje si benzinovým zapalovačem, vyfukuje kouř a pak se teprve obrací k Taylorovi.

„Dobrá, necháme ho jít.“

„To je rozumné, rada Brodský dal jasně najevo...“

„Ale pošleme tam s ním našeho člověka,“ skáče mu Eckert do řeči a bubnuje prsty o opěradlo židle, zatímco pohledem propaluje seržantovu košili. „Nikdy nevíte, jaké informace se budou hodit. Britové jsou skeptičtí, příliš se jim nezamlouvá myšlenka na nový

židovský stát. Kdo ví, kam to všechno dospěje. V každém případě se nám může Brodský ještě hodit. A koneckonců, nemusí o všem vědět, stačí, když si ho tam v poušti pohlídáme. Možná se ještě rád vrátí do Evropy v našich službách, až jim dají Arabové po držce. To už jste slyšel, kdo Židům dodává zbraně?”

„Čechoslováci.“

„Ano, s požehnáním Rusů. Čekají, že tam vznikne nový socialistický stát. Umíte si něco takového představit? Že by se komunismus šířil po světě jak rakovina?”

Znovu potáhne z cigarety a vyfoukne kouř.

„Aspoň máme od Brodského ta jména, i když si od nich moc neslibuju. Dva novináři, zaměstnanci ministerstva, komíník a esenbák. Jakže se vlastně jmenuje ten komunistický policajt?”

Taylor nahlédne do papíru, který před ním leží na stole.

„Josef Hasil.“

„Komunistický policajt by mohl být naším agentem? Absurdní. Nakonec ale proč ne?”

Taylor jen přikývne.

Kouř v místnosti houstne. Štípe do očí. Taylor přistupuje k oknu, stoupne si na špičky a otevře obě křídla dokořán. Právě oko začíná slzet. Seržant se rychle nadechne chladného vzduchu z ulice a zeptá se Eckerta, kterého nechává za zády:

„Kdo ho bude kontaktovat?”

Eckert se rozvalí v křesle, ve kterém včera seděl unavený rada Brodský, odklepne popel do skleněného popelníku a s dalším potáhnutím zahalí svou tvář oblakem dýmu. Rozesměje se.

„Proč se smějete?”

„Napadlo mě, že kontaktérem by měla být některá z těch našich krásných agentek. Takové ani komunista neřekne ne.“

Čerstvý vzduch příjemně proniká do plic. Taylora napadne, že dnes ještě pořádně nejedl.

„Mimochodem,“ otočí se od okna k postavě zahalené dýmem, „ráno dorazila zpráva od naší pražské spojky. Pokusí se k nám do firmy převézt jistého Viléma Krajčíroviče.“

„To jméno mi nic neříká.“

„Domnívám se, že je to přesně náš člověk. Bývalý partyzán, dnes agent Státní bezpečnosti. Prý má informace o smrti Jana Masaryka. Tvrdí, v souladu s vámi, podplukovníku, že šlo o politickou vraždu. A co je pro nás zásadní, ten člověk prý byl u toho.“

* * *

KOT NEMŮŽE USNOUT. Myšlenky se mu honí hlavou a připomínají divoká mračna. Vstane a jen v khaki trenýrkách dojde k oknu. Dívá se do temné noci. Zapaluje si cigaretu. Už chce zalehnout, když si dole u pumpy všimne nápadného pohybu.

„Sakra, co ta tady dělá?“

Kot se spěšně oblékne do košile a kalhot. Nedopalek típne do malého kovového popelníku. Vyjde do chodby, ví, že službu dozorčího má Lima. Do baráku se dá ovšem vejít i postranním vchodem. Jejich pohledy se střetnou. Chytí ji za paži, zakryje si prstem ústa a naznačí, aby co nejrychleji vešli do jeho dveří. Zavře za nimi.

„Víš, kolik je hodin?“

„Kolem půl jedné. Je to důležité, proto jsem vyrazila na noc.“

„Všichni jste blázni.“

„Jo, to máš pravdu. Tady máš další balíček pro spojku v Železné Rudě.“

„Ta minulá zásilka měla být poslední. Prý do ní někdo nahlídl.“

„Ne, nakonec byla v pořádku, tomu svému poslíčkovi můžeš věřit. Šéf říkal, že se to už brzy semele, musíme být připraveni na všechno.“

„Kdo je to?“

„Depeše podepisuje pod krycím jménem Eckert, donedávna byl vojenským atašé se zvláštním posláním v Praze. Má za úkol

zformovat v Německu organizaci, která by operovala na našem území. Hasila měl ke spolupráci doporučit rada Brodský. Taylor počítá, že se k němu s Kašparem brzy připojíte. Co nevidět bude vaše pozice neudržitelná. Velet na čáře a přitom organizovat přechody hranice je sice úžasná věc, ale sedět na dvou židlích se nedá dlouho. Brzy by si na vás Státní bezpečnost posvítla. Ale dokud to jenom půjde, chceme si vás tady udržet. Nová válka v Evropě je na spadnutí. Musíme být připraveni.“

Kot se opírá o desku stolu, típne cigaretu a balíček zabalený do novin položí vedle sebe. Podívá se na drobnou ženu, která sedí na jeho posteli a prsty si pročesává krátké černé vlasy. Nabídne jí cigaretu. Vezme si, on připaluje sirkou sobě i jí. Oba vyfouknou kouř. Na chvíli se mezi nimi rozhostí ticho. Usměje se.

„Jsi pořád fešák.“

„Byla to věčnost, co jsme se neviděli, často jsem si na tebe vzpomněl. Stejně jsem byl šťastnější za války. Všechno bylo jednodušší. Jasný nepřítel, žilo se teď, v jediné minutě, stačilo málo a za další vteřinu přiletěla kulka nebo člověka mohl roztrhat granát.“

„Spíš by tě tam ve vzduchu sestřelili. Hodně jsi riskoval.“

„To jenom proto, abych byl co nejdřív u tebe zpátky na zemi.“

Kouří. Ona se pomalu svléká. On jen nasucho polkne, hořící cigaretu odhazuje do popelníku, rve ze sebe košili, kalhoty.

Milují se zběsile, jako by měli v příštím okamžiku oba zemřít. Dýchají přerývaně, ona zakousnutá do jeho paže, jen aby nahlas nevykřikla, aby zadusila sten a uvěznila tak svou touhu v hrudi.

Leží pak těsně u sebe, oba propocení, třebaže je místnost chladná.

„Teď je to hodně důležité. Odešli ho, co nejdřív.“

„Hasila s tím balíčkem?“

„Kašpar to musí dostat včas... Mám taky jiný úkol... Taylor si mě pozval na kobereček a... Prostě se musím napojit na toho tvého Hasila a pár dalších policajtů a vojáků.“

„No a?“

„Jsou různé způsoby, jak někoho přinutit ke spolupráci.“

„To myslíš tak, že se s Hasilem vyspíš a on se promění ve špiona.“

„Podobně mi to naznačil Taylor.“

„Nebude to nutné. Hasil je sice sukničkář, ale už teď spolehlivě spolupracuje. Navíc zná tady na Šumavě každý kámen. Svým způsobem touží po dobrodružství. Chce vyniknout. Má tak trochu napoleonský komplex. Málem ho ze sboru vyhodili, nesplňoval kritéria. Je moc malý, museli mu udělit dispens od tělesné výšky. Navíc měli v rodině pár škraloupů, jeho táta i strýc několikrát seděli. Věřím mu jako málokomu. A pak..., myslím, že by mi vadilo pomýšlení, že jsi s ním...“

Políbí ho.

„To ráda slyším.“

Vstane, prohrábne kapsy košile, vytahuje cigarety, zapaluje dvě najednou, jednu z nich podá ženě. Přistoupí k oknu a dívá se ven do temného dvora.

„Dobrá. Pošlu s tím Hasila už pozítří,“ řekne k jejím zádům. „Bude rád, že může navštívit tu svoji ženskou. Ale ty se už seber a zmiz, ať tě tu nikdo nevidí.“

„Máš pravdu, vyrazím. Jenom aby pozítří nebylo pozdě.“

„Jak pozdě?“

„Tak... Mimochodem, víš, že ten tvůj Hasil pomohl přes hranici ministerskému radovi Brodskému?“

„Sám mi to řekl.“

„Nevím proč, ale Taylor má pocit, že by mohl být z Hasila dobrý agent jeho firmy. Je posedlý představou, že by ze všech československých policajtů udělal své špicly. Dobře se tou myšlenkou baví.“

Otáčí se k němu.

„Ale, prosím tě, všechno, co jsem ti řekla, je jenom mezi námi. Vím, že ti můžu věřit. Za války... Zas bych byla sentimentální, vždycy když si vzpomenu, že právě ty jsi tam byl pro mě tak důležitý... Zachránil jsi mi život.“

„Nepřeháněj.“

Nedopalek típne do popelníku. Zachumlá se do pláště. Bere za kliku, ale zarazí se. Kot na ni sykne a rukou naznačí, aby se nehýbala. Vykloní se do okna. Kdosi právě mizí ve dveřích do budovy.

Během chvilky zaslechnou opatrné, ale nejisté kroky. Procházejí chodbou. Pak cvakne klika do ložnice mužstva a je ticho.

Kot si ráno na opilce posvítí. Chlapi se mu tady nebudou produčtovat, jak se jim zamane.

Vyklouzne jako lasička a zmizí v černé chodbě. Ještě ji zahlédne, když se protahuje dírou v plotě, ven do studené pustiny. Netuší, kam má namířeno. Možná ještě v noci přejde hranici. Možná se nečekaně objeví u některé spojky ve vnitrozemí. On nechce nic vědět. Stejně dnes v noci vyslechl až moc.

Po noční návštěvě mu v místnosti zůstává jen rozplývající se oblak dýmu. A vlhká stopa na prostěradle.

Sedí dlouho ve tmě a zírá do prázdna. Dokouří poslední cigaretu z krabičky. Prázdný obal zmačká. Pomyslí si, že bez tabáku je život prázdnější. A bez ženské?

Rozhodne se nahlédnout do ložnice mužstva, aby zjistil, kdo svévolně opustil ubikaci. Abych tak měl mezi kluky nějakýho špicla, napadne ho.

Potichu otevře dveře a vstoupí. Pozoruje nehybná těla a má pocit, že se dívá na malé spící děti. Ti chlapi jsou ve svém spánku nevinní a čistí. I kdyby někoho zastřelili, i kdyby bili své ženy a milenky, i kdyby vykradli spořitelnu... Kot pocituje posvátnou hrůzu z pokušení některého z nich zabít, snad toho špicla. Uvědomuje si, že by připravil o život ne chlapa, ale kluka, který teď sní a létá v jiných vzdálených světech.

Dojde až k Josefově posteli. Vidí jeho záda, roztažené paže. Chrápe, i když leží na břiše. Kot přejde k vedlejší posteli, nohou zavadí o nějakou překážku. Sehne se. V ruce drží propocenou košili. O kus dál stojí zabláčené boty. Tak provianták Vyleta? Do prdele, co

pohledával venku? Ale i tomu už se zřejmě zdají sny malého chlapce ze Šumavy. Ráno si s ním promluví. Ted' půjde spát i Kot.

Zatímco uléhá, proletí mu hlavou, že si jí někdo mohl všimnout. Stačilo by jenom, aby kdokoli vyhlédl z okna. Takový nerozum, objevit se rovnou v baráku. Pro příště musí být opatrnější. Člověk nikdy neví.

Hasila posílá s balíčkem už brzy ráno, vzpomene si na její slova: Pozitří může být pozdě. Rozdělí úkoly, hlídky vyrážejí na pravidelnou obchůzku. Chce si promluvit se strážmistrem Vyletou. Dozorčí Mihule však hlásí, že Vyleta odjel na nákup do Krumlova.

„Dobrá, ať se hlásí hned, jak se vrátí.“

„Provedu, soudruhu plukovníku.“

S Vyletou si už nepromluví. Za necelou hodinu se na dvoře objeví dvě auta. Jedno od Státní bezpečnosti, druhé z krumlovského útvaru. Zahlédne je z okna. Zatímco ozbrojení muži vbíhají do chodby, plukovník Kot vytáhne pistoli. Chladnou hlaveň vloží do úst a stiskne spoušť.

* * *

JAROMÍR SE NEUKÁŽE. Vlastina fantazie vytvoří nespočetně představ, v nichž je přepadený, zraněný, zmrzlý s přelámanými kostmi...

Ve středu čtyřiaadvacátého března vyráží sama dolů do města. Je nutné doplnit zásoby potravin. Ví, že sežene jen to nejnutnější. Klopýtavě se belhá rozmáčenou cestou, bahno čvachtá pod nohama. Blíží se k prvním domům a dál ke kostelu. Zastavuje a lapá po dechu. Chce se jí zvracet. Bojí se slov. Těch slov, která se do ní zabodnou v šeptandě ve frontě v konzumu u staré Vláškové, na rohu u kostela, v hospodě mezi chlapy.

Všichni jsou rozrušení, připomínají včely. Kolem Vlasty projíždějí vojenské vozy a mladí esenbáci se samopaly chvátají ulicí nahoru k útvaru. Je tu až příliš živo. Všichni jsou vyplašení a bledí.

„Velitel četníků zdrhnul za kopečky, už jste to slyšela? Byl americkým špiónem, představte si. Taková to byla krysa. Zmiji na prsou jsme si hráli,“ vykládá učitel Kuthan. Měl by být ve škole a učit děti násobilkou, ale ve středu mají teď děti volno jako v neděli.

Kašpar utekl! A kde je Jaromír? Že by i on zmizel někde v Bavorsku? Proč jí nic neřekl? Proč ji tu nechal samotnou?

Zapomíná, že chtěla nakoupit sůl a brambory. Její malé políčko každý rok rozrývají divoáci, sotva něco z úrody zachrání. Naštěstí cibule a česneku si lesní zvěř nevšímá.

Kdosi ji bere za loket a vytrhuje tak z úzkostné prázdnoty, je vržena zpátky do přítomnosti. Před ní stojí od sazí ušpiněný kominík Pazderka. Bílé zuby svítí z černé tváře jako patníky u cesty. Nechává se tím chlapíkem vést pryč od pultu se zbožím, pryč od lidí, od řečí a potutelných pohledů, sleduje jeho dramaticky sešklebenou tvář, vyceněné zuby, naléhavé oči. Až po chvíli jí dojde, o čem povídá a co chce doopravdy sdělit, jaksi mezi slovy, tak, aby smysl pochopila jen ona, nikdo jiný.

„Á, paní Vlastičko, musíme se už konečně domluvit na tom vymetení. Váš komín musí ale vypadat. No, jak je to dlouho? Dva roky? No jasně, dva roky, co jsem byl u vás v hájovně naposledy. Tak co kdybychom zašli Na růžek a tam to všechno v klidu probrali? Zvu vás na čaj s rumíkem, já si dám asi jednu desítku, to víte, tam nahoře člověku z toho větru vyschne splávek,“ kominík se krátce zasměje. „A víte už, že mám doma kocoura? No jo, chudák sirotek. Musel jsem s ním sešplhat ze střechy, celej se třásl, tak byl vystrašený.“

Vcházejí do lokálu. Nechává se usadit k tomu nejvzdálenějšímu stolu u okna, zatímco drobný kominík u výčepu objednává, mrká spiklenecky na hospodského, má teď obchodní jednání a nemůže se dočkat dalšího vymetání.

Pazderka si přisedne. Už se neusmívá. Jeho bílé zuby jsou uzamčeny za špinavými rty. Dívá se kamsi do popelníku. Vytáhne cigarety a nabídne i jí, ona odmítne posunkem ruky. Zapálí si, vyfoukne kouř. Mlčí.

Když se blíží hospodský s půllitrem piva, dvěma panáky tuzemského rumu a hrnkem horkého čaje, opět se zašklebí, plácne do desky stolu, až se Vlasta vyleká, a zvolá: „Ujednáno? Paní, Vlastičko, na to se napijem! Uvidíte, že váš komín vypulíruju tak, že tam nezůstane ani saze. Bude čistej jak lilium, to si pište!“

Mrkne na hospodského, zvedne pivo a dlouze se napije. Pak k ní přisune rum, svým panákem tůkne do jejího a hlasitě mlaskne.

Hospodský se mezitím vrací za pípu.

Kominík se přestane křenit a zuby zas zaplují do temnoty úst. Kopne do sebe rum, potáhne z cigarety. Promluví šeptem.

„Paní Vlastičko, pozdravuje vás Jaromír. Nemáte se před nikým zmiňovat, že je tak dlouho pryč. Kdyby se vyptávali, tak řekněte, že před chvílí odešel do lesa zakrmovat nebo něco podobného. Nemusíte mít o něj strach.“

„Kde je?“

„To vám nemůžu říct.“

„Proboha, pane Pazderko, kde je můj muž?“

„Nekřičte tolik, je v bezpečí. Musí jenom něco zařídit.“

„Něco s Kašparem?“

„Kurňa, ženská, to jméno tu nevyslovujte! I zdi mají uši. Hled'te, vyřídil jsem, co jsem měl, a teď už půjdu, ať to není nápadný. Vy si v klidu dopijte čaj. Já se u vás navečír stavím, vymetu ten zatracenej komín a pokusím se vám pár věcí vysvětlit, abyste neudělala nějakou pitomost.“

„A já myslela, že jste komunista, a vy zatím...“

„Do prkenný vohrady, já jsem komunista! Ale to s tímhle nesouvisí. Sakra, ženská, ne že svého starýho prásknete. To by bylo hodně zlý. Odneslo by to plno nevinných lidí. Radši půjdu.“

Zvedá se, ani nedopijí. Na hospodského se při placení zašklebí.

Celou čtvrt hodinu prosedí u vychládajícího čaje. V prstech pociťuje nezadržitelné chvění a uvnitř prázdnotu stlačenou do jednoho jediného bodu, vězí uvnitř hrudníku a dusí ji. Ničemu tady na tom

světě nerozumím, vůbec ničemu. Pak složí hlavu do dlaní a rozpláče se. V posledních dnech si připadá jako malá ubulená holka. Nejradši by se probřečela až k soudnému dni.

Když odchází, všimne si hospodský její zarudlé tváře. Zatímco vymývá sklenice, utrousí:

„Však vono, paninko, nebude tak zle. Vono těm bolševikům jednou dojde dech a všechno se vrátí k normálu. Lidi nejsou hovada, voni to takhle dál nenechají.“

Raději vyběhne do ulice, zhluboka se nadechne. Fronta ženských před konzumem se už zkrátila. Stoupne si na její konec a čeká, až na ni dojde řada.

Když se vrátí domů, lekne se. Zpoza rohu na ni vybafne Josífek. Dostal prý dvoudenní dovolenku, tak ji chtěl překvapit. Nevšímá si, jak je vystrašená. Stále jen mluví a ona ho mlčky pouští dál.

Vytřeštěně zůstává stát uprostřed chodby.

„... tak jsem strčil motorku do kůlny, aby nebyla tak na očích.“

„Cože?“ Teprve nyní se na ni podívá a znejistí.

„No, do kůlny. Byla otevřená, tak jsem si myslel...“

Otočí se a vyběhne z domu. Josef vyjde za ní. Něco se děje, něco, čemu nemůže rozumět.

Stojí tam u pootevřených vrat a marně hledá řetěz a bytelný visací zámek. Oboje je pryč. Napadne ji, že svého muže už asi nikdy nespatří.

Usedá na lavici ke kamnům. Všechny obavy, které ji přepadají, může konečně někomu svěřit. Podělit se o ně. Vyslechne ji. Je zamýšlený a nezvykle tichý. Potom ji pohladí.

„Vlastičko, ten kominík má pravdu. Ty o tom nesmíš s nikým mluvit.“

„Vždyť Jaromír pomáhá nepříteli. Třeba ani neví, co dělá? Třeba ho obelhali...“

„Ne, Vlasti, tvůj muž ví dobře, co dělá. Poslechni, a nikomu ani slovo. Tohle je vážný.“

„Seš přeci komunista, Josífku!“

„Ne, nejsem. Ale je mi teď jasný, že jsem do toho namočenej až po uši. Pamatuješ, jak jsem ti říkal o těch balíčcích, co posílal můj starej místnímu veliteli Kašparovi? Umíš si teď asi představit, co v nich bylo. Já teda jo. A my se můžeme přesvědčit. Měl jsem Kašparovi donést poslední zásilku. On je v trapu.“

Vytahuje malý balíček zabalený do novin a převázaný kusem špagátu. Drží ho v ruce jako odjištěný granát a váhá.

„Je to divný, Vlastičko, že můj starej nevěděl nic o tom, že Kašpar utekl. Když jsem tu byl devátýho naposledy a vrátil se k útvaru, byl Kot, to je můj velitel, strašně nervózní...“ a povídá a povídá, jak marně přemýšlel, kdo se mohl do balíčku podívat, Vlastička jistě ne, vždyť jej odevzdal Kašparovi, ještě než přišel k ní. Ale Růžena nebo Máňa, ty mohly. Měly nejednu šanci v nestřeženém okamžiku rozvázat, nahlédnout a zase zavázat. Nahlas přemýšlí, jaké tajnosti v těch zásilkách jsou, a že nejde o hloupé detektivky, to je nad slunce jasné i jemu.

„On mě, Vlastičko, už tehdy podezříval, že vím, co v těch balíčcích je. I kdybych nakrásně vypověděl Státní bezpečnosti, že jsem v tom nevinně, nevěřili by mi. Vezu se v tom s Kašparem a Kotem. Jenom nechápu, že jsem se nad tou roznáškovou službou nezamyslel už dřív. Bral jsem to jako takovou skautskou hru, a pak – dostával jsem volno. Takže, když promluvíš o manželovi, budeš muset kápnout božskou i o mně.“

„Kdo je ta Růžena? A Marie?“

„Kdo? Kdo?... Moje sestry,“ vyhrkne.

„Josífk, ty mi lžeš. Tvé sestry jsou Aloisie, Anežka a Žofie. Hodně ses mi o svých sourozencích navyprávěl. Já mám pořád ještě dobrou paměť.“

„To jsem vůbec neměl nakousávat, ale je to venku. Vlastičko, víš, že tě mám moc rád, věříš mi, ne? Růžena je holka z jedný vsi, myslí si na mě, sám nevím, jak k tomu přišla. Ale je to ještě mladičký hůď. A Marie? Je ze Saladína, známe se už dlouho. Vlastně s ní

chodím a zároveň ne. Její fotr je proti, to víš, jsem jenom blbej domkář, vyučenej bednář, a teď dokonce esenbák, co honí lidi a střílí ze samopalů. Von je starej Vávra sedlák, nesnáší komunisty a je zarytej lidovec – jako moje máma. Kdo nesmrdí hnojem, není podle jeho gusta. Zakázal Máně se se mnou vídat. Stejně to už mezi náma skončilo, vážně. Vlastičko, já ti...”

Sedí, dívá se mu přes rameno. Netuší, na co myslí. Připomíná egyptskou sfingu, kterou před lety viděl v jakési učebnici.

„A cos dělal pak?”

„Kdy pak?”

„Když jsi šel od toho Kota.”

„Byl jsem bez nálady. Kot mě vypoklonkoval ze svý pracovny s tím, abych držel hubu a o ničem s nikým nemluvil. Ještě prej přijde čas, abysme si pořádně promluvili. Kot tvrdil, že musí zjistit nějaký další věci. Bylo jasné, že jsem ho pořádně namíchl, že už mi nedůvěřuje jako dřív. Vyrazil jsem tedy do kuchyně, abych klukům vynahradil ty dva dny, který jsem byl na cestách. Jenom jsem si vzpomněl na tebe, Vlastičko, a hned mi bylo líp. Uvařil jsem jim specialitku. Určitě jedli dva dny jenom samý blafy. Věděl jsem, že s prací budu hotovej až někdy po půlnoci, zato zítřejší oběd – eňo ňuňo, budou se oblizovat až za ušima. A taky že se oblizovali. Přišel mi pomoci nováček Míčko, říkáme mu Mlíčňák. Veselej kluk z Vysočiny. Na střelbu nemehlo, ale v kuchyni udělá práce za dva. Mlíčňák je vždycky vděčnej za každou lechtivou historku. Je, chudák, ještě panic...”

„Tak tys mu vykládal o mně?”

„Ale ne, Vlastičko, tak to není...”

„Ne? A jak tedy?”

„Prostě si to jenom špatně vysvětluješ, Vlastičko, věř mi, že...”

„Když ti ale velitel nevěří, tak proč ti dal pro Kašpara další balíček?”

„To kdybych věděl. Dal mi ho do ruky, a že mám dva dny volno. To bylo celý.“

Vlasta vstane, dopajdá k plotně, vezme hrnec plný polévky a položí jej na rozpálený plát. Nahlédne do kamen. Přiloží dvě polínka a vzdychne.

„Já vím, Josífku, že bych ti neměla nic vyčítat. Sama jsem vdaná za někoho jiného. Ale mám v sobě zmatek. Bude lepší, když odjedeš.“

„Nenecháš mě přespát?“

„Ne, opravdu ne. Potřebuju být sama.“

Zvedá se.

V té chvíli se v předsíni ozvou kroky a kdosi zabuší do dveří.

Hasil sebou cukne, rychle se rozhlédne, kam by se dalo ukrýt, ale to už stojí na prahu drobný černý mužík, přibližně stejně vysoký jako Josef, přes rameno mu visí stočená kominická štětka. Bělma očí vystřelují z mourem zašpiněné tváře směrem k Hasilově uniformě. Kominík stojí bez pohnutí, stejně tak Hasil. Měří se pohledy jak nějakí pistolníci, kdo s koho. Hasil drží dlaň s roztaženými prsty nad pouzdrem s pistolí. Ta scénka by v kině vyvolala bouři smíchu, ale tady v hájence zavládne nepříjemné ticho.

Napětí poruší až Vlasta. Vstoupí mezi ně.

„Nechte toho! Stojíte na stejném břehu.“

„Nevím, co tím stejným břehem myslíte,“ řekne kominík Pazderka, „ale já z toho, že tu máte esenbáka, jasně chápu, že jste mě neposlechla. Sakra, že já mám jenom přiblblou štětku! Mít tak dubovou sukovici, zvalchoval bych tomuhle čmuchalovi hřbet tak, že by už po svých neodešel.“

„Jakej čmuchal?“ brání se Hasil. „Že já vytáhnu pistoli a provětrám mu perka? Ať už mě, Vlastičko, nesere, jinak se neznám.“

„Pojďte si sednout oba ke stolu! Polévka je teplá, najíte se, a pak si všechno vypovídáte. Oba máte tomu druhému co vykládat.“

Kupodivu se dvě drobné mužské postavy pomalu napřímí a vydají se za ní, očima se ale hlídají.

Vlasta přináší hrnec s polévkou, před každého z nich postaví talíř a obří naběračkou talíře naplní. Jedí mlčky.

„A teď můžeš, Josífku, rozbalit ten balíček, cos měl předat Kašparovi.“

„Cože?“ vyjede z Pazderky. „To vy jste ta spojka? Do prkenný ohrady...“

„Proč bych nebyl? Když je velitel zdejšího útvaru americkým špiónem, proč by esenbák nebyl spojkou? Ale k věci. Vy, jak mi právě došlo, jste Kašparův člověk. Budete s ním, abyste mu předal tohle?“

A ukazuje do novin zabalený balíček, převázaný špagátem.

„S Kašparem už nikdo z nás asi mluvit nebude, ledaže by vzal taky roha. Víím od Jaromíra, že mu Kašpar občas předal nějaký balíček zabalený do novin, a on ho přenesl do Bavorska do nějaké úřadovny k Američanům. Co v nich bylo, nevěděl, ani to nechtěl vědět.“

„Tak už to Josífku rozbal. Když to bude důležitý, odnese to Jaromír. Tedy, pokud se vrátí.“

Hasil bere nůž, přeřízne špagát a pomalu rozbaluje noviny. V nich leží brožovaná knížka. Detektivka. Zinková cesta od Eduarda Fikera. Nakladatelství Karla Voleského, druhé vydání z roku 1946.

„Voni si z nás snad dělají prdel,“ vydechne Hasil a nechápavě vrtí hlavou.

Kominík Pazderka sáhne po knížce i po novinách. Jedná se o starší číslo Rudého práva ze čtrnáctého března. Zalistuje knihou, pak pečlivě prohlédne noviny.

„Na první pohled to opravdu vypadá jako nějaký vtíp. No, podívejte se sami.“

A ukazuje na noviny.

Vlasta i Josef zírají do Rudého práva, kterému vévodí články o pohřbu ministra Masaryka.

Teprve po chvíli se ozve Pazderka.

„Jediný, co mě napadá, jestli ona ta detektivka o zinkový rakvi nějak nesouvisí s tím Masarykovým pohřbem. Pamatuju si, že jsem

ji četl, je to pár let zpátky, asi když vyšla poprvý. Je tam něco o zinkový rakvi a záměně mrtvol, moc už si to nepamatuju. A taky nějaká vražda. Dokonce byl natočený film.“

„Tak já vů celou tu dobu převážel opravdu jenom přiblblý detektivky? No to mě poser pták. To mi bude muset Kot vysvětlit. Proč s tím teda dělal takový obštrukce? Oba byli, jako by je popíchali sršni, mysleli si, že jsem do balíčku nahlídl. Vlastičko, já už vůbec nic nechápu...“

V chodbě se ozve šramot, vrzne klika a do místnosti vtrhne hajný. Před ním sedí kominík Pazderka a svým tělem tak zakrývá Hasila i s uniformou.

„Jsme v hajzlu, Ivane, ten přechod se nezdařil...“

Teprve teď si všimne esenbáka Josefa a strne. Z ramene strhne brokovnici a namíří na Hasila, který dál sedí nehnutě za stolem a měří si příchozího přimhouřenýma očima.

„Ne! Jaromíre, tady ten je náš člověk. To on je Kašparovou spojkou. On nosil balíčky.“

Hlaveň se skloní k podlaze. Hajný flintu zavěsí na věšák a přisedne.

„Vlasto, nalej nám kořalku.“

„Tu, co máš schovanou na horší časy?“

„Jo, přesně tu. Horší časy už ani bejt nemůžou.“

„Myslíte?“ zeptá se Hasil. „Abysme se ještě nedivili.“

Vlasta přináší láhev s průzračnou kapalinou a čtyři sklenky. Nalévá.

„Tak na co?“ zeptá se.

„Na to, aby tu příští válku bolševik projel na celý čáře,“ pronese její muž a celý obsah zmizí v jeho ústech. Rychle polkne.

„Tak ona se chystá třetí světová?“ zeptá se spíš pro sebe Pazderka.

„Ale to potom, mládenci, nezlobte se, ale já budu bojovat po boku svých soudruhů, i když vidím, kolik je v partaji sviní.“

Vypijí první sklenku a nalijí druhou.

„Mimochodem, Kot zemřel. Zastřelil se ve chvíli, kdy pro něj přijela Státní bezpečnost,“ řekne Jaromír a dodá: „Kašpar měl větší štěstí. Varovali ho včas.“

„Do prdele,“ zašeptá Hasil. „Tak starej už to má za sebou. Ty balíčky opravdu nebyly tak nevinný. Byl to dobrej chlap, škoda ho.“

„Škoda každýho dobrýho člověka,“ dodá Pazderka.

* * *

DO SALADÍNA DORAZÍ PO TŘETÍ HODINĚ RÁNO. Motorku nechá raději u chaty a seběhne dolů k chalupám, kolem stodoly starého Flašky. Dál přes louku k dalšímu stavení, podél plotu, přeskočí strouhu a pak výš do stráně. Marie žije s rodiči na protější straně vsi. Všude vládne klid, tu a tam z mraků zabliká hvězda. Josef nepotřebuje světlo, zná cestu i poslepu.

Pod oknem světnice, v níž spí Marie, se vydýchá, popadne první kámen z vlhké země a hodí. Chvíli se nic neděje, už chce najít další, raději větší kámen, když se okno otevře a v okně spatří rozespalý dívčí obličej. Vlasy má rozčuchané a oči slepené.

„Máňo, to jsem já – Pepa.“

„Co blbneš? Víš, kolik je? Jestli tě zmerčí táta, bude řídit jako šílenec. Počkej chvilku, něco přes sebe hodím.“

Nečeká dlouho. Z okna vykoukne bledé chodidlo obuté do starých rozšmajdaných škrpálů a za ním nahé lýtko. Marie vyleze oknem ven a seskočí dolů. Josef ji zachytí. Ucíťí vůni jejího těla. Málem se neovládne. Nejraději by si ji vzal hned tady pod okny statku. Má na sobě noční košili, přes ni přetažený dlouhý svetr a teplý šál. Přesto jí během chvilky lomcuje zima. Obejme ji. Jsou přibližně stejně vysocí. Podívá se mu do očí. V té tmě jen tuší, jaký mají výraz.

„Pepíku, proboha, proč sem chodíš takhle v noci. Měl bys být přece na Zvonkový a...“

„Mám do zítřka opuštěný, tak jsem si myslel, že budeš mít radost a ty zatím...“

„To víš, že tě ráda vidím. Ale radši bych byla, kdybys přišel ve dne a mohli jsme se projít a popovídat. Takhle mám pocit, že seš tu jenom kvůli tomu jednomu.“

„Kvůli čemu?“

„Nedělej hlupáka. Víš to moc dobře.“

„Pusť mě k sobě, před rozedněním vypadnu. Motorku mám nahoře u chaty. Táta mě neuvidí.“

Pravá dlaň zabloudí pod noční košili a hladí hýždě i boky, zatímco levá už tiskne řadro.

„Mě to už, Pepo, takhle dál nebaví. Nechci se schovávat, jako bych se za tebe měla snad stydět. Seš dospělej chlap a já budu za rok plnoletá. Vezmeme se a všechno se srovná. Táta si zvykne.“

Obě Josefovy ruce se zarazí. Sakra, tak vdavky, prolétne mu hlavou, a zatímco rozum si to přebírá, dlaně se rozběhnou.

„Vlastně, proč by ne, Máňo. Pojd', probereme to, ale v teple pod dekou.“

Vysadí ji do okna. Sám za ní zlehka vyskočí.

Usnou k ránu. Josef má pocit, že spí jen chvilku. Probudí se, ale pořád je ještě tma. Cítí teplo z Mariina těla. Je zmatený. Marie zpívá. Nejdřív se domnívá, že nemůže usnout, a proto si prozpěvuje, ale brzy zjistí, že zpěv je v jakémsi podivném cizím jazyce, který on nezná. Když se nad ni nakloní, je jasné, že dívka spí a něco se jí zdá.

„To mě poser pták,“ uchechtne se Josef a najednou si uvědomí, že i jemu se zdál sen. Posadí se. Vzpomínka na sen je zneklidňující. Snaží se vzpomenout na každý detail. V tom živém snu je léto a on má na sobě uniformu, ano, teď vidí sám sebe, jak...

... se prodírá temným lesem. Cestu zná. Kdo jiný než on by mohl v tomhle dusivém parném skleníku letní noci, kdy mraky leží opřené ve vrcholcích stromů, jít bez světla hvězd a měsíce nahoru k hraničním kamenům. Větve šlehaají do lýtek a přes paže.

Je vedro k zalknutí. I tady uprostřed lesů. Taková noc bývá jen dvakrát do roka.

Drží se neviditelné stezky, kterou chodí zvěř a pašeráci. Před ním se tyčí vrchol Plechého. Pod ním by za jasné noci svítila skalní stěna. Ted' však splývá s černým térem, který do sebe slil stromy, křoviska, balvany a mraky. Josef vidí jen to, co má těsně u nosu, jinak nic.

Opře se o vývrat starého pařezu. Najednou mu cosi prolétne kolem tváře. Zarazí se a čeká. Znovu téměř nezatelný šelest křidélek. Zašátrá v zadní kapse kalhot, kde nosívá placatou ruční baterku. Rozsvítí ji. V jejím světle spatří poletovat kolem pařezu malé černé brouky. Obyčejná podlouhlá tělíčka s tmavými krovkami a dlouhými tykadly. Nalétávají do světla, další jsou přilepení ke kmeni vývratu.

Podívá se na hodinky. Půl jedné a tři minuty.

V prostoru se něco mění. Jakýsi závan. Snad průvan? Ted' a tady? Vždyť je bezvětrí. Vedro a dusno. A znovu. Třebaže je tma, kolem něho se chvěje vzduch.

Pocítí silný tlak v hlavě, zvedá se mu žaludek. Přidřepne. Dýchá zhluboka. Točí se s ním celý svět. Když se tma přestane houpat, zastrčí baterku zpátky do kapsy, vstane. Po několika krocích se zarazí. Nepoznává cestu. Nemůže se najednou upamatovat, kudy jít. Znovu rozsvítí baterku a zkoumá křoviska před sebou.

Tady by měl být nízký nálet smrků, místo toho tu stojí štíhlé vysoké stromy.

Nic není na svém místě. Kolem sebe má jenom les, žádnou stezku, nic. Vrací se několik metrů po svých stopách. Vývrat s poletujícími brouky je pryč.

Potí se. Podívá se ve světle baterky na hodinky. Tři čtvrtě na tři. Je přesvědčený, že od chvíle, kdy vyrazil od pařezu s těmi divnými brouky, uběhlo sotva čtvrt hodiny.

Veškerou pozornost upíná k objevení zpáteční cesty. Ještě se mu nikdy nestalo, aby zabloudil v důvěrně známé krajině, aby ztratil hlavu. Prodírá se křovisky, zakopává o spadlé větve, několikrát mu

ujede noha a on spadne do vlhkého podrostu. Ted' už si je jistý, že v tomhle lese nikdy předtím nebyl. Stromy jsou starší, mohutnější. Sem žádný člověk už řadu let nevkročil. Vypotácí se na planinu. Není si jistý, zírá do dálky, má pocit, že je prostor uprostřed přetátý. Jako když zakrojíte dlouhým nožem dort. Jde blíž a spatří dlouhý, nekonečný plot ostnatého drátu táhnoucí se zleva doprava a zprava doleva. Za plotem vidí proluku připomínající pláž, rovnou a nezarostlou. Písečnou pláž. A na jejím druhém okraji stojí další nekonečný plot. Sotva se Josef dotkne drátu, zatočí se s ním svět a on zvrací.

Hasil vidí sám sebe, rozhlíží se, po plotu z ostnatého drátu není ani památka, stojí pod lesem a má výhled dolů na ubikace a celou Zvonkovou. Pak spatří Kota. Kot si zakryje prstem ústa a naznačí, aby vešli do jeho pokoje. Zavře za nimi dveře.

Šeptají. Krátký rozhovor. Kot mu najednou rukou naznačí, ať se nehýbá. Vykloní se do okna. Tam právě kdosi mizí ve dveřích útvaru.

Další část snu je zamlžená.

Josef se podrbe na hlavě. Potom se potichu zvedne, oblékne si kalhoty, košili i zbytek uniformy. Ohlédne se a chvíli se dívá do spící Mariiny tváře. „Tak vdávat by ses chtěla...“ zašeptá.

Otevře okno, vykloní se a skočí.

Cestou k boudě, kde nechal motorku, si marně láme hlavu, co má sen vlastně znamenat. Chce ho snad velitel Kot ze záhroby varovat? Ale před čím?

Když dorazí k útvaru, je tam boží dopuštění. Hned jej předvolají k výslechu. Nepřiznává, že by o Kotově sebevraždě něco věděl. Zamlčí i svou známost s Kašparem. Prý ho jen párkrát viděl u útvaru v Železné Rudě, kde má kamarády. Když se ho podplukovník SNB ptá, co tam pohledával, přiznává, že tajně navštěvuje vdanou ženu, kterou by nerad kompromitoval. Vzhledem k tomu, že už před ním o Vlastě vypověděli i ostatní členové sboru, nechají Hasila být. Nikdo si ho s plukovníkem Kotem nespojuje, naštěstí.

Pozdě odpoledne muži z krumlovského oddělení SNB odjedou. Novým velitelem jmenují praporčíka Kočířka – prozatím, a to i přesto, že není komunista, nikoho lepšího nemají. Hasil vyfasuje noční službu s nováčkem Míčkem.

Míčko je celý pobledlý. Každou chvíli odbíhá.

„Sakra, Pepo, já musel něco sníst. To už je popátý, co musím. Mám prů...“ nestihne ani doříct a zmizí za dveřmi záchodu.

„Máš sračku jako řemen, kámo. Nazývejme věci pravým jménem. Jsem jenom zvědavej, jak při noční pochůzce budeš stíhat střilet diverzanty a přitom dřepět za pařezem a vytírat si zadek. Vem si pro jistotu ještě jedny noviny, ať se ti nezaprudí kaďák.“

Ostatní se hurónsky smějí. Snad tak chtějí zakrýt nepříjemnou pachů z posledních dní, z hodin plných výsledků a podezřívání, křiku a jednoho výstřelu. Jsou Hasilovi vděční za těch pár slov, která aspoň trochu ztlumila nervozitu a strach. Ještě větší vděčnost poctívají k Mlíčňáčkovi, který vykoukne do chodby a zaškemrá: „Kluci, ještě noviny,“ a zašklebí se, jako by ho zas braly křeče. Dobře ví, že se strhají smíchy a rádi mu papír přinesou. Musí se přemáhat, aby tu směšnou grimasu zvládl. Chce jen zastříť svůj skutečný problém. Míčkovi je jasné, že střevní potíže nemá z jídla, ale z psychického napětí. Když mu podávají nařezané noviny, sedí na klozetu a celý se třese. V té chvíli by všichni dali ruku do ohně, že se mu udělalo zle z párku a hrachové kaše, co měli k večeři.

„Jasná šlichta, dobrá tak pro prasata,“ ocení pokrm Zeman.

Málokdo dojedl.

Nikoho ani na chvíli nenapadne, že Míčko vůbec nevečeřel, nenápadně celou porci šoupnul do kbelíku na odpadky. Ani kdyby chtěl, nebyl by schopný polknout jediné sousto. Jeho netrápí zapáchající párek ve střevech ani vodnatá kaše. Míčka trápí svědomí.

* * *

PĚT MINUT PO PŮLNOCI UŽ JDOU OBA VE TMĚ mezi baráky a směřují silnicí nahoru k loukám a dál pod les. Vědí, že než obějdou jednotlivá stanoviště, uběhne půlka noci a oni se do postele dostanou až nad ránem. Míčko popotahuje, utírá si nos rukávem a co chvíli zabloudí dlaní k břichu. Hasil se tváří, že nic nevidí. Mají s sebou černého ovčáckého psa, na kterého místo povelů krátce hvízdá. Hvězdy nesvítí. Je zataženo a v mrazivém vzduchu Josef cítí, snad už naposledy, sněhovou přeháňku, možná dešť se sněhem.

„Máme se na co těšit,“ utrousí k Míčkovi. „Do hodiny budeme mokrý. No jo, už to začíná.“

S prvními ledovými kapkami se oba muži ještě víc zachumlají do svých pláštů.

„Svinská práce.“

Pes je neklidný. Každou chvíli trhá vodítkem, slechy v pozoru. Rozštěká se. Hasil ostře hvízdne.

„Sakra, co mu nejde pod nos? Nechápu, že v týhle čině může vůbec něco cítit.“

Rozprší se tak, že se rozhodnou na chvíli zalézt pod střechu stodoly, kde donedávna hospodařil Němec Böhm. Sloupy vody stékají jako vodopád ze střechy, okap je dávno stržený a dole u zdi se rychle vytvoří kalné jezero.

„Josef,“ zakňučí Míčko, „promiň, já musím.“

A vrhne se do dvora, kde tuší dřevěnou kadibudku. Hasil se snaží prohlédnout tmu mezi obytným stavením a stodolou. Nevidí si ani na špičku nosu. Náhle ucítí, jak se vodítko prudce natahuje. Pes téměř neslyšně zavrčí.

Josef instinktivně tiskne k tělu zbraň. Prst připravený na spoušti. Někdo tady je.

Pomalu, krok za krokem následuje svého čtyřnohého průvodce. Přejdou dvůr směrem ke dveřím domu. Tady na chvíli zaváhá. Pravačkou zamíří hlaveň samopalu před sebe a velice pomalu stiskne levou rukou, v níž drží vodítko, kliku dveří. Povolují. Rychle

je zachytí, aby zrezivělé panty svým skřípáním nevyplašily toho, kdo tady našel dočasnou skrýš. Pes se ale protahuje mezi dveřmi, mizí dál do chodby a strhává s sebou psůvoda.

Přes veškerou opatrnost dveře mírně zaskřípají. Josef jen doufá, že lijavec vše přehluší. Projdou dlouhou chodbou. Hasil ví, že na konci budou dvoje dveře. Vlevo do prostorné kuchyně s pecí a vpravo do světnice, kde přebýval sedlákův pomocník. Pes neomylně zamíří doleva. Neštěká ani nevrčí, napjatý jako struna, nachystaný k útoku.

Dveře se rozlétnou dokořán, pes zakňučí a Hasila oslepí proud světla, útočník mu vytrhne samopal a kopnutím ho povalí.

Mžourá do světla. Nemá strach. Je zvyklý se v hospodě porvat i se silnějšími hromotluky, dokonce i s více najednou, a všechny srovnat do latě. Na vesnických tancovačkách není radno si s Hasilem něco začínat. Je široko daleko známým a obávaným rváčem. Tady ale selhává. Nechápe to.

Všimá si, že pes leží na břiše, hlavu mezi tlapkami. Dívá se přímo před sebe na černý stín vetřelce. Zvláštní, pomyslí si Josef, jak to, že po něm neskočí? Ještě víc je ovšem ohromený ve chvíli, kdy útočník promluví.

„Čekám tu na vás, Josefe,“ ozve se ženský melodický hlas. „Jsem Kotova přítelkyně. Pár hodin před tou tragédií jsem s ním mluvila, prý vám mohu věřit. Na Tesáka se nesmíte zlobit, má můj pach spojený s Kotem. Pro něho nejsem nepřítel.“

„Do prdele... kdo ksakru jste, ženská?“

„Říkám, Kotova blízká přítelkyně. Potřebuju od vás pomoc. Nemáme moc času, váš kamarád se vrátí co nevidět. Nerada bych, aby nás viděl. Víím, co jste pro Kota a Kašpara riskoval. Jste odvážný muž, jinak bych se na vás neobracela. Navíc mi vás doporučil i rada Brodský.“

„Kurva, tak i Brodský...“

„Ráno si jistě uděláte chvilku na to, abyste sem zaskočil, budu tady čekat. Po snídani si půjdete zaběhat, jako obvykle. Přes den

budete mít službu ještě odpoledne, večer vám dají volno. To je zařízené. A právě večer budu potřebovat vaši pomoc.“

Marně se snaží proniknout pohledem skrz vtíravé světlo a zahlédnout její tvář.

„Tak ráno v osm tady.“

Světlo náhle pohasne a Hasil se propadne do naprosté temnoty. Z chodby zaslechne nejisté kroky a rozechvělý hlas mladého Míčka: „Josefe? Seš tu? Trochu se mi to srání protáhlo.“

Hasil rychle zašátrá u opasku, vytáhne baterku a rozsvítí ji. Místnost je prázdná. Nechápe, jak ta ženská zmizela. Její hlas mu zní stále v uších. Moc rád by věděl, jak může vypadat baba, která ho přeprala, jeho – nejlepšního rváče na Prachaticku!

Tesák mezi tlapami svírá pomuchlaný kus jakýchsi svršků. Josef se podívá zblízka. Není pochyb. Zelený pletený svetr s červeným vzorem, patřival Kotovi.

„Do hajzlu,“ uleví si, „do čeho mě ten Kot zas namočil? Já se z toho snad poseru...“

„Od srání jsem tady dneska já.“

Míčko stojí ve dveřích, voda mu stéká z kabátu a služební čepice připomíná poklop kanálu.

„Ty, Josef, nejradši bych se na nějaký chození vyprdnul a zůstal tady, co říkáš?“

Hasil sebou trhne, ale rychle se ovládne.

„Hovno, Mlíčňáku, služba je služba. Jen pěkně ven. Jednou ses dal na vojnu, tak bojuj. Doufám, že máš s sebou dost papíru, myslím, že ho budeš ještě potřebovat.“

* * *

MARIE SPÍ NEKLIDNÝM SPÁNKEM. Každou chvíli se v posteli posadí a dívá se do tmy. Má divný svíravý pocit. Něco v jejím životě je špatně. Že by vztah s Josefem? Táta má možná pravdu, když se

mu Hasil coby budoucí zeť nezamlouvá. Jenže táta je ze staré školy. Dnes je jiná doba. Je do Josefa zamilovaná. Chce se vdát, mít s ním děti. Žít jako ostatní ženské ve vsi.

Marii je sedmnáct let.

Na tancovačkách se vedle něho nosí jako královna. Je pyšná, že jen jí věnuje svou pozornost, a když náhodou mrkne vedle, zpraží ho pohledem a on s tím přestane. Kvůli ní už několikrát vyvolával rvačku. Je mrštný a umí rozdávat rány. Mívá o něj sice strach, ale zároveň jí dělá dobře, že se rve kvůli ní, že ji nenechá tancovat s jiným chlapem. Někdy ho k divoké reakci sama vyprovokuje. Umí se usmát na vyhlídnutou oběť, a muž pro ni zaslepeně jde, ale to už se válí v louži piva. Josefova pěst se vždy jen mihne.

Marie je čím dál víc nespokojená. Chce co nejdříve vyřešit situaci a Josefa k sobě připoutat ještě víc, dostat ho do chomoutu, jak se říká, aby jí už nemohl frknout za jinou ženskou. Je jí jasné, že Josef přitahuje i další holky. Zvláště na tancovačkách se z něho stává dobytý dívkách srdcí. Tak dobyl i to její. Po jedné celonoční zábavě. Josef ale nikdy nepije. Poprvé a naposledy se napil na konci války, když Julius někde sehnal flašku rumu. Pepovi bylo tak zle, že se zapřísáhl – on se alkoholu zdaleka vyhne.

Věří, že se o ni i dítě bude umět postarat. Navíc u policajtů – Sboru národní bezpečnosti, uniforma mu sluší a stát o své chlapce bude jistě v budoucnu pečovat. Vždyť právě oni zajišťují novému režimu klidný spánek. Aspoň to říkají v rádiu.

Vstane, přehodí si přes ramena pletený pléd a vyjde ven do chodby. Tam si do plechového umyvadla nalije studenou vodu z konve a opláchně si obličej.

Všechno kolem se ještě topí v tmavé šedi. Jde na zápraží a dívá se dolů do údolí. Pak se otočí k lesu. Na jeho okraji spatří velkého jelena. Po chvíli se po jeho boku objeví druhý jelen a pak i třetí. Šestnáctérák, dvanáctérák, osmerák. Nechápe, kde se tu berou, v životě tu žádného neviděla, tady se prohánějí nanejdýš srnci, zajíci a divočáci.

„Holka, co tak stojíš? Vždyť ještě nastydneš a kdo bude dojit krávu?“ ozve se za ní matčin hlas.

„Ty, mami, vidělas tu někdy jeleny?“

„Jeleny? Ty máš ale divný otázky. A běž už. Uvařím čaj a pak se pustíme do práce. Zvířata jsou nějaký neklidný.“

* * *

RÁNO VEJDE JOSEF CELÝ ROZLÁMANÝ DO JÍDELNY. Pozdraví se s ostatními, rychle vypije hrnek čehosi, co má být bílé kafe, zakousne se do rohlíku a mrkne na hodinky.

„Vyrazím se proběhnout. Jsem po tý noci nějak ztuhlej,“ pronese k osazenstvu místnosti, tedy ke všem a zároveň k nikomu konkrétnímu.

Za oknem se honí mračna, už neprší. Oblékne si přes košili svetr a vyběhne ven. Dole mávne na Zemana.

„Hasile! Ty toho věčného běhání za ženskými nemáš dost? To musíš běhat i za srnkama?“

Nevšímá si řeči a pouští se nejkratší cestou přes pole k lesu a dál k bývalým polnostem starého Böhma. Před chalupou se zastaví, ruce opře o kolena, jako by potřeboval vydýchat, opatrně se rozhlédne kolem. Pak se narovná, vzpaží, předpaží, vzpaží, předstírá cvičení, aby si lépe prohlédl okolí statku. Všude vládne klid. V obrovských loužích se zrcadlí mraky.

Poskočí a náhle se chytí za lýtko pravé nohy. Křeč. Doklopýtá k otevřeným vratům a dál do dvora. Jakmile se ocitne v rozbahněném dvoře, jde vzpřímeně a ostražitě.

Dveře zaskřípou. V chodbě vládne šero. Když vejde do kuchyně, spatří tmavou siluetu sedící osoby mezi dvěma světlými čtverci oken. Zamžourá a popojde blíž.

„Sedněte si, Josefe, dáte si cigaretu? Mám americké.“

„Nechci... díky, nekouřím.“

„Dobře, já si ale zapálím.“

Plamen zápalky ozáří hezkou tvář lemovanou nakrátko zastřiženými černými vlasy. Hasil zavětrí. Sakra, ten Kot je ještě teď samý překvapení.

„Bude lepší, když o mně budete vědět co nejméně. Jenom jedno vám musí být jasné – Kot byl můj dobrý přítel. Zabil se kvůli tomu, aby mě nemusel prozradit. Pracuju jako spojka.“

„A co po mně chcete? Abych byl zas já vaší spojkou a našel si další spojku a ta zas další a další?“

„To zatím ne, Josefe, ale potřebuju, abyste dnes večer převedl do Bavorska skupinu bývalých československých partyzánů. Pomáhal jste přece na konci války partyzánům?“

„Jo, ale to tu byli ještě skopčáci.“

„Pomalu, ale jistě se schyluje k další válce. Komunisti dlouho u kormidla nevydrží a pak budou u vesel ti, kteří je svrhnou.“

Významně se na Hasila podívá, ten se ošije. Je mu nepříjemné, že ho vtahuje do politické hry, se kterou jedna jeho část nechce nic mít a druhé naopak imponuje, že by se mohla podílet na budoucí moci – z pouhé ješitnosti.

„Ale teď k věci. Ti partyzáni se bohužel nachomýtli k jedné choulostivé maličkosti, která je moc a moc nepříjemná a je by to mohlo stát krk. Prostě byli ve špatný čas na špatném místě a teď má o ně zájem nejen Státní bezpečnost, ale i můj šéf na druhé straně. Do jisté míry se to týká i rady Brodského, kterému jste pomohl přes hranice právě vy. Musíte mi pomoci zachránit je před šibenicí.“

„Jak si to proboha představujete?“

„Jednoduše,“ řekne a zatáhne z cigarety.

„Hned po večeri se pojedete projet na motorce. Zůstaňte v uniformě. Budu na vás čekat za Zvonkovou v lese, hned za mostem. Tam uklidíme motorku a pojedete se mnou.“

„Kam? Ta motorka není moje, patří útvaru, Kot mi ji jenom půjčoval.“

„Tak jděte pěšky. Vy znáte krajinu u Soumarského mostu a Českých Žlebů?“

„Jo, to znám.“

„Tak tudy je povedete. Dnes by tam měl být klid. Po té sebevraždě ale nevíme, kdy se objeví státní ani co vědí. Spoléhám na vás.“

Odmlčí se a vytáhne další cigaretu. Pak jen jakoby mezi řečí dodá: „Tady máte malou zálohu.“

Podává mu paklík.

Vytřeští oči.

„Kurva, ženská, já nikdy...“

„Dalších dvacet vám dám po akci. A teď už běžte.“

Neví, jak se dostal ven. V kapse kalhot cítí srolované bankovky. Odplivne si.

Na útvar se vrací celý promočený a obalený bahnem. Hned se stává terčem posměšků a drsných vtipů, co že to v tom lese vyváděl.

„Tak ne za srnkama, ale za divokejma prasnicema si chlapec zaskočil,“ neodpustí si Zeman.

„Drž hubu, Zemane, nebo přes ní dostaneš! Nemám na ty tvý fórky náladu.“

„Mladý pán nemá náladu, tak to mu rychle půjdeme z cesty.“

Zeman teatrálně před Josefem zacouvá s rukama zdviženýma vzhůru, v obličeji škleb připomínající herce z doby němého filmu.

Hasil si ho dál nevšímá. Má o čem přemýšlet. Něco jiného je společně s Vyletou převést rodinku během služby a něco úplně jiného bude převádět lidi, po kterých jde Státní bezpečnost.

„Čert aby to spral...“

* * *

MARIE POMÁHÁ MATCE NAKRMIT ZVÍŘATA, podestlat, podojit a pak vyprat cíchy. Práce je dost i přesto, že jarní setba je teprve čeká.

Jedna ze slepic kulhá a navíc přestala snášet. Chytí ji snadno, hladí po křídlech.

„Hodná holka, neboj se, nebude to bolet.“

Slepici položí na špalek, jednou dlaní ji přidrží, aby se nevysmekla, druhá ruka uchopí sekeru. Naposledy na ptáka promluví, pak máchne a drobná hlava se kutálí mezi pilinami. Tělo sebou háže ještě hezkou chvíli, než se přestane mrskat. Je to záhada. Marie marně přemýšlí, jak je možné, že se život drží zuby nehty a nechce přijmout smrt. Duše asi vůbec nesouvisí s hlavou. Často se jako děti ptali pana faráře, kde bydlí dušička. On se jen usmál a přiložil dlaň na prsa. Snad v hlavě sídlí jen mysl a duše je v srdci, napadne ji, možná právě srdce, co tluče v hrudi, je tím nejdůležitějším orgánem, a ne mozek. Navíc taková slepice má mozek jak oříšek.

Když byla malá, viděla kohouta, kterému starší bratranec neobratně ušmíkl hlavu. Bezhlavé tělo zběsile lítalo po dvoře, naráželo do stěn domu, do pluhu i kamenného koryta. Tehdy měla pocit, že to trvá celou věčnost. Točila se jí hlava a kluci se smáli, než je okřikl otec. Ona byla vyděšená. Ten kohout jí od té doby připomíná, že i její čas je omezený, že i jí jednou smrtka setne hlavu.

Krev obarvila zbytky sněhu s vyčuhující hnědou trávou. Potom slepici odnese do kuchyně. Tam na ni čeká vaření. Obědvají dnes narychlo, jen kus chleba se špekem, aby stihli udělat co nejvíc práce. Matka, otec, Marie a její sestra. Zato večeri neodobudou, tu ne.

Slepici vhodí do hrnce. Z plotny sundá konev a na mrtvé opeřené tělo nalije vařící vodu.

Přisedne na štokrle a dá se do práce. Za necelou půlhodinku už může položit oškubanou slípku do laboru a opláchnout ji studenou vodou.

Na sádle opraží cibuli, nakrájí mrkev, celer a trochu petržele. Do velkého hrnce pak z pánve přesune zpěněnou cibulku, vloží slepici a obloží ji zeleninou. Zalije horkou vodou, ještě nasype hrst majoránky a osolí. Hrncem přikryje poklicí. Podívá se do kamen a přiloží

tři krátká polínka. Ted' má dost času na knedlíky. Ze slepice bude dobrá masná polévka. Pak ji udělá na paprice, její oblíbené jídlo. Škoda, že nebude moct nandat na talíř i Josefovi.

* * *

HNED PO VEČEŘI SE VYTRATÍ. Ví, že noční službu má Vyleta a ten ho nepráskne. Předem se s ním domluví. Vyleta žije v domněnání, že Hasil jde za jednou ze svých milenek. A není daleko od pravdy, on opravdu jde za milenkou, ovšem nebožtíka Kota.

Za mostem už na něho čeká v autě.

Přisedne, žena kouří, před sebou rozloženou mapu. Prst zabodne do jednoho bodu.

„Tady bude čekat spojka, která je převede k našim v Bavorsku.“

Nahlédne do mapy. Poznává Horní a Dolní Cazov i okolní pastviny a lesy.

Mapu složí a zastrčí do černé kabely. Vyfoukne kouř, nastartuje a beze slova vyjedou. Soustředí se na jízdu. Hasil ji pozoruje, rty pevně semknuté. Pak sáhne do náprsní kapsy a vytáhne balíček s penězi a podává jí je.

„Ty peníze si vemte zpátky.“

Dál se dívá před sebe a ani na chvilku se k němu neotočí, místo toho vyhodí nedopalek ven z okénka a z krabičky vytáhne novou cigaretu.

„Pokud se vám to dneska podaří, budou všichni spokojeni. Ti lidé i můj šéf. Potom si zasloužíte odměnu. Navíc, a to je jenom mezi námi, vám jistě svěří další úkoly, které už budou vyžadovat i nějakou tu investici. Každá koruna bude dobrá, věřte mi. Jen si je schovejte, nikdy nevíte, kdy je budete...“

Prudce sešlápne brzdu. Smykem zabrzdí těsně před přebíhajícími srnami. Jedna zůstane stát v cestě, oslepená světlem reflektorů.

Bankovky vypadnou Josefovi z ruky a válejí se po podlaze. Nemotorně je sesbírá. V jeho dlani připomínají hromádku spadaneho listí. Nakonec je zamyšleně zastrčí zpátky do kapsy.

„A kde ti vaši partyzáni čekají, doufám, že ne moc daleko od čáry?“

„Jsou v hospodě na Soumarském mostě. Mají falešné papíry. Udělali jsme z nich geology, co mají zkoumat složení místních rašeliníšť.“

Zatímco vyhazuje oknem nedopalek a vytahuje další cigaretu, zeptá se:

„Už jste přemýšlel, kudy je povedete?“

Zapálí si lesklým zapalovačem. Vyfoukne dým.

„Nad Českými Žleby přes Kamennou hlavu. Všude jsou tam valy z kamení, který vyznačovaly hranice pozemků. Je to nejkratší, a navíc budu mít přehled i o hlídkách.“

„Nevedla tudy dřív nějaká obchodní cesta?“

„Jo, říkalo se jí Zlatá stezka, protože po ní do Čech vozili z Pasova sůl. To znáte ne – sůl nad zlato?“

„Jak by ne.“

Ta žena mu připadá přitažlivá, tajemná, ale i naprosto studená. Rád by zjistil, co v ní opravdu vězí.

Srna mizí v temnotě lesa. Vůz se opět dává do pohybu.

„Mezi těmi partyzány je jistý Stařík. Vypadá, jak nějaký pták, má ostrý nos a vyhublou tvář s výraznými očima. Jmenuje se, pokud vím, Vávra. Býval šéfem partyzánské skupiny už za války někde na Slovensku. Ve Zlíně, kde byl po válce krátce starostou, zakládal Sdružení českých partyzánů. Zasedal i v koordinačním výboru slovenských a českých partyzánů.“

„Dost velký zvíře. Co je s ním?“

„Byl by to asi dotáhl vysoko, ale z pražského partyzánského ústředí totiž sílil tlak k převzetí kontroly. Stařík tomu chtěl zabránit, aspoň to tvrdil. Otevřeně kritizoval své představené za prováděnou

politiku, která podle něj kašlala na skutečné zájmy a potřeby partyzánů. Jeho popularita mezi moravskými partyzány tím sice rostla, ale pro vyšší moc začínal být nestravitelný. Postupně se ocitl v izolaci.“

„A nakonec i na útěku. Dotáhl to opravdu daleko.“

„Nebudte ironický, Hasile, jednu věc vám ale říct musím, je to ve vašem zájmu. Moc se s tím Staříkem nevybavujte. Je to hodně zvláštní člověk, plný rozporů. My mu raději nedůvěřujeme, býval agentem sovětské NKVD a my si myslíme, že je k nám nastrčený. Ta roztržka s vedením mohla být jenom na oko, aby se snadněji dostal na naši stranu. Navíc...“

Josef málem vyletí z kůže.

„Do prdele! Ženská, vy mě asi chcete úplně zničit! Jestli je od Státní bezpečnosti, tak mi už nepomůže ani svěcená voda...“

„Ne, on bude spíš dál agentem Rusů,“ zamyslí se a vyfoukne kouř do strany k temnému okénku vozu.

„O to hůř! Ne, tak do toho nejdu. Tady máte ty prachy a já se dekuju.“

Kupodivu zůstane klidná, jen sníží rychlost.

„Nikdo z nich se nedozví vaše jméno. Navíc jsme to zařídili tak, aby si Vávra-Stařík myslel, že jste jeho člověk. On vůbec nepochybuje o poklidném přechodu, jistě se domnívá, že je ve státním zájmu, aby se dostali na Západ. Vy máte jediný úkol – dostat k nám bývalého partyzána Viléma Krajčíroviče. Má jisté důkazy, které nutně potřebujeme. Jsou to kompromitující materiály, několika vysokým komunistickým pohlavárům začne být brzy horko, to mi věřte... A vy jste jediný, kdo ho dokáže převést.“

Hasil kroutí hlavou, nervózně si mne dlaně.

„To každému takhle naservírujete, o co jde, abyste ho úplně rozhodila? Vy máte teda metody, to vám...“

„Ne, to říkám jenom vám, protože cítím, že potřebujete vědět, jak moc je dnešní akce důležitá. Není to skautská noční bojovka.“

„Kolik jich vlastně je?“

„Pět.“

„Se mnou šest, no potěš pámbu. A to je dneska Velkej pátek.“

„Právě proto jsme se rozhodli pro dnešek. Ve Žlebech mají soudruzi nějakou oslavu, snad aby místním ukázali, že kašlou na křesťanské tradice, a katolíci si zas připomínají ukřižování Krista. Všichni budou myšlenkami, ale i fyzicky, jinde, to vám garantuju.“

„Jenom aby,“ povzdychne si Hasil. „Už zas mám pocit, že se topím v cizích sračkách.“

Skupinka sedí v poloprázdné hospodě u zadní stěny. Kouří a nad nimi se vznáší zhoustlý dým. Za nálevním pultem stojí hospodský a leští sklenice. Když vejde Hasil s agentkou, překvapeně povytáhne obočí.

„Copak si, panstvo, budete přát? Něco na zahřátí? Pro soudruha strážmistra bych tady měl domácí slivovičku, samozřejmě grátis, jako pozornost podniku.“

„Ne, díky, jsem ještě tak trochu ve službě.“

„Škoda, co se dá dělat.“

„Mně dejte čaj.“

„A já si dám nějakou sodovku,“ řekne Josef a posadí se. Agentka vybere místo nejbližší ke dveřím.

Zatímco hospodský dává vařit vodu, nakloní se Hasil k ženě.

„Jakej máte plán teď?“

„Vy, hned jak nám to přinese, zaplatíte. Pak se vytratíme ven do tmy. Ti chlapi za námi dorazí do čtvrt hodinky. Batohy už mají připravené venku.“

Hasil se ohlédne a podívá se jejich směrem. Pro samý kouř jim nevidí do tváří.

„Tak, panstvo, tady se to nese. Kdyby náhodou byla chuť něco zakousnout...“

„Ne, díky. Zaplatím. Máme ještě nějaký povinnosti.“

Pětice mužů na Josefa působí, jako by měl provázet hluchoněmé. Nemluví, jsou pohrouženi do sebe, a když jim chce vysvětlit plán

pochodu, nepřítomně zírají do země. Za jedním z nich se náhle objeví vystrašená dívka.

Rozčílí se. Domluva zněla jasně, že má převést pět mužů, o ženské nepadlo ani slovo. Ticho. Jako by mluvil do větru. Vzdá to a raději vyrazí. Ví, že se musí co nejdříve vrátit. Zpátky na ubikaci by měl být do rozednění. Vyleta slouží coby dozorčí do páté ráno. Čas mají dobrý, pokud nenastanou komplikace, zbude i nějaká ta rezerva.

Zajdou do lesa. Josef je nechá sedět pod stromy a sám vyráží, aby se porozhlédl. Dole u mostu je bezpečno. Ticho a tma, nic víc.

Tiše hvízdne a vede je ze stráně na dřevěný most přes Vltavu. Ví, že tady je jediné choulostivé místo. Řeku by těžko brodili. Navíc, blíží-li se hlídka, jistě je uvidí. Proto nutí muže i ženu k rychlému přesunu. Za mostem už je opět skryje les.

Jdou mlčky husím pochodem. V čele drobný esenbák v uniformě a za ním do kabátů zahalení muži, mezi nimi rozechvělá dívka.

Stromy stojí kolem jako němé sochy, jen tu a tam rozkolébá vítr jejich koruny. Praskot větviček tlumí rozbahněná zem. Zastavují, Josef zaslechne motor. Tuší, že tam někde dole pod nimi právě projíždí nákladák. Z lesa vylezou až nahoře v kopci, těsně nad ubikací místní posádky. Orientují se jen podle světlejšího klínu oblohy mezi hradbou lesa. Hasil usadí svou skupinku za hromadu naskládaného dříví a sám se chystá vyrazit na obhlídku, než se pustí dál, blíž k hranici. Už se chce otočit a jít, když ho něco napadne. Přejede pohledem muže zahalené tajemným mlčením, zachmuřené, jako by kolem nich rostla hradba. Na dívce je vidět, jaký má strach.

„Který z vás je Krajčírovič?“ zeptá se Hasil.

„Já... Co má bejt?“

„Půjdete se mnou, budu potřebovat pomoct. Vy ostatní tu zůstaňte. A ne, že vás napadne si zapálit. Oharek svítí v noci jak baterka.“

Hasil si všimne muže s orlím nosem, jediný stojí a opírá se o kulačinu. Dívá se Josefovi do očí. Nepříjemný, znepokojivý a podezřívavý

pohled. Ten hubený muž připomíná šelmu vyrušenou jiným predátorem.

* * *

SEDÍ SKRYTÍ ZA KAMENNOU HRADBOU a sledují protější svah, kde už je Německo. Na první pohled klid, nikde ani živáčka. Hasil raději vyčkává. Krajčírovič zírá do země, něco si poslepu zapisuje špačkem tužky do úzkého zápisníku. Prudce se otočí. Měsíc ozáří tvář. V jeho pohledu Josef zahlédne zoufalé odhodlání sebevraha.

„Uklidněte se, chlape,“ sykne Josef, „vždyť vy vypadáte, jako byste se chtěl nechat dát zastřelit. Už vás vidím, jak pelášíte k čáře, řvete na celé kolo, jenom aby vás náhodou kulky neminuly.“

„Je to past. Jasná past. K Američanům se nikdy nedostaneme.“

„Past? Jak jste na to přišel?“

„Zastřelí nás na útěku jako zajíce. Všechno je součástí plánu, aby pak mohli říct, že jsme zradili. A to všechno kvůli tomu hajzlovi Schrammovi. Sakra.“

„Neznám žádnýho Schramma.“

„Buďte rád. To on zavraždil Masaryka. My měli jenom prohledat byt a najít kompromitující materiály. Slánský ho tím chtěl vydírat. O ponižování a bití nepadlo ani slovo, natož o zabíjení. Zneužili nás, stejně jako těch dalších dvacet chlapíků, co jim kryli záda.“

Odplivne si.

„Kdo vás zneužil?“

Hasil se snaží nedat najevo své rozrušení. Víří mu hlavou, že muž sedící v trávě vedle něho má pravdu. Situace, v níž teď jsou, je jenom nastraženou pastí a on sám je vějičkou, kusem sýra, který vede myši do záhuby.

„Komisaři z NKVD, to oni všechno plánujou, oni tahají za nitky a jim jde na ruku Nosek, Geminder, Závodský i Slánský...“

Josef se stěží ovládá.

„Počkejte, počkejte... o čem to sakra mluvíte?“

„O noci z devátého na desátého března v Černínském paláci...“

* * *

HASILOVI SE ZVEDÁ ŽALUDEK, jen si vzpomene na detaily Krajčírovičova vypravování. Ministr Masaryk byl nejoblíbenějším československým politikem, lidé ho měli rádi. Navíc zosobňoval svým jménem to nejlepší, v co věřili, hlavně svého otce, zakladatele republiky. Tři dny po jeho překvapivé smrti, kterou už dopoledne po osudné noci označí ministr vnitra Nosek za jasnou sebevraždu, se s ním loučí statisíce občanů, truchlí celý národ. Josef na konci války pomáhal partyzánům, ale to byla jiná sorta lidí, než jsou tihle, které má dostat ze země. Aspoň v to věří. Raději se zvedá.

„Vy zůstaňte tady. Kdyby něco, musíte nás varovat. Pořád jenom sledujte hranici, já tu budu za chvíli s ostatními.“

Vrací se stejnou cestou k hromadě dříví. Vávra-Stařík kouří, stojí vzpřímený, snad je opravdu jenom na malém pěším výletě, možná mu soudruzi slíbili, že nikdo ze strážců hranic na Velký pátek nevystřelí nos. Josef má nepříjemný pocit, že jsou sledováni z obou táborů – sovětského i amerického, že jsou jenom figurkami na šachovnici, pouhými pěšáky, nic víc. Vávrovu cigaretu ignoruje, kývne na ně a vede skupinu ke kamennému valu, za kterým sedí Krajčírovič.

Bez problému dojdou až na bavorskou stranu, kde si bývalé partyzány převezme jiný muž. Beze slova je odvádí do noci.

Hasil sedí na sedadle spolujezdce a mlčí. Je ponořený do vlastních myšlenek. Nemá náladu na vybavování. V ruce ho pálí dvacet tisíc korun. Dalšíh deset už leží v náprsní kapse. Má pocit, že se upsal ďáblu. Nechce je, ale ženě za volantem se nedá odporovat. Z těch peněz se mu dělá zle, stejně jako ze všeho, co slyšel tam za tím kamením. Přemítá, která strana hraje šilenější hru, jestli komunisti, nebo Američani. Svět se zbláznil.

Josef tuší už nyní, že se dostává dovnitř, do silného víru, že ho události nenechají stát někde na okraji, v bezpečí. Až příliš vnika pod nános hesel a vykřičníků a začíná si uvědomovat, že to, v čem se celá země ocitla, není mírové budování, ale příprava na novou válku, vlastně... válka už tady je. Studená, nelítostná, vedená lidmi proti vlastním lidem, proti neviditelnému nepříteli, proti všem, zároveň proti nikomu, jako by všichni seděli na letícím kolotoči, který stíná hlavy... Z bezstarostného strážmistra SNB se pomalu, ale jistě stává někdo docela jiný... Už tím, že bere peníze od kapitalistů, už tím, že převádí partyzány – a je jedno, jestli jsou agenty té nebo oné strany – si podepisuje ortel nad svým dalším životem. Teď už není důležité, co cítí, jak bude přemýšlet, jestli uvědoměle nebo ne, jestli se ožení a bude spořádaným otcem... Rozhodne však cosi mimo něj, ne on sám za sebe, to vnější tlak vnika ušima, očima, póry do jeho těla a tam se začíná rozpínat. Připravuje se, jako nějaký vetřelec, aby se naplno projevil po zážitcích z výslechů, z lágru, z útěku. Až pak se z něho stane ten nebezpečný nepřítel, vyhlášený agent-chodec, Král Šumavy. A šílenství dosáhne vrcholu poté, co před ním rozstřílejí samopaly jeho bratra Bohouše... Poslední kapka padající do moře...

* * *

TŘICÁTÉHO BŘEZNA nastupuje Hasil do českokrumlovské nemocnice. Budou mu operovat křečové žíly. Po posledním přechodu se nemohl zbavit bolestivých křečí v lýtku. Od té noci uplynuly pouhé čtyři dny, ale jemu připadá, že uběhly celé týdny.

Seznamuje se s mladou a pohlednou ošetřovatelkou Annou Bezecnou. Flirtuje s ní, a než je propuštěn do domácího léčení, slibuje jí, že za ní do Krumlova přijede. Bratr Bohouš ho odváží dvanáctého dubna domů do Zábrdí, kde pobude osmadvacet dní. Marie u něho vysedává každý večer. Mají na sebe tolik času, že se jim o něm ani nesnilo. Na krásnou ošetřovatelku Annu Josef brzy zapomíná.

Společně s Bohoušem plánují přechody hranic rodin, které potřebují zmizet. Jen co se Josef vrátí do služby, začne spolu s Vyletou a hajným Novotným dávat plánům reálný tvar.

Hasil netuší, že se s Annou Bezecnou brzy setká.

* * *

MARIE VÁVROVÁ S HASILEM OTĚHOTNÍ. On dostává častěji volno, aby mohl zařídit vše potřebné ke svatbě. Starý Vávra příliš nadšený není, ale co může dělat. Doba je těžká a on nakonec rezignuje. Hlavně že jeho dcera nezůstane s dítětem sama. Josef jezdívá na své motorce, kterou koupil v červnu od krumlovského zahradníka Szekaly za třicet čtyři tisíce korun. Půjčil si od sestry Žofie. Přes šumavské kopce ze Zvonkové do Saladína a zpátky. Jeho cesty do Železné Rudy jsou dávno minulostí a tajemná Kotova přítelkyně zmizela ze světa stejně rychle, jako se objevila. Nikdo už Hasila nekontaktuje a on pomalu zapomíná na to, že na Velký pátek někoho převedl. Nedávna minulost o sobě dá vědět z jiné strany, než by čekal.

Koncem dubna se útvar přestěhoval ze Zvonkové do nedalekého Josefova Dolu. Jsou teď blíž k hranici a dál od vesničanů.

Spí jako zabítý mezi ostatními kluky, kteří nejsou ve službě. Ze snů ho vytrhne ostrý kovový zvuk. To Míčko vběhne na ubikaci a ocelovou tyčí mlátí do kolejnice, jako by ho honili všichni čerti světa.

„Poplach! Nástup!“

„Sakra, proč? Co se zas děje?“

Rychle na sebe navlékne prádlo, uniformu, od dozorčího vyfasují plné zásobníky a signální pistole.

Sletí se kolem nového velitele útvaru Kočířka. Jeho čelo je zkrabatlé vráskami. Stojí nad mapou, opírá se o klouby prstů a připomíná zápasníka těsně před prvním kolem v ringu.

„Máme hlášenou velkou skupinu uprchlíků v této části úseku. Správně bych měl říct narušitelů státní hranice. Prý politici

prominenti. Budou přecházet v jednu po půlnoci. Ústředí má na jejich dopadení enormní zájem. Nesmíme zklamat. Náš útvar je po nedávných událostech pod drobnohledem. Stačí sebemenší chyba a jsme bez práce. Musíme zaujmout stanoviště u čáry a mít ji pod kontrolou. V terénu máme dvě hlídky, chybí jenom Vařeška a Vyleta. Je nás dost na to, abychom všechno zvládli. Na útvaru zůstane Hasil, převezmeš službu dozorčího.“

Kočřík je národní socialista a ví, že je ve funkci jen provizorně, dokud komunisti nedosadí na jeho místo svého člověka. Většina stranických přátel už je za mřížemi a on má strach, kdy přijde řada i na něho. Stačí sebemenší chyba a mají záminku. Tuší, že tato akce může být provokací. Pokud skupinu nezadrží, Státní bezpečnost to označí za sabotáž ochrany hranice. Že on sabotuje! Dokonce ho mohou nařknout z napomáhání třídnímu nepříteli, z kolaborace se západními agenty. Všechno je možné. Připadá si jako šelma v cirkuse, v průchodu do manéže. Může jít jenom vpřed, zpátky už ne, stejně narazí na mříž.

Hasil je rád, že zůstane a nebude se muset plahočit po kopcích a nedej bože střílet na lidi. Čím dál víc pociťuje nechuť k takové činnosti. Ví dobře, že propaganda podvrtnými živly a narušiteli nazývá ty, kteří nechtějí žít v diktatuře komunistů, v zemi, kde se teď zavírá kdykoli za cokoli.

Zatímco ostatní vybíhají do noci, popíjí horký čaj. Zaslechne Míčka, jak mluví se Zemanem.

„Je to chyba! Hlídat jenom levej úsek a zbytek nepokrejt, to já bych...“

„Co ti zas přelítlo přes nos, Mlíčňáku? Tvý starosti bych chtěl mít...“

Pak oba zmizí a s nimi i všichni ostatní.

Hasil stojí, dívá se vzhůru k nebi, odkud z temnoty padá déšť. Napadne ho, že se možná nad ránem vrátí Vařeška z pohřbu a každou chvíli by se měl objevit Vyleta, přijede z Krumlova. Zas shání

proviant. Co nepřiveze, to nemají. Nikdo jim nic nedá. Jen, chlapci, služte do roztrhání těla, ale nečekejte odměnu, tou je vám uniforma a stráž na hranici. Odplivne si.

Kočírek své muže poslal na úsek, který je hlášený telefonicky podporučíkem Zmařinkou a zapsaný do fonogramu, druhá část jejich prostoru zůstává odkrytá. Nemá tolik lidí, aby uhlídali celý dlouhý kus hranice. Nezvládl by to Kot ani nikdo jiný. Musí se spolehnout na přesnost informací od zpravodajské služby. Znepokojeně mrkne na hodinky. Déšť bubnuje do okenních tabulek. Dvě hodiny po půlnoci. Zalistuje knihou fonogramů. Intuice, jakýsi šestý smysl, ho varuje – oprátka se utahuje, skončíš na šibenici, upletli to na tebe. Nevydrží tlak, který mu svírá plíce, zvedne sluchátko erárního telefonu a spojí se s Hasilem. Ne, nikdo nevolal.

„Kdyby něco, hned mě informuj.“

V otevřených dveřích stojí provianták Vyleta. Uniforma je začákaná od bláta, obličej má strhaný a unavený. Hasilovi připomíná přízrak. Malá rafička se blíží ke třetí.

„Sakra, Zdeňku, kde ses plahočil? Tady je boží dopuštění.“

Vyleta pomalým krokem vstoupí a zamíří k umyvadlu. Opláchne si obličej a pije z obou dlaní, pak se teprve otočí k Josefovi, usedne na lavici a vytáhne cigarety.

„Starej dostal echo, že levým úsekem bude procházet větší skupina. Prej politický.“

„Josefe,“ zašeptá Vyleta, „tady něco nechutně smrdí.“

Až teď si Hasil všimne, jak je Vyleta bledý. Prsty s cigaretou se mu klepou, sotva strčí retko do úst, aby potáhl.

„Co myslíš?“

„Před necelou hodinou jsem převedl pravým úsekem skupinu. Požádal mě jeden můj známý z partaje. Byli to ale komunisti, prej kvůli nějakému stranickému škraloupu nebo co. Už jsou za čarou. Ale bavili se mezi sebou, jak kdyby byli na výletě. Věděli, že je cesta naprosto bezpečná. ‚Je to zařízení‘, říkali. Výslovně mi nařídili, ať je

vedu přes most nahoru k rozcestí, ne druhou stranou. Já si nemůžu pomoci, ale vypadá to s tím poplachem na pěknou boudu. Ted' si pro mě, Pepo, přijdou, jako pro Kota. Já..."

„Klid, Zdeňku, nebude to tak žhavý. O tebe tu podle mě nejde. Asi spíš potřebovali skřípnout někoho docela jinýho..."

V tu chvíli se objeví Kočířek.

„Máme průser!"

Sebere ze stolu signální pistoli, vykloní se ven a vystřelí.

I přes hustý déšť se po nebi rozlije jasná zář provázená detonací.

„Volal jsem Zmařinkovi," řekne zadýchaně, „a představte si, on nám vůbec žádnou zprávu neposílal."

Zamává rukama, v jedné ještě svírá pistoli.

„Od nich ten poplach hlášený nebyl. Jestli tu chtěl někdo projít, tak už je v Bavorsku. Takhle nás tahali jenom za fusekli. Do prdele práce... Ale sakra kdo? A proč?"

Na chvíli zavládne ticho, které poruší Hasil.

„Myslím, veliteli, že se to dozvíme co nevidět..."

V sedm hodin tlumočí Hasil Kočířkovi obsah telefonátu.

„U rozcestí byly v blátě objeveny stopy asi sedmičlenné skupiny. A o kus dál ležela esenbácká lodička. Je tedy pravděpodobné, že převáděčem byl někdo z našich."

V půl osmé přijíždějí dvě auta. Od Státní bezpečnosti a SNB. Kočířek jde s nimi a připomíná unaveného valacha, který míří na porážku.

„Já to včera říkal, že je chyba hlídat jenom levej úsek," ozve se Míčko.

„Drž hubu, Mlíčňáku," zavrčí Zeman, „nebo přes ni dostaneš. Tobě asi nedochází, že takhle můžeme skončit i ty nebo já? Stačí nějaký debil a vezeš se, blbče."

Strážmistr Vyleta sedí na kavalci a zírá do podlahy. Nikdo kromě Josefa si nevšimne, v jakém je rozpoložení. Pro něho zatím nepřijeli, zatím.

Když odpoledne nastoupí Hasil a Vyleta společně do služby, Vyleta se rozhlédne a pak třesoucím se hlasem řekne:

„Ta lodička, co našli u čáry, není moje. Já ji neztratil.“

„V tom případě měli všechno dopředu promyšlený, aby mohli sbalit Kočířka. Možná sbalili i dalšího esenbáka od socialistů, kterému přišli tvoji práci. Dvě mouchy, co jim sedly na lep.“

„Ale co když se přilepíme i my, Josef? No řekni.“

„My všichni a už brzo, kamaráde, hodně brzo, to si pamatuj. A možná už jsme chycení, ale nevšimli jsme si toho. Tím hůř pro nás.“

* * *

CHARLES ECKERT SE SEJDE S FRANKEM TAYLOREM v malé kavárně na rohu Neupfarrplatz a Residenzstrasse. Popíjejí kávu, Eckert kouří bez šlukování jednu cigaretu za druhou. Kromě této bizarní dvojice, proti sobě sedí pořízek v nejlepších letech a malý skrček, zeje místnost prázdnotou.

„Ty partyzány nám byl čert dlužný,“ vyfoukne slova společně s dýmem Eckert.

„Krajčírovič nepřinesl o Masarykově vraždě jediný důkaz. Pořád se jenom kroutí, že mu komunisti i na tu dálku pohrozili likvidací. Prý si ho najdou kdekoli, jenom ať drží pěkně klapačku. Na druhou stranu tu máme toho Vávru-Staříka. Nevěřím mu ani nos mezi očima. Navíc nám chce zmizet někam do Francie. Snaží se uchytit v jejich tajných službách, když jsme ho my odmítli.“

Eckert usrkne horkou kávu a típne nedopalek. Nervózně hledá v kapse stříbrné pouzdro na cigarety.

„V uprchlickém táboře založili Řezenský komitét, někdy o něm mluví jako o Českém komitétu,“ pokračuje Taylor. „Bohužel v jeho rámci začal Vávra organizovat akce na vlastní pěst, aniž by se s námi spojil. Jak jsem zjistil, poslal dvě skupiny po třech mužích zpátky do Československa. Ta první překročila hranici čtyřiadvacátého dubna

a byl v ní i náš Vilém Krajčírovič, kterému zřejmě otrnulo. Jestli si vzpomínáte, byl vyplašený jako zajíc, když sem dorazil. S ním odešli Karel Ševčík a Vitold Opletal. Druhá skupina přešla o den později, v ní byli Jiří Červenka, Jan Hradil a Miroslav Choc. Řezenský komitét jim dal za úkol splnit několik věcí, doručit letáky, získat různé formuláře, legitimace a razítka. Dokonce měli sehnat i peníze na zbraně.“

„Vávra se úplně zbláznil.“

„To ještě není všechno. Naše skupiny, co vedou bratři Šedové a Jaroslav Kašpar, vyslechli pár lidí a vyšlo najevo, že hlavním úkolem bylo získat nějaké partyzánské dokumenty od majora Schramma a unést ho. Vávra se prý nechal slyšet, že to bude skvělý kauf, protože dá Západu do rukou vraha ministra Masaryka. Stalo se ale, že celou skupinu, kromě Krajčíroviče, pochytila Státní bezpečnost. Co je na té věci pikantní, že major Schramm nebyl nakonec unesený, ale někdo ho prostě v jeho bytě zastřelil. Komunisti se to snaží přišíť Chocovi. Krajčírovič se teď skrývá někde v Československu, hranici ještě nepřešel. Je jenom otázka času, kdy ho Státní bezpečnost objeví. Potom už nebudeme mít ani jeho, ani svědectví, kdo zavraždil Masaryka.“

„Sakra, jak to, že se to dozvídám až teď?“

Eckert praští dlaní do stolu. Cigareta mu vypadává z prstů, přistane na lakované desce. Rychle ji sebere, ale zůstává po ní hnědá stopa.

„Zjistil jsem to teprve teď. Co mě ale nejvíc zaráží, že celou akci svěřil Vávra naprosto nezkušenému a psychicky labilnímu Chocovi. Choc byl po válce ve Zpravodajské brigádě a zajišťoval ukořistěný materiál na venkově. Měl zbrojní pas a krátce byl i tajemníkem v Dřínově na Chomutovsku. Co je ale v jeho životopisu zajímavé – v pohraničí se podvodně vydával za poručíka československé armády a sám sebe dosadil do funkce komisaře. Terorizoval místní německé obyvatele, až celé jeho působení skončilo tím, že v lese zastřelil jistého Karla Reichmanna, spíš ho prachsprostě zavraždil. Sám se pak postřelil, aby čin zamaskoval. Jeho komplic ještě ten samý den zastřelil dceru

toho zavražděného Němce. Oba skončili ve vazbě, ale Choc byl odtud převezený do vězeňské nemocnice, aby přezkoumali jeho duševní stav. Díky lékařskému posudku nebyl odsouzený, prý jednal v pomínutí smyslů. Propustili ho. Nenastoupil ani ústavní léčbu.“

„A pak?“ Eckert si dlaní masíruje čelo a spánky.

„Vstoupil k národním socialistům a v sedmačtyřicátém začal studovat Vysokou školu politickou a sociální v Praze. Krátce po únoru byl jednou z prvních obětí čistek, ze školy ho akční výbor vyhodil. Spolu s dalšími mladými socialisty přešel šestadvacátého března přes Šumavu. A hádejte, jak se dostal přes hranice?“

„Nemám tušení.“

„Odjel autem z Prahy do Stach spolu se studentem Vitoldem Opletalem a úředníkem Oldřichem Pinkavou. I ti dva byli u národních socialistů a také je postihly čistky akčního výboru. Utíkali na Velký pátek, stejně jako skupina partyzánů s Krajčírovičem. Ubytovali se v hotelu Modrá hvězda a v noci je ještě s osmnácti dalšími převedl místní převaděč. Nejdříve se dostali do Pasova, pak do tábora Wasseraufingen a po pár dnech už do Řezna, do Goetheschule. O tom, že chce Vávra organizovat v Čechách ozbrojené povstání, jsme věděli, snažili jsme se jim rozmluvit všechny sólové akce. Náš člověk mluvil s Chocem a jasně mu řekl, že ten plán je bláhový, že všechno musí být koordinované z naší strany. Co jsme ovšem netušili, že Choc má ten šílený pokyn od Vávry.“

„Říkáte, že zatím nedostali Krajčíroviče?“

„Přesně.“

„Bude mu muset někdo pomoci, pokud se nám ovšem podaří se s ním spojit. Potom už snad promluví nahlas a konečně kápne božskou o tom, co se dělo u Masaryka.“

„Dám to na starost Šedům nebo Kašparovi, mají pár schopných lidí.“

* * *

HASIL JE VE SLUŽBĚ, má hlídat úsek nad Böhmovým statkem. Teď chodí do služeb nepřetržitě. Volno nedostane nikdo. Jenom občas na tancovačku ve vesnici, ale odjet na několik dní pryč je nemožné. Dvojice se psem obcházejí dnem i nocí mezi jednotlivými hlídkami, které leží v zákrytu a sledují cesty, otevřenou krajinu nebo samotnou čáru. Velení vyhlašuje zostřený režim.

„Nikdo nesmí projít! Zadržet narušitele hranice za každou cenu! Útvary SNB musí být tvrdou pěstí nově se rodícího socialismu!“

Už když střídá Mirka Limu, má nepříjemný pocit, že ho někdo sleduje. Otočí se, ale za ním stojí jenom opuštěné stavení, nikde nikdo. Nepříjemný pocit ho neopustí. Celých osm hodin, co leží a sleduje lesní průsek s cestou, jako by ho kdosi provrtával pohledem.

Dvakrát se objevuje hlídka. Lang s Míčkem a vlčákem. Projdou kolem a zmizí nahoře v zalesněném kopci.

Po setmění Hasila vystřídá Zeman, je zamračený a nemluvný, tak jako v posledních dnech skoro každý. Jenom si mávnou na pozdrav. Josef si uvědomuje, že mu dřívější Zemanovy vtipy scházejí. Teď už si z něho neutahuje, nepošklebuje se mu kvůli malé postavě, jeho vztahům k ženským.

Josef si přehodí samopal přes rameno a vrací se dolů k obci, aby se pak vydal lesem k Josefovou Dolu. Když prochází kolem vrat Böhмова statku, zarazí se. Jindy uzavřený vchod do dvora je pootevřený.

Rozhlédne se.

Žádná z hlídek není na obzoru. Pomalu se přitiskne ke křídlu vrat a zapluje dovnitř. Přikrčí se. Dvůr zarůstá plevem. Ticho. Přikrčený přeběhne ke dveřím do obytné části stavení. Otevře je, nahlédne do temné chodby, pak se krade dál. Když stojí těsně u vchodu do kuchyně, uslyší kroky. Nerozmýšlí se a skočí s připraveným samopalem dovnitř.

Míří přímo na břicho Viléma Krajčíroviče.

Krajčírovič je zarostlý, neholený, ve špinavých a pomačkaných šatech. Josefa nic nemůže překvapit víc než nové setkání s bývalým partyzánem.

„Sakra, chlape, co tady pohledáváte?“

„Čekám tu na vás.“

„Na mě? To jste si moh rovnou sednout doprostřed návsi. Kdokolí vás tady může zahlídnout a udat. Naši by vás zadrželi jedna dvě.“

„O týhle chalupě mi řekla spojka, prý se tu s vámi už sešla.“

„Od toho dne, co jste přešli za čáru, jsem ji neviděl.“

„Byla to past.“

„O čem proboha zas mluvíte? Nejdřív mi vypravujete o vraždě Masaryka, teď zas něco o pasti. To jste tvrdil přece i tenkrát.“

Krajčírovič usedne na starou lavici a opře se o stěnu. Zavře oči.

„Nemáte něco k jídlu?“

Hasil praští rozevřenou dlaní do stolu.

„Jsem jedinej, koho nedostali.“

„Dobrá,“ Josef vstane a nakročí ke dveřím. „Vrátím se sem asi tak za dvě hodiny. Přinesu, co najdu v kuchyni. Pak si sednu a vy mi všechno řeknete. Teď tu buďte v tichosti. Jestli vás tady někdo objeví, nepomůže vám už nikdo, ani já ne.“

* * *

MARIE VSTÁVÁ JAKO VŽDYCKY, v pět ráno, aby nakrmila a poklidila. Všechno s dvojnásobnou námahou. Vyplašeně sleduje rostoucí břicho a ruku v ruce s bříškem roste i panika. Josefa neviděla celé dva měsíce. Občas si zavolají, to když je na úřadě ve městě a dostane se k telefonu, nebo si nechávají vzkazy. On tvrdí, že mají zostřený režim, že volno teď nedostává nikdo. Jí ta slova znějí jako výmluva. Co když si našel nějakou jinou? Trápí se takovými myšlenkami čím dál víc a její vzkazy nabývají na naléhavosti, telefonické hovory drnčí napětím, až se vždy rozpláče, a on ji na tu dálku utěšuje a ujišťuje, že si ji opravdu vezme, že budou žít už napořád spolu, jen ať neblázní. Noviny jsou plné výhružných hesel – vykřičníky ubíjejí všechny reakcionáře, špiony a narušitele, kdekdo je najednou

zrádce, třebaže ještě před nedávnem se o něm psalo jako o hrdinovi protifašistického odboje. Marie tomu nerozumí, ani důvodům, proč by za ní její Josef nesměl jezdit, když je přece otcem dítěte, které v sobě nosí. Pocit osamění a prázdnoty je nesnesitelný. Bloumá v myšlenkách bůhví kde a každou chvíli se přistihne, že stojí, sedí nebo leží a brečí a brečí, jaksi samovolně, jako by slzy byly jedinou její přirozeností, součástí jejího údělu. Tehdy by i přísahala, že propláče celý život, že nic víc než slzavé údolí plné chladu a neporozumění ji stejně nečeká. Unavená, zmatená a nešťastně zamilovaná, pořád zamilovaná do příslušníka Sboru národní bezpečnosti, do hraničáře, sympatického muže s klukovskými očima. A možná by stačilo jedno jeho objetí, pohlázení a všechny chmury by byly pryč, tak snadné to může být. Ale dějinný skok takové, jako je ona, vrhl do stavu úzkosti. Marie, krásná a plná života, chce vlastní šťastnější život. Marie se však nevzdá... ničeho... nikoho..., ani Josefa ne...

* * *

NOVÉ VELENÍ NASTOLUJE NOVÝ ŘÁD. Nepřetržité hlídky, hodiny a hodiny ležení a pozorování krajiny, samopal stále v pohotovosti, výcvik psů, útočení a trhání.

Nedaleko Zvonkové stojí hájenka. Ve dne v noci ji sledují dalekohledem, jestli hajný Novotný nepomáhá narušitelům. Hasil s Vyletou se jej snaží varovat. Podaří se, Novotný včas převede několik uprchlíků, nelegální zbraň ukryje v lese, Státní bezpečnost mu nemůže nic dokázat.

Drobné skupinky naivních kopečkářů s batůžky na zádech chytají strážmistři už kilometry před hranicí. O lesních stezkách tihle zoufalci nic nevědí, chodí po silnici nebo jen tak nazdařbůh. Pokud je objeví Vyleta nebo Hasil, mají štěstí.

V rychlosti jim vysvětlí, kudy se dostanou k čáře a v jakých časových prodlevách chodí hlídky. Rady udílejí nezištně, je jim těch

chudáků líto. Jen je zapřísáhnou, ať mlčí o tom, kdo jim poradil – ani na české, ani na německé straně nesmějí o dvou esenbácích ceknout. Jedině mlčením pomohou i jiným uprchlíkům dostat se bezpečně za hranice.

Nejsou ovšem sami, na Vimpersku pomáhají uprchlíkům další esenbáci, hajní i bývalí pašeráci. Kdo zná trochu Šumavu, směřuje vyděšené lidi do Bavorska.

Shora co chvíli bombardují velitele útvarů – musíte být bdělejší! – a noční poplachy jsou už tak pravidelné jako střídání dne a noci. Strážci hranic čím dál častěji z nervozity nebo únavy zmáčknou spoušť, jindy je zas neprobere ani ostrá střelba.

„Vymývají nám mozky. Hezky pomalu, ale jistě. Z kebulí se stanou plechové kýble, do kterých nakonec naserou všechny ty svý ideologický sračky. Dovolenu jsem neměl ani nepamatuju, šoustal bych, až bych brečel, sakra, trochu toho lidskýho zacházení by neuškodilo,“ lamentuje před večerkou Zeman. Hraje si na chlapáka a Hasil ho moc rád nemá, ale teď by podepsal všechno, co Zeman říká. Ani on se za celé léto nedostal za Marií. Je to k vzteku.

„Co tě bere! Kdyby se reakcionáři nehrabali přes Šumavu, byl by klid. Za všechno můžou stejně buržousti a západní štváči,“ zabručí strážmistr Mihule, kterému několik dalších dává za pravdu. „Strana to myslí dobře, jenom tobě přestal fungovat mozek,“ dodá Lang na Zemanovu adresu. Ten jenom zavrčí, ať mu strana vleze na hrb, že jde spát, a otáčí se ke stěně.

Ráno si přijede černé auto i pro Zemana.

Hasil pochopí, že mají mezi sebou práskače. Nikdo jiný nemůže vědět, co se večer na kavalcích probíralo. Nebo snad... že by Zeman taky převáděl přes čáru? Možné to je.

Začíná si víc všímat ostatních kluků. Svěří se Vyletovi. Teď je více než neopatrné snažit se o cesty k čáře, přesto je oba podnikají. Někdy společně, jindy každý na vlastní pěst. Josef se rozhodne. Zjistí, kdo je k nim Státní bezpečností nastrčený, kdo má na svědomí

Kotovu sebevraždu, Kočířka a Zemana. Kočířek prý vyfasoval přes deset let. Co je se Zemanem, nikdo neví.

„Z ústředí máme jasný úkol. Přibližně jednou za čtrnáct dní se pohybuje přes hranici početná skupina narušitelů ve směru Haidmühle-Frauenberg. K samotnému přechodu dochází poblíž Třístoličnicku. Pohotovost mají všechny útvary na čáře. V těch místech je hustý les a nepřehledný kamenitý terén. Musíme se spojit s chlápama z Českých Žlebů, Nového Údolí a Nové Pece a ten kanál odhalit. Je to rozkaz! Soudruh Gottwald na nás spoléhá.“

Hasil s Vyletou se na sebe krátce podívají. Onou početnou skupinou narušitelů jsou oni dva. Převádějí touto cestou v poslední době až třicet lidí najednou, celé rodiny s dětmi, politické odpůrce stávajícího režimu nebo jen takové, co mají strach ze zatčení, katolické i evangelické kněze společně s mnichy a řádovými sestrami z různých klášterů.

Josef si všimne, že od Zemanova zatčení si nikdo nedovolí pronést jakoukoli poznámku. Právě teď by za Kočířka nebo Kota zaznělo – Copak Kléma ví, že existujeme? To jsou teda věci! – nebo něco podobného. Teď je ticho, všichni koukají někam do zdi. Nehybné, unavené tváře.

Nově mají zavedené dvojité služby, jednu na vlastním úseku hranice nad Zvonkovou a druhou poblíž Třístoličnicku. Chodí ze služby do služby. Neustálé sledování čáry, pochůzky se psem, samopal namířený do lesního roští. Únava a nervozita stoupají. Zatím ale zajišťují jenom zbloudilé houbaře, žádného desperáta, i když – co kdyby náhodou některý chlap nebo kluk s košíkem hub jenom předstíral, co když je to právě narušitel a nepřítel? Všechny je musí odvést k útvaru, vyslechnout, pohrozit, podezřelé předat StB. A pořád dokola. Lesy jsou plné hub a houbařů. Kdo má na první pohled rozlišit babku s nůši od špiona? Pro esenbáka na hranicích už je každý, kdo prochází lesem, agentem... jasný signál – hrozí nebezpečí, na toho bacha! Ruce vzhůru! Ani hnout, jinak střílím!

O to větší opatrnost je nutná při přechodech hranice. Josef si je dobře vědom toho, jak obrovskou zodpovědnost na sebe bere. Zatím všechny bezpečně převedl, zatím ano. On i Vyleta.

„Co když nás chytí?“ ptá se Vyleta a podívá se Josefovi zpříma do očí.

Oba mladé muže už nejednou napadlo, že štěstí se může kdykoli odvrátit. Noviny jsou plné článků o zrádcích z řad SNB, kteří se obrátili proti lidu, napomáhali zrádným agentům imperialismu a společně s nimi chystají novou válku proti budovatelům socialismu.

„Co jim chceš říct, až se budou ptát, proč to děláme? Přece jim nevyžvaníme, že z přesvědčení, že nám ten jejich režim leze krkem?“

„To bys pak v kriminále zčernal. Lepší bude tvrdit, že nám šlo o peníze. Prostě jsme si chtěli přilepšit. Budeme pro komouše jenom obyčejný prospěcháři, ale ne škodná, kterou musí zlikvidovat.“

Konec slunného září a začátek října. Teplý oběd. Studená večeře. Přípravy na odjezd. Josef má těsně před svatbou, v pondělí musí na úřad. Řeší společné bydlení. Snad vše stihnou, než se dítě narodí. Chce odjet, aby byl u Marie co nejdříve, proto si domluví u velitele volno. Nový velitel je kovaný komunista, bývalý partyzán, vycvičený v Rusku, ale pustí ho.

Z Josefa bude ženáč, otec. Cítí zvláštní rozechvění. V posledních měsících se za jinými ženskými ani neotočí. Přestává i s lechtivými vtípkami a postelovými historkami. Už pro něho existuje jen ona – matka jeho dítěte. Já se snad zamiloval, napadne ho a v duchu se směje svým vlastním myšlenkám. Víc než zamilování u něho převládá pocit zodpovědnosti. Musí se o ně postarat, být jim oporou, dobrým manželem a otcem.

Vyleta se vrátil z krumlovské nemocnice. Vyndali mu slepé střevo. Seznámil se tam se zdravotní sestrou Annou Bezecnou. Milá holka, ptala se ho na Hasila. Něco jí prý dluží.

„Slíbil jsem jí, že ji převedeme. A s ní i manžele Fořtovy, on by měl dělat na ONV. Jdou po nich. To víš, mají strach. Komunisti zavírají

kdekoho z jejich okolí, je jenom otázkou času, kdy přijde řada i na ně. Mimochodem, ta ošetřovatelka mluvila, Josefe, jenom o tobě, musels jí pěkně zamotat hlavu.“

„A kdy?“

„Dneska v noci.“

„Tak to budeš muset zvládnout sám. Já musím za Marií, za tři týdny se žením.“

„Neblázní, sám to nezvládnou. Neznám lesy jako ty.“

„Je to moc narychlo, Zdeňku, já ti nějak nevím.“

„Máš přece volno už od večera.“

„Jo, to mám. Ještě dáme řeč.“

Vyleta odběhne k dozorčímu.

Josef z kanystru doplní benzin do motorky, vezme hadr a otře skvrny od oleje.

„Hasile!“

Otočí se. V okně spatří Langovu tvář. Mávne na něj.

„Hejbni kostrou, máš tady bráchu.“

Zvedne se. Na cestě stojí Bohouš, na sobě řeznický plášť. Právě mluví s Vyletou.

„Můžu vám tady nechat i půlku z porážky, jenom mi musí někdo podepsat papíry. Zavážím různý vídrholce, kde lišky dávají dobrou noc. Už jsem byl u útvaru ve Žlebech, Volarech i v Nový Peci. Vojsko a esenbé v pohraničí mají přednost, tak máte štěstí, že nebudete muset jíst suchý brambory. Pošlete pár kluků k autu, ať to vezmou k vám do kuchyně.“

„Těbůh, brácho.“

„Bud' zdrav, Josef. Máš chvílku?“

Zatímco Mihule s Míčkem odnášejí maso, Bohouš si zapaluje cigaretu a rozhlíží se. V blízkosti nikdo není.

„Potřebuju zas helfnout. Jeden doktor s rodinou a důstojník ze Strakonic. Mluvil jsem s nimi minulej tejden. Doktora jeden z jeho kolegů udal Státní bezpečnosti. To víš, jsou takoví, co mají zálusk

na jeho místo. Navíc není u komunistů a je veřejným tajemstvím, že má vazby na socialisty a lidovce. Docela mu hoří koudel u prdele. Je i s famílií od včerejška ukrytej v jedný stodole. Ten lampas byl zas pro změnu v Anglii, jemu podobný teď vyhazujou, Josefe,“ jeho hlas se ztiší, „co zejtra nebo pozejtří? Potřebuju je dostat na druhou stranu. Pomoz mi. Za tejden už začnou doktora hledat. Teď je oficiálně na krátký dovolený, ale chystaj se ho zatknout, hned jak se vrátí.“

Josef se opírá o nárazník dodávky a dívá se nahoru k lesu. Pak jenom kývne.

„Co mám s tebou dělat. Máš štěstí, že mi dal starej od dnešního večera volno, abych moh jet za Marií. Zejtra vyřizuju v Prachaticích papíry na úřadě, nechám se jako vůl chytit do chomoutu. Ale říkám si, že se aspoň zklidním. Rodinnej život mi jedinej prospěje. Aspoň my Hasilové nevymřem.“

„My? Co tě nemá. Je nás jak kobylek. My ještě zaplavíme Šumavu, až to bolševiky bude mrzet.“

Bohumil se obrátí k bratrovi a obejmě ho kolem ramen.

„Díky, brácho. Nikdy ti to nezapomenu. V Prachaticích domluvíme podrobnosti.“

„Platí. Zajed' za Marií, že dorazím zítra kolem poledne. Slíbil jsem jí, že přijedu už dneska, tak jí řekni, že mě nepustili.“

* * *

„SEJDEME SE U NOVOTNÝHO. Pak to vezmeme nahoru ke Smrčině a k Plechýmu, co říkáš?“

„Dobře. Oficiálně budu shánět dřevo a mlíko pro útvar, tak se neprořekni,“ zašeptá Vyleta a ohlédne se, aby se přesvědčil, že je nikdo neposlouchá.

„Spolehni se.“

„Tak jo. Budu vyrážet kolem sedmý večer na kole, do devíti budu u Novotnýho, zaříd' se podle toho,“ otočí se zády k Josefově motorce.

Josef vyfasuje studený balíček s večeří. Sbalí si pár nejnnutnějších věcí a jde k motorce. Vzpomene si na Žofii. Provádala se do Písku a díky jejímu muži přežili válku. Pomáhali celé rodině, matce i ostatním sourozencům. Josef zas pomůže Vyletovi, nad ránem vyrazí za svou budoucí ženou a pozítří zas pomůže Bohumilovi.

„Hasile!“

Otočí se.

Ze dveří k němu běží dozorčí Lima.

„Vem zpátečku. Starej ti zrušil volno, máš službu od jedný do sedmi ráno na úseku šest-pět-šest. Půjdeš s Malinou.“

Hasil zrudne.

„Dal mi přece až do pondělka...“

„Co bylo, bylo, teď je teď. Asi se zas něco chystá, znáš to.“

„Do prdele práce!“

„Zajdi za ním, třeba tě pustí.“

Josef se vrací na ubikaci. Přemýšlí, co by měl dělat. Nemá jak dát vědět, že se na místo nedostane.

Spoléhá na něho několik lidí. Marie bude taky mrzutá, pořád ho podezřívá, že se šmajchluje s jinou ženskou, on aby pořád dokazoval, že ho ostatní ženské nezajímají. Čím má větší břicho, tím víc vyvádí. Aspoň při posledním telefonátu... Za starým jít nemůže, zbytečně by na sebe upozorňoval. Přece jenom mají komunisti, co byli za války u Sovětů, čuch na levárny. Mohl by něco vytušit. Je nutná opatrnost. Něco vymyslí. Zbytek odpoledne leží na kavalci a promýšlí plán. Nejraději by se s někým poradil. Vyleta je pryč. Oficiálně pro proviant. Neoficiálně do krumlovského špitálu za mladou ošetřovatelkou a manžely Fořtovými. Josef si musí poradit sám.

Čas utíká a on se nakonec rozhodne.

Stojí na cestě nad Zvonkovou, kolo má opřené o patník. Čeká. Mrholí a on si přes ramena přehazuje plášť. Je v uniformě. Blízké domy zakrývá stín blížícího se večera. Podívá se na hodinky. Za minutu bude sedm. Každým okamžikem by tudy měl projet Vyleta.

Mrhnutí se mění v déšť. Studené kapky mu padají do tváře. Vzhledne a v tu chvíli zaslechne skřípavý zvuk bicyklu.

„Promaž si řetěz, takhle má člověk pocit, že se blíží žebříňák.“

„Co tu sakra děláš?“ ptá se překvapený Vyleta.

„Změna plánu, dostal jsem od starýho službu od jedný do rána. Měl bych se potloukat kolem Smrčiny společně s Malinou.“

„Malinu bych do toho netahal, nemuselo by se mu naše podnikání líbit.“

„Jenže když s ním budu na hlídce...“

„Co budeme dělat?“

„Zajedeme spolu k hajnému a tam nás snad něco napadne. V nejhorším případě vyrazíme jinou noc. Možná by to bylo nejjistější.“

„O tom silně pochybuju. Tomu Fořtovi dost teče do bot, je na něj vydaná zatykač, a naše slečna Anička se zas prokecla a je jasné, že soudruzi už mají jasno o jejím lidově demokratickém smýšlení. Vedou proti ní trestní řízení. Taky ji tady nic dobrýho nečeká. Radši bych je měl co nejdřív za čarou. Novotný je nemůže skrývat dlouho. Vzpomeň si, jak jsme museli sledovat jeho hájenku, jestli se tam nemihne někdo podezřelej. Proto jsem se domluvil s poštmistrem Bumbou, že nás nechá přespát na úřadě. Ušetříme čas. Od hajného je to do Zvonkovy pěkná štreka.“

Dvouhodinová jízda na kole v silném dešti zchladí hlavy oběma strážmistrům. U hajného si Hasil suší věci a promýšlí, jak vše zařídit. Snaží se vyhnout Anniným vyčítavým pohledům. Na jaře, když byl v krumlovském špitále, jí nasliboval hory doly, teď aby se stal neviditelným.

„Dobrá, ať to neprotahujeme. Dnes v noci vás tady se Zdeňkem převedeme. Úsek, kterým budeme přecházet, bude bezpečnej, hlídka prostě nenastoupí, čeká nás klidná procházka.“

Ošetřovatelka s radostným zavýsknutím vyskakuje a vrhá se Josefovi do náruče.

„Já věděla, že mě nezklameš.“

„No, holka, počkej...“

„Sakra, strážmistře,“ ozve se hajný Novotný, „jak to hodláte provést?“

Hasil se směje. Už se jejím emocím nebrání.

„To nechte na mně. I strážmistr Malina má své slabší chvílky.“

Vyleta se rozesměje, pochopí Hasilův plán. Josef se vymaní z dívčina objetí, pendlovky ukazují jedenáctou v noci. Ví, že musí jet. V jednu mu začíná služba, má na to právě dvě hodiny.

„Vyjděte před pátou ráno zadní cestou nad Zvonkovou, v pět tam budu čekat a vyrazíme,“ řekne Hasil a zasalutuje všem v místnosti. Ti si již chystají věci. Je tu poštovní, odveze je služebním vozem a ubytuje. Nikdo si ničeho nevšimne. Je tma a prší. Hajný jim přeje šťastné pořízení. Anna mu zamává. Vypadá šťastně.

Lijavec. Hasil se modlí, aby jeho plán vyšel. Vzhledem k tomu, že je jmenovaný velitelem hlídky, mohl by Malina jeho přání vyslyšet. Pokud ne, je všechno ztracené.

* * *

LIMA PRÁVĚ KONČÍ SLUŽBU DOZORČÍHO. Sloužil od jedné hodiny odpoledne a teď bude hodina po půlnoci. Před necelými dvaceti minutami probudil strážmistra Malinu, ale Hasilova postel je prázdná. „Sakra, zas někde prohání holky, proutník jeden,“ zakleje a vrací se na stanoviště.

Za pět minut jedna a Josef se objevuje před dozorčím. Je promočený, samopal přes rameno. Malina sestupuje ze schodů jen ve stejnokroji, bez pláště a beze zbraně. Oba se podepisují, společně s další nastupující hlídkou, do služební knihy, zatímco čtyři strážmistři se vracejí a mizí v chodbě k ubikacím. Lima předává službu Langovi, ten za první hlídkou zamyká vchodové dveře, usedá ke stolku. Hasil s Malinou zůstávají stát ve stínu v chodbě. Hasil cosi

šeptá Malinovi do ucha, ten jen přikývne a mizí zpět na pokoj. Tak, jak je, opět uléhá do postele a probudí se až před sedmou. V uniformě pak seběhne dolů, podepíše sebe i Hasila do služební knihy s tím, že se před chvilkou vrátili z pochůzky, vyzvedne si snídani a půjde si zas lehnout. Lang si nevšimne, že na noční hlídku vůbec nenastoupil. Malina je sice nenápadný, ale jedny oči jej sledují a tuší, že něco není úplně tak, jak by mělo být. Kvůli těm očím bude muset za osmnáct dní u výslechu v Českých Budějovicích kápnout božskou.

* * *

SVĚTLA OZÁŘÍ PŘÍSTŘEŠEK. Vypne startér a mašinu zatlačí do roští. Třikrát houkne jako sova, krátce. Na cestu se vynoří postava s širokými rameny.

„Kdes byl?“

„To ta zkurvená mlha.“

„Hlavně, že seš tady.“

Vyleta, Fořtovi a Anna. Josef je vede nejkratší cestou ke Smrčině. Je tma a všude se válí neproniknutelná mlha. Pod nohama čvachtá čerstvý sníh. Nepříjemná, až lezavá vlhkost. Vyleta je v civilu, na hlavě má tmavý klobouk, vypadá jako jeden z uprchlíků.

Josef si vzpomene na přechod, bylo to těsně po únoru, kdy převáдел primáře a jeho ženu, ta držela v náruči asi půlroční dceru.

„Půjdeme tak tři hodiny. Cestou nesmíme mluvit ani svítit baterkou. Já půjdu první, vy, mladá paní, hned za mnou, dívejte se mi na nohy, a nakonec, pane primáři, vy. Kvůli mlze nemůžeme jít moc rychle. Na jednom úseku cesty se nelekněte, jsou tam bažiny, budeme mít v botách trochu vlhko. Nakonec nás čeká náročný prudký stoupání, samej šutr, tam bacha, kam šlapete. Vyvrkнитеj kotník by byl konec.“

Mlha zakryla důvěrně známou stezku a on se vleče s Vyletou, ošetřovatelkou a manželským párem daleko od Bavorska. Teď už ví,

že si zašli. Co nevidět by měli narazit na rakouskou hranici a podél ní se dostanou až k Trojmezí. To si ovšem myslel už před hodinou a půl. Plechý. Jenom tam trefit. Doufá, že se nebude muset vracet, ztratili by další drahocenný čas.

Tenkrát...

Žena už sotva pletla nohama. Děcko nesl primář, střídali se s Josefem, který se modlil, aby nezačalo plakat a v té mlze k nim nepřilákalo nežádoucí pozornost.

„Prosím,“ ozvala se žena, „nemůžu, opravdu už nemám sílu.“

Hasil se zastavil.

„Odpočineme si. Nebojte, za chvíli už budeme mít vyhráno. Půjdeme podél hranice, ale Rakouskem, tím pádem se vyhneme české hlídce. Už jsem tudy několikrát šel, je to bezpečná cesta. Používám takovej trik, prudkým stoupáním, co už máme za sebou, mezi balvany dojdou až k čáře, tam narazím na hraniční pěšinu, a pak už je to procházka přes Plechý až k Trojmezí a dál do Německa. Za chvíli tam budeme. Ted' se pořádně napijte a odpočívajte. Pane primáři, prosím vás, nekuřte, mohli by nás vyčmucht.“

Žena přerývaně dýchala. Její muž měl čelo orosené potem. Byl unavený, ale snažil se nedat nic najevo, spíš povzbuzoval ji. Josef vytáhl chleba a špek, oboje podal primáři.

„Dejte si, je třeba se posilnit, tak berte.“

A lékař nejistě sáhl po jídle, uchopil nůž a odkrajoval. Podal manželce, zatímco dítě spalo v jeho náruči.

„Zlatý dítě,“ pomyslel si Josef, „spí, ani nedutá. Jenom, aby to takhle bylo i po zbytek cesty.“ Pak se podíval na ženu, byla opřená zády o kmen smrku. Kulatá tvář, narudlá po namáhavém stoupání, šátek skrýval dlouhé vlnité vlasy. Těžce dýchala.

„Víte,“ zašeptal primář, „má žena je silná astmatička. Mám sice léky, ale snažíme se je šetřit. Netuším, jestli v Německu nějaké seženeme.“

„Jak je to ještě daleko,“ zasípala žena.

„Máme za sebou tak půlku cesty. To víte, kdybysme šli do Rakous, tak už je to, co by kamenem dohodil.“

„Tam ne, nemůžeme si být jisti, že bychom se nedostali do sovětské zóny. Rakušané prý občas i některé uprchlíky vracejí zpátky. Raději to Německo, tam je situace jistější.“

Dojedli, napili se a Josef jenom kývl, aby vstali.

„Musíme už jít.“

Ted' vzal dítě opatrně do náruče Josef. Primář zatím podpíral svou ženu a následovali společně svého průvodce. Žena na tom byla s dechem čím dál hůř, ale statečně se držela. Došli už k vrcholu Plechého, kde museli přelézt obří kameny a přejít na rakouskou stranu. Josef se rozhlížel. Všude vládlo ticho. S děckem v náruči sklouzl z jednoho šutru na druhý, dával pozor, aby nespadl nebo neudělal prudký pohyb, který by dítě probudil. Otočil se a viděl primáře, jak podával ruce své ženě, která ještě stála nahoře. Silně kašlala, Josef se lekl. Ted' tudy jít hlídka, má je jak na podnosu. Žena se náhle ohnula v pase a... bezvládně jako loutka letěla dolů. Primář se ji snažil zachytit, ale stál tak nešikovně, že jen zbrzdil svými pažemi pád a náraz těla ho srazil k zemi.

Josef rychle položil spící dítě a spěchal na pomoc. Doktor byl v šoku. Kousek od něho ležela bezvládná žena, na hlavě krvavý šrám.

„A-astmatický záchvat, – o-mdlela – rychle něco udělejte, rychle!“ už skoro křičel, „proboha udělejte něco, jsme ztraceni, ona...“

Josef primáře propleskl po tváři, ten zalapal po dechu a zmlkl. Hasil ženě zkontroloval puls a dech.

„Promiňte, já, já...“

„To nic, doktore, jenom mi ji pomozte nandat na záda. Ponesu ji. Vy se postarejte o dítě.“

Vyrazili – tehdy – o dost pomaleji.

Hasil byl sice malé postavy, ale měl sílu a vydrž taky. Dokázal by jít bez zastávky až k hranici s Německem. Připomínal mravence, který se rozhodl odnést daleko těžší náklad, než kolik sám vážil.

Měli za sebou snad necelý kilometr, když se Josef zastavil a naslouchal. Pootočil se k primáři s dítětem. Pomalu uvolnil bezvládné tělo a uložil je do sněhu. Gestem naznačil, aby si k ní muž přisedl a hlídal ji. On se zatím plížil pryč. Do strany, blíž k hraniční čáře. Před sebou zaslechl křupání sněhu a praskot větviček. Kroky. Hlasy. Nesly se lesem jako šelestění větru.

Narazil na pěšinu. Skryl se za kmenem smrku a vyčkával. Cáry mlhy visely ve vzduchu jako záclony. Nic se nehýbalo. Jenom blížící se kroky. Jedním mlžným chuchvalcem prošla postava, otáčela se, naslouchala, za ní druhá, třetí, čtvrtá... celkem pět lidí – pět temných siluet.

Josef se vztyčil.

Netušil, na koho narazil. Mohlo se jednat o skupinu uprchlíků nebo o zajištěné osoby. Lepší bude, když se přesvědčí sám.

„Kdo jste? A co tu děláte?“

„Vedu zadržené. Zabloudil jsem v mlze. Tady strážmistr SNB...“

„Zdeňku,“ Hasil se pousmál, „vstaňte, proboha, kde se tu berete?“

„Sakra, Josefe, tys mě teda vylekal.“

Oba muži si srdečně stiskli pravice.

„Slečny, to je můj kamarád Josef,“ mávl paží k Josefovi, jako by byl na divadelních prknech.

„Nestihl jsem se s tebou spojit. Byla to rychlovka. Bloudíme. Díky bohu, že seš tady.“

I dnes bloudí.

Mlha je těsně objímá a pod nohama mlaskavě čvachtá první sněh.

K Josefovi přistupují Fořtovi, jemu může být něco málo přes třicet, jí pětadvacet.

„Na poslední chvíli nás varoval předseda ONV, že se chystá čistka, abychom raději zmizeli, no, tak mizíme.“

„Pojďte těsně za sebou, husím pochodem.“

Stoupají strmě vzhůru. Zadýchaní a mlčenliví. V jednu chvíli Anna uklouzne, Josef ji včas zachytí, byla by se skutálela do neznáma, kde všechno přikrývá hustá mlžná clona.

„Zašli jsme si, už jednou se mi to tady stalo. Vedl jsem tehdy rodinu krumlovskýho primáře.“

„Tak tos byl ty, kdo mu pomohl?“ řekne Anna a obdaří Hasila úsměvem, kterým dává najevo, že vše je zapomenuto.

„Bezpečnost prohledávala celej Krumlov. Byli vzteky bez sebe,“ dodá Fořt.

Obě skupiny se spojily.

„Dítě naštěstí spí, dostalo odvar z máku. Primářova žena měla těžkej astmatickej záchvat a je v bezvědomí. Když mi pomůžeš, tak to snad zvládneme.“

Jedna z žen omyla vodou tržnou ránu na hlavě doktorovy manželky.

„Je to naštěstí jen povrchový.“

Vyrazili dál. Hasil s Vyletou střídavě nesli ženu, dítě jedna z dívek.

„Sakra, ta hnusná mlha mi zalejzá i do jégrovek. Sám bych se tady ztratil. Jako tenkrát, pamatuješ?“

„Jo, ale to byla ještě čára skoro nehlídaná. Dneska je to už těžší.“

Mlha houstne. Že začíná den, jenom tuší. Josef nevidí na krok. Jde vpředu a řetěz uzavírá Vyleta.

„Snad už máme Smrčinu za sebou, připadám si, jako bych plaval ve smetaně,“ řekne Hasil a ví, že každý krok je krokem do nejistoty. Nevidí ani pěšinu, ani stromy, jen šedivou záclonu. Terén je samý šlahoun a křovisko, musejí našlapovat opatrně. Nepříjemné je, že v mokřém sněhu za sebou zanechávají stopu.

Josef zastaví, jako tehdy, kdy předal bezvládné tělo primářovy ženy Vyletovi. Možná stojí i na tom samém místě. Zaposlouchá se do zvuků lesa, který se ztrácí v mlze.

Naslepo vybírá směr. Není si jistý.

Po několika metrech stojí překvapený Hasil na úzké lesní pěšině, jsou na kopci, teď už je snadné jít jen dolů. Netuší, kde přesně jsou, doufá, že za hranicí na německé straně. Brzy jistě narazí na stavení, kde utečenci požádají o azyl. Zašli si víc, než odhadoval. Všichni jsou k smrti unavení. Jdou bez zastávky dvanáct hodin.

Josef si je vědom, že Anna i Fořtová sotva pletou nohama, jako ženy tehdy v únoru.

„Ještě pár minut a jsme na místě,“ povzbuzuje je teď šepem, stejně jako tehdy.

„Ale jsme už v Německu?“ zeptal se tehdy primář, dnes se ptá klopýtající Fořt.

„Jo. Asi už jo. Vy budete žít ve svobodným světě, ale já se musím vrátit zpátky, mám tam snoubenku, čekáme dítě. Zůstat za čarou nemůžu. Pokud narazíme na bavorskou hlídku, mám velkej problém.“

Dojdou až k okraji lesa, dál je louka a za ní se černají siluety chalup. Mlha řídne. Proti nim jde postarší muž s pilou. Civilista. Vyleta se jej německy ptá, kde jsou, co je to dole za domy.

„Lackenhäuser,“ odpovídá Němec.

Zeptej se, kudy se dostaneme do Čech, k hranici.

Němec mávne paží k cestě nahoru do kopce, cosi zabručí a jde dál k lesu.

Josef si oddychne.

Vyleta pozoruje okolí. Mlha klesla, trhá se.

„Dál už musíte sami,“ zašeptá Josef. „Zatlučte na nejbližší vrata, ať vás dovedou na stanici.“ A tehdy i dodal: *„Jste tu dva silní chlapi, paní doktorová už se nám probírá, tak se o ni dobře postarejte. Ať se vám v novém světě daří dobře. My už musíme zpátky.“* Uvědomuje si, že se mu v bílé temnotě plné sněhu a mlhy míchají dvě události do jedné, že vzpomínka vtrhává do vědomí, jako by byla přítomností.

„Jsem přetaženej.“

Rozloučí se.

Oba muži zmizí. Jeden v uniformě a plášti SNB, druhý v černých civilních šatech, na hlavě široký klobouk.

Jdou po rozblácené cestě zpátky k hranici. Mlha mizí, takže tu a tam mohou zahlédnout skrze mraky i proužek modrého nebe.

Boty jsou promáčené. Sníh dosahuje po kotníky.

„Josef, řeknu ti, že bych už taky nejradši zůstal tady za čarou. Tam u nás bude čím dál krušnějc, cítím to v kostech.“

„Což o to, ty můžeš. Nemáš rodinu, seš svobodnej. Já čekám s Mánou děcko, takže si nemůžu moc vyskakovat. Marie je z gruntu, ta by nešla do Německa, ani kdybych jí dával modrý z nebe.“

Dojdou k opuštěnému stavení pod lesem. Na lavici sedí hubený mužský ve středních letech. Prohlíží si je. Zkoprní.

Co to máš na sobě, ptá se německy Hasila a ukazuje na uniformu. A kdo jste? Kam máte namířeno?

Vyleta přiznává, že jsou Češi, převáděči.

Muž na ně kývne, ať jdou blíž. Zvedá se. Je v civilních šatech, ale Josef si všimne jeho držení těla, připomíná vojáka nebo policajta.

Vyleta se otáčí k Hasilovi.

„Pojď, půjdeme. Aspoň si na chvilku odpočineme, jsem utahanej jak kůň.“

„Neblbni, Zdeňku. Utečeme. Nelíbí se mi to. Ten chlap je určitě nějaký oficír.“

Ale Vyleta se dává do pohybu. Josef stojí na místě a cítí, jak v něm roste napětí.

Vyleta už stojí u Němce, ten mu nabízí tabák, hovoří spolu. Zdeněk se otáčí.

„Pojď, je to v pohodě.“

Němec na něho mává a gestem ruky ho přivolává. Hasil dál stojí, cosi v něm varovně drnčí.

Němec se rozhlédne, strčí prsty do úst a ostře hvízdne. V tu chvíli se z baráku vyrojí několik postav. Němec jim ukazuje na Hasila. Josef už na nic nečeká a utíká k lesu, ke státní hranici. Skáče do hustého křoví. Jako zajíc prchá mezi stromy. Kličkuje, mění směr, jenom aby nebyl snadným cílem.

Za sebou slyší německé nadávky a křik.

„Kommen Sie beide mit auf die Polizeistation. Aber sie beide!“

„Schnell! Schnell!“

„Stehenbleiben! Verdammt der Tscheche, was denkst du, wer du bist? Stehenbleiben oder ich schieße!“¹

Abych zastavil a nechal se chytit? Proletí Josefovi hlavou. Tak na to zapomeň, panáčku. A klidně střílej. Schválně, jestli máš kvér.

Žádný výstřel. Nic. Musí být buď bez pistole, nebo si střelbu rozmýšlí, ale to nedává smysl. Během zběsilého úprku Josefovi dojde, že Zdeněk neutíká, dobrovolně se jim vydává do rukou. Copak se chce nechat zavřít?

Josef rozráží lokty větve, zakopává, kryje si oči. Postupuje kupředu. Několikrát mění směr. Čeká, že se každou chvíli musí objevit lesní cesta nebo aspoň pěšina. Nemá tušení, jakým směrem běží, jestli ke Třístoličníku, nebo k Plechému. Tu a tam se zas objevuje mlha. Josef sotva popadá dech.

Uskočí vlevo, snad blíž k hranici, a běží dál. Po několika stech metrech zastaví. Přikrčí se. Poslouchá. Slyší jenom zvuky lesa, větve narážejí jedna do druhé v nepatrných nárazech větru v korunách. Ohlédne se a najednou jako by mezi stromy zahlédl pohyb. Ten chlap jde po něm! Ještě to neskončilo. Utíká dál. Netuší, kde je, jestli pořád v Německu, nebo snad v Rakousku, nebo už na české straně Šumavy. Hlavně se chce dostat co nejdál od Bavorska i Rakouska, kde by musel zůstat a nikdy se už nesetkat s Marií ani s matkou. Sakra! Má pocit, že slyší praskot větví, zrychlený dech. Dusot. Rozhlédne se a skočí do jednoho z vývratů. Má odtud celkem slušný výhled. Mlha se válí při zemi. Když se zaposlouchá, slyší zas jen ticho lesa. Kolem se tyčí kmeny smrků, nic víc. Žádné hlasy, po pronásledovateli ani památky. Oddychne si. Napřímí se a vyráží pomalu dál. Teď už se nemusí ničeho obávat. Po pár metrech se prodere mlázím. Hrabe se štěrkem nahoru. Tam musí být vytoužená cesta, a kde je cesta, musí být i hranice.

1 Pojd'te oba se mnou na policejní stanici. Ale oba! Rychle! Rychle! Zůstaňte stát! Zatraceněj Čechu, co si myslíš, kdo jsi? Stůj, nebo střelím! *Pozn. red.*

Vyšplhá se na ni a zůstane stát. Mokrý. Opařený. Proti němu stojí německá pohraniční hlídka s namířeným automatem.

Čeká na něho. Klidně a v tichosti. Past.

Ten samý muž, kterého před hodinou potkali s Vyletou. Musel stihnout odvést Zdeňka, převlíct se do uniformy, vzít kvér a vrátit se. Oproti Josefovi má ale víc sil a za sebou daleko pohodlnější cestu.

„Kurvafix. Šlápnul jsem do pěkných sraček,“ uleví si Josef.

„Hände hoch!“²

Místo, aby dal ruce nahoru, opře je o kolena a zrychleně dýchá. Připomíná loveckého psa po honitbě.

„Jenom se, skopčáku, neposer. Ich verstehe nicht. Ich sprechen nicht deutsch. Já ti, chlapče, nerozumím. Řekni mi to česky.“

Josef se pomalu napřímí, ruce se zvedají. Opatrně se rozhlédne kolem. Nikdo nikde. Jen oni dva. Tenhle osamělý pěšák a Hasil. Josefovi se roztřesou ruce.

Němec popostoupí před něj a zahrozí hlavní.

„Zieh deinen Gürtel raus und werf die Tasche hin. Sofort!“³

Ukazuje na Josefův opasek s pouzdem a pistolí. Na opasku je zavěšené i kožené pouzdro s náhradním zásobníkem a náboji. Plášť má přehozený přes paži.

„Schnell!“

Je blízko. Gestikuluje rukama. Josef ale potřebuje, aby popošel ještě blíž. Odkládá služební brašnu a odepíná opasek, v tu chvíli se zkroutí jako paragraf. Náhle, bez varování. Chytí se rukama za břicho. Nohy se podlamují. Křeče v břiše. Náhlá nevolnost. Začíná dávit. Snad nezačne zvracet? Pouští pušku i opasek na zem a zatímco Němec šermuje rukama, ve kterých drží automat, Josef se přikrčí, Němec nakročí a Hasil skočí. Levou rukou popadne hlaveň automatu, odsouvá ji do strany a pravou pěstí udeří. Dvě rány do

2 Ruce vzhůru! *Pozn. red.*

3 Sundej si opasek a odhod' brašnu. Ihned! *Pozn. red.*

obličej. Němec se zapotácí. Josef šklubne jednou, dvakrát, kopne policistu do holeně a pěstí udeří do krku. Němec ztrácí rovnováhu a po zádech padá dolů do příkopu.

Josef drží jeho zbraň. Sebere ze země svou pistoli. Namíří ji na ležícího muže. Němec se třese po celém těle, ruce trčí nad hlavou, šeptá:

„Bitte...“

Na cestě stojí čtyři muži s pilami a sekýrami, lesní dělníci. Je jasné, že celou dobu přihlíželi. Teprve nyní si jich všimne. Rozeběhnou se, aby pohraničnickovi pomohli.

„Ještě krok, hoši, a já to do vás napumpuju. Věřte mi, že jsem toho schopný.“

Zastavují se a z dálky sledují každý Josefův pohyb.

Namíří na ně. Dělníci prchají do lesa. Té chvilky využívá Němec, zvedá se a běží po cestě zpátky. Hasil střílí. Do země. Chce ho ještě víc vystrašit.

Jakmile zmizí v ohybu cesty, Josef si oblékne plášť, připne opasek, zvedne ze země brašnu a automat. Neotálí. Vyráží do lesa. Jde pomalu. Je vyčerpaný. V nohách cítí únavu. Už ho přestávají poslouchat i paže. Smráká se. Stíny pohlcují křoviska a padlé kmeny stromů. Automat odhodí do ostružiní, v ruce svírá jenom zásobník se čtrnácti ostrými náboji. Asi kilometr od místa souboje se vyčerpáním svalí na zem a usíná. Probudí se až za tmy. Vstane, opře se o větev. Málem omdlí. Musí si mnout oči, aby se nezavíraly, aby ještě chvíli vydržely sledovat cestu, kameny a větve pod nohama, kluzký sních. Brodí se jím. Nohavice promočené. Stoupá do kopce, na jehož vrcholu tuší hraniční kameny. Podlamují se mu kolena, tentokrát doopravdy, žádné předstírání. Znovu složí své tělo na zem. Bere chvějící se dlaní plnou hrst sněhu a proměňuje ji v ústech ve vodu. Teprve nyní si uvědomí, že má obrovskou žízeň. Hltavě pojídá sních. Vleže jako pes, který už nemůže dál. Zas mu na chvíli padne hlava. Ví, že by neměl spát, ale přesto...

Tam nahoře, někde nad ním se tyčí Třístoličník, maják mezi pevninou bavorského břehu a Československem zmítaným komunistickou bouří.

* * *

JOSEF PADÁ ÚNAVOU, ztratí pojem o čase i prostoru. Mlha mu zalézá pod nehty, zaplní uši. Nepříjemně mží. Drobný déšť proniká za košili, do bot. Má ho plné oči. Prodírá se lesem po svahu dolů. Dorazí na cestu a po dvou hodinách se konečně vymotá z lesa na pastviny s ostrůvky sněhu. V dálce před sebou tuší obrysy stavení. Jde blíž. Je žíznivý a hladový, připadá si jako štvané zvíře.

Stojí na prahu menšího statku. Zabouchá na dveře. Netuší, jestli je na české straně nebo ještě v Německu, všechno se mu smíchalo do nepřehledného chuchvalce.

Otevře mu žena v ušmudlané zástěře, šátek na hlavě musel být kdysi jasně červený se žlutým květovým ornamentem. Ruce i tvář má osmahlé sluncem, které jako by vysoustružilo všechny vrásky do zřetelné kresby. Za ní stojí chlap. Věrná kopie v mužském provedení. Jenom černá čupřina vlasů trčí do prostoru. Je prostovlasý a zřejmě vylezl z postele. Nad hlavou drží petrolejku. Josef mrkne na hodinky, za hodinu bude půlnoc.

„Jsem v Čechách?“

„Jo, děje se něco?“

Podle mluvy Hasil poznává, že jde o jednu z rumunských rodin, které těsně po válce osídlovaly Šumavu a stěhovaly se do prázdných chalup a statků.

„Říkám tady tátovi, vstávej, venku je nějaký voják,“ ozve se žena.

„Jsem celou dobu na nohou. Můžu se u vás napít a trochu najíst? Umírám hladu.“

Rumun si Josefa měří pohledem zpod hustého obočí. Vidí unaveného esenbáka, mokrou a zablácenou uniformu, boty, jako by se brodil rašeliništěm.

„Pojďte dovnitř, žena vám dá kus chleba a hrnek mlíka. Máme jednu kravku. Pracuju v lese, hospodářství nás neuživí.“

Hasil kývne a vstoupí do prostorné kuchyně. Nad stolem visí lampa a její matné světlo ozařuje Josefa, který usedá na lavici.

Muž si ho prohlíží.

Rukáv pláště uniformy je natržený, ruce i tvář zamazané od hlíny a poškrábané větvemi.

„To vypadám, co?“ rozesměje se při představě, jaký na něho musí být pohled. Otře si tvář kapesníkem.

„Že vás neznám?“ zahuhlá Rumun.

„Jsem od útvaru Josefův Důl u Zvonkovy. Strážmistr Josef Hasil.“

„Jozef Morok, přišli jsme sem z Rumunska.“

Muž se ženou stojí nad ním. Dvě tmavé siluety.

„To ste si teda zašel, až do Novýho Údolí, to je lán cesty.“

V Hasilovi hrkne, běžel naslepo, rád by se dostal k Černému Kříži, sedl na vlak a odjel za Marií. Je tak zničený, že už by chtěl mít klid. Myšlenky se mu honí hlavou jako kutálející se klubka provázků. Uvědomí si, že musí něco říct svému hostiteli, nějak ho uklidnit. Žena před něho staví hrnek s mlékem a ošatku chleba.

„Moc to tu neznám, šel jsem se po službě projít na Smrčinu a dál lesem k Plešnému jezeru. Chtěl jsem se pak vrátit k útvaru. Cestou jsem zabloudil a vidíte, došel jsem až sem k vám, takovou dálku. Budu se muset hlásit tady u útvaru.“

Rumun pohlédne na svou ženu a pokrčí rameny.

Josef opře lokty o stůl. Padá mu hlava. Položí ji na ruce a usne. Probudí ho až hlídka SNB z Nového Údolí. Strážmistr Řezáč Hasila odzbrojí a vyslechne. Neuvěří, že zabloudil, zvláště poté, co spatří zásobník. Řezáč má ve věci jasno, Josef chtěl utéct za hranice. Nasadí mu železka. Hasil je zatčen. Hlídka jej odváží do Stožce k dalšímu výslechu.

Část druhá
ÚTĚK Z LÁGRU

20. ŘÍJNA, 23.06, STOŽEC

Josef zapírá. Tvrdí, že měl rande. Šel se projít na Smrčinu a dál lesem k Plešnému jezeru.

„Ta dotyčná ale nedorazila, tak jsem se potuloval sám.“

„Ale ale, takže jste se vzdálil od útvaru bez vědomí velitele?“

„Hlídka mi končila v sedm ráno, až pak jsem vyrazil. Jo, šel jsem za ženskou. Jsem nepolepšitelný děvkař...“

„A co tenhle americkéj zásobník plnej patron?“ ptá se vrchní strážmistr Podhola.

„Ten jsem našel schovaný v boudě u kanálu. Chtěl jsem ho odevzdat.“

„A letáky?“

Až teď si Josef uvědomí, že je dostal od sestry Anežky. Tři protikomunistické letáky, psané obyčejnou tužkou. První je opisem proslovu prezidenta Beneše při podpisu nové vlády, který nebyl zveřejněn, další dva listy jsou výzvou všem Čechoslovákům od odbojové skupiny Šumava I. s nadpisem Bratrstvo svobody. Píše se tu mimo jiné – „Kdo je Ant. Zápotocký? Je to prodejný dobrodruh...“ Prý jako kápo zavraždil v koncentráku 21 Holanďanů. Že musí být vydán Holandsku k potrestání jako válečný zločinec. Letáky měl Hasil v kapse uniformy.

„Ty jsou z Horní Planý, z nádraží. Tam jsem je zajistil. Zapomněl jsem je odevzdat. Nemoh’ jsem je jenom tak nechat ležet, aby se dostaly mezi lidi, to snad...“

„Šťastnej nálezce, tenhle Hasil,“ řekne Podhola a obrátí se na strážmistra, který Josefovou výpověď zapisuje. „Našinec chodí, kouká, a kde nic tu nic, ale tady pán si vyrazí jednou na špacír a támhle jeden americkéj zásobníček, tuhle letáčky, no to se podívejme.“

Zapírá. Opakuje dokola to samé.

„Strážmistře Hasile, asi máte děravou paměť,“ protáhne se Podhola. Vstane. Přistoupí těsně k Hasilovi. Nakloní se a zašeptá.

„Co ta vaše rvačka v Německu?“

„Rvačka?“

Josef je zmatený. Mlčí. Netuší, odkud se mohl vrchní strážmistr tak rychle dozvědět, co se stalo za čarou.

„Německý pohraniční orgán z Haidmühle, jistý Hossmann, mi k večeru volal na útvar a tvrdil, že vás dnes po čtvrté hodině odpoledne zadržel nedaleko obce Lackenhäuser, tedy na německém území. A vy jste si odtud odnesl malý suvenýr. Je to tak?“

* * *

21. ŘÍJNA, 5.30, STOŽEC

„Hasile, pokud mi řeknete, kam jste schoval tu americkou automatickou pušku, můžu vám pomoci.“

Tohle už není výslech. Vrchní strážmistr sedí na protějším kavalci provizorní cely, kde Hasil přespává.

„Zahodil jsem ji. Ještě v Německu, tak hodinu chůze od místa, kde na mě ten Hossmann čekal. Vzal jsem jenom zásobník.“

„To jste po něm musel střílet? Byli tam svědci.“

„Mířil jsem do země.“

„Dobrá. Modlete se, aby tu pušku Němci našli. Jak jsem pochopil, Hossmann by měl doma velký potíže. Bude ovšem potřebovat i zásobník s těma čtrnácti ostrejma. Myslím, že mu ho vrátím, ale nebude to zadarmo. Prostě něco za něco.“

Hasil se podívá Františku Podholovi do očí.

„Vy se s tím Němcourem kamarádíte už dlouho? Já jenom, že to vypadá, jako by byl špiclem naší lidově demokratické vlasti...“

Podhola se rozesměje, ale Hasil dořekne:

„... anebo vy špionem Západu.“

* * *

21. ŘÍJNA, 14.00, ČESKÉ BUDĚJOVICE

Útvar SNB připomíná včelí úl. Po chodbách běhají z kanceláře do kanceláře mladí muži v uniformách s různými papíry, depešemi a fonogramy. Hasila vede hlídka do prázdné výslechové místnosti, kde stojí jen stůl s psacím strojem a pět židlí.

Usadí jej vprostřed místnosti, zatímco vyšetřovatelé sedí za stolem. Nadporučík František Štěch vyslýchá, strážmistr Pícha zapisuje, poručík Hrubý a vrchní strážmistr Hovorka jsou tu jako svědci.

„Dvacátého října jste se krátce před sedmou ráno vrátil z obchůzkové služby se strážmistrem Vladimírem Malinou, jak vyplývá ze zápisu výslechu vedeného ve Stožci, je to tak?“

„Ano, přesně tak,“ lže Hasil.

„My teď ale chceme slyšet pravdivou a nezkreslenou verzi. Při výslechu ve Stožci jste totiž zamlčel pár informací, ty se týkají úlohy, kterou v tom vašem případě hraje strážmistr Vyleta. Víte lépe než my, že váš vypečený kamarád je právě teď v Bavorsku. Nemůžeme ho zatknout ani z ničeho obvinít, zkrátka a dobře dezertoval, prozradil vojenské tajemství nepříteli a uprchl do zahraničí. Je možné, že jste do toho spadl jen a jen kvůli němu.“

A Josefovi se honí hlavou procesí myšlenek. Je mu jasné, že chtějí, aby všechno hodil na Vyletu, jen neví proč. Nakonec přistupuje na jejich hru v domnění, že Zdeňkovi nemohou ublížit, je přece v bezpečí za kopečky. Snaží se tedy alespoň zachránit svou vlastní kůži. Nepřizná, že by někoho převedli, odmítá i tvrzení, že chtěl utéct za hranice.

„Kdybych chtěl zběhnout, tak už bych se přeci z Bavorska nevracel! Vždyť mě ohrožoval německej pohraničník!“

„Proč jste se nechal přemluvit, a místo abyste jel za snoubenkou a matkou, vyšel jste si s Vyletou ke Smrčině?“

„Říkal, že až tam budeme, budu koukat. Prej překvapení.“

„Tušil jste, o co půjde?“

„Ne.“

„Nešel jste s ním náhodou proto, abyste zjistil jeho spády a usvědčil ho z protistátní činnosti? Muselo vám být přece jeho chování podezřelé.“

„To jo, ale já fakticky netušil, co má za lubem.“

„A co měl za lubem?“

„Když jsme dlouho bloudili, přiznal, že chtěl převést nějaký lidi za hranici.“

„A tyhle letáky? Jsou od něho?“

„Jo. Ukázal mi je a já je vzal k sobě, abych pak celý případ hlásil u útvaru.“

„Když jste zjistili, že jste v Německu, jak na to reagoval? Byl překvapený? Nebo spíš působil dojmem, že měl plán tam dojít?“

„Svěřil se mi, že má chuť zůstat. Rozmlouval jsem mu to.“

„Tušil jste, že má Vyleta záporný vztah k současným poměrům? Nevšimli jste si s ostatními z útvaru u něho nějaké změny, třeba pozdní příjezdy s proviantem, nebo něco podobného?“

„Byl pořád na cestách, sháněl jídlo, nikde nic nebylo.“

„Aha, takže jste zaregistrovali úchytky v chování. A co nějaké poznámky k politickému dění? Kritika poměrů? Reakce na pomluvy, třeba ty o smrti ministra Masaryka?“

„Nic neříkal přímo...“

„Ale občas se vyjádřil? Ať už přímo, nebo nepřímo?“

„Jo, tak každej občas něco plácne, ne?“

„A když už něco, jak říkáte, plácnul, jak jste reagoval vy?“

„Já se o politiku nezajímám, většinou kývnu každému na všechno, přede mnou nikdo neřeší společenský problémy.“

„Kývnete, aby vám důvěřoval, vidíte?“

„Jo, přece nebudete pracovat s někým, kdo vám nevěří?“

„A když už vám někdo věří, svěří se?“

„Jo.“

„Kdo je u vašeho útvaru předsedou KSČ?“

„Strážmistr Lang.“

„A jemu věříte?“

„Jo, jemu věřím.“

„Takže byste se mu svěřil, kdyby někdo před vámi začal pomlouvat vaši vlast?“

„Jo.“

„Měl jste tedy v úmyslu mu hlásit všechno o vašem přechodu státní hranice v doprovodu strážmistra Vylety?“

„Jo, přesně tak.“

Na konci výslechu Josef bez přečtení podepíše svou výpověď i několik průklepových kopií. Netuší, že vyšetřovatel do spisu připíše:

Přítěžující okolnosti jsou, že strážm. Hasil spáchal čin ve stavu střízlivém, v úmyslu předem uváženém a zřejmém – prchnouti do zahraničí.

Polehčující okolnost jest, že v posledním okamžiku si uvědomil své nečestné jednání a z území Bavorska se vrátil i přes odpor německého pohraničního orgánu.

V šetření pohnutek strážm. Hasila k útěku do zahraničí se dále pokračuje.

* * *

22. ŘÍJNA, 03.25, JOSEFŮV DŮL

Poplach! Zmatek na chodbách i na ubikacích. Nedospalí mladíci v běhu zívají, před očima ještě zbytky obrazu z přetrženého snu, a do toho zmatku se nese šeptanda odrážená od stěn, rezonuje – Hasil a Vyleta zdrhli. Průser.

Míčko stojí, jako by ho právě opařili. Překáží ostatním uprostřed chodby. Cítí, že bude muset běžet na klozet.

„Tak už i Pepa?“

V kanceláři stojí velitel rozkročený nad stolem, opírá se rukama tak, až ramena zlověstně vystřelují vzhůru, vyslýchá oba dozorčí, kteří měli v noci z devatenáctého na dvacátého službu.

„Limo, ještě jednou a naposled, Hasil nastoupil službu tady s Malinou v jednu v noci?“

„Jo, za pět jedna byl připravenej.“

„Hlídku jste měli do sedmi?“ velitel se obrací na Malinu.

„Ano, veliteli, do sedmi,“ odpovídá nejistě Malina.

„V jednu bylo střídání služeb. Tos nastoupil ty, Langu. Musels je tedy vidět, když se vrátili a zapsali se do služební knihy.“

„Přesně tak, veliteli.“ V Langovi by se krve nedořezal, vzpomíná si živě, jak před pátou ráno pouštěl Hasila ven. Mlčí, bojí se.

„Dostali jsme zprávu z Budějovic. Hasil je zatčený a Vyletu mají pod zámek na bavorské straně. Případ je jasný. Máte někdo něco, co by soudruhům pomohlo ve vyšetřování? Třeba se Hasil nebo Vyleta před vámi o něčem zmínili a vy jste tomu nevěnovali pozornost.“

Všichni mlčí, krčí rameny.

Jen jeden, co stojí v rohu, ví své, ale on se obrátí na jiné orgány. Ani jeho velitel netuší, koho má v partě.

„Jak je možné, že se o dezerci dozvídám s takovým zpožděním? Musí mně to říct až soudruzi na kraji! Jak to, že mi nikdo nehlásil, že ti dva jsou pryč?“

„Veliteli,“ osměluje se Lima, „Hasil měl na tři dny podepsaný volno, aby si vyřídil svatbu, a Vyleta je každou chvíli na cestách pro proviant. Toho víc nevidíme, než vidíme.“

„Hasilovi jsem zrušil volno už od večera a dal mu službu, aby musel vyrazit až ráno po snídani. Prej jezdil do Železné Rudy za nějakou paničkou?“

„Jo, to jezdil.“

„Zajímavý. A Kot po něm posílal detektivky veliteli tamějšího útvaru Kašparovi?“

„No... posílal, to věděli ale všichni.“

„Tak všichni?“

„Jo, nic zvláštního v tom nebylo.“

„Od toho jsme tu my, aby se ukázalo, co vlastně ten skřet vozil! Takže, Langu, vezmeš auto a oba s Limou vyrazíte do Zábrdí k jeho matce a za tou Hasilovo snoubenkou. Zjistěte, kde přesně v Saladíně bydlí. Bude to díra o pár chalupách, tak by to neměl bejt problém. Zjistěte, jestli tam byl a co jim napovídal, než se pustil na pochod do Bavor. Vyleta je až z Jindřichova Hradce, počítám, že se nejel rozloučit s rodinou, ale Hasil jo, má to blíž. Je jasný, že jsme si hráli na prsou hada, nic bych za to nedal, že zrovna Hasil je nastrčená straka, co hraje dvojí hru. Od chvíle, kdy byl ten průser s Kotem, si soudruzi z ústředí mysleli, že tu měl mezi vámi spojku. A za Kočírka zas někdo převedl skupinu za hranice. Dostal jsem hlášení, že to moh bejt člověk od nás. Kdo asi? Ted' už je věc jasnější... A pak, jak to, že jsme doted' neodhalili, kdo převáděl přes Smrčinu a Třísto-ličník? Že by zas Hasil a Vyleta? A hejbněte kostrou!“

Velitel útvaru netuší, že se namáhá marně. Za zběhnutí svých podřízených bude odvelen.

* * *

MARII VÁVROVOU VYTAHUJÍ Z POSTELE před pátou ráno. Dívá se na dva příslušníky Sboru národní bezpečnosti a dochází jí, že jsou tu kvůli Josefovi. Dostane strach.

„Stalo se něco s Pepíkem? Snad ho ti západní špioni nepostřelili? Co se děje?“

Lang s Limou se na sebe podívají.

„U vás tedy nebyl?“

„Kdo?“

„Hasil.“

„Co by tu dělal? Stavěl se tu jenom jeho brácha Bohouš, Pepa měl dorazit předevcírem, musíme vyřídit papíry na úřadě. Za tři neděle máme svatbu a on na to kašle...“

Dlaní si přejede po vystouplém bříšku, jako by tím chtěla své dítě chránit před světem, který se pomalu, ale jistě nabourává mezi ni a Josefa.

„U vás nebyl, v Zábrdí u matky taky ne.“

„Co mi tady chcete naznačit? Že se fláká u nějaký jiný ženský?“
rozkřičí se Marie.

„U ženský? Tak to by měl, milá zlatá, ještě kliku. Náš starej si vzal do hlavy, že váš Josef je převáděč a že se rozhodl zmizet za kopečky. Jestli je to pravda, tak z tý vaší svatby asi sejde. Pár let ho neuvidíte. Šacuju to na takových šest sedm let.“

Otočí se, nasednou do auta a odjedou.

Když Lang s Limou odjedou, zůstane Marie sedět na lavici u vyhaslých kamen. Vávra sedí za stolem, jeho žena přechází po světnici a lomí rukama.

„Co teď? Oni ho zavrou. Co si počneš, holka?“

„Ticho, ženská!“ ozve se Vávra. „Protloukli jsme se doted, protlučem se zas. Aspoň víme jedno, že Pepík není taková komunistická onuce jako všichni ostatní. Mám pocit, že jsem se v něm setsakra mýlil. Můžeš bejt na něj, Marie, hrdá. Je to chlap na svém místě. Ty dva tři roky vydržíš čekat, my ti s mámou pomůžem.“

Marie se rozpláče.

„Říkali až sedm let, táto, sedm let...“

A nebyli daleko od pravdy.

* * *

22. ŘÍJNA, 10.45, ČESKÉ BUDĚJOVICE

„Kdy jste mluvil naposledy se strážmistrem Vyletou? Myslím před dvacátým říjnem.“

Nadporučík Štěch je komisní, přisedící vrchní strážmistr Hovorka se na Hasila dívá, jako by před ním seděl nepřijemný škvor.

„Večer devatenáctýho kolem sedmý hodiny večer. Jel jsem zrovna na kole přes Zvonkovou.“

„Kam jste jel?“

„Do osady Radslav, měl jsem tam rande s jednou holkou z Černý.“

„Jméno?“

„Růžena, ale příjmení neznám.“

„A Vyleta?“

„Jel taky na kole a vezl nějaký hrnec. Ptal jsem se ho, kam s tím plecháčem, tvrdil, že pro mlíko. Zůstal ve Zvonkový poblíž školy a já jel dál.“

„Kde jste byl předtím, než jste nastoupil do služby? Víme, že jste dorazil k útvaru pár minut před jednou v noci.“

„Od osmi až do půlnoci jsem byl s Růžou, bylo hnusně, mžilo, tak jsme se schovali do jednoho opuštěného baráku. Snažil jsem se ji ukecat, ale marně.“

„V čem – ukecat?“

„No, aby mi dala.“

„A když jste zjistil, že *nedá*, tak jste vyrazil kam?“

„Vrátil jsem se k útvaru.“

„Odkud znáte tu Růženu?“

„Minulej tejden jsme se seznámili v Horní Planý, kde jsem kupoval benzin do motorky, tam jsme si domluvili schůzku na osmou u mostu v Radslavi.“

„Který den?“

„To už si nevzpomínám.“

„Příjmení té Růženy!“

„Neznám, je to blondýna, vyšší postavy...“

„Jednou až dvakrát týdně jste se vracel k útvaru pozdě v noci. Kam jste ty večery chodíval?“

„To není pravda, že bych bejval až dvakrát do tejdne mimo útvar. Občas ale jezdím za matkou do Zábrdí nebo za svojí snoubenkou Marií Vávrovou do Saladína u Prachatic. Asi čtyřikrát jsem byl za ní, dozvěděl jsem se, že je se mnou těhotná, tak se s ní chci oženit. Ted' jsme se radili, co je nutný vyřídit na úřadech.“

„Kde jste vzal peníze na motorku? Není to zrovna levná hračka. Od lidí, co jste převedl za hranice?“

„Půjčila mi na ni sestra Žofie. Nikdy jsem nikoho nepřeváděl!“

„A toho dvacátého jste šel s Vyletou asi jenom proto, abyste ho usvědčil z protistátní činnosti, že ano?“

Hasil nepatrně přikývne.

„Tomu mám věřit?“

„Věřte si, čemu chcete.“

„Takže jste Vyletu podezříval z toho, že převádí lidi za hranice?“

„Jo, podezříval.“

V tu chvíli by si Hasil nejradši uřízl jazyk, ještě že je Zdeněk v bezpečí...

* * *

22. ŘÍJNA, 19.00, TÁBOR

Želízka se zařezávají do zápestí. Přehrává si ve vzpomínce, jak na dvoře útvaru SNB na něho čekalo nastartované auto. Jeho posadili na zadní sedadlo, jako hlídku přidělili dva strážmistry ozbrojené samopaly. Převoz z Budějovic do vazby vojenského soudu v Táboře trval něco přes hodinu.

Musel se vysvléknout a teď stojí v chladné chodbě nahý jako Adam, s vyholenou hlavou a modřinami od pout. Podávají mu šedivou košili, šedivé trenýrky, šedivé kalhoty. Vedou ho do cely. Samotka. Jen kavalec a záchod.

Přes silné zdi není z vedlejších cel nic slyšet, jen kovové zaskřípání, když otevírají úzké okénko, aby mu podali jídlo. Řídkou polévku s kouskem ztvrdlého chleba.

Většinu času leží a kouká do rozpraskané zdi.

Čeká na soud. Tři měsíce a deset dní vyšetřovací vazby.

* * *

RŮŽENA SE DOZVÍDÁ O JOSEFOVĚ ZATČENÍ už před obědem. Cvrlikají si o tom vrabci na střeše. Prý zradil. Stal se jedním z rozvracečů republiky. Napomáhal k útěku nepřátelům lidu. Agent?

Josef? Její Josef? Vysněný princ? On? Nejúžasnější mužskej, kterého kdy potkala.

Růžena je do Josefa zamilovaná už dlouho, jako malá holka... On byl starší o devět let, houpal ji u nich v chalupě na kolenou a už tehdy si umínila, že musí být její, že jenom jí padne k nohám a bude je objímat, že s ním bude mít malé dětičky. Tajně, aby ji nikdo neslyšel, mu pošeptala:

„Já tě chci!“

„Ale ale, holka jedna...“

„Máš pindíka?“

Nejdřív nechápal, ale pak se hlučně rozesmál a ona se zamračila.

„Jo, pindoura mám.“

Smál se dál.

Řekla už nahlas:

„A já mám pipinku!“

Vyvalil na ni tehdy oči a přestal se smát.

„Sakra, takhle malá a už ví, kde přesně má svůj vercajk.“

Pak se rozesmáli pro změnu všichni ostatní, kteří seděli v prostorné kuchyni okolo pece. Její táta, matka, bratři i sestra a Josefův švagr, vybaloval právě své zboží k prodeji. Necky, dřevěné misky, máselnice a konve z tvrdého dubového dřeva.

Vidí je všechny jako tehdy. Rozesmáté, dokonce jim tečou z té veselosti slzy. Bratr upadne ze stoličky, válí se po udusané zemi a chrochtá.

Ted' už je velká. Je velká a pořád, celou tu dobu myslí na Josefa. Tehdy byl jenom bednářem. Dneska je hraničářem. Má uniformu a holky ve vsi se za ním otáčejí. Je jediný z kluků, který to někam dotáhl.

Růžena ho pořád chce. Ví dobře, jak vypadá jeho mužství. Viděla je, když se koupali v Blanici a Husinecké přehradě. Viděla,

když se převlékal. Na to, jaký byl prcek, měl větší přirození než všichni ostatní. A ona má svou pipinku přichystanou jenom pro něj. Uchránila ji před nájezdy všech těch floutků a břídilů z okolí.

Dlouhovlasá blondýnka s důlky ve tvářích si svého muže vyvolila už ve třech letech.

Vysnila si s ním budoucnost a teď se její sny bortí.

Ztrácí hlavu. Pobíhá po chodbách školy jako štvaná srna, naráží do spolužáků a nakonec i do profesora Tomana. Místo omluvy záupí a sbíhá po schodech ven. Její spolužačky za ní překvapeně volají, jedna z nich se dokonce rozeběhne, aby ji zastavila. Marně. Studentka prvního ročníku prachatického gymnázia Růžena Študlarová se tu sotva rozkoukala, nezná ještě pořádně ani spolužáky, natož pedagogy.

Aktovku s učebnicemi a sešity nechala ležet pod lavicí. Nepřemýšlí, jaký poprask způsobí svévolným opuštěním ústavu, porušením řádu školy. Proběhne ulicí a zamíří za město, k lesu.

Padne do zeleného koberce a v slzách se její sen pomalu rozplývá.

Soudní přelíčení proběhne v Praze. Předsedou senátu bude Jan Metlička a prokurátorem Karel Vaš, který zanedlouho zasedne i v procesu proti Miladě Horákové, během něhož jako hlavní svědek promluví bývalý partyzán Vávra-Stařík. Unese ho z Vídně Státní bezpečnost, do poslední chvíle bude spolupracovat a vypovídat podle předem daného scénáře, aniž by tušil, že ho čeká oprátka.

* * *

25. ŘÍJNA, 7.25, NOVÉ ÚDOLÍ

Na hraničním přechodu Heidhülle – Nové Údolí se chystá nezvyklá výměna mezi německým pohraničником Hossmannem a českým vrchním strážmistrem SNB Podholou, který v pravici třímá zásobník do americké automatické pušky se čtrnácti náboji. Němec přivádí spoutaného dezertéra. Spolu s Vyletou vkládá Podholovi do

rukou i sepsanou zběhovu výpověď. Vojenská prokuratura tak bude mít plné doznání – Vyleta s Hasilem převedli manžele Fořtovy a ošetřovatelku Annu Bezecnou. Vyleta navíc prozradil vojenské tajemství, informoval německou grenzpolizei o svém útvaru, hodnotě, o svém negativním postoji k politickým poměrům v Československu. Něco za něco.

Hossmann si oddechne. Jeho služební zbraň našli lesní dělníci v ostružině nedaleko hranice, nyní má i zásobník. Postihu se bát nemusí. Jeho nadřízený se o kšeftu, který smluvil s českým hraničářem, nedozvědí, ani americká CIC. Vyleta netrval na tom, aby byl vyslýchán Američany.

Zdeněk Vyleta v Českých Budějovicích všechno přizná, nic jiného mu ani nezbyvá. Ano, Josef Hasil s ním spolupracoval, za převedení dostali od Fořtových a slečny Bezecné tři tisíce korun. Stojí si však za tím, že hajný Novotný, u něhož manželé a ošetřovatelka přespávali, o převádění nic netušil, žil v domněnku, že Anna Bezecná je Vyletova sestřenice a manželé Fořtovi známí, které neměl kde jinde ubytovat.

Ne, nikdo jiný z útvaru Josefův Důl do celé té věci nebyl zasvěcený.

Vyletu převáží eskorta z Budějovic do tábořské vojenské vazební věznice.

* * *

BRZY RÁNO 26. října naložili Hasila i Vyletu do auta. Vezou je k dalšímu výslechu. Tentokrát do Prahy, do neslavně proslulého Domečku na Hradčanech. Setkají se tu s vyšetřovatelem Františkem Perglem.

„Hajnýho vynech,“ sykne cestou Hasil a Vyleta jen přikývne, dřív než je okřikne jeden ze strážných.

„Držte huby!“

Z uzavřeného prostoru na korbě vojenského vozu nevidí ubíhající silnici ani krajinu. Auto se natřásá na nerovné silnici. Až u Benešova oba na chvíli usnuli.

Pak se Josef rozkašle.

„Za prachy, ne z přesvědčení,“ vykuckal. Tentokrát dostal ránu pažbou do žeber.

„Ticho! Ty zasranej hajzle!“

Hasil s Vyletou se musejí vysvléct do naha. Sedí v chladné chodbě bez oken a čekají před ocelovými dveřmi. Ty se otevírají a oni spatří Pergla, jak gumovým obuškem mlátí vyslýchaného přes ústa. Vyráží mu zuby. Kope ho do žaludku. Mladíkovi stéká krev z obličeje na prsa a břicho. Josef ani Zdeněk nemohou vědět, že jde o bývalého studenta a člena národně socialistické strany Miroslava Choce, obžalovaného z vraždy majora Schramma. S Chocem se ale Hasil ještě setká ve vězni-ci na Pankráci těsně předtím, než čtyřiadvacetiletého mladíka popraví.

Pergl za celou dobu nepromluví. Jeho zásada je, nejdřív zmlátit, až pak se ptát. Vyleta krvavou podívanou nevydrží a zvrací na betonovou podlahu. Pergl na něj pohlédne, nechá odnést bezvládné Chocovo tělo a na židli usazují dva muži Vyletu. Ztratí vědomí hned po druhé ráně.

K Hasilovi přichází muž v civilu. Směje se.

„Ten dostává nakládačku, co? Kámoš z mokré čtvrti?“

Hasil má před očima zkrvavený obličej svého kamaráda, všude kolem drobné korálky zubů.

Muž Josefa odvádí pryč. Vejdou do jiných dveří. Tady mu ode-mkne pouta a ukáže na vězeňský mundúr.

„Obleč se.“

Pomalů na sebe začne navlékat kalhoty a košili.

„Dáš si cigaretu?“

„Ne...“

„Heleď, Hasile, jediný, co od tebe tady potřebujeme vědět, je, cos nosil za balíčky od Kota Kašparovi, když jsi jezdil za tou ženskou do Železný Rudy.“

„Detektivky.“

„Ale ale, no tak.“

„Byly zabalený v novinách a přemotaný motouzem. Podíval jsem se do nich. Byl jsem zvědavěj.“

„Skvěle. A co?“

„Opravdu jenom pitomý detektivky, nic víc.“

„To se mi nějak nezdá.“

„Poslední byla od Eduarda Fikera. Zinková cesta.“

„Jak dlouho jsi znal Kota?“

„Už od služby na Blatensku.“

„A Kašpara?“

„Krátce. Předával jsem mu jenom ty knížky, nijak tajně, všichni o tom věděli.“

„Jo. A co ten Kot? Zastřelí se ve chvíli, kdy pro něj jedeme...“

„Nevím. Byl mým velitelem, tím to haslo.“

„Hm, hm, a co Kočřírek?“

„To samý v bledě modrým. Podle mě poctiví chlapi.“

„Poctiví? No, jak v čem, jak v čem. Moc jsi mi nepomohl, ale to se nedá nic dělat. Možná tě ještě něco napadne, co bych rád slyšel. Ostatně na to budeš mít dost času. My si tě brzy převezeme na Pankrác. Budeš mít moře času na přemýšlení.“

Muž si připálí cigaretu a sirku odhodí na zem.

„Chtěl ses ženit, co? Myslíš, že na tebe vydrží čekat? Celých devět let? To by musela bejt svěťice...“

„Cože? Devět... Soud přece...“

„Nebud' naivní, Hasile, o všem tady rozhodujeme my, a ne žádný soudce. Z tebe moh bejt slibnej esenbák, kdybys včas pochopil, kde je tvoje místo. Měls vstoupit do strany a dělat to, co po tobě doba žádá, no... každěj svýho štěstí strůjce. Jako ten Choc, co ho měl šéf v prádle před tvým kámošem. Dnešní vejprask si bude dlouho pamatovat. No, dlouho... dokud ho nepověšíme. To bude co nevidět.“

A jenom mezi náma... za těch devět let budeš ještě vděčnej. Přijde doba, kdy už takový, jako jseš ty, budeme taky rovnou věšet.“

* * *

DRUHÉHO ÚNORA 1949 probíhá v Praze proces s bývalými strážmistry SNB Josefem Hasilem a Zdeňkem Vyletou. V tu samou dobu soudí vojenský soud v Táboře Vladimíra Malinu. Malina je souzen v samostatném přelíčení, jeho zločin je méně závažný. Strážmistr Malina spáchal zločin porušení subordinace. Malina je suspendován a odsouzen na deset měsíců, z toho osm v samovazbě a jednou měsíčně tvrdé lože. Případ Hasil-Vyleta je z Tábora postoupen vyšší instanci.

Jako svědci jsou předvoláni strážmistři Lima a Lang. Esenbáci přivádějí i hajného Novotného a poštmistra Bumbu.

Prokurátor Vaš hřímá o zrádcích, o důvěře, kterou oba esenbáci zklamali, oni by měli jít příkladem a místo toho... Zrada – nejčastější slovo. Josef sedí na lavici obžalovaných a kolem něho to hučí jako v úlu. Vaš mu připomíná černého chlupatého čmeláka.

„... jsou vinni, že dne 20. 10. 1948 po předcházející dohodě převedli za peněžitou odměnu..., ač jim bylo známo, že převedené osoby tam budou pracovat pro násilné zvrácení demokraticko-republikánské formy státu, a převzali od těchto osob štvavé protistátní...“

Souzený muž nevnímá slova ani gesta. Nic už ho nepřekvapuje. Ani slova a hesla, ani předem daná výše trestu, ani želízka na rukou.

„Strážmistři Hasil a Vyleta se dopustili zločinu přípravy úkladů proti republice, Hasil kázeňského přestupku a zločinu porušení subordinace, Vyleta pak zločinu vojenské zrady. Naproti tomu se strážmistr Josef Hasil zprošťuje pro nedostatek důkazů žaloby, že po ilegálním přechodu státních hranic vyzradil v Německu cizím zpravodajským orgánům...“

* * *

JOSEFA HASILA ODSOUDÍ NA DEVĚT LET těžkého žaláře, deset let bez občanských práv. Jednou za čtvrt roku bude spát na prkně bez slamníku. Zaplatí výlohy soudu a pokutu ve výši tři tisíce korun. Vyletu odsoudí na patnáct let, taky jej čeká pravidelné tvrdé lože, taky pokuta tři tisíce, taky nemá a nebude mít žádná práva občana Československa. Hasila odvázejí do pankrácké věznice, kde pobude pouhých devět dní. Jedenáctého února už je v Plzni na Borech. Dvanáctého je podroben zkoušce písma podle diktátu a podle předlohy. Nechápe sice význam, ale píše. Pero skřípe po povrchu papíru. Píše, ale myšlenky utíkají jinam... domů...

Ať pobývá tam nebo tady, všude je svědkem bití a mučení vyslýchaných spoluvězňů. To, že někoho odsoudí, neznamená, že už bude mít klid. Spáleniny na holé kůži, rozmlácená chodidla a nártý, vykloubené prsty, monokly a vyražené zuby – dennodenní přiděly od bachařů a vyšetřovatelů. Bolest se stává nástrojem třídního boje.

Od jednoho spoluvězně se dozvídá, že hajný František Novotný, který jemu a Vyletovi pomáhal, hned po výpovědi u soudu utekl. Měl štěstí, a Hasil i Vyleta popřeli, že by byl do jejich podniku zasvěcený.

Na Borech Hasil s překvapením zjistí, že ve věznici slouží jako bachař Jan Kraml. Pochází ze Šumavy, od Javorníka. Když Josef chodíval se svým švagrem bednářem prodávat necky a jiné výrobky, potkal i utáplého zedníka Kramla, téměř tenkrát nemluvil. Říkalo se o něm, že je pod pantoflem, prý ho žena bije, chudáka. Byl by ho nepoznal. Tady se proměnil. Všechny vězně, muže i ženy, na jeho příkaz stříhají dohola, vězeňská okna nechal zabílit vápnem, aby nebyl vidět ani kousek modré oblohy, a okna musejí zámečníci zajistit tak, aby se nedala otevírat.

„Žádný nebe, žádnéj čerstvej vzduch! Jste paraziti týhle společnosti a pro vás je i kyslíku a slunečních paprsků škoda!“

Josef si Kramla všimne hned první den. Kraml se samopalem v rukou stojí rozkročený na vyvýšeném podstavci uprostřed kruhové vstupní haly a zamračeným pohledem bedlivě sleduje vězně. Josef

si všimne jeho nablýskaných holínek, ostrých puků na nohavicích a hladce oholené tváře. I vlasy má pečlivě ulízané.

Muži jsou připoutáni jeden ke druhému těžkými řetězy. Při chůzi o ně zakopávají. Řinčení připomíná pekelné běsnění.

Kraml přichází vyslýchá ve své prostorné kanceláři. Zajímá se hlavně o politické vězně a přednost u něho mají krajaní ze Šumavy. Na ně se zaměří ve svém převýchovném plánu. Příkáže jim, aby se oblékli do zimních hadrů, svetru a vatáků. Pod hlavními samopalů je vyvedou na vězeňský dvůr. Josef nechápe, co má tahle maškaráda znamenat.

„O co jim jde?“ zeptá se šeptem souseda.

„To hned poznáš,“ zaslechne odpověď, to už ovšem jeden z bachařů udeří šeptajícího vězně pažbou.

„Nechte ho bejt, sakra, vždyť nic...“

Rány Josefa zasypou společně s přívalem nadávek.

Během chvilky už všechno chápe.

Kraml společně s ostatními bachaři – Brabcem, Šafarčíkem a Trepkou – právě předvádějí svůj způsob převýchovy.

Vězni musejí klusat ve velkém kruhu, kolem nich ozbrojení bachaři, kteří je mlátí obušky a pažbami zbraní, do padajících mužů kopou. Během několika minut už se Josefovi perlí pot na čele. Cítí slané čůrky na zádech i na prsou. Proti jiným je na tom lépe, že šumavských kopců je vytrénovaný a zvyklý na extrémní zátěž. Jeho druhové takovou průpravu nemají. Několikahodinový běh vydrží jenom on a hrstka dalších. Ostatní se válejí na zemi pod kopanci a ranami. Ti, kteří běh vydrží, pak musejí své spoluvězně odnášet do cel.

Josef rychle pochopí: Tady přežije jenom ten, kdo mlčí a dělá přesně to, co Kraml příkáže. Nesmím dávat najevo, že se mi něco nelíbí. Žádné emoce, žádný výraz ve tváři. Změnit se ve stroj. Ukázat, že nic není nad moje síly. Pak mi teprve dají pokoj.

Po čase získá Hasil pověst drsňáka. Pokud si ho pozvou k výslechu, pak už jenom proto, aby se zeptali, nezná-li toho a toho nebo nevzpomněl-li si náhodou na nějakou maličkost ohledně

balíčků s detektivkami, které vozil do Železné Rudy. Ještě jednou se ho pokusí zlomit několikahodinovými křížovými výsledky, ale vypovídá stále to samé. V noci před usnutím se pak modlí k Panně Marii, aby mu dala sílu to všechno vydržet. Vzpomíná na matku, která jeho i sourozence vedla k víře v Boha.

Nakonec Hasila 31. března 1949 naloží se stovkou dalších na auta a odvezou do uhelných dolů v Dolním Jiřetíně u Mostu. Tady, v pracovním lágru, se Josef Hasil začne formovat v docela jiného člověka. Z bezstarostného hejska a sukničkáře, z rváče od vesnických tancovaček, z bednáře a esenbáka se stane nepřítel komunistické strany a nového režimu. Antikomunista. Katolík.

Až teď se dozvídá, že se mu v lednu narodil syn Josef. Úřady nedovolují, aby nesl jeho příjmení. Josef se chce oženit v kriminále. Nepovolují. Ani žádnou návštěvu, nemůže za ním ani Marie. Nesmí psát. Až po třech měsících mu povolí jeden dopis. Dopis? Lístek o deseti řádcích, ani slovo navíc.

Josef soucítí se slabšími spoluvězni, kteří nejsou zvyklí na tvrdou práci, dusí se tu uhelným prachem. Ti lidé, většinou vzdělanější než on, zmírají únavou, sotva popadají dech, často zranění, s otevřenými a neošetřenými ranami, poloslepí černou přítomností. Z utrpení kolem, když i sám na sobě začne pocítovat nedostatek spánku, jídla a vody, rozhodne se utéct. Se svým plánem seznámí Vyletu, ten ale odmítne. Josef si vzpomene, že během procesu nemohl Zdeněk odpovídat na otázky, tak měl zřízený obličej, nemohl otevřít ústa. Teď už nemá sílu k činu, vymlátili z něho veškerou vůli.

„Promiň, Josef, už nemůžu. Jestli tady zhebnu, tak zhebnu, ale já bych neutekl dál než támhle k závoře. Najdi někoho silnějšího a mladšího.“

Dostávají na den přiděl – plechový hrnec naplněný z poloviny vodou, musí stačit na hygienu i k pití. Sprcha jednou za čtrnáct dní. Naženou je do kójí a tam na ně pustí studenou vodu. Musejí to stihnout do pěti minut, pak vodu zavírají. Hlad je denním společníkem.

Josef si všimne, že Tonda, který s ním rube ve štole, je sice mlčenlivý, ale vypadá na chlapa, který se nepodělá, má silné ruce a umí máchnout krumpáčem. S ním by riskantní útěk jistě zvládl.

Ráno co ráno, za tmy, je na korbě nákladáku vozí z lágru do práce. Večer co večer zas naprosto vyčerpané zpět. Půl roku Josef promýšlí plán útěku. Ví, že nesmí nic ponechat náhodě. Poučil se z noci, kdy převáděl ošetřovatelku a manžele Fořtovy. Tehdy improvizoval a nevyplatilo se to. Je ovšem jasné, že se vyskytnou i teď chvíle, kdy bude muset jednat rychle, kdy žádné plánování nepomůže.

S Tondou probírají všechny podrobnosti. Vyleta mlčí, tu a tam poradí. Pak se na scéně objeví Zeman, bývalý příslušník sboru ze Zvonkové. Kdysi silný a urostlý chlap je nyní k nepoznání. Vychrtlý, kost a kůže, sotva pajdá. Z frajera nezbývá nic, Hasila a Vyletu málem nepoznává. Chvíli na ně zírá a pak se šine dál. Kroutí hlavou, oko mu škuje. Josef se ještě víc zatvrdí. Takhle skončit nechce! Takhle ne!

„Kurva, Zdeňku, já Zemana nikdy neměl rád, ale ať byl, jaký byl, tohle si nezasloužil. Copak by ses takhle zachoval ke svému nepříteli? Maximálně bys ho kopnul do zadku. Chlap by si měl uchovat sebeúctu, jinak je v hajzlu.“

Zdeněk jen smutně pokývne hlavou. Ale už se k nim blíží bachař. Rychle se rozejdou a nastoupí do vyrovnané řady muklů v šedivých hadrech.

* * *

MARIE KOJÍ MALÉHO JOSEFA. Synek má tátovy oči i našpulenou pusou. Celý Hasil. Při pohledu na dítě se vždycky uklidní, rozbouřené a zmatené myšlenky se náhle zpomalují a ona vnímá jenom příjemný tlak v bradavkách.

Po poli se procházejí černé vrány. Připomínají slet funebráků, tím víc ji skličují. Bojí se o svého Josefa. Přes půl roku je za mřížemi a ona dostává na kousku sáčku od chleba napsaný moták, krátký, úsečný.

Myslím na tebe. Opatruj našeho syna. Vrátím se a už budeme žít spolu. Věř mi. Jsem pořád s tebou, pořád. Mám tě rád, Mařenko.

Pepa

Píše mu denně, než se dozví, že vězni smějí dostávat dopisy jen jednou za čtvrt roku, a to pouze od členů rodiny. Ona do ní podle úřadů nepatří. Nestala se jeho ženou, třebaže mu porodila syna. Proto zajde do Zábrdí k paní Rozálii, Josefově matce, předá jí svůj vzkaz a ona jej vloží do obálky, připiše svých pár řádek, stejně jako bratři. Za sestry píše Aloisie, sejde se s Anežkou a domlouvají se, čím Pepíka potěšit. Žofie žije v Písku, tu a tam se ozve, aby pozdravovaly, daří se jí obstojně. Josefovo zatčení ještě víc semkne celou rodinu. Sourozenci si vypomáhají se sháněním jídla i jiných věcí potřebných k životu. Žofie přiveze všem opravené boty a odváží si máslo a vajíčka. Dokonce se zastaví i starý Vávra a přinese maso z černé porážky. Za Josefem nemůžou, nepustí za ním ani nikoho z rodiny.

Marie se upne ke klučikoví. Povídá si s ním, jako by jí mohl rozumět. Sní. Vytváří si svůj svět, ve kterém s ní pobývá i Pepa, žijí v domě z barevných skel, všeho mají dostatek a nikdo jim nic nezakazuje, neporoučí, ničím nezastrašuje. Když se zadívá ven do šedé skutečnosti, rozpláče se. Synek se přidá.

Napadne ji, že po devíti letech odloučení už možná Pepu nepozná. Ne, je si jistá, ona takovou dobu bez lásky, bez fyzických doteků nevydrží. Zblázní se, jistě se zblázní, nebo se vrhne do náruče jinému.

* * *

BRZY RÁNO DEVÁTÉHO KVĚTNA, kdy lid oslavuje čtvrté výročí osvobození Československa Rudou armádou, jiné armády už tisk ani rozhlas nezmiňuje, odváží nákladák Josefa a dalších devatenáct

vězňů k dolu. Je ještě tma. Josef a Tonda se snaží nastoupit na korbu mezi posledními, aby seděli pokud možno na kraji. V ostré zatáčce, kde musí řidič přibrzdit, vždycky tady zpomalí, chtějí vyskočit z jedoucího vozu, využít chvilky, kdy jejich strážce podřimuje. Než se probere, pohltí oba muže temnota.

Tak si svůj útěk představují. V zatáčce se Josef chystá ke skoku, ale ucítí na rameni silný stisk. Otočí se a vidí varující pohled Tondy. Bachařova puška mu míří na břicho. Stáhne se zpátky mezi ostatní.

Práce v díře, jak šachtám muklové říkají, je vyčerpávající. Josef je v partě s Tondou. Připravují se na nový pokus. Dnes, nebo nikdy.

„Až odvezou první partu, zůstane nás tu dvacet a hlídat bude jeden.“

„Přepadneme ho a odzbrojíme.“

„Utíkat budeme směrem na Žatec, tam to znám.“

Josef si vzal ráno na nohy gumáky, aby měl při útěku nohy v suchu. Jsou mu velké. Tonda má boty o něco lepší, alespoň si to myslí.

Po práci naloží bachaři na korbu dvacet muklů a odjedou. Josef s Tondou zůstanou se zbylými v dole. Hlídá je starší chlap. Ještě si ani nesednou na dřevěné lavice, Josef skočí ke kovovým vrátkům, jsou odemčené. Rozrazí je a utíká. Za ním v patách Tonda. Překvapený bachař běží beze zbraně za nimi a volá:

„Chlapci! Chlapci, vraťte se, já to na vás neřeknu!“

* * *

BĚŽÍ KUS CESTY VODOU, ROZBAHNĚNÝMI LOUKAMI, vědí, že tady psi ztratí stopu. Plán vymysleli chytře. Navedou své pronásledovatele k severu, směrem k Německu, pak se rychle stočí obloukem dolů k Žatci a dál na jih. Tam je nikdo hledat nebude. Tím si je Josef téměř jistý, ale pro všechny případy je nutné dbát na opatrnost.

„Musíme se vyhnout domům a obydleným místům.“

Ve tmě, v kopcovitém terénu, strmé stoupání a pak rychlý sešup dolů, nahoru dolů, nahoru dolů.

Tuší, že těsně minuli Komořany a Třebušice. Z dálky vyhrává muzika. Lidé slaví čtyři roky od konce války, aniž tuší, že už teď jsou v nové válce, studené. Celá země se stává vězením.

„Až se dostaneme blíž k Žatci, nebude problém,“ ozve se Tonda, „znám tam každý pole i statek. Protáhnu nás tudy. Když jsem sloužil v Žatci na letišti, pomáhali jsme Židům. Lítal jsem do Izraele s bednama plnejma zbraní.“

Utíkají a prodírají se houštinami až do rozednění, co nejdál od Dolního Jiřetína, co nejdál od Mostu a severní hranice. Objevují pramen s vodou, hltavě pijí. S sebou mají každý jenom kousek chleba. Šetří s ním. Netuší, jak dlouho jejich pochod bude trvat, jestli vůbec dojdou. Pak se ukryjí v lesíku a pozorují silnici. Střídají se, aby neusnuli oba najednou. Co chvíli kolem projede auto plné ozbrojených esenbáků nebo vojáků. Celé okolí je na nohou.

Než se rozední, proběhnou ulicí mezi spíci domy a ukryjí se v opuštěném kostele. Část stěny chybí.

Celý den leží schovaní na kůru. Čekají na tmu. V muklovském mundúru a s vyholenými hlavami by byli přes den nápadní jako červené muchomůrky v zeleném podrostu.

Se setměním vyrážejí dál. Pořád na jih. Snaží se jít lesem nebo úvozem mezi políčky a loukami, vyhýbají se silnicím a cestám.

Vodu pijí z lesních pramenů, z malých potůčků, mohou vypít hektolitry, tady už je nikdo neomezuje přídělem. Jsou svobodní, ale hladoví. Dva kousky chleba dávno snědli. Oběma je jasné, že nemůžou nikoho požádat o jídlo. Musí vydržet pár dní jenom o vodě. Josef ví, že den dva se bez jídla obejdou. Hladověl za války i déle, ale ztrácel sílu, býval víc a víc unavený. V lágru se zrovna nepřecpali, přitom potřebují jít pokud možno rychle.

Postupují však pomalu. Připadají si jako slepci. Tma tlačí do očí, oni co chvíli zakopávají o kamení, větve šlehají do tváří a rukou.

Naštěstí je Josef zvyklý na noční cesty Šumavou, dokáže sledovat směr, a zdejší krajina je daleko mírnější. Skoro rovina, louky, pole, málokdy kousek lesa. Jdou, spíš pajdají, nemluví.

Tonda sní o kusu chleba se špekem, Josef zas uvažuje o tom, že budou muset brzy riskovat. Bez jídla a civilního oblečení se daleko nedostanou. Kde ale najdou pomoc? Co když narazí na práskače?

Přecházejí polem.

Tondovy boty plandavě začvachtají a on zajede bosou nohou do rozbahněné země. Ztrácí podrážky.

Do rozednění zbývá necelá hodina. Rozhodnou se zůstat na místě. Jenom se uklidí na okraj pole. Za světla zjistí, co se dá udělat pro záchranu bot.

Usnou.

Když se probudí, je už slunce vysoko nad nimi. Leží v husté trávě, shora krytí skloněnými větvemi bříz. Vpravo pole a kus dál několik stromů. Když zvednou hlavy, zjistí, že za nimi je šedivá zeď hřbitova a před ní pod mohutnými kaštany vysedávají lidé.

„Sakra, my máme víc štěstí než rozumu.“

„Kdyby se ti, Tondo, nerozšmajdaly ty křápy, byli bysme došli až tam pod ty stromy. Ted' už by nás měli. O útěku dvou muklů z lágru tu určitě vědí všichni.“

„Odplížíme se za tu zeď na hřbitov. Tam nás nikdo hledat nebude.“

Hřbitov je tichý. Hroby se zrezivělými kříži, mezi kamennými deskami roste plevel a u zdi hustá křoviska.

Rozhlédnou se. Nikdo nikde.

„Je to v háji, Josef. Ty boty jsou na nic.“

„Ukaž.“

Obě podrážky plandají už jenom na kousku švu.

„Naboso si oddělám nohy.“

Hasil zašátrá v kapse svého vězeňského kabátu. Vytáhne kousek špagátu.

„Zkusíme je svázat. Odtrhneme si každé z rukávů pruhy látky a těmi to sešněrujeme. Nějaký čas by mohly vydržet.“

„Jo, jsem zvědavěj, jak dlouho.“

Dají se do práce. Do hodiny má Tonda na nohou víc onuce než boty.

Hasil si sundá gumáky. Nohy má plné krvavých puchýřů. Opláchne je a zabalí do cárů natrhaných z košile.

Leží v trávě a dívají se do modrého nebe, tu a tam se objeví bílý mrak. Josef občas mrkne ke stromům a na pole. Lidé cosi okopávají.

„Tohle už je to tvoje Žatecko?“

„Jo. A není moje, Josef.“

„Jak to, že není tvoje? Ted' je doba, kdy je všechno všech,“ pokusí se Hasil o vtip, ale jeho druh se nesměje. Naopak, jeho tvář se promění v šedivý balvan, trochu smutný, ale tvrdý.

„Naše rodina... měli jsme kus odtud, mezi Žatcem a Postoloprty, statek.“

„Měli?“

„Jo, už nemáme. Otec hospodařil na půdě, o kterou se staral jeho táta a před ním i další a další generace. Žili tu dlouho.“

„Už ne?“

„Ne...“

Hasil se zarazí. Tonda leží na zádech a z očí se mu valí slzy. Nesnaží se je skrýt.

Dlouho je ticho.

Když se Hasil podívá přes zeď, zjistí, že lidé se už z pole vytratili. K hřbitovu se ale blíží dvě postavy.

„Rychle ke křoví, musíme se schovat!“

Ukryjí se. Leží mezi hřbitovní zdí a hustými větvemi.

Poplácá kamaráda po zádech.

„Tondo, muselo to bejt těžký. Hele, já jsem blbej bednář a bejvalej esenbák, ale jedno je mi jasný. Proti bolševikovi se musí bojovat. Jo, kamaráde, je nutný bojovat i proti vlastním lidem, pokud se chovají

jako zvířata. Musíme se dostat na Šumavu, tam už to znám zas já a převedu nás. Třeba bude pak možný na německý straně něco dělat, s Američany, aby se Češi probudili.“

Se setměním vyrážejí dál na jih. Tonda v převázaných botách, Josef v gumovkách trpí každým krokem. Velkým obloukem se vyhýbají Žatci. Hlad je nesnesitelný. Snaží se ošálit žaludek vodou ze strouhy.

„Mám tam rybník plnej žab,“ řekne Tonda, podívá se na břicho a pak i na nohy. Za chvíli bude bosý, hadry se trhají.

„Co kdybych nám opatřil něco na zub? Zkusil bych si někde vypůjčit i boty.“

„Ukrást! Ne, ne, ani jídlo, ani boty. Ve chvíli, kdy nějaký sedlák zjistí, že měl návštěvu, mohlo by je napadnout, kudy jsme vyrazili. Nesmíme nic riskovat.“

Jdou dál.

K ránu už má žraloka na botách i Josef.

* * *

NEMOHOU UŽ ANI KROK. Tady je konečná. Mezi stromy tuší paseku, možná louku. Musí se dostat aspoň tam. Na kraji lesa zůstanou ležet. Pozorují tichou stráň. Nahoře stojí hájenka.

„Risknu to, ty zůstaň tady. Ať se zachráníš aspoň ty. Budu kdyžtak tvrdit, že jsme se rozdělili a tys šel na sever, do Německa.“

Josef se sotva vleče. Nohy má jeden velký krvavý puchýř.

Zaklepe na dveře.

Otevře žena kolem padesátky. Lekne se.

„Proboha, vy jste...“

„Jsem politickej vězeň. Býval jsem u esenbé, než mě zatkli, pomáhal jsem lidem, aby se dostali za hranice.“

„Pojďte rychle dovnitř. My vás neudáme, nemusíte mít strach, náš syn, je asi ve vašem věku, taky chce utéct, jenom pojd'te, pojd'te.“

Josef se nenechá pobízet. Řekne ženě o Tondovi. Během chvilky už sedí spolu u stolu, zatímco před nimi stojí hrnky s horkým čajem.

„Musíte mít hlad.“

„Pár dní jsme nic nejedli. Raději jsme se lidem vyhýbali.“

„Mám tu ze včerejška slepičí polívku, ta vás postaví na nohy, uvidíte. Ohřeju vám vodu, abyste se mohli vydrhnout. Tyhle vaše hadry hned spálíme, můj muž vám něco najde.“

Oba se hltavě pouštějí do jídla.

„Takoví mladý, co to s váma prováděli? Ani jíst vám tam nedali.“

Josef cítí příjemnou únavu. V žaludku ho hřeje vývar, nejraději by se natáhnul na lavici a usnul.

„Tady máte mýdlo a ručník. Voda už je teplá. Musíte se umýt, smrdíte jak vepři. Potom se vám podívám na nohy, máte je hodně zřízený.“

„Dostávali jsme na den litr vody. Na pití i k mytí.“

„A to vám mělo stačit? Sakra, až tohle uslyší můj mužskej. Za války tady ukrýval... ale to on vám poví sám.“

Když ponoří nohy do horké vody, vykřiknou bolestí. Těla opláchnou studenou vodou z pumpy. Příjemně je osvěží.

„Teď budete muset nějakou dobu odpočívat. Nohy máte jeden bolák, to jo, a navíc každě hned pozná, že jste trestanci. Nikdo by si dobrovolně nenechal hlavu takhle vyholit.“

Tonda si přejede dlaní po temeni. Rozesměje se ve chvíli, kdy se podívá na Josefa.

„My vypadáme. Dva blbci, co frnkli z arestu.“

* * *

HAJNÝ LORENZ ŽIJE SE ŽENOU V HÁJENCE NEDALEKO KRYR. K radosti mu stačí les. Ani do města nezajíždí, aby nakoupil. Potraviny mu vozívá syn z Plzně.

Vrací se domů obloukem přes borový les, slunce pomalu vykukuje z vrcholků stromů. Jeho léty vycvičený zrak se zaráží v průseku mezi kmeny. Zastaví se. Že by poraněná srna? Kdyby byla zdravá, dávno by zmizela v houštině. Když stoupne na kámen nad starým nepoužívaným úvozem, překvapením vydechne.

Dva muži, o kámen opřené samopaly. Jeden z nich se pohne, pohlédne vzhůru. Spatří hajného.

„Copak, mládenci, krátký odpočinek před službou?“

„Ále, odpočinek po nočním pachtění. Jsme teď furt na nohou, ve dne v noci.“

„Neviděl jste v revíru nějaký podezřelý lidi,“ zeptá se ten druhý. „Nějakou škodnou.“

Hajný k nim pomalu sleze.

„Škodnou? Tak tý bych si byl všimnul. Kromě vás tu nikdo není. Já tu mám klid.“

Zvednou se.

„No, kdyby náhodou, tak nám hned dejte vědět. Od Mostu utekli dva nebezpeční zločinci, mějte se na pozoru.“

„Bez obav, mám flintu. Já se s každým šmejdem vypořádám po svém.“

Esenbáci se rozesmějí.

„To je slovo! Zatím se mějte, do obce je kus cesty, vyrazíme. Teď nás tu uvidíte asi častěji.“

Hajný se za nimi dívá, než mu zmizí mezi stromy.

„Sakra,“ uleví si, „škodnou bych tu měl, ale vás dva.“

Vyrazí úvozovou cestou zarůstající trávou a ostružinovými šlahouny.

Blíží se k hájence a dva nové návštěvníky u pumpy vidí zdáli. Plaché unavené pohledy.

„Rychle dovnitř! Obchází tu hlídka, hledají vás.“

V prostorné kuchyni zatáhne závěsy. Na kamnech stojí vedle polévky i plný hrnec vody, ta už vře.

„Prej nebezpečný zločinci, Věro, to říkali. Já jsem nějaký Lorenz a vy dva jste ty zločinci, no to mě podrž.“

„Josef.“

„Tonda.“

„Odkud?“

„Z Dolního Jiřetína u Mostu. Z lágru.“

„Sakra, to je kus cesty. Schoval jsem tady anglický parašutisty, ruský vojáky i partyzány, tak se postarám, hoši, i o vás. Zůstanete, dokud nezesílíte a nepostavíte se na nohy. Seženu vám boty a vezmete si moje starý hadry. Máte někoho, komu můžu dát vědět, že jste tady?“

„Mému bráchovi, Bohoušovi. Napíšu mu dopis.“

„Dobrá, ale to má čas. Nejdřív polívka s kusem chleba, a pak se přesunete na jedno místo, o kterém nikdo kromě mě neví. Ti esenbáci tady kolem budou čmuchat, určitě se ještě objeví. Není tu bezpečno.“

Hajný balí batoh. Teplé deky, jídlo a lahve s vodou.

Josef naškrábe krátký vzkaz bratrovi. Hajného žena jen připíše synovu plzeňskou adresu.

Josef s Tondou jsou oblečení do civilních šatů po hajném a jeho synovi. Na hlavě klobouky, kdyby náhodou někoho potkali. Vyhozené hlavy by je prozradily. Kulhají ve vypůjčených botách. Prodírají se křovím. V dohledu nevede žádná cesta ani pěšina.

A pak se před nimi objeví skála.

„Tudy, chlapci.“

Hajný je vede do hustého mlází. Josef už chce protestovat, ale ztratí půdu pod nohama a zmizí v prohlubni za křovím. Užasne. Štola vyhloubená ve skále. Zvenčí ji nemůže nikdo najít, jedině ten, kdo o ní ví. Mírně stoupají chodbou vzhůru, až se ocitnou v prostorné jeskyni. Je osvětlena několika otvory.

Když vyhlédne ven, spatří dole nádherné údolí chráněné mohutnými duby, vlevo teče potok.

„Zdola tahle okna nejsou vidět. Ukrýval jsem tu celou válku něko-
ho, posledních pár měsíců i uprchlýho Žida, zdrhnul z transportu
smrti. Tady vás nikdo nenajde.“

Sundá batoh.

U stěn jsou provizorní lůžka z větví a balíků slámy. Na ně položí
deky.

„Oheň radši nerozdělávejte. Tady máte pár svíček a sirky, ale
bacha, ať se s nima neproducírujete moc blízko u oken. Budu vám
obden nosit jídlo. Zatím odpočívejte. A hlavně – tady zůstaňte a ne-
vytahujte paty z nory. Tady jste v bezpečí, ale tam dole už ne. Každou
chvíli se kolem motají jejich hlídky, tak se zbytečně neprozradíte.
Kromě mě o týhle sluji nikdo neví, ani moje ženská netuší, kde
vlastně je!“

„Díky, pane Lorenz.“

Hajný jim mávne a zmizí ve štole.

Uvelebí se na lůžkách. Tonda hned usne. Josef si sedne a sundá
opatrně boty i ponožky. Obvazy prosakuje krev.

Vstane a jde k oknu. Pozoruje kotlinu pod skálou.

Navleče si zase ponožky i boty a přesto, že je hajný varoval, vy-
ráží štolou ven na světlo. Rozhodne se, že si svlaží nohy v potoku.

Prodere se křovím a jde podél skály. Obejde ji a ocitne se v údolí,
v té zvláštní kotlině, kterou viděl shora. Našlapuje opatrně, všemu
okolo vládne divoký porost. Skalní stěna mu přijde nekonečně
dlouhá. Nevidí zatím ani mohutné duby, ani nezaslechne zurčení
vody, je tu jen les, pichlavé trní a studená skála. Nic nenasvědčuje
tomu, že by tu někde tekla voda. Josef je zmatený. Tolik si zakládá
na svém smyslu pro orientaci, nehodlá se vzdát.

„Sakra,“ zakleje, když se praští do holeně o suchou větev.

Zastaví se.

Naslouchá, a pak se rychle svalí na zem mezi kameny a řídké
křoví.

Hlasý.

Mezi kmeny smrků prochází hlídka. Ti dva jsou naštěstí v družném hovoru. Nevšimnou si ho.

Leží tak dlouho, aby měl jistotu, že už jsou pryč.

Pak se vrací. Další výpravu musí pro dnešek vzdát. Cítí únavu, nohy už ho neposlouchají. Ke křoví, ze kterého se vydral na světlo, už se sotva plazí. Zapluje zpátky do temné štoly a vyškrabe se do jeskyně.

Tonda poklidně spí.

Josef sundá boty a ponožky, odmotá obvazy. Lehne si a bolavé nohy konečně vystaví chladivému vzduchu.

Hajný sejde dolů na vesnickou návěs a z poštovního úřadu zavolá svému synovi na recepci malého hotýlku, který sousedí s truhlárnou. Dojdou pro něj do dílny.

„Objev se, co nejdřív. Mámě se stejská. A přivez nám jídlo, špajz je prázdná. Taky nějaký svý starší košile a kalhoty, natrhám si z nich hadry na čištění vercajku.“

Syn se nevyptává. Zná svého otce dobře. Někoho u sebe schovává. Za války parašutisty, dokonce i zraněného partyzána a celou skupinu ruských vojáků – vlasovců.

Spí celý zbytek dne, celou noc i celé další dopoledne až do chvíle, než se objeví hajného vousatá hlava a probudí je.

„Tady máte teplý kafe a něco k zakousnutí. Den dva mě neuvíďte, musím bejt opatrněj. Jo, abych nezapomněl, pro ukrácení chvíle.“

Hodí jim paklík karet.

Jsou zas sami. Do hrnků, které jim hajný nechá, si nalijí kávu. Pustí se hltavě do jídla. Tonda ukrojí dva krajíce chleba. K němu přikusují špek.

Celý den hrají bulku. Tonda pokuřuje, dostal od hajného hrst tabáku a papírky. Ubalí si, škrtne sirkou a vychutnává kouř.

„Byl bych zapomněl, jaký to kouření je.“

Odpočívají. Jedí. Hrají karty. Leží. Pomalu nabírají síly. Boty zatím raději neobouvají.

„Napište, Josefe, svému bratrovi dopis. Ať vám přiveze vaše oblečení, na vás to moje i synovo plandá, každé by poznal, že vám nepasuje. Všechny věci nechá v Plzni v truhlárně u mýho kluka a ten je doveze sem do hájovny. Obálku s adresou ale nadepíše snacha na psacím stroji, tak nikoho nenapadne, že je to od vás. Budete potřebovat nějaké bezpečnej úkryt. Tam u vás na Šumavě se jich jistě najde víc než dost. S tím přechodem přes hranici radši vyčkejte. Nohy máte samej bolák. Musíte bejt při síle, abyste mohli běžet jako zajáci,“ řekne hajný, než je poprvé opustí. Jeho slova se teď Josefovi vybavují. Dopis už dávno napsal. Bohouš by ho měl mít. Nezbyvá nic jiného než ze země zmizet.

* * *

KDYŽ BOHUMIL DOSTANE BRATRŮV DOPIS, o jeho útěku už ví. Všichni z rodiny byli u výslechu. I Marie Vávrová. Všem řeknou: „Pokud se ozve nebo ukáže, hned to hlase, jinak vás čeká peklo!“ Oni ale netuší nic, Josefa od doby, co byl zatčený, neviděli. Nakonec je po několika hodinách propustí. Bohumilovi je jasné, že musí být opatrný. Určitě je všechny sledují.

K večeru zajede do Zábrdí k matce. Josef tam má ve skříni civilní oblečení i náhradní uniformu SNB.

„Kabát je třeba vyčistit. Je celý zaprášený.“

„Dám ho, maminko, Anežce, pojede zítra do Písku. Bude lepší, když nechá Pepovo věci vyčistit tam. V Prachaticích by moh někdo poznat, že jde o jeho hadry, a měli bysme fízly na krku hned. Taky mu nechá spravit u ševce boty.“

„Jen buď opatrný, Bohouši, je divná doba. Moc divná. Bůh tě provázej. A Josefa taky.“

„Nebojte, maminko.“

„Jak se nemám bát? Pořád jste moje děti, i když už máte vlastní rodinu. Jak bych neměla mít strach? Pepík je hodnej kluk a vždycky

byl, jenom je to horká hlava. Dřív jedná, než myslí. Musíš se holt o něj postarat.“

Josef má divoký sen. Je noc, on stojí uprostřed lesa a najednou po něm každý z těch temných stromů vypálí dávku ze samopalů. Kolem něho se rozpoutá ohňostroj.

Rychle se posadí na slamníku a rozhlédne se. Les i stromy se rozplynou a on tuší, že tam venku se právě probouzejí ptáci. Vstane a vyhlédne ze skalního okna. Kotlina je utopená v modrém stínu. Bublající potok mu vrací skoro zapomenutý nápad, ale kudy k němu?

Zatímco Tonda pochrupuje, prozkoumává Josef jeskyni. Zjišťuje s překvapením, že se prostor zužuje a přechází do další skalní místnosti, odtud vede úzká štola dolů. Jsou tu dvě cesty, pomyslí si. Je dobré to vědět, nikdy si člověk nemůže být jistý, nebude-li muset utíkat.

Sestupuje nově objevenou štolou. Její ústí zakrývá skalní výčnělek a pás křovisek. Když se prodere ven, zjistí, že konečně stojí v zeleném údolí, jako by stál v nastavené dlani.

Sejde k potoku. Sundává boty a noří chodidla do chladivého proudu. A náhle si připadá jako v dětství. Je opět malým klukem a v krátkých záblescích paměti pouští malé vyřezávané loďky z kůry dolů po proudu.

Vysvlékne se a vklouzne do potoka celý, přesně jako tenkrát. Chodíval sám k řece, Blanice v silném proudu podrážděla nohy a on si připadal jako objevitel. Chytil tehdy pstruhy do dlaní a vyhazoval je kamarádům na břeh. Stýská se mu po jeho řece, po Šumavě, po krajině klukovské doby. Ponoří pod hladinu i hlavu. I kdyby ho teď měla zatknout hlídka, ten osvěžující a osvobozující pocit, ono báječné mrazení, rozpouštění sebe sama ve vodním živlu stojí za to.

Bohumil odjede vlakem do Plzně. Veze plný kufr s oblečením a spravenými botami. V kapse má peníze, každý dává, kolik může. V náprsní kapse leží Antonínovy doklady. Jsou si s Josefem podobní, až se vydá Pepa na cestu, mohli by ho někde legitimovat.

Vystupuje na hlavním nádraží a rozhlédne se. V ruce žmoulá papírek s adresou.

V truhlárně pracuje pět mužů. Jeden z nich se napřímí, podívá se na Bohumila. Kývne rukou. Oklepe ze sebe piliny.

„Ondřej Lorenz.“

Stisk pravice je silný. Oba muži se dívají jeden druhému do očí. Déle, než je obvyklé.

„Bohouš Hasil.“

Vyjdou na prostorný dvůr ohraničený vysokou cihlovou zdí. Uprostřed roste mohutný kaštan. Pod ním si sednou na bytelné dřevěné bedny. Oba vytahují cigarety, nabídnou jeden druhému.

S dýmem načrtávají do vzduchu i plán, jak dostat Josefa a jeho přítele do bezpečí. Než skončí, válí se jim pod nohama deset špačků.

Bohumil nechává v chodbě za dílnou prázdný kufr, věci naskládá do batohu a vydá se na cestu do Kryr. Ondřej je veze vypůjčenou tatrovkou, hájovna je dobrých deset kilometrů za obcí a čím dřív bude Bohouš zpátky doma, tím líp. Jeho nepřítomnosti by si mohl někdo všimnout.

* * *

TONDA SE OBLÉKNE do Ondřejových obnošených kalhot. Mají přibližně stejnou postavu. Kabát ze šatníku zas vytáhne hajný. Jenom boty vyzkouší patery, než mu jedny jakž takž sednou. Josef to má jednodušší, oblékne se i obuje do svého.

Pohledem se loučí s jeskyní i s údolím dole, s potokem a mohutnými stromy.

Hajný je vede lesem až k cestě, na které už čekají v tatrovce Ondřej s Bohoušem. Než nasednou, loučí se. Hajný oba otcovsky obejmě.

„Držte se, mládenci, jestli vy nedokážete bolševika vyhodit ze sedla, tak už nikdo.“

Hasil se usměje.

„Budeme se snažit.“

Ondřej nastartuje a vůz mizí po lesní cestě směrem k vesnici. Auto poskakuje jako neklidný koník. Josef na kolenou přidržuje poloprázdný batoh. V něm mají jenom jídlo na cestu.

„Zastavím vám kousek od autobusové zastávky. Tam už dojdete,“ říká Ondřej. „Nekupujte si lístek až do Plzně.“

„To zvládnou, Ondřeji, v Plzni jsem byl na vojně,“ řekne Bohumil. „Do města dojdeme pěšky. Nesmíme se moc producírovat po peronu, radši zalezeme hned do kupé. Já nám koupím jízdenky.“

Kývne na Josefa, kterému je jasné, že nejtěžší část cesty čeká právě tam.

Vystoupí na rohu ulice. Tatrovka jim zmizí z očí. Vyrážejí k zastávce. Za pár minut pojede autobus do Plzně. Jde do tuého.

Na zastávce postávají tři babičky s košíky plnými vajec, zeleniny a jedna dokonce nese živou kejhající husu. Dva dělníci, zřejmě jedou do Plzně za prací, a párek milenců. K hloučku se přidruží i trojice mužů vedená Bohumilem. Jako jediný má na zádech batoh. Rozdělí peníze. Každý si teď koupí jízdné sám, aby si je řidič hůř zapamatoval.

Autobus je poloprázdný.

Jedou dlouho. Letní krajina, vesnice, pole, sem tam les, uspávací hukot motoru.

Vystoupí v Bolevci a do Plzně dojdou pěšky. Bohumil, za ním dvacet třicet metrů Tonda a za Tondou v dostatečné vzdálenosti Josef.

Procházejí ulicemi a doslova se rozpouštějí v lidském davu. Čím blíží centru, tím přibývá lidí.

Dojdou až k hlavnímu nádraží. Bohumil je vede jistě. Zná Plzeň, nemusí se ptát na cestu.

Do nádražní haly vstoupí každý sám, jako by se neznali, tři cizí anonymní muži. Bohumil koupí jízdenky do Strakonice, zasunuje si je do kapsy kabátu. Josef se zastaví u trafiky, za drobné, které dostal od bratra, koupí čtvery noviny – Rudé právo, Svobodné slovo,

Mladou frontu a Lidovou demokracii. Potom se rozhlédne kolem. Tonda už nastupuje do přistaveného rychlíku. Bohouše nevidí.

Když prochází uličkou, dívá se pozorně lidem do tváří. Oni na něho ani nepohlédnou, jsou pohrouženi do sebe, každý do vlastních starostí. Sedne si. Tonda už je v zadní části vagonu a Josef s Bohumilem v přední.

Bohumil se dívá z okna. Je ve střehu. Sleduje dění na peronu.

Do novin Josef pohlédne až ve chvíli, kdy se vlak dá do pohybu.

Když přijde průvodčí, podá mu Josef beze slova jízdenku. Snaží se tvářit nevšímavě, jen ať si každý pomyslí, že je obyčejným chlápem, co jede do dudáckého kraje na návštěvu nebo za prací.

Průvodčí štípně lístek. Místo aby vyrazil dál, nahne se přes Josefa a podívá se na štos novin.

„Teda, je mi jasný, že každéj má svůj oblíbenej plátek, komunista rudása, lidovec Lidovou demokracii, omladina Mladýho frontásky a socani Svobodný slovo, ale aby někdo hltal všechno v jednom jediným dni, to jsem ještě neviděl. Heleďte, nic mi do toho není, ale stejně už nějakou dobu píšou všechny ty noviny stejný bludy.“

Josef zrudne. Uvědomí si svou chybu. Jedině člověk odříznutý od informací si nakoupí kupu novin, tedy někdo jako on, uprchlý mukl, nebo špion z druhé strany hranice, který se chce zorientovat. Hned jak průvodčí zmizí, nacpe denní tisk do Bohumilova batohu.

„Na jednu stranu je dobrý vědět,“ napadne ho, „že i blbý noviny prozradí o člověku jeho politickej postoj. Ten chlap nemoh tušit, co jsem zač, jestli zvědavej komouš, nebo zbožnej lidovec.“

Nad něčím takovým se ještě nezamýšlel, dřív byly pro něho noviny jako noviny, žádný velký rozdíl v nich neviděl. Samozřejmě ví, že jsou hláskou troubou té které strany, ale teď je jiná situace, všechny strany, které přežily Únor, jsou v jednom koši Národní fronty, kterou ovládají komunisti. Ostatní přikyvují a tlačí bolševikům káru. A obyčejní lidé si mohou myslet, že když čtou noviny, podporují svou partaj. Hasil se pousměje.

„Nikdy se nedávej do řeči s chlapem, co čte Rudása, toho čtou jenom komunisti!“

Otevře bratrův batoh a vytáhne Rudé právo, noviny položí před sebe pod okénko tak, aby rudý nápis nenechal nikoho na pochybách. Ted', kdyby náhodou vlakem procházeli tajní od Státní bezpečnosti, jeho by snad nechali na pokoji.

Během cesty si k němu chce několik cestujících přisednout, Rudé právo je katapultuje jinam. Na něho se ani nepodívají.

Hasila najednou napadá další věc: „Lidi si všímaj obalu, slupky – novin, kytky v klopě, střihu obleku, uniformy, ale málokdy vidí člověka jako takovýho. Ted', kdyby se jich někdo zeptal, jak jsem vypadal, nepoznali by mě, protože pro ně tu seděl jenom nějaký komouš. Kdybych měl na sobě uniformu SNB, seděl by tady esenbák.“

Hodina a několik minut navíc. Čas vyplní rozhovorem s bráchou, jak se má máma, jak sestry a bratr Jarda s Tondou, co Marie s malým Josefem? Blíží se k cíli. Josef sebere batoh, hodí do něho zpátky Rudé právo a připraví se.

„Dej mi ho, ať jsem nápadnej jenom já,“ řekne Bohouš.

Tonda se k nim připojí.

Vyjdou ke dveřím vagonu. Rozhlédnou se. Nikdo je nesleduje.

„Za chvíli bude vlak brzdit, v zatáčce vyskočíme,“ Bohouš se ohlédne.

„A ted' rychle!“

Vlak zpomalí. Bohumil se odráží a padá pod násep, Josef se vrhne hned za ním. Nakonec se odrazí Tonda. V dálce už se blýskají střechy domů.

Josef se postaví, otřepe z nohavic a rukávů prach. Jeho pohled se střetne s Tondovým, ten už se taky hrabe na nohy. Ohlédnou se. Za nimi stojí Bohumil a přivolává je gestem ruky.

Vede tudy pěšina, stáčí se ovšem doprava a dál směřuje do polí. V dálce zahlédnou silnici. V příkopu tam leží převrácený vůz. Zamíří na louku, aby se silnici vyhnuli.

Obejdou město a mezi polem a loukou směřují dál k lesu. Až budou u Volyně, zamíří na Prachatice přes Vlachovo Březí.

„Ani jsme se nestihli představit. Já jsem nějakej Bohouš,“ podává Bohumil mozoľnatou pravačku Tondovi.

„Tonda, díky za pomoc. Seš skvělej průvodce. V Plzni jsem měl strach, že si nás někdo všimne. Ani ve vlaku jsem se necítil nejlíp.“

„No, dobře to dopadlo,“ odpovídá Bohumil a obrací se na Josefa.

„Sakra, brácho, seš hubenej jak lunt. To vám v tom lágru nedávali jíst?“

„Litr vody a hrnek břečky, který říkali polívka.“

„Hadry na vás, hoši, plandaj. Ještěže maj lidi jiný starosti, než si všímat dvou darmošlapů.“

Dokuřují, pak vyhodí vajgl obloučkem do hlubokého příkopu po levici. Rozesmějí se.

„Kluci, vy jste to dokázali. To je gól.“

„Nechval dne před večerem, ještě nejsme za čárou, ještě nás můžou dostat,“ ozve se Josef.

„Nedostanou. Domluvil jsem pro vás úkryt, dokud se u hranice esenbáci trochu nezklidní. Mají furt pohotovost, samej poplach. Budete schovaný u Ády Pavelky a jeho ženy v Záblatí, už je to domluvený. Náhradní skryš je připravená ve sklepě u Samrhelů.“

Tonda se tázavě podívá na Josefa.

„Statek u Samrhelů znám jak své boty, žije tam rodina Starých, u nich jsem jako kluk sloužil. Tam nás nikdo hledat nebude, je to uprostřed lesů, asi hodinu nebo dvě pěšky od vesnice.“

„Dělají každou chvíli štáru v Zábrdí a v okolí. Dokonce začali hlídat i tu jeskyni pod vsí, kde jsme si jako kluci hráli. Oni si myslí, že ses tam schoval. Jako tenkrát na konci války, pamatuješ?“

„Co Marie?“ zeptá se Josef a zabodne pohled ke špičkám bot.

„Chodívá k nám i s klukem. Patří do rodiny. Neboj, nikdo za ní nebrousí, všichni svobodní kluci mají z tebe vítr a z fízů ještě větší.“

„Mohl bych ji vidět?“

„Brácho, teď raději ne. Neblbni, všude tě hledaj. Nesmíš jim vlízt do oprátky.“

„A máma?“

„Máma říkala, že by tě radši viděla mrtvého, než abys jim padnul znovu do rukou. Slyšela, jak se chovají k vězňům, a to je určitě jenom slabej odvar.“

„Že ji pozdravuju. Pozdravuj všechny, asi je hned tak neuvidím.“

„Tady kluci,“ řekne Bohumil a ukáže na batoh, který se mu pohupuje na ramenou. Za chůze jej sundává a hodí po Pepíkovi.

„Otevři to, Josef, a dejte si. Holky vám něco upekly na přivítanou.“

„Máme ještě trochu jídla, co nám dal hajnej.“

„Neboj, do večera vám vyhládne.“

Josef otevře batoh. Objeví v něm balíček zabalený do plátěné utěrky.

„Koláče s tvarohem a povidlami, tak to si nechám líbit. Tondo, takový jsi určitě ještě nejedl.“

Na chvíli usednou do trávy a pozorují modré nebe.

Zatímco se cpou, přemýšlí Josef o tom, co bude, až opět vyrazí, přiblíží se o kousek blíž k šumavským lesům, které je na delší dobu ukryjí. Nebude jednoduché přejít hranici.

„Jo, abych nezapomněl,“ ozve se s plnou pusou Josef a vytáhne z kapsy Antonínovy doklady, „že Tondovi děkuju, naštěstí jsem je nemusel nikde ukazovat.“

Bohumil papíry zastrčí do podšívky kabátu.

* * *

JSOU NA CESTĚ CELÝ DEN, vyhýbají se vesnicím, cestu si vybírají převážně lesem. K večeru si najdou skryš nedaleko Vlachova Březí, v díře mezi kořeny vyvráceného smrku. Mají odtud dobrý výhled. Vidí na silnici i lesní cestu. Najedí se.

„Chvilí si odpočineme a půjdeme dál. V noci bude cesta bezpečnější.“

První drží hlídku Josef. Bohumil s Tondou se schoulí, usínají.

Josef ztuhne, spatří nákladní auto, vyjíždí ze zatáčky, a místo aby pokračovalo silnicí dál, zahne na prašnou lesní cestu. Větve smrků klouzají po kapotě. Kola nadskakují v hrbolatých rigolech. Zastavuje.

Vystoupí muž ve středních letech, na hlavě starý zprohýbaný klobouk. Rozhlédne se. Potom zavolá na někoho, kdo je schovaný na korbě. Vyhlédne mladá žena. Sleze, muž ji obejmě. Josef se uvolní. Je jen svědkem tajné schůzky dvou milenců, pravděpodobně ženatého chlapa s mladou ženou, i ona jistě patří k někomu jinému.

Začíná se stmívat. Až po půlnoci Josef probudí své druhy, je nutné vyrazit.

Tři muži jdou celou noc.

„Tady je pro mě konečná,“ řekne Bohumil.

Ptáci se mohou samým zpěvem zbláznit. Brzy začne svítat.

„Josef, znáš to tu jak své boty. Já musím do řeznictví, aby po mně nebyla shánka. Vezmi si ten batoh. K Pavelkovým trefíš. Čekají vás. Buďte opatrní.“

Rychlé chlapské objetí.

Dvě hubené postavy, jedna drobná, druhá o hlavu vyšší, postupují mezi stromy do stráně. Bohumil mizí dole v březovém háji.

Začíná teplý slunečný den. Ptáci poletují kolem, jako by tady byli sami. Sami na celém světě.

Když se Josef s Tondou brodí vysokou trávou, slunce je oslepuje. Z mlází vyběhne srna. Zmateně se rozhlíží. Stojí pouhých pět metrů od nich, pak se podívá přímo na ně. Prohlíží se navzájem. Až po chvíli jim ukáže bílý flek zrcátka, vznáší se nad vrcholky vzrostlé trávy.

Josef si uvědomí, že všechno kolem povědomě voní, louka, les. Tohle je vůně domova. Zatočí se mu hlava. Pocítí silnou vlnu dojetí,

udeří do břicha, plic, krku a očí, nemůže popadnout dech. Slzy se prodírají z tvrdé skořápky chlapské zapouzdřenosti, brání se jim, ale marně. Svalí se do trávy tváří k zemi a cítí důvěrně známé pachy vlhké hlíny smíšené se šťavelovým dechem, nos noří hloub a hloub, jenom aby mu neunikla ani molekula té vůně. Přesně tak vdechoval ženské klíny, mladé pohlaví Marie, ze kterého vyšel jeho syn, zralý klín Vlasty. Helgy, německé doktorky, která mladičkému Čechovi pomohla, když byl totálně nasazený v Pasově. Aby nemusel pracovat v továrně na zbraně, vypsala mu papíry k marodění – „Silný ekzém, nutné domácí léčení“. A on se léčil u ní v posteli a divil se, čeho všeho jsou ženské schopné, když se zblázní do mužského, riskují svou vlastní existenci, svou pověst, kariéru, jen pro prchavý okamžik splynutí, souznění, pocitu, že kolem nezuří válka, protože tam hluboko uvnitř v jejich břiše je mír násobený ztopořeným mužstvím.

Náhle ho sráží na kolena jeho vlastní slabost, láska ke krajině, stromům, ptákům, nebi, láska dusící a čpící z hlíny a kamenů, z mechu, láska ničící chladné myšlenky. Je zamilovaný do kořenů, jehličí i zeleného listí, do kůry stromů, obzoru kopců, miluje je jako stehna, náruč všech žen, protože Šumava je uhnětená ze stejného těsta jako jeho milenky, jako všechny ženské, za kterými se kdy otočil, po nichž zatoužil, které kdy měl. I ženské jsou plné proláclin, pramenů, horských úbočí, i v nich se dá v mlze zabloudit a ztratit směr, pojem o čase a prostoru, ztratit hlavu a zapomenout na sebe, ponořit se do rašelinového ticha a být už navždycky ztracený. Nejradši by se vsákl do měkké půdy jako inkoust do pijáku, jako déšť do mechu, jako modré stíny lesa do fialové noci.

Zaslechne šustění kroků. Tonda se přibližuje. Nemůže vědět, co právě Josef prožívá, že tenhle moment je zásadní, až mysteriózní iniciací, tady a teď se rozhoduje o jeho další cestě, o cestě věčného návratu do krajiny dětství. Jako většina mužů touží po návratu do mateřského lůna, kde se poprvé a naposledy cítí v bezpečí – proto kopulace, proto zmatek v záškubech vyvrcholení a následném

studu – tak on zatouží nikdy se neoddělit od hraničních kamenů. Už nikdy se nezbaví toho puzení, vášně, nesnesitelně vábíci k sebezničení, k popření pudu sebezáchovy.

Odtrhne se od výparů země a nastaví tvář slunci.

„Jdeme. Za chvíli se ochladí.“

Tonda pevně stiskne jeho rameno ve svěráku prstů.

„Josefe, zvládneme to, uvidíš.“

„O tom nešpekuluj. Nic jinýho nám nezbejvá.“

Adolf Pavelka, Vávrvův bratranec a Mariin strýc, je se setměním pouští dovnitř. Jeho žena Marie rychle zatahuje závěsy. Žijí sice dál od ostatních domků a statků, ale člověk nikdy neví.

„Pojďte, kluci, rychle, rychle.“

Zhltnou polévku a pak se skryjí do sena ve stodole. Sem druhý den Marie Pavelková přivede Marii Vávrovou, Josef chce, aby šla přes hranici s ním. Přemlouvá. Prosí.

„Nevím, Pepíku, bojím se o malého. Dej mi čas, prosím.“

„Budeme se nějakou dobu schovávat. Až bude vhodná chvíle, půjdeme. Pošlu pro tebe, abys mohla vzít synka. Znam hranici jako svý boty, nemusíš se bát, bude to bezpečný.“

Josef vytahuje pistoli, kterou mu sehnal Pavelka, chce tím dát důkaz, že když je ozbrojený, nikdo je nezastaví. Výsledek je opačný. Marie se roztřeše, oči kmitají po stodole. Má strach.

„Schovej to! Sakra, Pepíku, za tohle by tě pověsili!“

„To by mě nejdřív museli chytit.“

Marie chce čas na rozmyšlenou. Argumentuje tím, že v Německu je bída.

„Ty nechápeš, že já tady nemůžu zůstat?“ ptá se Josef. „Chci, aby z nás byla rodina. Postarám se o nás. My nebudeme nikdy trpět hladu, to ti slibuju.“

Obejme ji a ona se mu schoulí na prsou.

Pavelkovi je nakonec nechají spát ve své ložnici. Tak dlouho se neviděli. Dvě mladá těla po sobě touží, je dobré jim pomoci. Adolf

spí v kuchyni, jeho žena v pokoji u dětí. Tonda Vítek zůstává ve stodole, má u sebe také zbraň.

U Pavelkových jsou týden.

V noci přijde Bohumil a vyzve je, aby vyrazili k Samrhelům.

Samrhelova chalupa stojí ukrytá pod lesem, sevřená ze severu a východu strání, z jihu cloní výhled alej vzrostlých jilmů a západní část pokrývá sad a pastvina. Nikdo tudy nechodí, budou ve větším bezpečí. Kolem Záblatí se pořád motá estébé.

Muži přicházejí od západu. Setkají se s hospodářem Starým, ten se na nic neptá, vede je přes podlouhlý dvůr k chlívkům a maštali. Pod slámou je ukrytý poklop, který nadzvedne. Po úzkých kamenných schůdkách sestupují do temného sklepení. Josef si všimne štěrbin mezi kameny, jsou v úrovni očí a dá se jimi pozorovat všechno, co se děje před chalupou. Celý dvůr tak mají jako na dlani. U stěny leží dvě provizorní lehátka ze slámy pokryté dekami, mezi nimi stojí dřevěný nízký stůl, na něm džbán s vodou.

„Tady je vaše království.“

„Jak dlouho tu budeme muset bejt?“ zeptá se Tonda.

„Jak bude třeba. Tejdén nebo měsíc. Podle situace. Ted' pojd'te na chvíli do chalupy. Po cestě vám určitě vyhládlo. Opláchnout se můžete támhle u koryta.“

Tma sevře sklepení dřív, než přijde noc. Zatímco Tonda leží s rukama za hlavou a tiše pochrupuje, Josef stojí u stěny a sleduje temný dvůr a modré nebe nad střechou. Ví, že pastvina musí být osvětlená posledními denními paprsky. Otáčí se ke kamarádovi, chvíli ho pozoruje a pak se neslyšně krade ke schůdkům a poklopu.

Chce vidět Marii a svého syna. Touha převládá nad opatrností.

Má před sebou celou noc.

Bude-li to jenom trochu možné, zastaví se i v Zábrdí za matkou. Však on už si se slídily nějak poradí.

* * *

LEŽÍ A POZORUJE TEMNÝ STATEK. Je prázdný. Žádné světlo, nic. Přemýšlí, kam se Vávrů rodina poděla, kam zmizela zvířata. A proč? Leží a narůstá v něm podezření, že už nic a nikdy nebude na svém místě. Všechny záchytné body, důležité pro rovnováhu života, se ztratí, zkalí se dosud čirý pohár a uvnitř bude tma plná pavučin zachytávajících se na rukou, kolem boků, za chodidla. Marie... Jak touží po jejím objetí, po pohledu na svého syna. „Doba je zlá!“ Slyší odevšad. To zvolání se odráží od kopců a pastvin, ze střech domů sjíždí jako sníh a drkotá po prašných cestách. Mrtvolné ticho, mrtvý sad, mrtvá tráva. Nejraději by zařval do té tmy, vyřval svůj potlačovaný vztek. Doba? Dobu dělají lidé, to v nich se zahnízdila ta pavučina, v nich sedí a vyčkává černý pavouk. Doba? Vždycky nějaká byla a vždycky bude, ale lidé se rodí a umírají, to oni dávají svou vůli, svou sílu ve jménu něčeho, co nikdy nepochopí, co se zakousne do jejich zátylků a bude s nimi šíbovat po jedné jediné kolejnici, po vytyčené trase odnikud nikam, bez cíle, bez počátku, jak s loutkami v maňáskovém divadle – tady Kašpárek, tamhle čert a mezi nimi plavovlasá Káča. A nakonec stejně všechno zmizí, Káča, čert i Kašpárek, celé to divadlo, všechny statky, vesnice i pastviny, lesy a úplně nakonec i hranice. Zmizí země, kontinenty, planety i hvězdy...

Sakra, Josefe, zvedni kostru a zmiz odtud, tamhle u vrat se mihl stín a vzadu u stodoly... zmiz, Josefe, a vyhni se i svému rodnému domku. Matka tě potřebuje živého, jsi mladý, příliš mladý, utíkej zpátky do sklepa k Tondovi, zpátky do nory, kde jak krtek zalezeš a čumák vystrčíš až... Kdy? Bůh ví, a možná ani on ne. Začínáš pochybovat i o něm. Ztratíte víru. Ty i tví sourozenci, celý národ? Ztráta víry snad vykoupí poslední zbytky lidství, poslední záchvěv zdravého rozumu... Tak zdrhej, zdrhej a neotáčej se. Pohltni tě noc, lesy, stromy tě obejmou svými větvemi, kořeny, srosteš s nimi, sám stromem, nehybným, přesto rychlým jako vítr, jako horská bystřina, jak jestřáb. A ty se zhluboka nadechuješ a stáváš se jelenem, máš zbystřené smysly, vetknutou nedůvěru v dvounožce. Šesterák Josef.

Není náhoda, že právě teď na tebe vzpomínají. Všechny tři. Sedmnáctiletá Marie, v náručí malého Josefa, čtyřicetiletá Vlasta sedící u okna hájovny, studentka Růžena leží v posteli a sní o tom, jak tě zachrání, ona – patnáctiletá holka... Ale ty jsi sám. Sám uprostřed noci a nikde nesvítí žádná lampa, ani plamen svíčky, nic, kam by ses mohl uchýlit a kde by ti konečně bylo teplo.

* * *

MINUTY SE VLEČOU JAKO HODINY, DNY ZAS JAKO TÝDNY, jedinou zábavou jsou karty, chytání much do velké sklenice a pozorování kdákajících slepic sklepní škvírou. Na dvoře se podle stínu dá odhadnout, kolik právě je. Naučí se rozeznávat čas podle těchto slunečních hodin. Když se ještě celý dvůr noří do modrého stínu, je jasné, že bude teprve mezi půl šestou a šestou, ale jakmile první paprsky rozsvítí bílou zeď, pomyslně odbije půl sedmá a s přibývajícím světlem se hodiny stáčí k sedmé, půl osmé a přesně v osm už svítí i koryto s protékajícím pramenem vody. V poledne se ve slunci topí celý dvůr i se zdmi kolem, ale po jedné se začíná ztrácet západní zeď a s ní nakonec okna vedoucí do dvora. S přibývajícím odpolednem odtéká sluneční svit a znovu přibývá stín, nejdříve modrozelený a k večeru fialový. Když pohltí i koryto, slepice i kamenné zápraží, je jasné, že nastává čas večeřet. Potom padne na celý statek deka a jen modré nebe měníci svou tvář do temnějších odstínů dává tušit, že noc je před vraty.

Téměř měsíc se tady skrývají a nevytáhnou paty. Za Josefem se párkrát zastaví bratr Bohumil a těsně před cestou sem dorazí i ostatní bratři – Julius, kterému neřeknou jinak než Jardo, a Tonda. Sestry nechávají pozdravovat, stejně i matka.

Bohumil odnese vzkaz Marii, aby šla spolu s Josefem přes hranici. Je ten správný čas. Odpovídá obratem, že je připravena i s malým Josífkem. Ano, půjde s ním třeba až na kraj světa. Domluví se, že

ji před cestou vyzvedne Adolf Pavelka a odveze ji za Volary, kde už bude čekat Bohumil. Když za ní Pavelka přijde, Marie má sice sbalené věci, ale sedí na posteli a nechce se zvednout. Ne, teď ne, ať jde Josef napřed a vrátí se pro ni.

Konečně tu je večer, kdy se seberou a vyrážejí k hranici. Předtím se ještě Josef pokouší přesvědčit Marii. Riskuje zatčení, jen aby se s ní setkal. Sejdou se v lese za vsí. Slíbí, že tedy půjde, že je tu za chvíli zpátky i s klukem. Jak čas utíká, je Josefovi jasné, že Marie nedorazí. Nechává jí pod vývratem vzkaz.

„Vrátím se, hledej zprávu u božích muk na našem místě.“

Ona už bude vědět. Josef si slibuje, že Marii i svého syna odtud odvede za každou cenu.

Na zádech batohy, v kapse pistole. Zbraně i náboje jim obstarává Bohumil s Jardou od Adolfa Pavelky, pomáhají mu Václav Mareš, Hodina, Tvrdek a Podlešák. Josef se neptá, kde to všechno získali. A oni mu opakují pořád dokola:

„Matka ti vzkazuje, že tě radši uvidí mrtvého, než aby ses jim zas dostal do rukou. Nemáš co ztratit. Když budou střílet oni, tak střílej taky.“

Bohumil jde s nimi až k Volarům, tam sedne brzy ráno na vlak a jede zpátky, zatímco Josef s Tondou pokračují k Soumarskému mostu, Českým Žlebům, přes Radvanovský vrch ke Kamenné hlavě. Z úkrytu pozorují celý den prostor mezi Horním a Dolním Cazovem, pohyby hlídek. Josef si zapisuje přesné časy. A další nehybná noc a další den a zas sledování, zapisování, jenom neusnout, aby nezaspal výměnu hlídek. Takhle sledují hranici čtyři dny. Nemohou tušit, jak se jim tahle trpělivost osvědčí i v budoucnu. Zachrání život nejen jim, ale všem, které budou převádět.

Zjistí, že hlídky chodí v přesném sledu, že by si podle nich mohli řídit i hodinky.

Pátý den vycházejí ze svého úkrytu. Po bývalé Zlaté stezce, krytí kamennými valy, se dostávají po pastvinách až k lesu. Vyčkávají,

hlídka mizí a oni mohou pokračovat dál. Hranici překročí za ne- celou půlhodinu.

* * *

MEZI LIDMI SE ŠUŠKÁ, že Josef Hasil utekl z komunistického lágru a je za čarou v Bavorsku.

Když se tu zprávu doslechne Růžena, samou radostí vyhodí školní aktovku vysoko k nebi, svalí se do trávy a válí sudy.

Její Josef, vysněný princ.

Představuje si, jak mu pomáhá, vede ho temnými hvozdy, nosí mu jídlo, napájí horkým kafem, on leží v horečce a šeptá její jméno. Růžena ho zahřeje vlastním tělem.

Leží na zádech ve vysoké trávě, nad ní modré nebe, je teplo, školní rok končí, začnou prázdniny, už brzy, a jejím mladým tělem projede silný proud, až ji uvrhne do zvláštní nehybnosti, v níž dlaň zůstane pevně přitisknutá k malému ňadru a prsty druhé ruky kře- čovitě svírají klín. Hlasitě oddychuje. Je sama sebou zaskočena. Pak se v její vzpomínce objeví obraz Josefovy tváře a ten ostrý proud ji v náhlém přívalu strhává.

* * *

MARIE SLEDUJE SVÉHO PŮLROČNÍHO SYNA, jak máchá ručkama a směje se. Ta podoba! Až příliš, pomyslí si, až příliš. Jenom aby nedopadl v životě stejně.

Marie už dlouho pocituje své osamění, prázdnotu, kterou nedokáže vyplnit ani dítě, ani kamarádky, ani sestra. Všechno se jí zdá nahořklé. Neumí se radovat z pěkného počasí, z teplých dnů, z rozzářených očí malého Josífka. Ne, jí ujíždí vlak! Osmnáct jí bude až za necelý měsíc a ona se cítí daleko starší. Jako by byla uvázaná k obrovské železné kouli, silný řetěz je obtočený kolem nártu a brání v pohybu.

Odejdou brzy s celou rodinou ze Saladína, budou muset.

Zavírá oči a myslí na dobu, kdy s matkou připravovaly svatební šaty. Svatba? Ta je jenom snem, nenaplněným. Ona ví, že je krásná, ví, že i s dítětem by se našel nějaký mužský, co by si ji vzal, ale co Josef? Ten? Bůhví, jestli ho ještě někdy uvidí.

Slíbil sice, že se pro ni vrátí, ale ona má strach odejít pryč, do neznáma. Když je sama, nejraději by se k hranici rozeběhla, šla by za Josefem hned, ale ve chvíli, kdy pro ni přijde Pavelka, Bohumil a pak i sám Josef, jako by se v ní něco zlomilo, zatvrdlo, a ona není schopna pohybu. Pochybuje o Josefovi, co když si tam najde jinou a ona bude v neznámém cizím světě opuštěná, bez známých, bez rodičů? Budou mít co jíst? Německo je po válce rozbombardované, je tam hlad a bída. Pochybuje, ale nenapadne ji, aby se pochybnosti týkaly i jí samotné. Co když ona zklame? Zradí? Ne, nic takového si nepřipouští. Ale není daleko od chvíle, kdy se nechá lákat klidnějším a jistějším životem.

Samota ji obestírá jako celofán, je průhledná, nedá se pod ní dýchat.

Uvolňuje si košili u krku. Bere hrnek s vodou a hltavě pije.

Malý Josífek se přestává smát a pozoruje ji. Když se mu podívá do očí, začne se chvět. Má pocit, že ji nesleduje půlroční děcko, ale dospělý muž, který do ní nahlíží jako do čiré sklenice, jako by v ní četl. Jako by její syn věděl, že se pomalu, ale jistě rozhoduje, jestli jeho otce opustí a spojí se s jiným mužem, který se o něj i o ni postará.

„Chci, aby ses měl dobře. Musím být praktická, nic víc.“

Mávne rukou a nuceně se zasměje.

„Josef si tam v Bavorsku stejně najde nějakou ženskou, tak co?“

Promlouvá sama k sobě a jenom po očku sleduje půlročního syna. Nesměje se ani netleská a nemáchá ručkama. Jeho pohled už neunese. Zvedá se a vychází k jabloním.

* * *

VLASTA VĚŠÍ VYPRANÉ BĚLOSTNÉ PRÁDLO a najednou se jí zdá, jako by z dálky zaslechla známý hlas. Dlouho tu nebyl, napadne ji. Od kominíka Pazderky dostala zprávu, že Josefa zatkli, psali o tom i v novinách, prý ještě s jedním esenbákem převáděl za hranice lidi a nechal si za to platit.

Jaromír se vrací domů jenom vyspat, čím dál častěji zůstává v lese a jí je jasné, že i kolem něj se stahuje síť, že je jenom otázka času, kdy vtrhnou k nim do hájenky.

Ted' ale myslí na Josefa. Neví proč, kde se v ní bere ten pocit, ale je si jistá, že Josífek je už na svobodě. Cítí svěží vzduch a v prsou omamné uvolnění.

Začne zpívat. Už dlouho si nezpívala, až teď.

A pak se rozesměje, její osvobozující smích se nese povětřím až k vrcholům stromů. Vlasta stojí v zástěře mezi vlajícím povlečením jako kapitán na můstku své lodi, vítr se opírá do ráhnoví, dává prádlu těhotné tvary, laškuje s nimi a kulhající žena se zhluboka nadechuje, aby zaječela, rozverně, jako zamlada.

Ted' si je jistá, že se s Josífkem ještě setká, není všem dnům konec.

A mezi povlávajícím a pleskajícím prádlem tančí zmrzačená žena, uvyklá na svou samotu, ale vyrovnaná a dnes šťastná bez příčiny.

„Joo... j!“

A jako ozvěna se z okapu nese zpěv drozda.

Usedne na dřevěnou lavici u zdi hájenky a dívá se nahoru do oblak, dlaní si odcloní slunce. Natáhne obě nohy před sebe.

Až večer půjde Pazderka okolo, potvrdí její tušení. Ano, Josef utekl z lágru. Nedostali ho. Pravděpodobně jim frknul. Občas dostává zprávy od Kašpara z Bavorska. Zkusí zjistit, jestli je ten drobný esenbáček opravdu v pořádku ve svobodném světě.

„Obrňme se trpělivostí, paní Vlastičko,“ říká.

Ona se však ničím obrňovat nepotřebuje, ví své. Její jistota pramení z šepotu větru a stromů. To oni jsou posly dobrých zpráv.

Část třetí

AGENT-CHODEC

V KANCELÁŘI americké tajné služby stojí Charles Eckert u otevřeného okna, opírá se o parapet, před sebou přeplněný popelník, kouří cigaretu, aniž ji šlukuje. Do místnosti vstoupí bez klepání drobný Frank Taylor, jeho pravá ruka.

„Tak je to pravda,“ spustí Taylor ještě dřív, než se Eckert otočí do místnosti. „Hasila, toho esenbáka, teď vyslýchá jeden z našich chlapců. Přešel hranice s nějakým Antonínem Vítkem, bývalým letcem. Oba utekli z komunistického lágru.“

Eckert vyfoukne kouř, ten zatančí v průvanu a vyrazí ven do ulice.

„Nabídneme mu spolupráci, ať si ho vezme pod sebe Kašpar. Něco mi říká, že bude prospěšný, zná Šumavu.“

„Už se stalo. Myslím, že právě teď podepisuje. Kašpar ho přestěhuje k sobě do privátu, aby nebyl mezi utečenci v táboře, mohl by tam být nasazený špicl, zbytečně bychom riskovali. Ten Hasil je přesně typ člověka, kterého potřebujeme k vytvoření špionážní sítě na české straně. Zná tam spousty lidí. Je bývalý esenbák, i to se hodí, a pak – má kuráž. Co nejdřív bych ho nasadil do akce.“

„Ale pro jistotu ať projde speciálním výcvikem. A ještě něco. Dávejte mi pravidelně vědět, jak si naši nováčci vedou, i ten Hasil.“

* * *

JAROSLAV KAŠPAR, krycím jménem Pátý nebo König, je spokojený. Do svého týmu právě přibral dva nové mladé muže. U obou vidí hned několik výhod, prošli výcvikem už v minulosti, Vítek v československé armádě u letectva a Hasil ve škole SNB, umějí zacházet se zbraní, mají skvělou fyziku a nebojí se. Navíc oba ještě vyškolil komunistický lágr, zažili praktiky Státní bezpečnosti. Nejraději by svrhli bolševika hned zítra. Co mu však vrtá hlavou: proč se sám

šéf Eckert prostřednictvím Taylora tolik zajímá o bezvýznamného esenbáka a pak mukla Hasila? Pokud Kašpar ví, tenhle mladík pochází z chudých poměrů a na významných místech žádné konexe nemá. „Však já na to přijdu!“

Josef netuší, že má před sebou jmenovce velitele železnorudského útvaru SNB. Jemu i Vítkovi se Jaroslav Kašpar představuje jako Pátý, po nějakou dobu, co pod ním budou sloužit, nepoznají jeho pravé jméno. Ale i oni budou vystupovat pod krycími jmény. Josef Hasil se teď jmenuje Josef Marek. Výcviku se účastní dalších třicet mladých mužů, českých uprchlíků. Žijí v chatkách a později pobývají v konspirační vile u svého velitele Jaroslava Pátého.

„Čeká nás válka, hoši, a vy jste předvoj americké armády. Pamatujte si! Jde nám o informace, ne o vyvolávání potyček a střetů. Musíme nejdřív vytvořit rozvětvenou informační síť uvnitř Československa, zapojit dost lidí a postupně rozkládat ten jejich socialistický ráj zevnitř. Udeříme až ve správnou chvíli a bolševiky rozdrtíme.“

Hasil proleží dlouhé hodiny u hranice a pozoruje hlídky. Zapisuje přesný čas. Ve dne i v noci. Je tak blízko, že by jej služební psi mohli zvětřit. Uvědomuje si, že je i přesto klidný, jediný problém má se spánkem. Mají-li být informace přesné, nesmí usnout. Podle jeho zápisů poznají střídání hlídek a systém, který na útvarech v Čechách funguje.

„Skvělý nápad, Josefe, tohle budeš muset zvládnout vždycky, než vyrazíš za čáru. Několik dní sledovat, vyhodnotit situaci, a pak teprve jít. Je nutné co nejmíň riskovat. Tady jde o život, jasný?“

„Jasný, šéfe! Přesně to jsem udělal, než jsme sem s Tondou dorazili. Čtyři dny jsem sledoval rozmístění hlídek a čas, kdy procházely ve vybraném úseku.“

„Dobře, Josefe, ale pamatuj, jedna chyba a můžeš přijít o život ty nebo někdo, koho máš na starosti. Nezapomeňte, hoši, je jediný pravidlo – splnit úkol, přežít a v pořádku se vrátit. Kdyby se někdo

z vás měl dostat komunistům do rukou, pak bude lepší se zastřelit nebo spolknout tuhle kapsli, je v ní prudký jed. Každý ji budete mít. A poslední kulku si nechávejte pro sebe. Většina z vás ví moc dobře, jak probíhají estébácké výslechy. Nesmíme dopustit, aby kdokoli z nás promluvil, ohrozilo by to ostatní. Jste s tím srozumění?”

„Jo, šéfe. Lepší je kulka v hlavě než estébácký hrábě v zadku.“

* * *

JOSEF SE DOBROVOLNĚ HLÁSÍ, když je třeba dlouhé dny ležet a sledovat pohyb strážců hranic na české straně. Připadá si jako v dětství, když s kluky bojovali proti partě z druhé vesnice, vždycky jako zvěd na vlastní kůži prožíval dobrodružství statečných indiánských bojovníků, které znal z knížek.

Nečeká dlouho a Pátý ho se skupinou posílá na první výzvědnou cestu. Společně přejdou hranici a pak se rozdělí, každá dvojice dostává jiný úkol. Josef s Tondou Vítkem mají kontaktovat Josefovy známé na Prachaticku, Vodňansku, v Písku a Tonda na Žatecku. Josef se v Písku vyučil bednářem a pracoval tu, než musel do Říše na nucené práce.

Tak začínají pomalu vytvářet rozvětvenou síť, která pokryje nejen celou Šumavu, ale i západní Čechy, Prahu, Pardubice, Mostecko a Jáchymovsko.

Většina lidí Hasila vyslechne, ukryje a přistoupí na spolupráci s Američany. On rozdává úkoly, dává jim peníze na nutné náklady, jako je jízdné a úplatky úředníkům. V Písku slíbí, že příště přinese vysílačku a naučí je s ní pracovat. Cestou využije pohostinství sousedů a příbuzných. Tam, kde poprosí o nocleh a jídlo, mu vyhoví, třebaže ho mnohdy vidí poprvé v životě. Je mladý, sympatický a usměvavý. V Písku ho ukrývá sestra Žofie s manželem.

Adolf Pavelka ze Záblatí pracuje společně s Václavem Marešem, Podlešákem, Hodinou a Tvrdkem, v Písku se Josef setkává s muži

ze skupiny, která si říká Třetí osvobozovací boj, Antonín Ouředník shání zbraně a souhlasí s tím, že bude obsluhovat vysílačku, Jaroslav Kubašta ze Dvůrů dává k dispozici Josefovi, jeho kamarádům i uprchlíkům svůj úkryt, který vybudoval během války nedaleko mlýna pro svoji dceru s dětmi. Hospodský Fábera ze Zábrdí společně se svým bratrem Miroslavem, s Antonínem Heinzlem z Vícemil a Antonínem Jungvirtem slíbí pomoc při jednotlivých akcích. S Hasilem začnou spolupracovat desítky lidí z okolí Husince, Vlachova Březí, Blatné, Písku...

První mise proběhne bez komplikací. Splní vše, co je třeba. S Tondou se sejdou u Samrhelů na statku. Josef na svého partáka čeká celý den a noc.

* * *

Z ČESKÝCH BUDĚJOVIC utíká podplukovník duchovní služby československé armády Josef Šuman. Přežil nacistický koncentrák a teď po něm jde StB. Skrývá se v Písku u paní Drašnarové, která jej v noci převáží autem do lesů za Husinec, kde už čeká Josef Hasil. Společně s Šumanem převádí skupinu manželek exulantů i s malými dětmi. Marie s Josífkem zůstávají na české straně.

„Dej mi čas, Pepíku...”

Jsou schovaní v lese a čekají na zprávy od Josefovy spojky. K večeru se objevuje mladík na kole.

„Na Žleby a Cazov zapomeňte. Musíte jinudy. Je to tam jak v sršním hnízdě, přestřelka.”

Josef se rozhoduje rychle. Mladíka vyšle k Fáberovi, ať přistaví se svým bratrem starou nákladní tatrovku. Šumana spolu s vystrašenými ženami i dětmi naloží na korbu a vyrazí. Hlavou se mu honí možnosti přechodových tras. Zkontroluje zbraně. Přes rameno mu visí americký automat. Pistole a granát ho tlačí v kapsách. Mezi prsty si pohrává s ampulí.

„Stačí, když nás vyložíš pod Horní Planou, odtud už to zvládnu sám,“ řekne Hasil a podívá se na řidiče. Ten kývne a vyrazí.

Bratři Fáberové pomáhají ženám z korby. Josef bere děti a podává je dolů do tmy Šumanovi. Žádné z nich dosud nepláče, to se má ale brzy změnit.

Stojí na břehu Vltavy. Od vody se k nim dostává chlad.

„Ted’ se přebrodíme,“ řekne Hasil a tuší zděšení ve tváři žen. „Nebojte se. Uděláme to tak, že nejdřív půjdu já a tady monsignore, na druhý straně si necháme věci a vrátíme se pro děti, ponese je... Má to jeden háček... Musíme se všichni, až na děcka, svlíknout a všechny svršky nést nad hlavou. Pokud někomu uklouzne noha, bude muset jít v mokřých šatech... Asi tušíte, co to znamená...“

Nikdo ani nehlesne. Josef už je jenom v trenýrkách, vedle něho se kupí hromádka a na ní automat. Věci svazuje do jednoho balíku. Pohlédne na dosud oblečeného duchovního.

„Monsignore...“

Pohybem hlavy naznačí směr shora dolů. Muž se ostýchavě začne svlékat.

„A ted’ si držte pevně šaty.“

Noří se do ledové vody. Zpoza mraků vykoukne na chvíli měsíc. Kameny režou do chodidel, proud strhává a oni se stěží drží na nohou. Jsou již skoro u břehu, když Šuman uklouzne na jednom z oblázků a řítí se do vody. Jeho šaty letí za ním.

Josef neváhá. Odhazuje zbraň a své věci na břeh a skáče do proudu. Zachytí těžký balík včas. Ted’ ještě pomoci otřesenému muži.

„Nebojte, nějak to zařídíme. Vždycky může bejt hůř.“

Hasil vytáhne své věci z křoví. Automat se zaklesl do větví, ovšem šaty dopadly na rozbahněný břeh a sklouzly do tůně.

„Zkuste nám vyždímat věci, zatímco sem budu nosit děcka.“

Vrhne se ke břehu, ženy na druhé straně přesvědčí, ať jdou za ním, ruce nad hlavou. Josef přenáší dvě děti najednou. Holčička v jeho náruči spí. Neprobudí ji ani sprška vody. Vrací se třikrát.

Už necítí ruce ani nohy. Tře si tělo zkřehlými prsty. Naštěstí žádná z žen už neupadla, alespoň ony půjdou v suchém.

„Navlékněte je na sebe mokrý. Půjdeme svižně, hadry na vás uschnou. Musíme vydržet do Rakouska. Vezmeme to nejkratší cestou.“

Lidé kolem něho mají strach.

„Sloužil jsem tu, znám tady každé kámen.“

„Tady někde je pohraniční útvar?“ šeptne jedna z žen.

„Josefův Důl, půjdeme kolem.“

Obcházejí Bližší Lhotu. Šuman se třese. Hasil ví, že mohou prochladnout, nemusejí dojít. Raději nepřemýšlí a vede je lesní cestou. Riskne to. Pokud se nezměnily časy hlídek, měli by projít. A jestli ano... Bude mít na svědomí životy dvou svých bývalých kolegů nebo sedmi žen, osmi dětí a jednoho duchovního. Je mu jasné, co v takovém případě udělá.

Obejdou částečně Lhotský vrch a směřují k Lazebníku, kde zahnou mírně doleva a projdou Huťským lesem až na Huťský Dvůr. Nejraději by zahrnul a šel kolem Schwarzenberského kanálu k Nové Peci, ví ale, že by si zbytečně zašli. Musí být drzý. A on je. Nejmenší děti se rozplakaly, dává jim vypít odvar z máku oslazený medem. Tři holčičky a tři chlapci. Dva další kluci, jednomu může být osm let, druhému dvanáct, šlapou po svých.

„Musí usnout, pláč by nás prozradil.“

Mokrá košile, mokré kalhoty, mokrý svetr, vše studí a ochromuje svaly. Šuman si dosud vede statečně, sotva popadá dech, ale drží tempo. Ženy mají dokonce větší výdrž než oba muži. Nikomu z nich neřekne, že za chvíli projdou přímo pod okny útvaru SNB. Nechce je vyděsit. Pod svícnem bývá tma. Zkontroluje čas.

Když zahlédne tmavou siluetu útvaru, zavede je hlouběji do lesa a přikáže, ať zůstanou schovaní pod stromy a počkají. On se zatím vydává na obhlídku. Skryje se za hranicí dřeva. Má odtud dobrý výhled na hlavní vchod. Pokud je všechno při starém, vrátí se do čtvrt

hodiny obě hlídky. Čeká. Šaty se mu lepí k tělu. Cítí třas ve svalech. Ví, že jsou ještě pěkný kus cesty od hranice. „Oheň. Teplo. Oheň...”

Náhle se z lesa vynoří dvě temné siluety ve směru od Zvonkové. Muži jsou zabraní do hovoru. Zabuší na dveře, ty se otevírají a z nich se rozleje světlo. I na tu dálku hřeje. Spatří hlavu dozorčího, jak vyhlíží do noci. Josef by dal ruku do ohně, že to je Míčko.

Na cestě, která vede nahoru ke Smrčině, se ozvou kroky, sype se šterk. Další hlídka. Taký zmizí v hlavním vchodu k útvaru. Hasil je spokojený, časy střídání hlídek se nezměnily. Počkají, až vyrazí obě nové hlídky na obchůzku, a půjdou za první z nich, úsekem 6-5-6 v dostatečném odstupu. Zatímco rozvažuje, nakročí a ztuhne. Mění se v nehybný monolit, protože z místa, odkud přišel, se někdo blíží. Není pochyb. Třetí hlídka! Tak to je tu nové. Už nechodí jen dvě. Dveře se otevrou, dva muži vstupují dovnitř a ven vyraží tři dvojice, každá jiným směrem. „Víc hlídek není, tedy tři,” přemýšlí Hasil, „a žádná nemá s sebou psa.”

Když už všude zavládne zase jen tma a ticho, vrací se ke svým.

Šumanovi některá z žen půjčila svůj kabát. Přesto se třese jako osika.

„Jdeme!” šeptem zavelí Josef. Jdou opět po cestě, nejkratší cestou ke Smrčině, kolem útvaru. Po pravé straně šumí Medvědí potok. Pod Smrčinou na chvíli zastavují. Hasil kontroluje čas. Hlídka je půl hodiny cesty před nimi. Obejme duchovního.

„Vydržte, už tam brzy budeme. Za chvíli se ohřejeme.”

Dva promrzlí muži, sedm unavených žen, šest spících dětí v náručích matek, dva vystrašení kluci. Nekonečné stoupání. Zakopávají ve tmě o kameny a kořeny stromů. Konečně Smrčina. Překračují hranici a vrhají se vstříc větvím a šlahounům. Pár desítek metrů od hraničních kamenů zastavují. Josef sbírá klestí. Oheň se rozhoří. Z šatů stoupá pára. Ženy zírají do ohně. Děti spí schoulené u svých matek. Josef přikládá další větve. Je mu jedno, že světlo může přilákat rakouské pohraničníky. Jim už nějak vysvětlí, že je americkým agentem...

Podél rakouské hranice míří do Bavorska. Rozespalé vystrašené děti brečí, není snadné je uklidnit. Hasil ví, že česká hlídka v tuhle dobu prochází jinou částí hraničního úseku... V nedaleké hájovně se mají setkat s ostatními agenty-chodci, na základnu se chtějí vrátit společně. Převedené lidi odvedou do služebny CIC. V hájence čekají jenom dva muži, ti plnili úkoly na Příbramsku. O ostatních nic nevědí. Mezi těmi, kteří nedorazili, jsou i dva mladíci, kteří prošli spolu s Josefem a Tondou výcvikem, patřili ke skupině bratří Šedů.

Až později vyjde najevo, že byli nedaleko místa, kde se rozdělili, zastřeleni pohraniční hlídkou SNB.

* * *

DNY UBÍHAJÍ RYCHLE, buď je tráví v domku s ostatními, nebo u hranic. Většina agentů-chodců však žije v utečeneckých lágrech, do konspiračních vilek se stěhují těsně před akcí. Jenom několik z nich má nepřetržitou službu. Sledují, zapisují, přecházejí.

V lesích nebo u přátel má Josef několik úkrytů s oblečením. Využívá převleky, aby nebyl na první pohled poznat. Zkušenost z vlaku, kdy jel se štosem různých novin, ho poučila. Při každé příležitosti má u sebe Rudé právo, jen ať ho považují za komunistu. V jiné době by byl zřejmě slibným hercem. Jednou lidé spatří starého nahrbeného dědu opírajícího se o hůl, jindy přísně vyhlízejícího esenbáka. Uniformu mu přiveze Bohumil na Knížecí Pláně a schová ji u hajného. Josef si s každým přechodem vymýšlí nové a nové možnosti, v koho se proměnit, jak ošálit případné hlídky. Hranici přechází se svým partákem Tondou Vítkem, často dostávají společný úkol. Trojku doplňuje Tonda Kubala. Ten s nimi však po několika zkušenostech s Hasilem, kdy se musejí doslova prostrílet k hranici, odmítá dál přecházet. Bojí se nejhoršího. Tvrdí, že Pepík až příliš riskuje. Má pravdu. Ale úspěšnost Hasilových akcí je zatím stoprocentní.

V německém utečeneckém lágru v Murnau Josefa osloví bývalý vedoucí Hospodářského družstva ze Čkyně Václav Slavíček. Chce, aby mu přivedl za hranice rodinu. Hasil se proto objeví třikrát ve Čkyni a oslovuje Slavíčkovu ženu, té už ale vstoupil do života jiný muž. Josefovi se nepodaří rodinu převést, další chlap bude smutný a opuštěný.

* * *

BOHUMIL SE SKUPINOU mužů ze Zábrdí a okolních vsí vyčkává na kraji lesa. Mají schůzku s Josefem. Potáhne sem přes čáru těžkou vysílačku. Všude je klid, jenom stařena z Kovářovic statku sbírá chrastí a šišky na podpal do obří nůše. Sotva se shýbne, opřená o hůl, chvíle oddychování a bolestné napřímení, dá-li se o nějakém napřimování hovořit u stářím roztřesené ženy. Chlapi ji poznají podle květované sukně a temně rudého šátku, který zakrývá šedivé prameny vlasů.

Muži mají pro Josefa štangli salámu, chtějí mu udělat radost, vědí, že s sebou nenosí jídlo, že chce být lehký, pohyblivý, nenápadný. Čas se vleče, už dávno tu měl být, a oni ztrácejí počáteční ostražitost, jeden vytáhne flašku, ta koluje a ke kořalce odkrajují nožem kolečka salámu, kolečko za kolečkem, až na Josefa nezůstane ani sousto. Mladík z Řepešína, který dřív sloužil u Kovářů, měl na starosti koně, vyzná se v nich a umí je vést i nepřehledným lesním terénem, často stahuje dřevo nebo vozí na káře seno z luk, slámu po sklizni, se rozhodne – stařeny je mu líto. Zvedá se a jde jí pomoci.

„Dobrý odpoledne, paní Kovářová, že se na to nevyprndete, počkejte, pomůžu vám s tím.“

„Božítku, to jsem se lekla. Myslela jsem, že jsem tu úplně sama a on zatím mladej Karas, no fuj tajbl, tys mi dal. A cože se tady tak poflakuješ?“

Mladík povzbuzený alkoholem se rozesměje.

„Babi, já vám tak budu vykládat, že tu čekám na Hasila.“

„Cože? Špatně slyším.“

„To je dobře, babi, to je dobře.“

Ostatní chlapi celý výjev sledují a dobře se baví na účet mladého Karase i staré Kovářové. Mladík do nůše přihodí několik šišek a klacků, je už plná. Chce ji zvednout, bere za popruhy.

„Sakra, babi, vy v tom snad máte kamení.“

„Na koho, že to, panáčku čekáš?“

„Na koho, na koho...“

Odskakuje od stařeny, ostatní muži vyběhnou z úkrytu s hlasitým klením.

„Do prdele, Josefe, co je to za maškarádu?“

Z pod šátku staré Kovářové se vyloupne Hasilův rozesmátý obličej.

„Když jsem viděl tyhle hadry za babku, hned mi bylo jasné, že stará Kovářová, co je každou chvíli v lese, nebude zajímat ani esenbáky, ani jiný čumily. Tak jsem si to jenom chtěl vyzkoušet a ono jo. Mládenci, byli jste nenápadní, jak švestka na třešni. Potřeboval jsem jenom čas, abych měl jistotu, že vás nesledují estébáci. Příště buďte opatrnější a žádněj chlast.“

Do Písku odvázejí společně s Bohumilem a dvěma dobrovolníky slíbenou vysílačku. Během jedné noci Josef navštěvuje matku i bratry. Nikdy nezapomene na Marii a synka. Nosí jim peníze a dárky. Marie slibuje, že až se bude Josef vracet, půjde s ním. Pokaždé čeká se sbaleným kufrem, nakonec vždy řekne: „Ne.“

Nepřizná si, že je nejistá i kvůli jistému Bräuerovi z Budějovic. Poznala ho v Prachaticích. Líbí se mu. Viděli se zatím dvakrát třikrát, a on je pozorný, dá jí dokonce kytičku a pozve do Budějovic, prý by jí našel zaměstnání. U Bräuera cítí jistotu, on by se o ni i syna Josefa dokázal postarat, navíc má dobré postavení, s ním by neživořila. Co by ale mohla čekat od života s Pepíkem Hasilem? Nebezpečnou cestu přes hranici, přebývání v utečeneckém lágru, i když on tvrdí,

že by dostali byt nebo domek; přežívání mezi cizími lidmi, mezi Němci, kteří byli během války jejich nepřáteli a jsou nepřáteli dál, nebo snad ne?

Takové úvahy se ovšem střídají s návaly láskyplného stesku, má ho pořád ráda. Chtěla by s ním být, je přece otcem jejich syna, ale ne tam, tady. Žít klidným spořádaným životem. Vždyť oni soudruzi nejsou tak zlí, není třeba jim nasazovat psí hlavu. Kdyby se vrátil, přiznal chybu, jistě by mu dali ještě jednu šanci... Aspoň to tvrdí její nový nápadník. Marie zapomíná na to, že byl Josef odsouzený na devět let, neuvědomuje si, že by se z kriminálu už asi nedostal. Ne, ona zatím s Josífkem nikam nepůjde, vyčká, však ono se samo ukáže, kde je pravda, kudy vede správná cesta. Odmítne učinit krok sama za sebe, ať za ni rozhodnou jiní.

A Josef? Nechce ji nutit. Snad s ním půjde do Bavorska o své vlastní vůli. Kdyby byl zahartusil, kdyby ji byl i s klukem popadl a vlekl za sebou, pak by se podvolila a šla, jenže pak po letech by mohla vyčítat, že její odchod nebyl dobrovolný, jak jen se ona mohla mít, kdyby byla zůstala.

* * *

„ŠÉFE?“

„Copak, Josefe?“

„Když jsem byl ještě ve Zvonkově, nosil jsem od plukovníka Kota balíčky s detektivkami do Železný Rudy veliteli Kašparovi.“

„No a?“

„Já jenom, že se o ty balíčky estébáci při výsledku dost zajímali.“

„A ty chceš vědět proč?“

„Jo. V těch balíčcích byly opravdu detektivky, zabalený do novin a převázaný kusem špagátu.“

„Napadlo tě, o co vlastně šlo?“

„To teda ne.“

„Tak se nad tím zkus zamyslet. Až ti to docvakne, dostaneš jeden hodně důležitý úkol a taky dost nebezpečný. Zatím si namáhej mozkovnu.“

„Dobrá, šéfe.“

„Selský rozum, Hasile, stačí ti obyčejný selský rozum a dovtípíš se. Dáš si panáka? Mám skvělou skotskou.“

„Nedám, šéfe, nepiju. Jenom jednou mi bráchové nalili rum, těsně po osvobození, a já myslel, že vypustím duši. Tři dny jsem blil jak amina.“

„Jako co?“

„Amina, to se u nás tak říká.“

„Aha, no dobrá, když nechceš, tak ti to nutit nebudu. Vážně se nikdy nenapiješ? Ani trochu?“

„Vážně, šéfe. Nepiju, nekouřím. Sportuju a běhám přes čáru. Tam a zpátky.“

S Tondou Vítkem převádějí celé rodiny s dětmi. Vybírají mrtvé schránky, ve kterých jim jejich pomocníci na české straně nechávají vzkazy, informace.

Marie dál sedí na kufru a odmítá se hnout směrem k Německu. Malý Josífek roste jako z vody.

Josef s Tondou se ukrývají u známých a přátel v Záblatí, Dvorech, Řepešíně, Kratušíně, v Písku u sestry Žofie, v Zábrdí u Fábery, v Bavorově u Starých, v lesích u Samrhelů.

* * *

„JOSEFE, ve sběrném táboře je nějaký tvůj krajan.“

„Ze Zábrdí?“

„Z Prachatic. Bylo by dobrý, abys na něj mrknul, třeba ho budeš znát. Byl u esenbáků, já jenom, aby nám sem neposlali škodnou. Jel na služební motorce přes Lenoru a České Žleby. Hranici přešel devatenáctého srpna mezi devátou a desátou hodinou ráno u osady Laka. Na Grenz Polizei se přihlásil v Bischofsreuthu. V Mnichově ho

měli v prádle kluci od tajný služby, dali ho do Luitpoldových kasáren a pak ho přestěhovali do Windischberdorfu. Teď v listopadu se dostal do Valky.“

„Jasně, šéfe, jedu tam.“

„Valka je plná různých individuí, tady máš jeho papíry, jmenuje se Josef Ludvík. Oťukni ho. Kdyby byl k tomu, zkus ho zverbovat. Potřebujeme každého schopného chlapa. Jestli je Šumavák, tím líp.“

Valka u Norimberku je jeden z nejproslulejších utečeneckých lágrů, bývalý zajatecký tábor, později upravený jako zařízení pro lidi bez domova. Od listopadu roku čtyřicet devět se Valka proměňuje v útočiště vyhrazené jen pro uprchlíky z Československa. Německé úřady tábor provozují z vládních zdrojů. Je tu ubytováno kolem pěti tisíc lidí. V prvních poválečných letech tu pobývali hlavně Estonci a Lotyšši. Mezi Lotyšskem a Estonskem leží městečko Valka. Symbolizuje spolupráci a přátelství, nikoli rozdělení.

Josefa Ludvíka najde Hasil rychle. Sedí v místní nálevně, tedy spíš přístřešku z fošen, v němž jeden z uprchlíků provozuje načerno hospodu. Tady lidé kšeftují se vším možným, s oblečením, jídlem, cigaretami, léky, dokonce i s barely nafty, popíjejí levnou kořalku, a hlavně vzpomínají, jak bývalo v Čechách krásně. Ludvík sedí na dřevěné lavici u stěny, ze škvír dovnitř fouká studený vítr. Naproti němu posedávají dva mladíci. Hasil je pozdraví.

„Můžu přisednout? Jste krajan od nás z jihu? Já jsem Pepa Hasil ze Zábrdí u Prachatic.“

„Honza Mašek z Budějce a tady kamarád je Jarda Kaska, taky Budějčák.“

Podají si pravice. Josef se obrací k sedícímu Ludvíkovi, ten snad ani nevnímá, že k nim někdo nový přišel. Sedí nahrbený nad stolem, pohled zabodnutý někam mezi suky, v plecháčku dávno vychladlou cikorkovou kávu.

„A vy musíte bejt Josef Ludvík, bejvalej kriminalista z Prachatic,“ řekne Hasil a zkoumavě se podívá na sedícího muže.

„Jo, tady Jardovo strejda fakt bejval u kriminálky,“ ozve se Mašek a omluvně dodá: „Nechal za čarou ženu s dvěma dětma, má kvůli nim výčitky. Ale odjel právě včas, komunisti zavřeli jeho sestru, Jardovo tetu, a jejího manžela, a tady Josefa převeleli do Kaplice jako řidiče. Vlastně ho postavili mimo službu. My s Jardou taky zdrhli v poslední chvíli.“

„Nás vlastně zachránil doktor Rokycký,“ říká Kaska. „Šéf policejního ředitelství v Budějčích, žádněj bolševickéj kádr, spíš prvorepublikovej policajt. Můj táta má v Pětidomí pekařství, čtyřicetadvacátýho února ráno, když vytahoval roletu u krámu, našel kus papíru se vzkazem, že byl na mě vystavenej zatykač. Asi existuje něco jako prozřetelnost, protože já byl právě doma na dovolence, rukoval jsem coby voják do Domažlic. Doktor Rokycký mě varoval, protože věděl, že oba strejdové, tady Pepa a Honza Rachač, byli u policie postaveni mimo službu, tak tušil, co komunisti chystají. Já během hodiny varoval Honzu a rychle jsme vyrazili směr Šumava. Přešli jsme u Cazova.“

„U kriminálky jsem byl v Praze.“ Josef Ludvík pootočí svou velkou hlavu k Hasilovi. Má modré pomněnkové oči. Široká brada, vysoké čelo, Josef vidí muže pevných zásad a silného ducha, žádného uplakanáka, jak by byl usuzoval z prvního dojmu.

„Do Prachatic k SNB mě převeleli po válce. Se švagrem a sestrou jsme bydleli v jednom domě na Lázních svatý Markéty, jestli to tam znáte, tak ta první žlutá vila v zatáčce. Honza, tedy švagr, dostal deset let za údajnou protistátní činnost, rozšiřoval tady s klukama protikomunistický letáky. A chudák sestra, která nic neprovedla... aby měli záminku, svině bolševický... prej za ilegální pašování potravin politickejm vězňům v prachatickém kriminále. Všichni Prachaticáci věděli, že estébáci je mučej dole ve sklepích pod starou radnicí, v úrovni náměstí jsou tam zamřížovaná okna, a kdo šel okolo, slyšel jejich nárek. Prosili o vodu, o jídlo a lidi jim nosili, co mohli, jenom aby to utrpení zmírnili.“

„Vím, jak to tam dole vypadá,“ Hasil si promne oči.

„Na Borech se mnou seděl kluk z Prachatic, vyprávěl, jak ho šéf estébáků Lec naládoval slanečkama a pak se bavil tím, jak den za dnem škemrá víc a víc o vodu. Ten Lec je prej neskutečnej parchant.“

V kostce jim vypoví svůj příběh i s útekem z lágru.

„Mohl bych vaše děti i ženu převést,“ dodá nakonec.

„Tady kluci už mi to taky nabízeli. Má to háček, odjel jsem na služební mašině, aniž jsem jim něco řekl. Nasral jsem se tak, že jsem všechno udělal rychle. Cítil jsem se jako bezmocnej svázanej chlap, kterému navíc ještě dali do huby roubík. A v tom návalu vzteku... no, zkrátka jsem skočil do hospody na Fefrách, dal si pár panáků, a pak v kůlně za hospodou roztrhal občanku a zapálil, jak mi to všechno hnulo žlučí... a nad ránem vyrazil.“

„Mohl byste...“

„Tykej mi, já jsem Pepa.“

„Jo, tak jo, já taky, Pepa Hasil.“

„Honza.“

„Jarda.“

„Tak na tykání se napijeme!“

„Já ne, dám si kafe nebo obyčejnou vodu, ale kořalku ne. Neumím pít, tak radši nepiju. Ale chtěl jsem jenom říct, že bys mohl bolševikům škodit jinak a přitom se i sejít se ženou.“

Josef Ludvík se podívá na svého synovce Honzu a jeho kamaráda. Všichni tři mlčí.

Hasilovi dojde, že oba mladíci už pracují pro některou skupinu americké tajné služby. Tipuje je na kluky od bratří Šedů. Nemýlí se. Jen u Ludvíka si není jistý, tam mu intuice napovídá, že je třeba ho ještě přesvědčit.

* * *

ČÍM DÁL VÍC SE MU STÝSKÁ PO MARIÍ, alespoň si to myslí. Chvillemi si připadá jako zamilovaný kluk.

Rozhodne se, že pro ni půjde, musí ji konečně přesvědčit, ať vezme Josífka a jde. Budou žít jako rodina. Promluví i s Pátým, ten mu slíbí, že se přimluví u Eckerta, aby Josefovi a poté i Marii přednostně vyřídil papíry ke vstupu do Států, tam společně začnou nový život.

Má volno, příští úkol na něho čeká až začátkem prosince, prý bude potřeba dostat přes hranici dva mladé kluky, kteří utekli z lágru. Jsou pro Eckerta důležití, proto úkol svěří Josefovi a Tondovi. Ty dva politické mukly – Čápa a Škramlíka – musí ukrýt někdo z jejich lidí, pořádně je vykrmit, aby měli sílu přejít ve sněhu. Při té příležitosti Josef převede i husineckou rodinu Hrašů. Se starým Hrašem to domluví předem v Murnau, pomůže jim Fábera, sežene od starosty nákladák, řídit bude jeho bratr Miroslav. Na korbě odveze ještě za tmy zbytek rodiny až na Soumarský most, odtud už půjdou pěšky. Josef celou akci pečlivě plánuje, den co den sleduje pohyb hlídek, jejich střídání. V prosinci už bude ležet všude sních a mohly by je prozradit z dálky viditelné stopy, potřebují dostatečný náskok. Bude to náročná cesta, Hrašů mají dceru a s dětmi je vždycky potíží. Tonda většinou dává malým prckům do pití uspávací, aby nebrečeli a nechali se klidně nést. Naštěstí Vlastě už bude devatenáct, to jen rodiče v ní stále vidí malou holku.

Akci plánují na sedmého prosince, Čápa a Škramlíka schovává několik dní Josefova sestra Aloisie. Když už je u nich v Zábrdí půda příliš horká, pomůžou jí a jejímu muži Fábera a Pavelka, v noci je odvedou do seníku, nakonec je ukryje rodina Starých na Samrhelovic statku. Fábera je pak naloží i s Hrašovými. Všechno Josef připravuje v pevném časovém harmonogramu, nesmějí se ani o minutu zpozdit, takové zdržení by mohlo být pro všechny osudové. Hajný ze Soumaráku má pár známých kluků u útvaru SNB, pokud nákladák s lidmi přijede přesně na čas, hlídka bude popíjet horký čaj s rumem u něho v hájence, zdrží je. V té mrazivé slotě se esenbákům nebude chtít ven.

Ted' Josef míří přes kopce do Zábrdí. Mají smluvená místa, kde nechávají vzkazy, Fábera se časem objeví, aby dohodli podrobnosti. Sedmého prosince budou mít napilno.

Josef píše.

„Čekám u Ježíše. Pavel.“

Fábera ví, že Pavel je jedno z Hasilových krycích jmen. Většinou však operuje pod krycím jménem Krig a pod zkratkou B7. U Ježíše znamená, že leží v krmelci dva kilometry od vsi směrem na Prachatice. Je dobře krytý stromy, má odtud skvělý výhled do kraje. Tam se sejdou.

„Nečekal jsem tě tak brzy.“

„Musím vidět Marii, už takhle dál nemůžu. Vezmu ji s sebou ještě teď, nebo sedmého s Hrašovým.“

„Pepíku, s tou holkou nehmem, ani ty, ani já, je jako pařez. Zkoušíme ji přesvědčit všichni, ale nedaří se. Ted' mě napadá, můžeš ji zkusit přemluvit, dneska je tancovačka v Husinci, maškarní merenda, a ona tam určitě bude, holky se smluvily, že tam vyrazí společně. Zajdu za ní a...“

„Mezi tolika lidma bych se moh ztratit, třeba v převleku za starou Kovářovou.“

„Za starou Kovářovou?“ Fábera se rozesměje, vzpomene si, jak je Josef převezl.

„Ne, ne, sežeň mi ohoz pro mladou holku a řekni Vodákovi o tu paruku, co používali prachatický ochotníci, když hráli Maryšu. Uvidíš kočku, za kterou se budou otáčet všichni chlapi na sále.“

„Já to říkal jenom tak z legrace. Josefe, neblbni, někdo tě pozná a je šmytec.“

„Mě? Ne, Franto, mě nepozná ani vlastní matka.“

Nejenom že Josefa nepozná nikdo ze sousedů, ale ani Marie a její kamarádky, nikoho ani ve snu nenapadne, že ta pohledná dívka, co prý přijela z Klatov a je Fáberovou neteří, skrývá pod sukní pánské přirození. Hasil tancuje a skvěle se baví, jak ho tu obletují. Když zvou na sklenku, mávnutím ruky odmítá a hihňá se tak, jak to umějí jen mladé slečny. Pozoruje lidi na sále, muzikanty, mladého

esenbáka, který přichází v doprovodu kolegy zkontrolovat hladký průběh lidové zábavy. Většinu lidí osobně zná.

I jeho samotného udivuje, jak málo stačí k oklamání bližních.

Ve chvíli, kdy se Marie s ostatními dívkami ze vsi chystá odejít, přijíždí pro ni otec a čeká s povozem u kostela, přitočí se k ní a hlasem nezpřítvořeným hrou na dívku, jí pošeptá do ucha:

„Miluju tě, Marie.“

Zbledne, zavrávorá a vyděšeně se podívá na tu celý večer koketující cizí holku, která se už v první půlhodině večera dostala do řečí.

„Josefe, proboha... pojď ven...“

Vyjdou a v temném stínu se jí zas snaží přesvědčit, ať s ním jde hned teď.

„Mám tu rodiče, přece je takhle narychlo neopustím, pochop to.“

„Já to chápu, Marie, ale pochop i ty mě. Riskuju, jenom abych tě viděl, abych tě konečně přesvědčil, že nám tam bude líp než tady. Chodím přes hranici častěji než ostatní, a to jenom kvůli tobě a malýmu. Pojď se mnou ještě teď v noci.“

„Ne, Josefe, dej mi čas.“

„To říkáš pořád, sakra, Marie, rozhodni se už konečně. Za chvíli bude přechod těžší. Možná hranici časem úplně uzavřou, i takový řeči jsem zaslechl, pak už se z týhle klece nedostane ani myš. Copak nechápeš, co se tu děje? Marie...“

„Dej mi čas, Pepíku, prosím... chci být s tebou, chci, aby z nás byla normální rodina, ale...“

Kolem přejde opilý hlouček mladíků, zpívají nějakou odrhovačku, drží se kolem ramen. Všimnou si Josefa a Marie.

„Holky, pojďte s náma!“

„Neotravujte!“ odsekne Marie.

Z dálky ji volá z kozlíku otec. Většina už sedí na voze.

„Marie, přijdu pro tebe v noci z šestýho na sedmýho prosince, buď připravená.“

Když druhý den uklízejí hospodský se ženou sál, najdou na jednom ze stolů papírový sáček a na něm napsané velkým písmem:

„Dobře jsem se bavil! Pepa Hasil!“

Hospodský po vzkazu skočí a chce papír zničit, bohužel v tu chvíli popadne sáček jeho žena a vyběhne s ním ven, křičí, jako by šlo o život. Muž se ji snaží zastavit, ale je pozdě. Zpráva, že se Josef zúčastnil tancovačky, se pak donese až do Prachatic a taky vyšetřovateli StB Františku Lecovi.

* * *

KDYŽ JOSEF HASIL NEPLNÍ S TONDOU VÍTKEM na české straně Šumavy rozkazy šéfa Pátého, sedává často s mladými fešáky, jak jim žertem říkává – Honzou Maškem a Jardou Kaskou – v německém krámku, kde prodává jeden z českých uprchlíků, který pochází z Českých Budějovic a jemuž právě oni dva pomohli za hranice. Přidává se k nim Ludvík. Josef mu nabízí, že ho převede za čáru, aby se mohl domluvit se ženou.

„Byl bys pak klidnější a veselejší, kdybys ji tu měl i s děckama.“

Ludvík jen kývne hlavou a smutně se usměje. Poplácá Hasila po rameni, zvedne se, a když odchází, nezapomene říct:

„Díky, Pepíku, seš hodnej kluk.“

Po čase, s narůstající důvěrou, si začnou s Honzou, Jardou a Tondou vyprávět příhody z přechodů.

„V květnu, když jste tady s Tondou utíkali, tak jsme s Jardou cestovali na sjezd komunistický strany. Vážně, že jo, Jardo?! Tak vidíš. Hele, Josefe, přešli jsme přes Radvanovskej vrch, pod Lenorou překročili Vltavu a před půlnocí se ocitli pod Boubínem, ale co ti vykládám, starýmu Šumavákovi, znáš to tam líp, než my, zkrátím to. Dostrachali jsme se do Husince zmrzlý jak psí hovna, víš sám, jaká je v květnu v lesích ještě morna, nasedli na vlak a vystoupili na Pražáku u Vodňan, ubytovali jsme se na vejminku u mé babičky a autem vyrazili přes

Budějce do Prahy. Naší spojkou. A teď si představ, u Tábora stažený závory a u nich esenbáci a kontrolujou auto za autem. Já a Jarda jsme seděli na zadním sedadle a v rukou svírali futrály od houslí. Umíš si ale představit, na jakej nástroj bysme jim ve skutečnosti zafidlali. Samopaly Schmeisser. Už už jsem se připravoval, že otevřu ten futrál, pokropím je, a kdyby se nám nepodařilo zdrhnout, zbyla by kulka i pro nás. Ale to už se k nám sklání esenbák: ‚Tak kampak, panstvo, kampak ráčíte?‘ A než jsem stačil otevřít pusu, už Čížek spustí na plnou hubu: ‚Vyprosil bych si férovej přístup, soudruzi.‘ Tos měl vidět ty protáhlý ksichty a ve mně by se krve nedořezal. Napadlo mě, že jsme v hajzlu. A teď to přijde! ‚Z příkazu strany vezu do Prahy na sjezd dva hudebníky, kerý byli oceněný na Světovém festivalu mládeže!‘ To teda sedělo – já a Jarda, gól, co? Najednou se chlapíci promění v med, samej bodrej úsměv, omluvy a salutování: ‚Jenom, soudruzi, nerušeně pokračujte v cestě na sjezd, to víte, plníme svoji povinnost, z kriminálu uprchli dva nebezpeční zločinci, tak máme v celý republice pohotovost, musíme chránit naše občany a socialistickou vlast, to dá rozum.‘ V Praze nás Čížek vyhodil u tramvajovýho můstku a my dál místo na sjezd pelášili do Strašnický hospody u Krejzů za paní Olinkou, neobyčejně příjemná ženská, nechala se slyšet, že jsem její synovec a Jarda můj kolega, a že v Praze vyřizujeme firemní záležitosti. Vlastně nelhala, já ji mám opravdu jako tetu a firemní záležitosti jsme vyřizovali, to zase jo, nebo ne?!“

Zasměje se, přejede Josefa s Tondou pohledem.

„A teď tu vy dva zločinci, kvůli kterým jsme měli mířit na komunistickéj sjezd, sedíte proti nám a jsme všichni na jedný lodi. Až vtrhneme s americkou armádou proti bolševikům a konečně osvobodíme od rudejch Československo, chci jet v první lajně přímo do Budějce a dát všem estébákům pěkně přes držku. Na to se opravdu těším.“

V půlce listopadu se seběhne to, co by se dřív nebo později stejně stalo.

Josef splní jeden z dalších, narychlo naplánovaných úkolů a vrací se přes Písek, Tábor a Budějovice. V Písku dostane od sestry Žofie teplý svetr, blíží se zima. Do Budějovic jede na vypůjčeném kole, nechce riskovat kontrolu hlídky SNB ve vlaku nebo na autobusovém nádraží. Na zádech má batoh s vyžehlenou uniformou Sboru národní bezpečnosti.

Je pošmourno, těžké mraky pokryjí oblohu a dolů se snáší s krátkými přestávkami déšť se sněhem. Josefa studená sprška oslepuje, ale šlape dál, jen aby byl včas v Budějovicích, kde se má setkat s manželkou Aloise Bublíka, stavitele z Vimperka, který se vrací přes hranici zpátky do české části Šumavy a ukrývá se se skupinou jiných mužů ve stodole u Andrlů ve Zdíkově-Zábrodě. Domluví se s Josefem, že mu sem ženu přivede. I ostatní mužští se chtějí setkat se svými manželkami, a pak se nechat převést do bezpečí utečeneckého lágru. Už nechtějí být sami. Stýská se jim po rodině. Hasil slíbí i Ludvíkovi, že zkontaktuje jeho ženu a pokusí se ji přemluvit k útěku. Má v náprsní kapse fotografie obou žen. Ví, že je schůzka nutná někde, kde je nikdo nezná, Prachatice ani Vimperk nepřicházejí v úvahu. Budějovice pokládá za dobrý kompromis. Paní Bublíková tam má jistě dost známých, ale ve velkém městě se všichni tři mohou ztratit, zvlášť když místem setkání je obchodní dům Brouk a Babka.

Ted' je jen na síle Josefových nohou, jestli dojede včas.

Nejdřív se chce sejít s paní Bublíkovou a hodinu nato s paní Ludvíkovou, ta musí do Budějovic přijet z Prachatic autobusem.

Vozovku pokrývá mokrá vrstva šedivé kaše.

Za celou cestu mine Josefa pouhých devět aut.

V Budějovicích zamíří k vlakovému nádraží a kolo uloží do úschovny. Zaplatí, zaběhne na toaletu, kde se v kabině převlékne do uniformy. Když vychází a chce dát na misku záchodového dědka korunu, slyší jen omluvné:

„Ne, ne, nic neplatíte, soudruhu, vůbec jsem si nevšiml, že jste sem vešel, promiňte, už jsem starý člověk...“

Josef netuší, že mu převlek zachrání život.

Vyjde zpátky do haly a spěchá ven Lannovou třídou k náměstí. V boční ulici stojí na rohu obchodní dům. Mají se sejít ve druhém patře, kde je konfekce.

Batoch si uloží v blízkém krámku, kde prodávají také bicykly, požádá majitele, a ten ochotně souhlasí, div že se před uniformou neskloní až k zemi.

Hned, jak Josef vejde do budovy, pocítí v zádech zvláštní mrazení. Někdo ho sleduje? Zastaví se. Rozhlédne. Pak teprve vejde do oddělení s obuví, prohlíží si vystavené polobotky, jako by se rozmyšlel, které mu lépe padnou, rychle se otočí. Nemůže se zbavit dojmu, že každý muž, který vchází dovnitř, je tajný policista.

Chvilí postojí, přehlédne prostor, a pak se teprve vydává po schodech do patra.

Paní Bublíkovou poznává hned. Mladá atraktivní blondýnka kolem pětadvaceti. Až moc atraktivní! Oblečená podle poslední módy, na hlavě slušivý čepeček, tělo obepnuté přiléhavým světlým kostýmekem s výrazným výstřihem. Krátký kabátek s límcem z kožešiny je spíš na okrasu, nemůže ji příliš zahřát. Josefa napadne, že takové oblečení se ani trochu nehodí k plískanici, která vládne za okny.

Nejde rovnou k ní, zůstává stát u pultu a ptá se prodavače na manžetové knoflíčky. Přitom bedlivě sleduje ostatní nakupující. Podezřelých individuí vidí víc než dost. Nemůže se přimět k akci.

Žena se už po několikáté podívá na hodinky a netrpělivě pokrčí rameny, je na ní poznat, že na někoho čeká. Josef postřehne, že není jediný, kdo ji pozoruje. Kousek od východu stojí dva muži v dlouhých pláštích. StB. Další dva si povídají u schodiště. Kromě čtyř policistů v civilu, ženy a Josefa, tu vybírají oblečení čtyři ženy středního věku, dvě s manžely. Osaměle se tu potloukají tři muži v dražších kabátech a jeden v levném sáčku se záplatami na rukávech. Jediným, kdo je v uniformě, je Josef. Jeho si estébáci nevšímají, zato pokukují nejen po ženě uprchlého Bublíka, ale i po zbylých mužích.

Spolu s nimi vyčkává i Hasil. Ví, že nejrozumnější je sebrat se a zmizet. Už se chystá koupit nepotřebné knoflíky a vypadnout, když se v místnosti objevuje drobný mužík, na první pohled úředník, na nose kulaté brýle, a šine si to rovnou k paní Bublíkové. Nestihne ji ani pozdravit a už se ocitne v sevření dvou mužů. Odtáhnou ho během několika vteřin. Většina lidí si ničeho nevšimne. Akce proběhne tak rychle a tiše, že by byli všichni jistě přísahali, že mužík odchází v doprovodu několika svých známých dobrovolně a možná i s úsměvem.

Josef využívá momentu, kdy muži zmizí v chodbě. Je pravděpodobné, že estébáci svůj omyl brzy zjistí. Paní Bublíková je volavkou, přesto k ní přistupuje a požádá ji, aby s ním šla do vedlejšího oddělení. Překvapeně pohlédne na uniformu a špitne:

„Jistě, soudruhu.“

„Mám pro vás vzkaz od manžela. Čeká na Šumavě a chce, abyste šla s ním do Bavorska. Odtud, až dostanete víza, vyrazíte do Států. Ted' vyjdu ven a sejdem se u Masných krámů, tam vám předám instrukce, abyste...“

„Já nevím, viděl jste to sám, sledují mě a zatkli i účetního Svobodu, přišel chudák za mnou...“

„Nemáme čas, paní Bublíková. Můžou se sem vrátit.“

„Ale vy jste od esenbé...“

„Sakra, ženská, měl jsem předat vzkaz a vzít vás s sebou, nedělejte to těžší, než je nutný a...“

„Doufám, že kvůli mně nebude moc trpět, je to takový tichý svérázný člověk, víte, řekla jsem řediteli pojišťovny, je to starý rodinný přítel, že si jenom na minutku odskočím sem do obchodního domu, asi za mnou účetního Svobodu poslal, má o mě starost, co Alois zmizel za kopečky, byla jsem tak sama, tak sama, ani si neumíte představit...“

„Tak chcete jet se mnou za vaším mužem, nebo ne?“

„Jste laskavý, ale... nevím, opravdu nevím, situace se zkomplikovala...“

„Tak jo, nebo ne?“

„Ne,“ vydechne a očividně se jí uleví, konečně ze sebe vypraví to, co má na srdci.

„Raději ne, nechci. Víte, co manžel utekl, objevil se v mém životě někdo... snad chápete, že...“

„Jasně, chápu, starý rodinný přítel a vy jste byla tak sama... Na shledanou. Ne, milá dámo, radši sbohem.“

Když vychází ven na ulici, zahlédne čtyři chvátající postavy v dlouhých pláštích. Míří zpátky do obchodního domu. Josef se vydává opačným směrem, k divadlu. Kolo nechal v úschovně, tam zůstane, policie bude jistě hlídkovat u všech vlaků a taky v hale a legitimovat všechny podezřelé. Tak, jak je, v uniformě strážmistra SNB, vejde do obchodu s koly. Vyzvedne si batoh a na místě koupí nový bicykl, vytáhne ze šosu plátek bankovek a ve chvatu zaplatí. Venku hned nasedne a ujíždí podél slepého ramene Malše, jen aby byl co nejdřív pryč z města. Nikdo se nepodivuje esenbákovi s šedivým batohem na zádech, jak se hrbí na bicyklu. Uniforma z něho dělá neviditelného člověka.

Čeká ho desetihodinová jízda na Šumavu.

Manželka Josefa Ludvíka právě vychází z nádraží do centra. V obchodním domě se setká s člověkem, který má zprávy od jejího muže, tři měsíce ho neviděla. Je rozechvělá a zmatená. Kdyby tak mohla vykřičet všechny své strachy, veškerou naštvanost a bolest. Netuší, že tam jde zbytečně. Nikdo na ni už nečeká. Křik a pláč na mužském rameni budou muset počkat až do dubna příštího roku, kdy bude moci konečně promluvit a přitom se nebát, že ji poslouchá nějaký fízl.

A bývalý stavitel Bublík uslyší:

„Vraťte se do Bavor a zapomeňte na ni. Váš rodinný přítel se o ni dobře postará. Měl jsem to opravdu jen tak tak, abych kvůli tý vaší ženušce nespádl do nastražené pasti. Sakra, musela to vědět, musela vědět, že tam číhají...“

Bublík se vrátí zpátky do Valky.

* * *

V LESÍCH NAD PRACHATICEMI se Josef schází nejen s Marií, která už je ke svému kufru natolik přikovaná, že se s ní nedá hnout, ale i se sestrami Aloisí a Anežkou a bratrem Juliem. Anežka mu kupuje na lístky nové teplé ponožky a Aloisie zas nechává Josefovi u ševce spravit boty. Ponožky strčí i v sáčku z obchodu do kapsy kabátu, předává mu jej bratr Bohumil. Později si vloží do druhé kapsy jitrnice zabalené do novin, které dostane na statku u Samrhelů od paní Staré. Právě načerno zabíjejí čuníka, aby měli přes zimu dostatek jídla. Krámy jsou poloprázdné a zboží předražené, zvlášť potraviny. Jednu noc přespí u Starých. Nemůže tušit, že se nad všemi stahují mraky, že se hospodář Starý bude řadu let skrývat pod podlahou své stodoly a vylézat jen v noci, aby pracoval na poli, že jeho syna zavrou jenom proto, že svého tátu neudal.

Josef vyrazí přes lesy směrem k Volarům. S Tondou Vítkem se mají sejít u Soumarského mostu.

Listopad je mrazivý, zvlášť jeho druhá polovina. První sníh sice roztaje, ale ráno už pokrývá zem ledová krusta, tráva i větve stromů a keřů jsou ojiněné bílou vrstvou, každým okamžikem znovu začne sněžit. Nebe houstne šedivými mraky a za košili zalézají ostré jehličky.

Mráz nepříjemně zalézá pod kůži. Josef se zastavuje. Je ještě daleko od hranice, v takové vzdálenosti se s esenbáky sloužícími na čáře dosud nesetkal. Snad proto jde ještě za světla, u Soumarského mostu se s Tondou schovají v hájovně na seně a vylezou až za tmy, teď tedy není ve střehu.

Stojí přímo uprostřed lesní pěšiny, která vede kolem kamenných valů, kudy kdysi táhli soumaři sůl po Zlaté stezce z německého Passova do Prachatic a dál do Čech.

Převlékne se z uniformy, má pocit, že mu upadnou ušní boltce. Mne si je prsty. Batoh leží na zmrzlé zemi, svetr si zrovna přetahuje přes hlavu, když za sebou zaslechne zakřupání a psí štěkot. Kroky. Zdvojené, v pevných kožených botách. Vlčák. Hlídka. Co ale dělá

tady? Patnáct kilometrů od čáry! Sakra. Ruce do rukávů. Rychle. Hejbní kostrou!

Otočí hlavu a zahlédne dva mladíky v uniformách. Jsou snad třicet metrů od něho. Vidí ho a něco volají. Už je slyší.

„Hej ty, počkej na nás. Stůj!“

Ale on nečeká. Popadne batoh i kabát a bere nohy na ramena. Za kamenný val, přímo mezi stromy, pryč ze stezky.

Dusot nohou, štěkot, střelba.

Kabát mu překáží, batoh taky, má jej přehozený jen přes jedno rameno. Skáče do jámy po vývratu, přelézá kmen, větve šlehají do rukou i tváří, snaží se kličkovat, aby nebyl snadným cílem. Otáčí se. Vidí vlčáka, skáče přímo proti jeho ohnuté paži. Instinktivně sevře v pravé dlani pistoli a vystřelí. Pes zakňučí a padá na zem vedle něho. Josef uskakuje, v tom mu sjede batoh z ramene. O několik metrů dál odhazuje i kabát. Hlídku zpomalí několika výstřely. Ví, že se odtud dostane jedině zázrakem. Hranice je příliš daleko. Střelba se musí rozléhat na kilometry. Už teď mají pohotovost útvary na celém Volarsku.

Ti dva jsou čím dál blíž. Vybíhá na paseku a dál lesní cestou, kterou lesáci svázejí dřevo.

„Támhle je! Za ním!“

Další štěkající samopaly. Z lesa sem běží střelec a támhle další. Zahlédne i hajného z Lenory. Ví se o něm, že kopečkáře vodí přímo na stanici SNB.

Museli tady čekat, jiné vysvětlení nemá. Někdo ho udal.

Zrychlí. Mění směr. Uniformovaných postav je čím dál víc. A další psi. Pouštějí je za ním. Strhlí do nich a další úprk. Hon teprve začíná. Je sice dobrý běžec, ale cítí, že mu dochází dech, v boku ho bodá tisíce jehlic, sotva lapá po dechu. Krize. Právě teď? Ne! To ne! Křik se blíží. Střelba sílí. Dohánějí ho. A ve chvílce, v tom nepostřehnutelném okamžiku, na hranici mezi skutečností a mdlým zázrakem, ho cosi zevnitř uchopí, vtlačí do jeho hrudníku nápor vzduchu, až se skoro zalkne, a on popadne druhý dech, vytřeští oči a ruce i nohy

se rozkmitají v ještě zběsilejším rytmu, hlavou prosviští radostný smích, jako šílenství. Párkrát uskočí a mizí mezi křovisky a nízkými větvemi smrků. Mění se v ducha. Esenbáci se marně rozhlíží. Zahánějí ho přece do pasti, nebo snad ne? Už je obklíčený ze všech stran, tak krucinál, kde ten mrňous najednou je? Kam se poděl? Jak to, že jej psi necítí?

Josef netuší, že esenbáci najdou v kapsách jeho kabátu hned několik stop. V sáčku s ponožkami lístek z krámu psaný na jméno – Anežka Hasilová. Na promaštěných novinách od jitrnic tužkou napsané jméno – Starý. Na Samrhelovic statku odebírali Lidovou demokracii už od pětačtyřicátého. Poštákovi, než se vydal na obchůzku, nadepisovali na poště jména na horní okraj novin, aby nepopletl roznášku. Oboje, nalezené jméno sestry i jméno sedláka, bude osudné pro celou řadu lidí. SNB má jistotu, že v revíru řádí škodná – bývalý esenbák ze Zvonkové a zároveň politický mukl na útěku, Josef Hasil. Mají jedinečnou možnost. Bleskově uspořádat hon a lapit ho. Navíc získali ke spolupráci jednoho z bývalých Josefových kamarádů. Ten upozorní na dva úkryty, které Hasil využívá – podzemní jeskyni za Zábrdským mlýnem a jeskyni zvanou Poustevna, v níž se na konci války ukrývali Němci. O těchto skrýších věděli do té doby jen bratři Hasilovi a on, nikdo jiný.

Rozbouřená krev mu buší do spánků. Zastaví se až ve chvíli, kdy pod sebou zahlédne silnici od Volar ke Strážnému. Rozhodne se. Vkročí na asfalt a jde směrem do vnitrozemí. Po třech stech metrech skáče do stoky plné vody. Obejde město z druhé strany než obvykle a pokusí se k Soumarskému mostu dostat kolem řeky nedaleko Dobré. Nepůjde přímo, ale oklikou. Esenbáci budou čekat, že se pokusí doběhnout co nejdřív k hranici. Nemají tolik lidí, aby uzavřeli celou oblast. Budou muset soustředit síly v místě předpokládaného přechodu. Teď se jenom vžít do jejich myšlení.

„Sakra, aby nedostali Tondu.“ Nesmí odhalit, že nejčastější cesta vede kolem Horního a Dolního Cazova a pak přes Radvanovský

vrch nad Českými Žleby. Nesmí jim tu cestu ukázat... Místo aby se k hranici blížil, vzdaluje se od ní.

Obkrouží město, louky i pastviny hustým podrostem v lesích. Za sebou už neslyší hlasy pronásledovatelů, střelba ze samopalů v jeho uších doznívá jenom jako echo ze vzdáleného snu. Dá si na čas. Nesmí vlézt do žádné pasti.

Až pozdě k večeru, kdy soumrak rozprostře pod smrky temné stíny, zamíří lesem k mokřadům kolem Vltavy. Má se na pozoru, právě tohle je nejchoulostivější místo jeho plánu. Pokud na něho budou čekat schovaní ve vysoké trávě v močálu nebo na pokraji lesa někde u předválečných pevnůstek, je s ním konec. Právě proto, že v rašeliništích a mokřinách hrozí největší nebezpečí, nepřevádějí přes ně. Ani on, ani žádný z agentů nebo bývalých pašeráků. Byli by naprostými šílenci, kdyby chodili po houpající se půdě plné čvachtavých zvuků. Tady by je strážci hranic měli vyskládané jako na střelnici, nikdo by jim neunikl, stačí jen ležet a čekat.

Zpomalí. Rozhlédne se. Dlouho naslouchá zvukům z lesa a z bažiny, která je zakrytá vysokými stvoly trav a rákosem, ostrůvky mechu svítí do prostoru jako louče. Pot se vsakuje do košile a svetru, kde se mění v ledové krystaly. Pocítí zimniční třas. Déle nevyčkává a vykročí do nejnebezpečnějšího úseku. Ví, že jde na smrt, pokud na něho čekají právě tady.

„Zemřít není tak hrozný,“ napadá ho, „hrozný je místo života přežívat a hnít! Tak vzhůru do černých bažin!“

Tři sta padesát metrů.

Třetí krok, čtvrtý, pátý... desátý... třináctý... šramot. Rozhrnuje se rákos. Krusta promrzlé rašeliny se rozhoupává. Kolem střelba. Hlasité povely. Štěkot. Past!

A Josef skáče z ostrůvku na ostrůvek, jak zub hřebenu pročesává vysoké traviny. V pěsti mu zůstává třet kus dutého stonku. A stvoly okolo zas připomínají šedivé vlasy. V hlavě šum. Jako by slyšel vítr. Běží. Pohyb trávy dává tušit kudy. A za ním honci. Práskání výstřelů.

Hlahol. Dusot. Močál se tu vylévá z břehů a padá k řece, kde ho splachuje temná voda. V hlubokém meandru dopadá Josef jako balvan do ledového proudu. Tlačí se ke dnu, pod břeh. Honci se blíží.

Josef leží pod vodou, tiskne se k rašelinovému bahnu. Nad ním převíslý břeh plný trčících vykřičníků větví a pokroucených stvolů, jeden z nich se mu zabodává do úst, ten z dlaně; netuší, jak je možné, že ho v běhu nepustil. Dýchá tou úzkou trubicí, tělo je podchlazené. Nádech, výdech, srůstá s břehem i s dnem, s řekou, s kořeny, s trávou, kameny, nádech, výdech, šum v hlavě, ale ne už větru, nýbrž proudu, ta hnědá voda mu proniká do uší, do pórů... A nahoře marně hledají lovci svou kořist, kterou už přece měli jistou. Znovu jim uniká mezi prsty. Jsou rozčilení a zmatení. Pročesávají oba břehy, vypouštějí zuřící psy, klejou. Dupou a slídí, křičí, štvou teď už jen sami sebe, psy, své nohy a paže, hlavy zabořené do ramen. Sklíčenost, vztek.

Mezi prsty druhé ruky svírá ampuli s jedem. Stačí ji jenom rychle vsunout do úst a rozkousnout.

Dvě hodiny leží v ledovém proudu, byl by v něm zůstal, nebýt jiskry, co mu vlétá do oka a odtud do uší a pošeptá – vstávej, musíš jít! A on se prokřehlý a ztuhlý vynoří, lapá po vzduchu, zajíká se a dusí, protože každý drobný nádech řeže v plicích. Vstane a plazí se ostrou trávou, mrazivým vzduchem k lesu. Necítí už nohy ani ruce, prsty mrznou v křečovitém propletení. Motá se, padá a vstává, naráží do kmenů, pajdající kus mrznoucího mokrého hadru, ztrácí vědomí. Ampule s jedem zapadne do žlutého listí.

* * *

STB HLÍDÁ SAMRHELŮV STATEK. Čekají, kdy se tady Hasil objeví. Své muže nasazují i na všechny jeho sourozence a matku. Nejraději by je hned všechny pozavírali, ale potřebují je jako návnadu. Jsou si tak jistí, že vůbec nepředpokládají, že by vše mohlo být jinak. Hlídkují i u Vávrů. Od Marie coby volavky si slibují nejvíc. Na ni nasazují

svého nejlepšího agenta. Počkají a odsoudí ji společně s celou tou hasilovskou sebrankou, jak jim říkají.

Dva uprchlí politici vězni – Bedřich Čáp a Josef Škramlík – už budou připraveni na cestu přes hranici ve skryši připravené Josefovou sestrou Aloisií, jejím manželem a hospodským Fáberou. Přivezou je od Starých těsně před akcí estébáků a ukrývají je v jeskyni u Zábrdského mlýna. Mají štěstí. StB vtrhne do jeskyně až poté, co jsou oba muklové pryč.

Během listopadové honitby Hasil prapodivným zázrakem uniká. Měli ho na dostřel, jak na dlani, a on se vypařil. Neměl kudy utéct, všude čekaly hlídky. Terén byl jedna velká placka táhnoucí se po obou březích Vltavy. Od té doby se začínají mezi hraničáři šířit legendy a zázaky o králi Šumavy, o nepolapitelném Hasilovi, o démonovi s chlapeckou tváří. A s každým dalším vyprávěním Hasilovy schopnosti a činy narůstají, až dostávají fantastické rozměry. V představách mladých strážců hranice má Josef auru padoucha s nadpřirozenými schopnostmi, stává se mytickou postavou vyrostlou z rašeliny, přestává být člověkem a mění se v ducha krajiny, vládce močálů a šumavských pralesů. Hlídky odpřisáhnou, že během služby přebíhá kolem nich, tančí a vysmívá se jim, a když ho chtějí zadržet, zmizí. Často vypálí dávku ze samopalů na dlouhý stín stromu. Jsou vyplašení a nervózní, všude vidí narušitele Hasila, i tam, kde ani být nemůže, v korunách smrků, ve skalních průrvách, kudy se neprotáhne ani liška, v divokém proudu řeky, který podráždí nohy a tělo táhne do peřejí.

Kdykoli zjišťují, že někdo přešel hranici, kdykoli dojde k přestřelce, kdykoli jsou zaskočeni odvahou nepřítelů, tvrdí, že vidí Hasila. Je náhle všudypřítomný, skrytý ve všem, v pošumavských hvozdech, v lidech, ve vzduchu, v napětí, které tu ovládá prostor i čas. Chvilí hmatatelný, hned zas proměněný ve fluidum. Jeho síla i strach z něj narůstají s jeho nepřítomností.

Nikdo netuší, kde doopravdy je, ani jeho šéf Pátý, ani parták Tonda Vítek. Marně po něm na svých cestách pátrají Honza Mašek

s Jardou Kaskou. Po Hasilovi se slehla zem, vypařil se, a právě tím roste jeho proslulost. Je všude a nikde, začíná srůstat s lidovým obrazem silného ochránce slabých a pronásledovaných. Komunistické moci se náhle v šumavském pohraničí postavil neuchopitelný protivník, mstítel a bojovník. Stane se něco, s čím nepočítali. Josef Hasil, chvíli člověk, chvíli démon nebo duch, se zabydluje v myšlenkách a představách druhých lidí, až i v jeho rodišti o něm začínají sousedé a známí šeptem mluvit s bázní, s až nábožným respektem. Vyrostl sice v jejich středu, ale pomalu začínají pochybovat, jestli ho kdy vlastně znali. Ani u nich se delší čas neukáže, ani u bratrů a sester.

Blíží se sedmý prosinec, den, kdy má Josef společně s Tondou Vítkem a Honzou Brychtou převést přes hranici dva uprchlé vězně a husineckou rodinu Hrašových. Konečně snad s sebou vezmou i Marii s malým Josífkem. Sbor národní bezpečnosti přešlapuje na místě, pátrači ztrácejí rozvahu a klid. Nastražené pasti zejí prázdnotou. Vzduch houstne, napětí sílí a nespokojenost ústředí StB dusí okresní úředníky. Potřebují nepřítel vzešlého z vlastních řad a zastrašit všechny agenty-chodce, i všechny, kteří se odhodlávají k útěku na Západ.

Hasil má proletářský původ, sloužil ve Sboru národní bezpečnosti, on i rodina dostali, co mu buržousti nikdy neposkytli, a on? Jak se odvděčil? Hasila nemají, ale jsou tu sourozenci, příbuzní, sousedé, obyčejní lidé, kteří o Josefově práci pro Američany z valné většiny nic nevědí, netuší, čím se na svých poutích po Čechách vlastně zabývá.

Josef Hasil se ztratil.

Ale i Jaroslav Pátý, jeho velitel, se smiřuje s tím, že přišel o jednoho z nejschopnějších agentů. Uběhne další týden a on nikde. Žádná zpráva, nic. Josefa museli komunisti dostat, jiné vysvětlení nemá.

Jen dva lidé vědí, kde Josef je.

* * *

HOREČKA. BLOUZNIVÉ SNY. POT. Přeludy, hranice plná ostnatého drátu, škvařících se těl, střelby z automatů a vyceněných psích tesáků. A s obrazy se mísí tvář mladé dívky, odněkud ji zná, ale nevzpomíná si, je mu jen povědomá. V horečce se mění v důvěrný obraz Marie Vávrové, je s ním i se synem Josífkem v Bavorsku a chystají se na cestu do Ameriky, jedou vlakem, jí ve větru vlají vlasy... zaoceánský parník, nový svět, nový život, tiskne k sobě ženu i dítě a ve chvíli, kdy chce Marii políbit, promění se v jinou dívku, povědomou, ale i ta se ztrácí v mlze, která mate myšlenky do spletitých chuchvalců, které ne a ne rozmotat.

Dívka mu zvedá hlavu a dává pít jakýsi bylinkový odvar, chvíli hořký, pak slaný, a pot stéká z čela přes obočí v oslepujícím proudu, připomíná řeku, rašelinu, podemletý břeh, a znovu duté stéblo, mráz, honitba, znovu a znovu střílí do psů a je mu jich líto, ta zvířata přece za nic nemohou, to jenom lidi, jen lidi, a pak už hustá mlha, může ji nahmatat a prodírat se jí, jako by se vznášel v mracích, a nikde pevný bod, nikde ani náznak stromu, skály, země, i nohy má utopené v té bílé, šedomodré, husté a dusící směsi par. Nohy brodící se kalným šerem a kolem uší cosi prolétává. Broučci, celé hejno. Zvláštní šumavští tesařici. Už je kdysi viděl. Trnoštitec horský, tak jim říkal pan učitel, prý jsou vzácní a žijí jenom v šumavských vývratech poblíž močálů, i on je náhle ponořený až po prsa, stěží dýchá, jak jej voda svírá a dusí. Noří se do tmavé hlíny jako mezi Vlastiččiny prsy a po dlouhé době si vzpomíná na ženu hajného, na její vůni, objetí, hladí ho po vlasech a on je náhle klidnější, a když se na ni opět podívá, vidí zas tu mladičkou dívku a ví, teď už ano, cosi mu otevřelo v paměti dveře k jejímu jménu, že je to Růžena Študlarová, ta malá holka, co se ho ptala, jestli má pindíka. Byl bednářským učněm, když u nich doma se švagrem pobývali a prodávali své výrobky. Ta malá holka vyrostla a mlžné záclony se protrhávají.

Zamilovaná holka, studentka gymnázia, zamilovanost jí tryská ze rtů, z očí, mluví a pusou nezavře a on jenom pozoruje a ví, že ji

může kdykoli mít, jenom stačí natáhnout ruku a sevřít. Cítí se lépe, horečka opadáva. Je ale pořád zesláblý.

„Jak dlouho se tu takhle válím?“

„Dost dlouho na to, aby sis zaplatil nájemný,“ její strýc je skoupý na slovo. Chodí za ním sem do malé komůrky ráno i večer, zatímco ona obden. Josef odhaduje, že tady leží čtyři pět dní. Neví přesně, kolikrát se s ní ve svých vizích vídal. Proto je tak zaskočený, když zjistí, že už se obrací list kalendáře. Je prosinec, Vánoce za dveřmi a on leží jako Lazar.

„Myslel jsem, že vypustíš duši, mladej. Máš tuhej kořínek.“

„Díky, tatínku.“

„Já nejsem tvůj táta! A kdybych byl, sundal bych řemen a pořádně ti zrajtoval prdel. Poděkuj Růženě, nebejt jí, dávno bych volal felčara z města, odvez by tě do nemocnice a pak bys hned mazal zpátky do lochu. Ona vymyslela přírodní kurýrování. Samý byliny a modlení, nic pro mě.“

Kostnatý muž se náhle rozpovídá. Oči má zamračené a kolem úst hluboké vrásky.

„Proč byste mi zrajtoval prdel? Co jsem proved tak hroznýho?“

„Rácháš se hodiny v ledový řece. Honěj tě policajti po celý zemi. Ohrožuješ všechny svý známý, to tě nenapadlo, že je kvůli tobě můžou zavřít?“

„To komunisti, já se jenom...“

„Sakra, ty myslíš, že za jinejch pánů je to jinačí? Copak jseš tak natvrdlej? To je prašť jak uhod', kdo tam nahoře dřepí, vždycky z tebe bude ždímat pot a dřít kůži, to si pamatuj. Vážně bych ti jednu ubalil, holomku. A ať tě ani nenapadne šáhnout na Růžu. Je to ještě dítě.“

„Jo, pěkně vyvinutý dítě, jen co je pravda.“

„Kuš, chlape, a sněz tu polívku, ať nevystydne. Zatracenej jeden, že já ti pro jistotu ten kožich zvalchuju.“

„Jak jste mě sem dostali?“

„Stahoval jsem dřevo z lesa, našla tě moje kobyla. Měls štěstí.“

„Nebojte, budu se vám revanšovat.“

„A čím, ty chytřej? Myslíš, že mi pomůže, když mi tam z Bavor přineseš dolary nebo cukerín? Ne, mně pomůže, když se co nejdřív zbercháš a vypadneš, aspoň Růžena přestane konečně vzdychat a přijde na jiný myšlenky. Ještě bys jí dočista pomotal hlavu.“

„A to se nesmí? Motat holkám hlavu?“

„Ne, pokud už máš děcko s jinou. Jseš sukničkář, Hasile, to není dobrá výbava pro život. Nedivím se, že je z tebe štvanec. Nemáš domov, nemáš žádný zázemí, kam se vracet, kde bys zakotvil. Tak se jenom štveš po kopcích a jednou se necháš zastřelit... Musím jít ke koním. Snaž se spát, to ti dá nejvíc síly.“

Probudí se. Na pelesti sedí Růžena. Drží ho za ruku a dívá se někam do velké dálky, do prázdna, ve kterém se občas zhmotňují sny a představy. Trhne sebou, víčka zacukají a podívá se přímo do jeho očí. Přitáhne si ji blíž a políbí. Místnost se s ním zatočí, už dlouho neobjímal děvče, celou věčnost a její rty chutnají smetanou a větrem. Má pevná prsa, boky, celá se chvěje, když si ji bere. Nemůže si pomoci. Ví, že až to její strýc zjistí, je pravděpodobné, že ho v zuřivosti zbije nebo udá. Nemyslí na to, co bude, žije jenom přítomností, a ta je rozechvělá a plná sálajícího tepla. A strýc? Pracuje s koňmi v lese, nemůže tušit, že Růžena utekla ze školy, sedla na vlak a jela, ve Volarech ji naložil na korbu zednický mistr Staněk a svezl ji až sem.

Upraví se, ohlédne a zamává mu, jako by věděla, že Josefa delší čas neuvidí. Zmizí. Má pocit, že se mu všechno jenom zdálo.

Když se strýc vrátí z lesa, najde prázdnou postel, krvavé skvrny v záhybu na prostěradle si nevšimne. On cíchy nepere ani nestele, to je ženská práce. Na kusu papíru si přečte vzkaz.

Děkuju, najdu způsob, jak se vám revanšovat. Na stole máte pět tisíc korun, můžou se hodit. Půjčil jsem si ten starej kabát z maštale. J.

* * *

U HRAŠOVÝCH ŠESTÉHO prosince ráno zabíjejí čuníka. Je dobrým zvykem se sejít, poklábosit, pomoci řezníkovi s krví, vařením ovaru a pěstováním jitrnic a jelit. Specialitou řezníka Bohumila Hasila je libová voňavá tlačěnka. Nikdo ze sousedů nemá tušení, že se s paní Hrašovou a její dcerou vidí naposledy, zabijačka se stane rozloučením. V duchu přejí všem okolo to nejlepší. Netuší, jak bude cesta přes hranice probíhat, míří do neznáma, ale Hraše má jasno:

„Pořád lepší než všechno to rudý peklo tady.“

Hraše míval autodopravu, jedním nákladním vozem rozvážel zboží, byl v očích komunistů podnikatelem, nutili jej vstoupit do národního podniku. Nyní už netrpělivě čeká v Bavorsku, v utečeneckém táboře v Murnau. Josef Hasil ho převedl těsně předtím, než si pro něho přišli muži od StB. Na statku ho hledali marně. Hraše se domluvil s Hasilem, že na zpáteční cestě převede i ženu a devatenáctiletou dceru Vlastu. Stejně by o všechno přišli, a tak část věcí dávají příbuzným, jenom dům prodat nemohou, aby na sebe neupozornili. Paní Hrašová už má dost výsledků, Lec jí nevěří, je jen otázka času, kdy si pro ni přijdou, proto raději volí cestu za hranice.

„Budete mít na zimu hodně sádla a škvarků,“ konstatuje soused Pánek a pomlaskává.

Hrašová přikývne. Ví dobře, že si na cestu vezmou jenom kus uzeného a pár jelit, nic víc. O všechno ostatní se postará Bohumil, něco prodá, část rozdá známým.

Zabijačka se změní v lidovou veselici. Slivovice, horký ovar s čerstvě nakrouhaným křenem, a kdo nemá zrovna plnou pusku, zpívá v doprovodu tahací harmoniky. Aby měla Hrašová klid od úřadů, pozve i místního starostu, předsedu komunistické strany, i esenbáky, kteří tady slouží.

Sousedé dostávají na cestu domů výslužku, občas musejí někoho podepřít, aby nevrávoral, poslední sloka písňe „Kdyby byl Bavorov co Prachatice...“ doznívá v dálce a zimní obloha, před hodinou bez

jediného mráčku se zatahuje temnými mraky. Začíná sněžit. V ložnici stojí batohy plné osobních věcí, oblečení, jídla, v postranních kapsách pár rodinných šperků, děděných z generace na generaci. Paní Hrašová má u sebe paklík peněz, část z nich odloží do kapsy dívčina kabátu, co když se přes hranici nedostanou obě?

Když sousedé v podvečer odcházejí, rozhostí se u Hrašových napjaté ticho, nikdo se nesměje, nikdo neslaví. Dcera se v jednu chvíli rozbere. Matka ji obejmě a chlácholí.

„Zkus si aspoň na chvíli zdřímnout. Odpočiň si. Teď máme po šestý. V osm už musíme vyrazit. Přijedou pro nás Fáberovic chlapi. Tak dobrou a ať se ti zdá něco hezkýho. Jsi moje statečná princezna.“

Sama spát nejde. Obchází chalupu se stodolou, sevře násadu kosy, přejede ostrí sekery, s níž její muž sekával dřevo, prohlíží si všechno, jako by to viděla poprvé v životě. Ženě, která celý život dřela, vyhrknou slzy, rychle je setře rukávem. Nesmí ji nikdo vidět.

Před osmou vejde do ložnice, probudí lehkým polibkem spící dceru a šeptá jí do ucha: „Vstáváme, andítku, je čas.“

Na korbu nákladáku hodí těžké bágly. Lezou nahoru, Fábera jim pomáhá. V temnotě se tam krčí dvě postavy. Žena se naposledy ohlédne. Řídí bratr hospodského Miroslav, František se otočí do ulice. Silnice je prázdná. Vyrážejí. Za Prachaticemi naloží Bohumila a před půlnocí už na ně bude čekat Josef Hasil se svými partáky za řekou u Soumarského mostu. V místě, kde běžně hlídkují esenbáci.

Motor hučí, s každým přeřazením hřmí, jako by se blížila buřina. Dva mladíci za celou dobu nepromluví, jsou schouleni každý do sebe. Zírají pod nohy a propalují se tím pohledem zpátky ve vzpomínkách k výslechům a bití. Nepromluví ani žena s dcerou. V duchu se modlí, jako by tušila, že jí i Vlastičce za necelé čtyři hodiny půjde o život.

Auto prudce zabrzdí, zůstane stát s nastartovaným motorem. Plachta korby se nadzvedne a dovnitř skočí Bohumil Hasil.

„Jenom klid, za chvíli vás brácha dostane na svobodu. Ničeho se nebojte. Ale že je morna, co? Nevíte někdo, kolik je pod nulou?

Šacoval bych minimálně deset. Nahoře u čáry bude frišnějc, to mi věřte. No co? Svižným tempem se zahřejete.“

Ticho, ani pípnutí. Bohumil znejistí. Ví, že ti lidé prožívají jednu z nejtěžších chvil v životě.

„Pepa nenechal nic náhodě. Hlídku v době, kdy půjdete, zaměstná hajnej ze Soumaráku, pěkně je napojí grůčkem, takže se mladejm nebude chtít zpátky do mrazu. A během téhle jejich pochůzky, tedy spíš pauzy, vy v klidu přejdete.“

Nikdo na jeho slova nereaguje. Bohumil se opře o dřevěné hrazení, složí ruce na prsa a v mžiku usne. Z jeho dechu je cítit vypitá slivovice a mastnota vepřového.

Většina z nich v houních od Fábery taky podřimuje, jenom ve chvílích, kdy auto nadskočí na nerovné vozovce, se probouzejí, jak jejich těla narážejí na tvrdou podlahu korby.

Najednou se probouzejí. Všichni.

Ve stejný okamžik.

Motor zařve, škytne, vůz poposkočí a už se nehne. Řidič se snaží znovu nahodit motor, ale nedaří se.

Bohumil seskočí z korby a utíká ke kabině.

„Co je, chlapi?“

„Jsme v prdeli,“ hlásí Fábera.

„Jak v prdeli?“

„Kleklo nám auto, do hajzlu...“

„Samo nekleklo, počkej, mrknu se na motor, však na to kápnem. Nemůže to bejt nic strašnýho, když s tím chlapi jezdí pro zboží.“

Fáberův bratr nervózně otáčí klíčkem v zapalování a sešlapuje spojku i plyn. Ozývá se jen bublavý zvuk.

V tu chvíli se zpod kapoty vynoří Bohumilova hlava. Jeho hlas hřmí víc, než by rachotil motor.

„Kurvafix, chlapi, dyť vy ste na suchu. Chybí nám šťáva, tím to je. Copak jste přes den nedolili naftu?“

Ticho, nikdo nic, jenom mrazivý poryv větru.

„Tak vy vyjedete a nekontrolujete, jestli je plná nádrž?“ zařve Bohumil.

„Myslel jsem, že tady brácha...“

„Myslet je hovno vědět!“ burácí řezníkův hlas. „Kde jsme teď?“

„Kousek za Volarama,“ odpovídá Fábera a zeptá se Bohumila: „Co bude rychlejší? Vyrazit pěšky k Soumaráku, nebo poslat někoho s kanystrem do Volar?“

„Babo, rad'. Hele, uděláme to takhle, není čas na dlouhý rozjímání. Jít pěšky po silnici je sice sebevražedný, ale než bys někde splašil štávu, bylo by ráno. Navíc bysme na sebe zbytečně upozorňovali. Naštěstí chumelí, málokdo v takový čině pojede někam na rajz. Tak vyrážíme po svejch, panstvo. Budeme mít pěknou sekeru. Mirku, seber se a běž do Volar. Na kraji vpravo, hned ten první statek, tak tam žije nějaký Stehlík, řekni, že ti kleklo auto, ať ti půjčí motorku. Má takovou tu sajtkáru, do ní dej desetilitrovej kanystr plnej nafty, na cestu zpátky by to mělo stačit. A hejbní kostrou. Pak vyražte k Soumaráku. Buď nás naložíte cestou, nebo mě vezmete zpátky domů. My se zatím budeme modlit, aby nikdo nejel kolem a nezačal se štourat v tom, proč tady stojí nákladák a kam jde procesí s napěchovanejma bágla. Taky doufám, že na nás brácha počká, bez něj bych si to nelajsnul. Pánové,“ otočí se na Škramlíka a Čápa, „běžte s ostatními, ať máte pohyb, v tomhle mrazu není dobrý ležet.“

Skupinka lidí mizí ve tmě. Stopy brzy zakryje padající sněh.

Motorku zaslechne Fábera před půlnocí. Zůstává v lese, teprve když nákladák zaburácí a Stehlík i s motorkou zmizí ve vánici, vrátí se k autu.

„Mám dojem, že už je nesvezeme. Stavíme se aspoň pro Bohouše,“ řekne Miroslav.

Pod čerstvě napadanou vrstvou sněhu je ledovka, co chvíli jim uklouzne noha. Než dojdou k Soumarskému mostu, přestane sněžit a nad lesy se objeví jasná hvězdná obloha. Měsíc ozáří silnici, jako by byl den. A všichni cítí, jak se ochlazuje.

„Musíme si pospíšet. Teď už jste měli bejt kousek od hranice,“ říká Bohumil.

Hrašová začne nahlas uvažovat o návratu, Bohumil ji rázným gestem umlčí.

„Už ani slovo. Jednou jste se rozhodla. Myslete na svého mužského!“

V lese, za hranicí dřeva, odkud je dobrý výhled na most, na ně čeká Josef Hasil s Tondou Vítkem a Honzou Brychtou, dalším agentem-chodcem. Všichni tři jsou nervózní a promrzlí. Josef kašle, co chvíli posmrkává.

„Bohouši, kde se flákáte? Měli jste tu bejt před desátou. Teď už se vystřídaly hlídky a já netuším, jestli budou na čekaný hodinu na stanovišti nahoře na kopci, pak další hodinu na pochůzce a nakonec dvě hodiny za řekou. To by bylo nejlepší. Ale jestli zvolí obrácený pořadí, jsme namydlený. Snad to nejsou žádný bolševický poctivci, doufám, že zalezou někam do tepla a vystrčí nos až za čtyři hodiny při dalším střídání.“

„Pepo, vypadneme odtud, dokud je vzduch čistej,“ ozve se Tonda.

Původně chtěli sejít mezi stromy, ale rozhodnou se pro jednodušší trasu, než měli v plánu. Zasněžená cesta je dovede až do Českých Žlebů. Odtud půjdou přes Kamennou hlavu k Cazovu, tam už je ochráněná kamenné valy.

Bohumil se obejmě s Josefem.

„Drž se, brácho.“

Skupinu vede Josef, jde daleko před ostatními. Kdyby narazil na hlídku, strhne na sebe pozornost a ostatní už Tonda s Honzou dostanou do bezpečí. V jeho stopách jde Hrašová, za ní dcera, na zádech batohy, další dva nesou muži. Josef dává pistoli Škramlíkovi. Vítek a Brychta uzavírají řadu.

Josef se boří do čerstvého sněhu. Les je tichý, jen větve nahoře v korunách smrků občas zaskřípou.

Po cestě jdou mnohem rychleji, než kdyby šli lesem. Josef se náhle zastaví. Naslouchá. Má skvělý sluch. Skupina je daleko za ním.

Snad to ticho věstící blížící se bouři jej varuje, možná jen intuice. Zírá mezi větve stromů. Otáčí se. Rukou několikrát mávne na nejbližšího Vítku. Rychle, pospěšte si! Nahoru do lesa! Schovejte se! Mezi stromy. Vítek ví, že je tam úzká rokle. Musíme být jako pěny. Chápe, za zatáčkou někdo je.

Ale pohyb, pohyb...

„Všimnou si našich stop,“ zašeptá Čáp.

„Hněte kostrou!“

Skupina mizí mezi stromy, pak se rozhostí ticho. Hasil slyší jenom svůj dech. Má dobrý výhled na cestu. Tonda se vrací, jsou krytí obřími kmeny stromů. Za chvíli se na zasněžené cestě objevuje hlídka. Obě temné postavy se zastavují v místě, kde sešli z cesty do lesa. Esenbáci se radí. Popojdou o několik metrů. Zkoumají stopy. Jeden z nich přistoupí k okraji cesty a snaží se zahlédnout mezi stromy nějaký pohyb.

„Vylezte z toho lesa!“ křičí a udělá další krok ke stromům, za nimiž jsou schovaní tři ozbrojení muži. Druhý strážce hranice zůstává na cestě.

Stojí a naslouchají, zatím se neodvažují hlouběji do lesa. Josef ani jeho druhové netuší, že mají před sebou dva nováčky, čerstvé strážmistry Kočího a Hávu, devatenáctileté mladíky, kteří mají hlavy plné zkazek svých starších soudruhů o legendárním převáděči a agentovi Hasilovi.

Pak Škramlík ztratí nervy, nevydrží ležet přilepený k návěži sněhu v rokli a čekat. Zvedá se a utíká pryč do lesa, ne ovšem k hranici, ale zpátky k Soumarskému mostu.

Jeden z hraničářů se rozběhne hlouběji do lesa.

Když se nočním tichem rozlehne první dávka ze samopalu, rozezvučí se i americké automaty.

„Bacha, Rudo!“ křičí Háva, zatímco skáče za jeden ze vzrostlých smrků. A jako by zahlédl Kočího, jak zapadá do sněhové návěje.

V té chvíli se ozve dívčí pláč a vyděšený ženský výkřik. Tonda s Honzou střelbu opětují. Všichni tři palí směrem k silnici.

Háva vykoukne a spatří siluety tmavých postav, jak utíkají mezi stromy. Vypálí tím směrem dávku. Zaslechne zasténání. Možná jednoho z nich dostal. Vymění zásobník samopalů za plný a střelí. Nevšimne si ale, že se role obrací, z pronásledovatele se stává pronásledovaný. Josef a jeho druzi začínají esenbáky obklíčovat.

Zatímco vystrašená Hrašová utíká pryč a plačící dceru táhne za sebou, vrhá se Josef blíž k mladým strážmistrům, na pomoc Tondovi. Všimne si bezvládného mužského těla.

Střelí naslepo, jenom, aby upoutal pozornost a ostatní měli volnou cestu. Doufá, že žádná z kulek nezasáhla Hrašovou ani Vlastu. Snad je ten chlap jenom postřelený, snad mu tady neumře.

Tonda se kryje za kmenem stromu, pak přeběhne roklí dál od silnice, aby mohl střelout z boku. Zas tiskne spoušť.

„Vzdej se, Hasile! Jseš obklíčenej!“

„Až po tobě.“

Josef vypálí a uskočí stranou za zasněžený kámen.

Samopaly štěkají, jako by měly bezedné zásobníky.

Tihle, pomyslí si Hasil, tu jsou noví, staří ostrřelení esenbáci by se drželi dál, a hlavně by nikdy nepálili takhle zběsile.

Vymění prázdný zásobník za plný a vyčkává.

Ve chvíli, kdy chce změnit úkryt a chránit se jen střelbou, zbraně oněmí. Les se opět pohrouží do naprostého ticha.

Josef se odplazí po hladkém sněhu. Nespatří jediný pohyb, nic, co by naznačovalo, že se dostali do léčky, že strážci hranic jenom blafují. Zpoza smrku vykoukne Tonda. Krčí rameny. Netuší, kam se střelci poděli.

„Hej, kamarádi! Tady jsem! Pepa Hasil, to mě chcete dostat!“

Ticho.

Josef se postaví a zadívá se mezi temné siluety stromů.

Tonda k němu přiskočí a stáhne ho k zemi. Strčí do něj loktem a přikrčený se dává do běhu. Honza se k nim připojí po pár metrech.

„Máš pravdu, padáme,“ řekne spíš pro sebe Josef. Nemůže tušit, že pouhých deset metrů od něho leží ve sněhu prostřílené tělo devatenáctiletého strážmistra Kočího a na druhé straně se opírá o strom těžce zraněný strážmistr Háva. Na jeho hodinkách zamrzl čas. Rafičky se zastavili na jedné hodině třiceti minutách po půlnoci. Ráno je objeví průvodčí ČSD, který tudy půjde do práce. Háva si přes půl roku poleží v nemocnici. Na vlastní žádost se koncem června roku padesát vrátí k útvaru. Odpřisáhne, že se Hasilovi pomstí. Stane se z něho posedlý hraničář. V každém kopečkáři bude vidět krále Šumavy, obávaného amerického špiona, bývalého bednáře, esenbáka, mukla Josefa Hasila.

Tonda s Josefem a Honzou dostihnou skupinu. Josef je vede z rokle zpátky k silnici. Čáp je postřelený, kulky se mu zaryly do nohou a do ramene. Rány má narychlo stažené kusy látky. Krvavé skvrny se proměňují v ledovou krustu. Mladík není schopný jít sám. Josef s Tondou ho musejí nést. Pořád jenom opakuje:

„Jmenuju se Bedřich Čáp, Čáp, rozumíte... řekněte mý mámě... řekněte, že jsem na ni myslel... Čáp...”

Škramlík zmizel. Ani Josefovo volání ho nepřiláká zpátky. Esenbáci ho chytí během několika málo hodin.

Při úprku odhodili všechna zavazadla a s nimi i rodinné fotografie Hrašových, jídlo, přibory a jiné věci, o kterých si žena myslela, že je budou za hranicemi potřebovat.

„Ted' půjdeme naostro až k čáře. Jestli narazíme na další hlídku, zase se bude střílet a vy musíte utíkat. Ale cesta zpátky už není. Dívejte se jenom dopředu k Bavorsku. Neohlížejte se. Za náma je smrt, před náma život. A vy jste se už přece rozhodli. Takže rychle, ať už jsme z tohoto pekla pryč!“

Vlasta už nebrečí, jen se chvěje a polohlasně sténá. Brodí se beze slova sněhem. Do konce života budou mít noční střelbu mezi Soumarským mostem a Českými Žleby před očima.

Zraněného nesou, Čáp cosi polohlasně mumlá, Josef mu dává pro jistotu uklidňující tabletu. Je po ní sice apatický, ale už tolik nekřičí.

„Snad se neobjeví další hlídka, to už bysme nezvládli,“ ozve se Tonda.

„Spíš mám obavu, aby nás neskolil mráz. Jdeme moc pomalu.“

Josef má pravdu, ostré ledové jehličky se jim dostávají pod kůži. Cítí, že už nemůže ani kašlat, jak ho bolí plíce. Abych si tak uhnal zápal plic, projede mu hlavou, ale myšlenky na nemoc zahání, aby jim nepodlehli. Cesta, která jim jindy trvá hodinu, se protahuje.

Přecházejí mezi Horním a Dolním Cazovem. Netuší, že právě tady byla schovaná hlídka esenbáků, když převáděli skupinu žen s malými dětmi. Oba esenbáci pocházeli z Volar. Měsíc ozařoval pláň. Celá skupinka se jasně rýsovala v bílé pláni. Dokonce jim bylo vidět do tváří.

„Jako na dlani,“ pošeptal tehdy jeden esenbák druhému.

„To je asi Hasil. Do hajzlu.“

V tom začalo plakat mimino. Rozbrečely se jako na povel i ostatní děti. Matky je tiskly k prsům.

Jeden z esenbáků zamířil. Josef mohl být tisíckrát mrtvý, stejně tak i ostatní. Pak sklonil hlaveň samopalu.

„Franto, mají tam děti.“

„Jo, a někoho nesou. Sereme na to?“

„Sakra, nechci mít na svědomí děti a ženský.“

„Víš, co nás čeká, když se to provalí?“

„Jo. Třeba to jsou jenom kopečkáři a žádnéj agent.“

„Mladý kluci by je rozstříleli na kaši.“

„Je světlo jak za bílýho dne. Fakt. Jak na dlani. Jak na dlani.“

„Ať už jsou do prdele za potokem, pak si teprve oddechnu.“

Když přecházejí hraniční potok, sotva se plouží. Poslední tři kilometry už museli vláčet nejen postřeleného, ale podpírat i omdlévající Vlastičku. Za hranicí se zpoza stromu vyklube jeden z Pátého mužů, naloží ženu s dítětem a mladíky do saní, musejí je dostat co nejdřív do tepla a postřeleného do nemocnice.

Až po letech se Josef Vávra, syn Josefa Hasila, setká s jedním ze dvojice strážců hranic. Ten mu bude vyprávět, jak měl jeho tátu na mušce, když převáděl početnou skupinu uprchlíků. Prst na spoušti zarazil obyčejný lidský soucit s vystrašenými lidmi, kteří opustili úplně všechno. Domov.

Druhý den se rodina Hrašových setkává v utečeneckém táboře Murnau, kde je vyfotografuje místní fotograf, taky utečenec. Na památku. Všechny kopie však končí i na české straně v rukou Státní bezpečnosti. Má tak přehled, kdo všechno ilegálně odešel z republiky a za jakých okolností. Vědí, že strážmistr Kočí zahynul během přechodu této rodiny, převáděčem byl obávaný Hasil. Jeho polapení se stane jedním z hlavních úkolů československých strážců západní hranice.

* * *

OSMÉHO PROSINCE ZAČNE ZATÝKÁNÍ a táhne se přes Štědrý den do Nového roku.

Během nocí vpadá StB do domovů desítek lidí, kteří se nestihnou ani přiblížit, najíst, obout. První přicházejí na řadu ti, co žijí na samotách, na statcích vzdálenějších od obcí – Starých ze Samrhelovic statku, Starých z Bavorova, Miroslav Fábera, Aloisie Součková s manželem, Rozálie Hasilová, sousedé, ti všichni jsou odváženi nocí na prachatické náměstí, kde je vyslýchají Lecovi lidé v ledových sklepeních pod starou radnicí. Některé nakládají na korby aut a odvázejí do Budějovic k vyhlášenému vyšetřovateli Kantůrkovi. Když padne některé jméno, vyšetřovatelé posílají další vozy s ozbrojenými muži v černých pláštích.

Bohumila s bratrem Antonínem zatknou mezi prvními, vezou je v jednom voze a vyloží před radnicí.

Hlídkají je dva mladí esenbáci. Bratři na sebe mrknou a v tu ránu odstrkují rameny oba policisty a dávají se na útěk večerním městem. Každý na jinou stranu, Bohumil šikmo ke kostelu a dál Dolní branou,

zatímco Tonda utíká do Poštovní ulice. Během chvilky se vyřítí z radnice ozbrojení muži a začne honička. Lidé, kteří jsou v ulicích města, uhýbají a jenom zírají na tu zběsilou podívanou. Bohoušovi se podaří setřást pronásledovatele a nakonec se ztratí v lesích. Ví, že musí zamířit rovnou k hranici. Pomůže mu Adolf Pavelka.

Antonín takové štěstí nemá. Za ním se ozývá střelba. Z úřadu právě vycházejí komunisté po večerní schůzi, jeden z nich – Medka, s loveckou puškou přes rameno – neváhá a podrážší Antonínovi nohy. Kope do ležícího těla a pažbou pušky ho navíc mlátí do hlavy. Ještě ten večer chytí horlivého komunistu silný ischias, kterého se do konce života nezbaví. Lidé si z něho pak utahují, říkávají: „On nemá ischias, on má hasilas.“

Antonín sedí na kamenné podlaze. Poprvé za celou dlouhou noc. Noc, kterou prostojí bosý v chladu při výslechu. Nejdříve jej svazují do kozelce a kolíkem utahují provaz tak dlouho, dokud neztratí vědomí, potom ho ranami probudí.

„Ty svině zasraná! Kurvo zaprodaná! Sráči! Nejseš nic jinýho, než podělanej sráč!“ řvou na něho. Pak začne výslech.

Když nejsou vyšetřovatelé s odpovědí spokojení, bijou tvrdými obuškami přes kotníky a nártky. Strídají se.

Antonín zapírá. Tvrdí, že o bratrových přechodech přes hranici nic neví.

Nadávky, výhrůžky.

Tupé rány, bití, kopance, až do bezvědomí.

V železných dveřích sklepa se objevuje sám Lec. Antonín ho zná jen podle vidění. Teď už by jej přes natržené oční víčko nepoznal. Má v očích kalné rudé skvrny. Z uší mu vytéká pramínek krve. Ale přesvědčí se, co je pravdy na tvrzení, že František Lec má dřevěné ruce. Rána, kterou dostane na uvítanou, ho odmrští ke zdi.

Když ho pak převážejí do Budějovic, musejí ho do auta odnést.

* * *

ANEŽKA HASILOVÁ pracuje v mlékárně, prodává mléko a sýry v malém krámku v Poštovní ulici a bydlí poblíž kostela svatého Jakuba, v Křišťanově ulici, u staršího bratra, pekaře Julia, kterého všichni oslovují „Jardo“.

Anežka se vrací s kamarádkou z kina. Ve městě je nezvyklý shon, lidé si šuškájí, že tady esenbáci někoho honí, někdo jim utekl z vězení. Netuší kdo. Anežka tomu nevěnuje pozornost, ví sice, že několik jejích známých ze Zábrdí a okolí bylo zatčeno, ale je mladá, teprve třiatdvacetiletá svobodná holka, a má jiné zájmy než sledovat, co se děje v politice, ona chce žít. Doma se zmíní před Juliem, že se ve městě něco děje, on její klid nesdílí.

„Dneska zase zatýkali. Nechce se mi to líbit. Jedu do Zábrdí, musím se podívat na matku. Mám pocit, že to všechno nějak souvisí s naším Pepou.“

„Ale dej pokoj. Honěj nějaký politický, to se nás netýká,“ odpoví mu a mávne rukou.

„Pojed' se mnou, vezmu motorku.“

„Jsem utahaná a brzy ráno musím být v krámu. Jed' sám. A pozdravuj.“

Oblékne se, podívá se na svou bezstarostnou sestru. Má zvláštní tušení, že ji vidí naposledy. Už se nesetkají. Nevědí, že mají jen pár posledních společných vteřin.

Několik minut po Juliově odchodu kdosi zabuší na dveře. Anežka si myslí, že se Julius vrátil, asi zapomněl klíče. Když otevře dveře, spatří pět mužů, dva jsou v civilu a tři v uniformách SNB. Zatknou ji, byt převrátí vzhůru nohama.

Hledají Julia.

O necelých dvacet minut později Julius zjistí, že pozavírali jeho bratry, sestru Aloisii s manželem a matku, ale i půlku vesnice a plno dalších lidí z okolí. Do města se už nevrátí. Odjíždí do Záblatí k Adolfu Pavelkovi, ví, že Adolf se svou ženou skrýval jeho bratra Josefa, když utekl z lágru, může se na něho spolehnout. Je to nená-

padný muž, který pomáhá všem uprchlíkům. K němu dorazí pozdě v noci. Motorku ukryje do kůlny na náradí. Čeká ho překvapení. Doráží sem i bratr Bohumil. Tady čekají oba bratři až do Štědrého dne. Třebaže má Bohumil dům tady ve vsi, neodvází se k němu přiblížit. Jeho ženu informuje Pavelka, snaží se ji uklidnit.

Jako vánoční dárek si nadělují přechod hranice hlubokým sněhem. Sbalí se a vyrazí nakonec sami. Pátý doufá, že se od Hasilů dozví o situaci v Čechách. Když sedí v jeho kanceláři a popisují, čeho byli svědky, zachmuří se. Rychle zvedá telefon a spojuje se s Eckertem. Během půlhodiny jsou odvolané veškeré plánované akce. Agenti-chodci zůstanou až do Nového roku v bezpečí na bavorské straně. Všichni kromě Josefa Hasila. Ten dostává dopis od své snoubenky – „Přijď pro nás! Tentokrát už půjdu.“ Josef nemůže tušit, že jde do pasti. Marii nejdřív zatkli, a pak pustili na svobodu jako volavku.

* * *

MARIE JE ZMATENÁ. Její nový nápadník, Bräuer, se už neukáže, třebaže slíbil, že přijede a přiveze látku na nové šaty. Je pozorný a Marie má pocit, že s ním budou s malým Josífkem v bezpečí. Myšlenky na přechod přes hranici zaplaší, jako když odhání nepříjemný hmyz. Nemůže tušit, že nesmělého a vystrašeného Bräuera mají na koberečku soudruzi z okresní StB.

„Jak jste pokročil, Bräuer?“

„Nevím, soudruzi, co přesně...“

„Nedělej ze sebe hloupýho, seš chytřej až moc! Co ta Vávrová?“
Estébák se rozesměje.

„Maruška je hodná dívka, ta s tím Hasilem už nemá co do činění, to vám můžu...“

„Hovno můžeš! Máme důkazy, že je s ním pořád ve styku. Ted' se zdejchneš a už se u ní ani neukážeš, je to jasný? Potřebujeme volnej prostor a ty bys nám tam jenom překážel.“

„Ne! Mám ji rád a věřím, že i ona mě...”

„Tak láska! No, Bräuer, jestli seš opravdu takovej Romeo, tak si budeš muset na tu svoji Julii nějaký čas počkat. My ti ji co nevidět strčíme za katr.”

„Ale to nemůžete!”

„Drž hubu, Bräuer! Jestli jseš správnej straník, tak nás poslech-neš, jinak tě zavřeme taky. Za velezradu. A teď už vypadni!”

U jednoho z chycených Josefových spolupracovníků estébáci objevují dopis a bohužel i fotografii Marie Vávrové. Dal mu ji Josef Hasil a v dopise slibuje, že se pro ni vrátí a převede ji do Bavorska i s malým Josífkem. Z dopisu je jasné, že je Hasil zoufalý, zapřísahá svou snoubenku, ať neotálí, sbalí si základní věci a jde s ním. Dokud to jde. Za týden, za dva může být pozdě. Lecovi je jasné, že Hasil riskuje cesty do vnitrozemí jenom kvůli ní, vymýšlí si nové a nové úkoly jenom proto, aby ji mohl vidět, promluvit s ní a konečně ji i se synem odtrhnout od rodné hroudy. Past je nastražena. Nikdy se mu to nepodaří, těší se Lec a už vidí sám sebe, jak ho povyšují.

Bräuer se už v malé šumavské vísce neukáže. Je poslušným členem strany, nebo jen dostává strach?

Marie se zprudka otáčí, má pocit, že ji někdo z mláží sleduje. Ten pocit den za dnem sílí. Tam u lesa pořád někdo je. Cítí se hůř, než kdyby ji venkovští kluci šmírovali při koupání. Zvykla si na mužské pohledy, je hezká, za ní se mužští otáčejí a občas i něco rádoby vtipného řeknou. Ale tohle je něco jiného. Ted' se jí někdo nepříjemně, vlezle a soustředěně plete do života. Je si jistá, že nejde o zdání a roste v ní strach. Když chodívá se sestrou do lesa na chras-tí a šišky na podpal, zaslechnou často hlasy. Hlíдают ji ve dne v noci.

„Jsou nenápadný, jak sloni v porcelánu.”

„To jo, větve pod nima praskají, jsou slyšet na kilometry daleko.”

„Myslíš, že tu takhle budou vysedávat i přes Boží hod?”

„Určitě. Jenom se promění v rampouchy.”

Obě dívky se po dlouhé době rozesmějí.

Jejich otec v posledních dnech téměř nemluví. I matka chodí světnicí, jako by ztratila veškerou radost ze života. Něco se mění a oni nemají sílu se proti tomu postavit, čelit blížící se bouři rázně a bez ochromující úzkosti.

Je třiadvacátého prosince. Jako každý rok v tuhle dobu zabíjejí prase, aby měla celá rodina i příbuzenstvo přes Nový rok dostatek masa. Nadělají ovar, jitrnice, jelita, tlačenkou, uvaří krev, všechno jako každý rok, dnes ovšem bez muziky, radostného halekání, jako by věděli, co je čeká.

Po setmění do statku vtrhnou esenbáci se samopaly a dva muži v civilu. Vávrovi i jeho ženě nasazují pouta, nadávají do hověd a kulackých sviní.

„Tak čunfka se vám zachtělo!“ vykřikne jeden z policistů. „Víte, že černý porážky jsou zakázaný? Odted'ka už budete žrát jenom vařenou řepu!“

„Všechno se jménem republiky zabavuje, nejenom tohle maso, ale celej statek!“ zařve estébák.

„Vy ostatní počítejte co nevidět s výsledkem, my si vás taky proklepneme. Ted' se hned seberete a vypadnete odtud.“

„Proboha! Ted' na noc?“ zaúpí babička Vávru a přitiskne se k Mariině paži.

„Jo, ted' na noc! Je mi jedno, kam zmizíte. Máte na to deset minut, tak fofrem! Statek zapečetíme...“

„Vždyť jsou tu zvířata! Krávy, slepice, králíci, ovce a taky koně. To pochcípají žízní a hlady?“ ozve se Marie.

„Nemám žádný instrukce, zeptám se vedení a uvidíme, ted' už se koukejte sbalit a pryč!“

„Ty, holčičko,“ otočí se estébák k Marii, „budeš ještě litovat, že si tě ta svině Hasil neodvedl.“

Marie nemůže vědět, že ji sice zatknou, ale podle Lecova plánu ji opět brzy pustí. Aby za ní Hasil zase přišel.

Ženy se v rychlosti obléknou. Příbuzné mají za kopcem ve Škarezu, mohou vyrazit i za strýcem do Volar, tam možná dojedou až ráno vlakem.

Nakonec celé promrzlé dojdou ještě v noci na statek do Škarezu. Tam se o ně postarají vylekaní příbuzní. Uprostřed noci je probouzí bušení do oken, venku je dvanáct stupňů pod nulou.

Až ve chvíli, kdy ostatní sedláci začnou bombardovat úřady, že hladová zvířata řvou, povolí estébáci Mariině sestře Anně jednou denně docházet do hospodářství. Anně je jasné, že ji také sledují, vědí o každém jejím kroku. Modlí se, aby se tady z čista jasna Hasil neobjevil.

* * *

„PIŠTE!“

„Ne, to neudělám!“

„Chceš ještě někdy vidět svého syna?“

„Proboha, to snad...“

„Žádný snad! Jestli ten dopis nenapišeš, tak si buď jistá, že už nikdy neuvidíš ani toho hasilovskýho parchanta, ani fotra, ani svého milýho Bräuera.“

„Když budete, slečno Vávrová, rozumná a napíšete Hasilovi ten dopis, dávám vám své slovo, že váš syn bude v pořádku a že si budete moci vzít soudruha Bräuera a na špiona Hasila zapomenout. S ním vás nic dobrého nečeká.“

„Tak už piš!“

„Budu vám, slečno, diktovat. Uvidíte, že to bude pro dobro všech. Zachráníte tak od kriminálu své rodiče i sebe. Nic se vám pak nestane, to vám slibuju.“

Marie bere pero a mechanicky začíná psát, co jí diktují. Doufá, že Pepík pochopí, rozpozná, něco takového by ona nikdy nenapsala. Ten dopis je studený jak psí čumák. Nejraději by mezi řádky

vpašovala výkřik – „Nechod! Je to past! Statek je prázdný, nikdo tam není!“

Ke svým příbuzným se Marie nevrátí. Zavřou ji do jedné z podzemních cel a její sestře tvrdí, že k výsledku nedorazila. Neviděli ji. Dopis dají Vávrovi, ten je po Lecových ranách svolný ke všemu a dopis vloží do jedné z mrtvých schránek.

* * *

„NA TO ZAPOMEN! ŘÍKÁM NE! Jsem rád, že tě tady mám zpátky. Copak nechápeš, že jim chceš vlízt přímo do oprátky? Josefe, měj rozum, sakra. Těm lidem tam teď nepomůžeš. Můžeš převést jenom toho, kdo je ještě na svobodě, ale to není její případ. Tvoji snoubenku nezavřeli jenom proto, aby tě dostali. Použijou ji a tvýho syna jako návnadu. Na tebe!“

Pátý chodí po místnosti, rozhazuje rukama a na Hasila se ani nepodívá. Je ve tváři zarudlý a stěží se ovládá.

„Nechci o tebe přijít, jasný? Seš jedním z mých nejlepších kluků, tak přestaň riskovat a vezmi rozum do hrsti.“

Josef má zprávy od Adolfa Pavelky, že estébáci nakonec Marii propustili. Jistě se mu ji už teď podaří přesvědčit, aby utekla.

„Šéfe, víte, že jsem spolehlivej, vždycky udělám, co je třeba, ale Marii s malým se musím pokusit dostat sem, jinak si to budu do konce života vyčítat. Pomáhám cizím lidem a svý nejbližší bych měl nechat na holičkách? Sestrám sice nepomůžu, ale aspoň Máňu, aspoň ji...“

Pátý k němu přiskočí, chytá ho za ramena a upřeně se Josefovi podívá do očí.

„Pepíku, chápu tě, ale máš zodpovědnost i vůči naší firmě, na to nezapomínej.“

„Oba bráchové půjdou se mnou, už jsem s nima mluvil. Převedli jsme už Jardovu rodinu i Bohoušovu ženu, teď musíme vzít s sebou jeho syna Jirku a Máňu s Josífkem. Ale nejdřív splníme ten úkol.“

Říkal jste, že až přijdu na to s těmi balíčky od Kota, dáte mi zatraceně důležitou práci.“ Pátý se překvapeně podívá na Josefa a pak se rozesměje.

„Ale, ale, tak ty už znáš tajemství detektivek?“

„No jasně.“

„Ven s tím. Jak je to tedy?“

„Vůbec nejde o knížky, ale o noviny, do kterých jsou balený. Vy jste potřebovali vědět, co píše komunistickéj tisk. Docvaklo mi to ve chvíli, kdy jeden kluk dával k dobru, že šel přes čaru proto, aby přinesl noviny a časopisy, dokonce humoristickéj Dikobraz. V tu ránu se mi rozsvítilo. Nebyl sám, plno kluků nasazovalo krk jenom proto, aby propašovali blbý noviny, který si v Československu může koupit každý malý dítě.“

Kašpar stojí tiše proti Hasilovi. Až po delší chvíli promluví.

„Do jisté míry máš pravdu, Josefe. Nemohl sis toho všimnout, ale v textu byly zašifrované zprávy. Stačilo jenom nahřát noviny.“

„Víte vůbec, kolik lidí se k těm blbejm balíčkům přimotalo? Kot se kvůli tomu zastřelil.“

„Nemusíš mi to připomínat, vím to.“

* * *

TÁBORSKÁ KASÁRNA jsou důležitým místem. Tady sídlí početná posádka, sem přicházejí příkazy z centra, aby dál putovaly do celých jižních Čech. Z tábořských kasáren se řídí rozmístění armády a plánují akce poblíž západní hranice.

Ten den mají vojáci napilno. Očekávají, že dorazí jakýsi generál z hlavního štábu, jasná přepadová kontrola.

Civilní černý vůz se objevuje přesně v poledne. Z něho vystoupí vysoký plukovník československé armády, malý kníratý generál s hustým obočím a sovětský major. Krkolomný nástup mužstva nevěstí nic dobrého.

Po formálním přivítání si bere slovo malý zachmuřený generál.

„To jste vojáci lidově demokratické armády? To chcete bojovat po boku Sovětské armády, našeho velkého vzoru? Co tomu řekne soudruh Stalin, až se dozví tady od vzácného hosta majora Prišvina, že jste jenom banda neschopných pobudů? Koukejte v sobě najít zbytky hrdosti a předved'te se v lepším světle než doted! Až odtud budeme odjíždět, chci jít s hlavou vztyčenou a vědět, že západní val ubráníme, že imperialisti nemají sebemenší šanci! Je to jasný?“

„Sloužím lidu!“ ozve se ze stovek úst.

„Ať žije soudruh Stalin!“ vypískne generál.

„Ať žije!“ zazní sborová ozvěna.

„Ať žije soudruh Gottwald!“

„Ať žije!“

A hned nato se celý prostor rozezní rázným vojenským pochodem.

Generála i s jeho svitou provedou důstojníci po kasárnách, seznámí ho s bojovou pohotovostí, s úkoly, které čekají armádu v blízké budoucnosti. Velení rozvine mapy, aby sovětský major viděl, jak je Československo připravené bránit v potu a krvi socialistický tábor. Generál se svým plukovníkem a spřáteleným majorem vše pečlivě prostudují. Když zůstanou sami jen s velitelem posádky, sovětský major požádá, jestli může udělat pár památečních snímků. Všichni s radostí souhlasí.

Když inspekce odjede, důstojníci si oddychnou. Konečně mají tuhle nepřijemnost za sebou. Nakonec nedopadli zas tak špatně. Generál je nakonec pochválil a ještě dodal, že s takovými muži se nebojí ani přímého útoku od zrádných Američanů a jejich přísluhovačů.

Nálada je uvolněná, vojáci i zavtipkují.

Pravé peklo nastane o tři hodiny později, kdy se u brány objevuje auto s řidičem, který tvrdí, že veze štábního generála z Prahy, který je na inspekční cestě. Všichni jsou zmatení. Nechápu, proč jsou cílem už druhé kontroly v jednom jediném dni.

Zatímco velení tábořské posádky vyslýchá přísný generál a snaží se přijít na to, kdože tu vystupoval jeho jménem, Josef Hasil už je se svou skupinou na Šumavě.

Uniformy opět visí ve skříni píseckého sběratele vojenských uniforem a vášnivého divadelníka. Ochotníci v místním spolku už řadu let a pomáhá svými kostýmy i Josefu Hasilovi měnit podobu.

Na zpáteční cestě Josef vyráží do Saladína na statek vyzvednout Marii a svého syna. Netuší, že je statek prázdný. Tonda Vítek, Honza Brychta a bratr Bohumil na něho mají počkat před Soumarským mostem.

Jde sám. Ozbrojený jenom pistolí. Samopal nechává schovaný ve skrýši u Volar.

V té době krmí Mariina sestra Anna zvířata na statku. Když vejde do kurníku, vyplaší slepice, které se usalašily na hliněné podlaze. Zhlédne dráty, mají tu něco nastražené, napadne ji, statek je hlídáný. Pokud se objeví Hasil, živý se odtud nedostane.

Všeho nechá a utíká pryč. Dorazí do zábrdské hospody, Fábera ji bere stranou. Když z ní vypadne, co viděla, Fábera sedne na motorku a ujíždí k lesu. Doufá, že zastihne spojku, která se má s Josefem sejít. Ví, že je někde na statku u sedláka Rejžka. Před několika dny u něho Hasil přespával se svými bratry a Tondou Vítkem, mířil do vnitrozemí. Říkal, že cestou zpátky se zastaví pro Marii a potom u Rejžka vyzvedne dalšího člověka. Byl hovornější než obvykle. Jindy z něho nedostane kloudné slovo, pořád tvrdí, že je nutné utajení, aby někdo náhodou moc nemluvil. Tentokrát byl ve skvělé náladě a svěřil se.

Zatím se Josef přibližuje lesem ke statku. Za celou dobu nepotká živou duši. Všude je klid. Sníh pokrývá krajinu a vzduch mrazem zpřůzračněl. Větve nad jeho hlavou tu a tam zapraskají.

Zalehne pod vývrát a vytáhne kousek špeku a krajíc chleba od Vávrova bratrance, Adolfa Pavelky.

Fábera přijíždí do Řepešína k Rejžkům.

„Odešel. Je to necelá půlhodinka.“

„Do prdele, chlapi!“ vykřikne Fábera. „Leze jim do pasti!“

Rejžek přisedne k Fáberovi na motorku a spojka, která tu na Josefa čeká, vyrazí po jeho stopách na lyžích. Pokud ho nedostihnou, je konec.

Josef polkne poslední sousto. Protáhne se, promasíruje paže a stehna. Za tu chvíli se do něho dal mráz, je třeba se zahřát pohybem. Vyráží. Po několika metrech však změni směr. Nepostupuje přímo ke statku. Vypěstovaný šestý smysl, nebo spíš opatrnost ho vedou oklikou. Přejde ke stodole odzadu, bude mít lepší výhled po okolí.

Skrytý za širokým kmenem smrku, pozoruje statek pod sebou. Bílá stráž září čistotou. Nikde žádná stopa. Ani lidská, ani zvířecí. Ticho, klid. Už chce vyrazit. Napřímí se, ale najednou se v kroku zarazí. Něco tu nehraje. No ano! Z komína nestoupá dým. Jak to, že se u Vávrů netopí? Stáhne se zpátky.

Za dvě hodiny se setmí.

Přemýšlí, co to může znamenat. Že by rodiče raději odjeli pryč a Marie zůstala se synkem sama? Možná nechává vyhasnout kamna jenom proto, že se už nemůže dočkat, ví z jeho dopisu, kdy pro ni přijde. Třeba je uvnitř vytopeno od ohně, co hoří celý den, ona už ho jistě za oknem netrpělivě vyhlíží. Podívá se na hodinky, dorazil o dvě hodiny dřív. Vykročí. Před sebou hranici naskládaného dřeva.

Zaslechne motorku. Nahoře na kopci se vyloupne černý bod. Josef uskočí za hranici. Vyhlédne opatrně ven. Motorka stojí nahoře na kopci. Jezdec se rozhlíží, očividně sleduje statek. Túruje motor tak, že jeho zvuk řeže mrazivý vzduch až sem.

A v tu chvíli si Josef všimne téměř neznatelného pohybu u stěny stodoly, jako by se příkrov sněhu nadvzedl. Così se začerná. Josef se opatrně krok za krokem v podřepu vrací zpátky k lesu. Před statkem se to hemží. Josef couvá, oči na stopkách. Teprve teď mu dochází, že dopis byl napsaný, jak se Marie nikdy nevyjadřovala, jako by ho psala učitelka nebo úřednice, ale ne holka ze statku.

„Sakra,“ uleví si, „jsem to ale vůl.“

Za sebou zaslechne zakřupání, uskočí stranou, v ruce pistoli.

„Pepo, nestřílej! To jsem já!“

Mezi stromy se vynořuje spojka a za ním i Rejžek, kterého Fábera vysadil na kraji lesa.

Před statkem je živo. Motorka už je pryč.

„Fábera na tebe čeká za lesem, doveze tě ke mně na statek. Utíkej po mý stopě, na nás se neohlížej.“

Josef se rozběhne. Není čas na vybavování. Unikl jenom o vlásek.

Statek budou hlídat celých devět měsíců, aniž by zjistili, proč Hasil nedorazil.

Sliby Marii Vávrové nesplní. Její otec i matka zůstanou ve sklepích celách, stejně tak i ona. Pokračují výslechy. Marie nemá tušení, co se děje s jejím ročním synkem. Tvrdí jí, že už syna nikdy neuvidí. Ani jí, ani rodičům nenechají věznitelé napsat jediný dopis. Nikdo neví, kam Vávrovi zmizeli.

* * *

JARO PADESÁTÉHO ROKU. Do uprchlického tábora Valka u Norimberka proudí stovky nových utečenců z celého Československa. Mezi Čechy a Slováky roste napětí a vzájemná nedůvěra. Podle Slováků Slovensko potřebuje samostatnost. Situace živená zřejmě provokatéry se hrotí každým dnem, až vyústí v nepokoje a otevřené násilí. Během střetů mezi oběma národnostmi je zastřelen mladý muž. Zasáhnout musí německá policie.

Bývalý prachatický policista Josef Ludvík se koncem dubna přece jen rozhodne přejít hranici. Svou první ilegální cestu do vnitrozemí podniká s bratry Hasilovými – Bohumilem a Juliem. Jdou cestou kolem Českých Žlebů a dál na Volary až do Řepešína, kde se čtyři dny skrývají u Rejžka. Ludvík dojde večer ke známému Jurákovi, bydlí kousek cesty od Rejžkovy chalupy. Jurák slíbí, že osloví Ludvíkovu ženu. Přijede hned druhý den vlakem. Jejich rozhovor je plný

výčitek a slz. Josef ví, jak těžké to pro ni musí být. Zůstává sama s dvěma malými chlapci. Nakonec se rozejdou s tím, že se pro ni i pro děti vrátí, aby byla rodina zas pohromadě. Ludvík se s bratry Hasilovými vrací do německého lágru.

Za čtrnáct dní se Hasilové stěhují. Tentokrát do tábora Babenhausen.

Podruhé jde Josef Ludvík v červenci. Vede ho německý kurýr, který se mu představí jako Franz.

Ludvík má navštívit v Českých Budějovicích svou švagrovou Racháčovou a u ní se opět setkat s manželkou. A taky splnit svůj první špionážní úkol – zřídit mrtvou schránku v lese u Ubyslavi a zajistit člověka, který ji bude obsluhovat. Úkol splní. Od ženy dostane čisté prádlo a jídlo na cestu. S Franzem se bezpečně vrátí. Příslušník americké tajné služby ve Valce může být s novým agentem-chodcem spokojený.

Třetí cestu do Československa podnikne Ludvík na podzim s Josefem Hasilem.

Josef chce společně s bratry přes hranici převést uprchlého vězně Františka Kolafu, který v březnu utekl z tábora nucených prací a přes celé Slovensko a Moravu šel pěšky až na Šumavu, kde se celou tu dobu ukrývá. Na jedenáctého července je plánovaný návrat, ten však musí Josef odložit na neurčito. Varování přichází ze všech stran. Z Písku, Vodňan, Prachatic i Karlových Varů, zkrátka každý, kdo s ním spolupracuje, ho nabádá, aby se ukryl a vyčkal. Teď není dobrá doba na dráždění hada bosou nohou, jak říkává sedlák Rejžek. SNB zůstří ostrahu hranice, očekávají, že se Josef objeví v souvislosti s blížícím se soudním procesem s rodinou Hasilových. Jistě podle nich bude chtít vědět, jaký osud jeho nejbližší čeká.

* * *

„TEN PROCES začíná v Budějčích už zejtra,“ říká Fábera a co chvíli si stírá z čela pot. Třesou se mu ruce. „Předsedá mu nějaký Prášek, předchází ho strašná pověst. Pro všechny chce hned trest smrti.“

Fábera se rozhlédne po ostatních. „Pepíku, radši někam zalezte. U mě to nepůjde, sebrali i bráchu, zjistili, že on řídil auto, když jste převáděli Hrašovy. Kdo moh vědět, že nemáme naftu, sakra.“

Fábera se rozkašle, musí se posadit na nejbližší pařez.

„Po přestřelce, když to tam schytali ti dva esenbáci, začali řídit jako pominutý. Já, kluci, nevím, jestli brácha při výslechu promluvil nebo ne. Ani mi není jasný, kdo ho prásknul. Mám tušení, že někdo z Husince. To auto asi zahlídlo pár lidí, já...“

Silný záchvat kuřáckého kašle Fáberu zas umlčí. Z očí mu tečou slzy. Josef nad ním stojí bezradný. Fábera má k obavám pádný důvod. Je opravdu jenom otázka času, kdy si na něho posvítí.

„Franto, co kdybys šel s náma, a až to bude možný, převedeme tě...“

„Mám rodinu, do hajzlu, Josefe, copak to...“

„Vzal bych je později za tebou, ženu i s klukem.“

„Ne, ne, bude lepší, když se moc nebudeme vídat, možná čekají, až se u mě ukážete, a pak spadne klec. Už teď si říkám, že je nerozum se mnou vůbec mluvit. Copak já vím, co mají za lubem?“

„Říkám ti, Franto, pojd' se mnou!“

„Ne! Bojím se. Strašně se bojím.“

„Je to těžký, ale hlavně neztrácej hlavu. Nesebrali tě jenom proto, že tvůj brácha držel klapačku, jinak bys tam už byl s nima. Bolševici zas nejsou takový lišky podšitý, aby měli v rukávu schovaný eso. Kdyby tolik s těma soudama nepospíchali, vymáčkli by z lidí daleko víc, to mi věř. Stejně si ale myslím, že dřív nebo později bude dobrý, když odtud i s rodinou zmizíš. Postarám se o tebe, nemusíš se bát, že bys tam na druhý straně nějak živořil. Jsem ti hodně zavázanej, pomáháš mi, a přitom z toho máš hovno, jenom ti přidělávám těžkosti.“

„Všechno promyslím, sám nechci rozhodovat. Proberu to s ženou, ale teď už zmizte a nechci vědět, kde jste. Kdyby mě skřípnul Lec, vymlátil by to ze mě, to vím jistě. Nejsem žádný hrdina, ne, opravdu nejsem, sakra. Tak už utíkejte a buďte u někoho, o kom nemám páru, pro jistotu. Počkejte, až ten soud skončí, a přes čáru běžte později. Nechvátej, Josefe, jinak skončíš na šibenici a my všichni s tebou...“

Josef s bratry a Tondou sbírají věci a chystají se zmizet mezi stromy, které se už ztrácejí ve fialovém přítmí.

„Ještě něco, Pepíku,“ ozve se za nimi Fáberův hlas, „sebrali tvoji Marii i její rodiče, zejtra je mají soudit společně s vašima.“

Josef se prudce otáčí k hospodskému.

„Kde je kluk?“

„Ve Volarech, u báby Vávru. Stará se o něho společně s Vávrovic Annou, sestrou Marie, tu nechali být.“

„Kurvy jedny. Zajdu si pro kluka, toho mi neseberou...“

„Pepíku, neblbni, oni jsou všude, úplně všude!“

„Seru na ně, rozumíš? Seru! Marii nemůžou pod zámkem držet věčně, nic neprovedla. Ale odvedu si synka, synka musím... A pro Marii se vrátím, až ji pustí. V nejhorším případě jí pomůžu z lágru zdrhnout. Podařilo se to nám tady s Tondou, povede se to i jí...“

Hledají úkryt. Vědí, že se nesmějí příliš dlouho producírovat po lesích. Je nutné se schovat a nevlézat. Fábera má pravdu. Josef jde vpředu a za ním se houštím prodírají ostatní. Nesmějí se ukázat v Zábrdí ani v Husinci, tam na ně mají esenbáci políčeno.

Les je nezvykle tichý. Mraky těžknou a šedivěji. Ráno je podmračeně vítá, jsou prvními návštěvníky, jinak sem nikdo nevkróčí.

Lezavý chlad nepřipomíná léto ani náhodou. Přespali kryti mlázím a před rozedněním vyrazili. Josef se v duchu modlí, aby Rejžka zastihli doma. Statek je stranou vesnice, za zalesněným kopcem. Budou ovšem muset delší dobu sledovat, jestli už po Rejžkovi nejdou.

S Tondou na sebe kývnou, vědí, co má který z nich dělat. Josef zmizí v podrostu. Přes dvě hodiny pozoruje okolí, než se připlíží ke

stodole. Bohumil s Juliem zůstanou na místě. Pokud na ně čekají, chytnou jenom Josefa. Když se během pěti minut neukáže, musí co nejrychleji zmizet. Pokud možno zpátky do Bavorska. Začne-li si Josef zavazovat boty a utahovat tkaničky, mají se stáhnout zpátky do lesa a počkat na něho na smluveném místě. Tady nejsou vítáni. Podobných znamení mají celou řadu. Přičísnutí vlasů, posunutí baretu do strany, protažení těla, to všechno jsou zprávy: Vzduch je čistý. Pozor – vlevo! Nečekej na mě a upaluj! Jsou tady!

Vchází vraty a zmizí. Tonda odpočítává vteřiny. Během chvilky stojí Josef zase před vraty, rozhlédne se a kývne. Skupinka se vynoří ze smrčiny a přeběhne třicetimetrový palouk mezi okrajem lesa a stavením.

Sesednou se kolem stolu. Rejžek stojí u kamen a nabírá do hrnků špaldovou kávu.

„Tady máte na zahřátí. Když budete mít hlad, je tu chleba a sádlo. Cibule visí támhle v rohu.“

„Jel někdo do Budějč?“ zeptá se Hasil.

„Jo, jsem domluvenej s pár známejma, budou proces sledovat celý ty dny. Taky tam jela Žofie s manželem. Prej se to přenáší rozhlasem do ulic. Chtěj lidi zastrašit.“

Soudní proces s Hasilovými příbuznými, se sousedy a známými dneska začíná. Dvacet šest lidí.

Čekání je nekonečné. Bohumil s Tondou hrají karty. Julius vyřezává nožem jakousi figurku ze dřeva. Jenom Josef polehává na lavici a zírá do temných trámů. Proleží tak celé tři dny. Skoro se ani nehne. Jenom pije vodu, odmítá jíst. Nemluví. Ostatní ho nechají být. Vědí, v jakém je napětí. Pokud někoho z jeho blízkých popraví, těžko bude žít s pomyšlením, že je to kvůli němu. Navíc většina souzených ani netuší, co Josef dělá a pro koho. Nesvěřoval se. Věřil, že mlčení je největší zbraň. Poznal to, když byl sám vyslýchaný, když seděl ve vězení a viděl, jakým způsobem dostávají z lidí přiznání. Ne, mlčet a zatloukat! Pak se člověku nedostanou pod kůži. Ani

Bohumil s Juliem nevědí všechno o jeho úkolech a cestách přes hranici. Znají jenom to, čeho se sami účastní, nic víc. Ale ti, co teď sedí na lavici obžalovaných, stejně nic nevědí, provinili se jenom tím, že se jmenují Hasilovi, nebo že se s Josefem znají. Všichni vědí, že komunistům utekl, že ho nezlomili.

Spí oblečený v kuchyni na lavici. Pistoli má stále při ruce. Je ve střehu, i když jen leží a provrtává pohledem strop. Napětí v místnosti houstne tak, že bratři s Tondou odcházejí raději do stodoly a do kuchyně se vracejí jenom pro jídlo a vodu. Rejžek je celé ty čtyři dny venku na poli, na Hasila se aspoň nemusí dívat.

Až v pátek patnáctého, kolem čtvrté hodiny odpoledne, Josef prudce vstane. Tonda, který právě míchá karty, se lekne a překvapeně na něho pohlédne.

„Copak, Pepo, děje se něco?“

„Mám pocit, ne pocit, spíš to vím. Tak už s tou maškarádou skončili, je po soudu.“

„A jak dopadl? To víš taky?“ zeptá se Julius.

„Ne, to nevím.“

„Tak to víš stejný hovno, jako když jsme sem přišli,“ řekne Bohumil.

Večer přijedou k Rejžkovi dva muži z Písku a Žofie s mužem. Začátek a konec procesu byl přenášeny tlampači do budějovických ulic, ale přitom probíhal za zavřenými dveřmi.

„Mámu nakonec pustili bez soudu. Musela bejt úžasná, nepromluvila s nimi ani slovo. Nakonec se zalekli jejího stáří. Bylo by to pro ně blbý, kdyby jim tam umřela.“

„Proč by měla umírat, sakra?“

„No... Ona se jim tam v tom vězení roznemohla.“

„Je nemocná. Plíce.“

„Kurvy jedny, starou ženskou nechaj trčet v tý studený díře pod zemí. Tam by byl chabrus na plíce i úplně zdravej mladej člověk. A kde teď máma je?“

„Naši ji odvezli k vám do Zábrdí. Když ji budeš chtít vidět, zajistíme setkání jinde. V Zábrdí je to samej čmuchal.“

„Musíme za ní co nejdřív,“ řekne Josef a hledá oporu pohledem u svých bratrů. Ti přikývnu.

„A... Kolik? Kolik vyfasovali?“

„Pepa Škramlík, Pepa Starý a Karel Jandovský – doživotí! Vláda Jandovský dostal dvaadvacet let, jeho matka Marie dvanáct! Mladej Pepa Starý čtrnáct let a jeho sestra Jarka celých patnáct! Jenom za to, že neudali vlastní rodiče! Jejich máma dostala dvacet let, že pomáhala svému muži ukrývat cizího agenta, tedy tebe, Pepíku! Vašek Starý – čtyři roky!“

„Já vím moc dobře, že všichni ty lidi budou bručet kvůli mně. Pomáhali mi. Nechávali přespat. Dali mi najíst! Jo, to všechno dobře vím!“ zaře Josef Hasil.

„Co naši?“ zeptá se Julius.

„Tonda schytal dvaadvacet a jeho žena patnáct. Anežka osmnáct. Jediný, na co se jí ptali, jestli věděla, že jsi zdrhnul na Západ. Odpověděla jediným slovem – Ano. Nic víc. Aloisie dostala osmnáct let a její muž dvanáct.“

„A Marie?“ zašeptá Josef.

„Marie i její máma dostaly čtyři a půl roku, Vávra čtyři!“

„A co ostatní?“ ozve se Tonda.

„Míra Fábera za tu noční jízdu k hranici slíznul dvacet let. Tvrdili, že napomáhal agentovi Hasilovi, který zavraždil dva příslušníky esenbé.“

„Zastřelenej byl jenom jeden!“ ohradí se Josef. „Navíc se ty dva kluci určitě postříleli navzájem, takový mladý ucha. Jeden z toho nakonec vyváz. Copak za to můžu, že byli tak horlivý? Kdyby tam nezařval ten strážmistr, moh tam zůstat kdokoli z nás nebo z těch lidí, co jsme měli na starosti.“

„My to, Pepíku, víme, na nás nemusíš křičet.“

„Já nekřičím!“

„Ale křičíš, brácho.“

„Vojtěška Buzková, Bohouš Nešleha a Franta Čech si jdou sednout na čtyři roky, Jarda Čáp a Tonda Šebánek na tři, Honza Litoš na třináct, Anežka Čechová na dva a Pepík Stěhule na jeden a půl roku. Většině zabavili veškeré majetek a těm s nižším trestem polovinu. Taky už nemaj žádný občanský práva.“

„To mi řekni, jaký práva teď lidi v Československu mají? Žádný!“

„Taky jim dali strašný pokuty, od deseti do padesáti tisíc.“

„Kde to sakra maj ty lidi vzít? Snad ne vydělat v base?“

* * *

VÁLKA V EVROPĚ JE NA SPADNUTÍ. Na Západě se bojí, že se Evropou zase budou valit armády tanků a obrněné techniky, že to, co před pár lety skončilo, opět vzplane a zachvátí města, vesnice a celou krajinu. Sovětský útok je očekávaný každým dnem, každou hodinou a první nápor má přijít právě z české strany Šumavy. Proto roste tlak na kurýry, kteří přecházejí ilegálně hranici. A ještě větší strach z hrozícího konfliktu zachvátí Západ v létě, když vypukne válka v Koreji.

Jaroslav Pátý se vrací ze schůzky s Eckertem velice rozrušený. Je jasné, že nepřivezl dobré zprávy. Do své pracovny sežve několik agentů-chodců, nechybějí mezi nimi ani Hasil s Vítkem.

„Čeká nás nelehká doba. Eckert se domnívá, že Sověti povedou útok z Rakouska a ze své části Německa, po křídlech. Já osobně čekám čelní náraz tady na Šumavě. V Řezně už dávají dohromady českou skupinu, která odtud pojede do bezpečí. Všechny nás ujistili, že kdo bude mít auto, dostane se bez problémů na francouzské pobřeží. Většina lidí bude utíkat do Španělska. Je na vás, jak se zachováte, nemůžu vás k ničemu nutit, ale musím přiznat, že bych vás potřeboval mít tady, v první linii.“

Muži postávají, jsou v rozpacích, takovou řeč neočekávali.

„A co vy, šéfe,“ ozve se Hasil, „vy se chystáte taky vzít do zaječích?“

Pátý se obrací k malému Josefovi. Zčervenál po té otázce jako krocan.

„Já, Hasile, utíkat před bolševikem nebudu!“ A pak už dodá smířlivějším tónem: „Naopak, chci dát dohromady český oddíl. Všichni, co se přihlásí, projdou speciálním výsadkářským kurzem. Prostě bychom rozjeli v týlu nepřítel partyzánskou válku. Nechte si to projít hlavou, než mi odpovíte.“

„Šéfe, myslím, že není co si rozmyslet. My půjdeme s váma, ať se děje cokoli. Myslím, že mluvím za všechny,“ řekne Vítek a rozhlédne se po kamarádech.

Ti přikývnu.

„Myslím, že jeden útěk před komoušema nám všem bohatě stačil. Podruhý už zdrhat nebudeme,“ promluví Tonda Kubala a dodá: „A na to bysme se měli pořádně napít. Mám nahoře v pokoji flašku ginu, takže jste, pánové, zváni. I vy, šéfe, teda, pokud se neurazíte. Nerad piju sám.“

Pátý se zvedne.

„Díky, kluci, jsem rád, že mám takovou skupinu. Jinde to tak jednoznačný nemají. S výcvikem začneme hned zítra. Počítejte s budíčkem v půl páté ráno. V pět je odjezd na letiště. Nějaké dotazy? Žádné? Tak dobře. Ani nevíte, jak rád se napiju.“

* * *

JOSEF LEŽÍ VE SVÉM POKOJI. Bydlí společně s ostatními z Pátého skupiny ve vile na kraji města. Agentura je krytá truhlářskou firmou. Jaroslav Kašpar pobývá většinu času v Mnichově a jen mimořádně se objevuje i poblíž hranic. Krycí jméno Pátý má už z druhé světové války. Je vojákem tělem i duší, v armádě sloužil od roku 1921. Po Vojenské akademii v Hranicích se stal dělostřelcem, leteckým dělostřeleckým pozorovatelem a pilotem. Po ukončení Vysoké školy válečné roku 1936 dostal hodnost majora generálního štábu. Po

okupaci se zapojil do odboje, pracoval v Obraně národa a pomáhal vojákům s odchodem do zahraničí. Účastnil se vojenských misí v Sovětském svazu a v Íránu a stal se styčným důstojníkem u spojeneckých armád. Do exilu odešel už v dubnu 1948 a stal se šéfem jedné ze zpravodajských skupin americké tajné služby v Německu.

Rozkazy Josef dostává přímo od Pátého v některé z mnichovských kaváren, kde se scházejí ke konspiračním schůzkám. Dnes je jeden z těch mála výjimečných dní, kdy sem šéf skupiny dorazí, aby osobně dohlédl na nové přírůstky, jak říkají uprchlíkům z Československa. Mezi nimi hledají vhodné lidi, kteří by rozšířili jejich řady.

Josef odpočívá po vydatném obědě. Odpoledne je domluvený s kamarády Honzou Maškem a Jardou Kaskou, že chvíli posedí a popovídají. Ví, že Pepa Ludvík už je naverbovaný skupinou bratří Šedů, proto se na něho nesnaží tlačit, aby se přidal k jejich partě. Přivítal by ho tady rád. Takhle alespoň poklábosí, dají si partičku karet a den příjemně uběhne.

Klidných odpolední Josef teď moc nemá, každou chvíli je potřeba prověřovat nové lidi, sledovat změny na hranici, zaučovat nováčky a vyrážet po stále těžších stezkách do Čech. Pohraniční útvary jsou posilovány o nové mladé esenbáky. Komunisti se snaží od západní hranice dostat staré členy finanční stráže a nasadit tam své lidi. Vybírají proto hlavně mezi komunisty a dělníky, slibují jim rychlý postup.

Z myšlenek je vytržený silným zabušením na dveře.

„Zdar Josefe, máš hned upalovat k šéfovi.“

Ve dveřích stojí Tonda Kubala, se kterým občas přechází hranici. Je to vysoký chlap, pusou od ucha k uchu. Rád se směje, zpívá a pro žertík nechodí daleko. Je radost mít ho za společníka.

Josef vyskočí z postele a vyběhne do chodby za Kubalou.

„Neříkal, o co jde?“

„Má tam nový lidi. Potřebuje si proklepnout jednoho ušáka, co tvrdí, že tě dobře zná, prej s tebou sloužil ve Zvonkovy. Přešel čáru

i s kvěrem a v esenbácký uniformě. Byl ve službě. Jeho parták za ním vyslal dávku. Naštěstí minul.“

Když Josef vejde do kanceláře, zůstane stát mezi dveřmi. Nevěřícíně zírá na hubenou postavu mladíka v uniformě.

„No to mě poser pták, Mlíčňáku! Co tady hledáš, ty ušáku zelenej?“

Mladík se otáčí k Josefovi, jeho ústa se roztahují do radostného úsměvu. Vrhá se ke svému bývalému partákovi.

„Josefe, já tě tak rád vidím!“

Obejmou se, plácají jeden druhého po ramenou a smějí se tak, až musí zasáhnout velitel Kašpar.

„No tak, mládenci, uklidněte se a už mě vezměte aspoň na chvíli na vědomí.“

Hasil zasalutuje, srovnává se do latě.

„Poslušně hlásím, šéfe, že...“

„Nech těch švejkovin. Vezmeš si tady svého kamaráda do parády. Prozradil nám dost užitečných informací, byl bych rád, kdybys ho zasnětil do řemesla. Jasný?“

„Provedu, šéfe, firma bratři Hasilové vám vysoustruží agentika snadno a rychle. Do pár dnů ho tady máte.“

„Výborně. Pane Míčko, ubytujeme vás zatím v lágru, ale když se osvědčíte v terénu, nic nebude bránit, abyste si polepšil. Hned na příští akci vás Pepík vezme s sebou. Když chcete někoho naučit plavat, hod'te ho rovnou do vody, ať plave, jak umí. To samý uděláme s vámi, předhodíme vás žralokům. Jak mezi nimi proplavat, to vás naučí tady Bé sedmička.“

„To je moje krycí jméno,“ vysvětlí Hasil a mrkne na Míčka.

Během dne Josef Míčkovi vysvětlí, co všechno bude mít na starosti. Míčkův strýc je armádním důstojníkem, od něho budou mít informace o rozmístění a vybavení jednotlivých posádek. Všechno probíhá plynule, jediné, na co si Josef dává pozor, je vyzrazení pravých jmen šéfa a kluků, kteří převádějí. Je nepsané pravidlo, že

dokud neprojde nováček ohněm a neukáže, co v něm je, nesmí je znát. Při prvním výslechu by je estébákům vyrazil.

Oba pak večer vzpomínají na společné chvíle u útvaru ve Zvonkové, kdy Míčko pomáhal Hasilovi v kuchyni jen proto, aby si poslechl nějaký ten lechtivý příběh o některé z Josefových milenek.

„Tak tě nedostali,“ řekne Míčko. „U nás na útvaru se o tobě povídaly všelijaké zkazky. Snažili se nám namluvit, že tě na čáře zastřelili. Kecali, jako vždycky. Stal ses legendou.“

„Proč jsi vlastně, Mlíčňáku, zdrhnul?“

„Musel jsem. Už toho bylo na mě moc. Pozavírali dalších pár kluků a rodina mojí holky, víš, zamiloval jsem se do Báry z Horní Plané, odešla sem do nějakýho lágru. Stýskalo se mi po ní a doufám, že ji brzy uvidím.“

„Tu tvoji holku najdeme. Jestli se jim podařilo přejít, nebude to zas takovej problém. Všichni uprchlíci jsou zaevidovaný v našich kartotékách. Prostě je prohlídnu a basta. Pozejtří už ji budeš moct obejmout.“

„Díky, Josefe. Napadlo mě, že bys tu moh někde bejt, těm řečem, že tě odstřelili jako škodnou, jsem nevěřil. Naopak jsem slyšel, že ses prostřílel u Soumaráku. Byl tam mrtvej esenbák a jeden těžce postřelenej. Říkali nám, žeš to byl ty.“

„Střílel tam každej keř. Uvidíš, až budeš chodit s náma, budeš muset střílet. Je to kdo s koho. Bud' ty, nebo oni.“

Bývalý strážmistr Míčko projde základním výcvikem agenta-chodce. Pátý rozhodne, že poprvé půjde přes hranici s bratry Hasilovými. Jen není jasné kdy. Na hranici se situace přiostruje, je čím dál obtížnější projít a nenarazit přitom na hlídku. Několik kluků od bratrů Šedů se nevrátí, je nutné zjistit, co se s agenty stalo.

„Tak co ten nový? Jak se ti jeví?“ zeptá se Pátý Hasila.

„Je trochu vyplašenej, až při přechodu se vybarví. Několikrát jsem s ním byl na hlídce, tenkrát, když jsem sloužil na Zvonkově. Měl neskutečnej problém, co chvíli dostával průjem, stačilo jenom, že někoho zavřeli, jako tenkrát Kočířka nebo Zemana. Mlíčňák se z toho vždycky zesral jak amina.“

„Tak doufejme, že tentokrát udrží stolicí. Myslíš, že to zvládne a nesesype se?“

„Uvidíme.“

* * *

CELÉ LÉTO SE JOSEF SNAŽÍ navázat kontakt s babičkou Vávrů a domluvit s ní, že si odnese syna s sebou do Bavorska. Babička zpočátku o něčem takovém nechce ani slyšet. Mariina sestra, která jí pomáhá, pláče, neumí si představit, že by se měla od kluka odloučit. Až později svůj postoj změní. Josef musí slíbit, že pro synka i Marii přijde, až ji pustí z lágru a Josífek bude o něco větší. Josef přísahá, že se o oba dobře postará, přestane dělat špiona, odjedou za oceán a on si sežene pořádnou práci.

„To bych udělal už v době, kdy jsem chtěl Máňu převést. Moh' bejt svatosvatej pokoj a ona nemusela bejt zavřená. Sakra, kolikrát já jí prosil, aby se sebrala a šla se mnou. Byla jak beran. Nejdřív že jo, a najednou si postavila hlavu.“

Hranice se proměňuje. Přejít do Čech a zpátky je čím dál těžší. Až příliš často se Josef dozvídá o přestřelkách mezi chodci a pohraničníky, o dopadení celých převáděčských skupin.

„Když už se nedaří dostat sem mýho Josífka, tak převedeme tvýho Jirku. Slibuju ti to už pěknou dobu,“ řekne Josef svému bratru Bohumilovi ve chvíli, kdy začíná babí léto a oni dostávají další úkol. Na zpáteční cestě vyzvednou Jiřího Hasila a konečně bude Bohoušova rodina kompletní.

„Dobrá. Kdy vyrazíme?“

„Pozejtří, třináctýho září.“

„Třináctýho?“

„Snad nejseš pověřčivej?“

„Ne, jasně že ne. I když...“

K večeru pro ně přijede civilní auto. Šofér vystoupí, pokynou si na pozdrav. Když nastupuje Bohumil, ohlédně se. Za ním se černají střechy domů a šedivá ulice je tichá a prázdná. Je ozbrojený brokovnicí a v kapse kabátu má belgickou pistoli ráže 9 mm. Josef má automat, pistoli a ruční granát. Na zádech táhne velký šedivý batoh, který používali za války britští parašutisté.

„Kde máš toho novýho?“ zeptá se Bohumil bratra.

„Kde? Ten teď podle všeho dřepí na latríně a sere.“

„Cože?“

„Dostal střevní katar, nebo jak tomu říkají. Prostě má sračku. Zůstal v lágru na marodce a cpou do něj nějaký svinstvo, aby to zastavili. Věřil bys tomu? Před první cestou se podělat strachy dřív, než vůbec vykročíš! Tomu říkám hrdinství. Hned jak se vrátíme, řeknu Pátýmu, ať ho pošle šupem zpátky k mamince.“

„Klid, brácho, holt nemůže bejt každej hrdina.“

Vůz ujíždí k bavorským lesům, které sousedí s českou částí Šumavy. Bratři vystoupí necelý kilometr od státní hranice, dál už budou muset pěšky.

„Dneska беру batoh já,“ rozhodne Bohumil. „Co jsme vyfasovali?“

„Něco kolem šestadvaceti tisíc korun pro naše lidi, zaslouží si je, minule byl šéf nadmíru spokojenej. Pak nám dali dva balíky amerík a jednu čokoládu, tu mám pro Pepíka, až zjistí, jak chutná pravá belgická, jinou už chtít nebude.“

Josef podává Bohumilovi batoh.

„Že se táhneš s tou brokovnicí. Šéf ti nabízel samopal.“

„Každej, brácho, máme to svoje. Já měl vždycky raději lovecký flinty. A navíc, stejně ji nosím jenom pro okrasu. Projdeme jim, ani si nás nevšimnou. Mám svoji trasu, a ta byla dycinky bezpečná. Říkal jsem to i tomu tvému Mlíčňákovi, teda předtím, než ho chytil průjem.“

„Počkej, tys mluvil s Míčkem?“

„Jasně.“

„Kde proboha?“

„Ve Freyungu, kousek od služebny CIC, dělá tam tlumočníka, jak on se jenom jmenuje? Fotí taky všechny naše lidi do uprchlických legitimací.“

„U toho študáka Rudiho Baumgartnera?“

„Jo, přesně. Tak u něj před jeho ateliérem, jak tý svý kuče říká...“

„Byl tam s váma?“

„Myslíš Rudiho?“

„Jo.“

„Jenom se mihnul, měl tam várku nových lidí. Děje se něco, brácho, seš nějakěj zaraženej.“

„Nelíbí se mi to. Šéf říkal, ať si na Rudiho dávám majzla. Nedůvěřuju mu, myslí si, že to hraje na obě strany. Cos vlastně Míčkoví říkal?“

„Ptal se, jestli je ta naše stezka bezpečná, tak jsem ho ujistil, že jo. Popsal jsem mu, kudy chodívám a ukázal mu to na mapě. Nejvíce se bál denního světla, tak jsem mu vysvětlil, že vždycky chodíme v noci. Když se vyvede tmavá noc, není vidět na krok, to víš sám moc dobře. Ukázal jsem mu, že když od hraničních kamenů nepozorovaně přeběhneš louku, tak pak už jenom jdeš podél kamennýho valu, kterej tě kryje. Že dál už je to hračka.“

„Nikdy to není hračka. Bohouši, nějak se mi to nechce líbit.“

Zalehnou, krytí křovím sledují volný prostor za hranicí. Samé pastviny, tu a tam ovocný strom a v dálce střechy statků Dolního Cazova. Jednotlivé polnosti rozdělují kamenné zídky. Měsíc osvětluje krajinu, tráva se bělostně leskne, takže Josef má dojem, jako by pod ním ležel jemný bílý sněhový poprašek.

„Je moc jasno. Budeme nenápadný, jak...“

„Tak už pojď, rád bych měl Jirku v bezpečí co nejdřív.“

„Ne, brácho, chvíli si poležíme. Dívej se, každej stín může znamenat hlídku. Musíme bejt opatrný. Navíc, dřív než se zastavíme pro tvýho syna, musíme k Rejžkovi a vybrat mrtvý schránky. Čeká nás cesta do Písku za Bohoušem Supem, jeho člověk, nějakěj Vašek Hesoun, by pro nás měl mít čerstvý informace z Prahy.“

Bohumil je netrpělivý, převaluje se na chladné zemi, až si dřepne a pomalu vyrazí vpřed.

„Bohouši, půjdeme trochu oklikou. Víím, že chodíváš přímo kolem támhletoho valu, ale dneska vyrazíme po mojí cestě, vede jenom o nějakých sto, dvě stě metrů dál vlevo, ale aspoň bezpečněji obejdeme pastvinu a skryjou nás nejenom šutry další hradby, ale i stromy. Vyrazím před tebou a ty mě pak následuj. Jasný?“

„Pepíku, už mi trochu lezeš na nervy, seš mladší, tak prrrr. První jdu já a ty v odstupě za mnou. A já jdu po své staré cestě. Podívej, tady je božskej klid.“

Bohumil se ani neohlédne, odloupne se ze stínu křoviska a přikrčený přebíhá louku, aby se skryl v temném stínu kamenné hradby. Podél ní pak stoupá vzhůru do kopce. Nikde se nepohne ani lístek. Je bezvětrí. Josef se rozhlíží. Bratr má asi pravdu, je tu klid a neskutečné ticho. A právě to ticho donutí Josefa vyrazit jinou stezkou než Bohumil, tou delší. Je jasné, že si zajde, ale bude alespoň celou dobu krytý temným stínem valu z kamení. Vzpomene si na poučku z výcviku: Můžeš-li si vybrat mezi více cestami, vyber si tu těžší a méně pravděpodobnou. Josef připomíná nedůvěřivou šelmu, která tuší, že se sama stala lovenou zvěří, že proti ní stojí ve skrytu silnější protivník. Půjde tedy jenom obloukem výš ve stráni nad Bohumilem.

Ani jeden z bratrů nemůže vědět, že byli zrazeni dřív, než vůbec vyrazili. A zrádců je hned několik. Ti si však jsou naprosto jistí, že ani jeden z bratrů se ze své mise nevrátí, že nebudou mít možnost vypovědět, jak necelých pět set metrů od hraničních kamenů je v půlkruhu za kamennou hrází poschovávaná celá posádka strážců hranic, mají předem na valech připravené střelné. Vědí, že nejdřív půjde jeden muž a teprve s odstupem za ním další. Nechají je dojít až k hornímu valu, dole pak uzavřou kruh a chytí je tak do neprodyšně uzavřené pasti, do smyčky, kterou stáhnou. Říkají tomu pytel. Konečně chytí Krále Šumavy Hasila. Živého nebo mrtvého. Konečně

se mu pomstí za všechny provokace a vzkazy – nacházejí je na Soumarském mostě, pod okny útvaru, u zdi kostela v Českých Žlebech. Vždycky tam je napsáno na kusu papíru velkým písmem: PROŠEL JSEM VÁM, KAMARÁDI! PEPA HASIL.

* * *

RŮŽENA ŠTUDLAROVÁ leží a dívá se do tmy, v níž tuší trámy a vápnem natřenou zeď. Je myšlenkami u Josefa, touží se s ním ještě setkat. Teď v noční temnotě její touha sílí. Představuje si, že leží vedle něj, cítí jeho horký dech... Od chvíle, kdy s ním přišla o panenství, má utkvělou představu, že ji převede za hranice a ona s ním bude žít. Klidně mu bude prát a vařit. Pro ni je hrdina, žádný desperát a vyvrhel společnosti, jak jim říkal ředitel gymnázia, ale opravdový chlap, který se nebojí postavit bolševikům.

Čeká, kdy se její vysněný princ objeví, zaklepe na okno a řekne: „Pojď, krasavice.“ A ona půjde. Pod postelí má sbalený batoh s nejn nutnějšími věcmi. Den co den, noc co noc je připravená vyrazit.

Netuší sice, jak by mohla nechat Josefovi vzkaz, aby věděl, že je jenom jeho, nikoho jiného, že půjde i do horoucích pekel, je si naprosto jistá sama sebou, svou vizí společné budoucnosti. Dívka sní svůj sen, chodívá i teď v babím létě k Blanici pod Sluneční skálou. Horkou krev dokáže na chvíli zchladit jedině temná voda říčky, ledová i v těch nejparnějších dnech. Přichází podzim a její čekání na prince se prodlužuje. Začíná být nervózní. Obrní se však trpělivostí. Je si téměř jistá, že dřív nebo později se s Josefem setká a všechno mu poví. On pochopí, že bez ní nemůže žít, že jen ona je tou pravou družkou pro život. Plánuje si, kam se odstěhují, až přejdou hranici. Sní o daleké Austrálii, o veliké Americe, exotické Africe. Jak se jí budou hodit jazyky, které se učí ve škole!

Ale kde je? Kdy už konečně přijde? Nemůže ji nechat čekat věčně. Touží po něm. Vzdychá a stává se z ní bludička, tak ji alespoň nazve

její vlastní máma. „Bloudíš v duchu po všech čertech a práce stojí. Tak se, madam, koukej probrat, ať se mi tady neproměníš v bludičku!“

„Pane Bože, vyřid' mu, že jsem tady a čekám. Řekni mu to a nenech mě trpět. Miluju ho. Jak já ho miluju!“

* * *

VLASTA SEDÍ V PROSTORNÉ KUCHYNI HÁJENKY na dřevěné lavici za dubovým stolem, teď ve světle petrolejky bledě šedivým, jako by byl vystavený celé dny slunci a deštům. Pohledem vpítá do tmavomodré dálky za oknem, zatímco její muž čistí brokovnici. Mlčí. Jsou jako dva větrem vyvrácené stromy, jen tak tak, že se nezřítí k zemi během vichřice, která každou chvíli kácí lidi kolem nich. Jakýmsi zázrakem její Jaromír i komíník Pazderka ještě zůstávají na svobodě, třebaže dál převádějí lidi přes hranici, dál riskují životy. Je jen otázka času, kdy se i do nich opře vichr a podrazí jim nohy.

Na to teď ale Vlasta nemyslí. Vzpomíná na Josífka. Naposledy ho spatřila tu noc, kdy utíkal přes hranice velitel místního útvaru, drobná postava nasedla na motorku a vyjela nahoru do kopce k lesu. Stýská se jí po něm. S ním bylo veseleji. V jeho objetí se snadno zapomínalo na strasti a úzkost. Kde je mu teď konec? Četla o Josífkovi v novinách, prý se stal nepřítelem republiky, špiónem. V první chvíli, kdy spatří vytištěné jeho jméno, pocítí vlnu ztřeštěné radosti, on žije! Pak se však nálady v rychlém sledu proměňují. Radost přejde do pochybností, pochybnosti v nejistotu a nejistota do strachu a nepříjemně vlezlých myšlenek na smrtelné nebezpečí, které jejímu bývalému milenci hrozí. Kdykoli ho mohou zastřelit. A když ho chytí? Dostane oprátku jako Horáková, jako ostatní agenti a špióni. Není den, aby se o nich nepsalo v novinách, aby hlas z rádia nehřímal a nesoudil.

Josífek Vlastě chybí. I když je smířená s životem vedle nemluvného manžela. S čím se ale smířit nehodlá, je, že by už nikdy neměla

slyšet a vidět Hasila, mladého muže, který dřív chodíval v uniformě SNB, teď zas v temných šatech, na hlavě černý baret, aby tak splynul s noční temnotou a stal se součástí lesa.

Vlastu napadne, že se při nejbližší příležitosti zeptá Pazderky, jestli je s Josífkem ve styku, třeba by mu mohl od ní něco vzkázat. Něco, co by ho přinutilo ji navštívit. Třeba jen jednou. Naposledy. Ráda by ještě slyšela jeho hlas, jak říká:

„Vlastičko, Vlastičko, jak ty jsi nádherná...”

* * *

MARIE NEMÁ ŽÁDNÉ ZPRÁVY o rodičích ani o sestře a malém Josífkovi. V noci si pro ni zas přišli a vyslýchali. Kudy přechází Hasil, kdo s ním spolupracuje, kde mají zbraně... Chtějí, aby se s ním sešla, až ji pustí ven. Stále dokola slyší jediné, musí jim pomoci Hasila chytit. Je to její jediná šance! Spolupráce! Dopisy psát nesmí, ani je přijímat.

První týdny tráví na samotce, nemůže tušit, že i ostatní ženy odsouzené v procesu s Hasilovou rodinou jsou v temných kobkách určených jedinému vězni. Josefova sestra Aloisie bude na samotce dokonce celá dlouhá léta.

Pak Marii převezou do pracovního tábora s několika stovkami jiných dívek a žen, jediné, co jí zbývá, je dřina v cihelně. Lágr s ní těsně sousedí. Denně nosí těžké cihly, holé ruce sedřené do krve, červené od hlíny a prachu z cihel. Přežívá tu bez ohledu na bolest a rány. Stejně jako ostatní politické vězeňkyně. Červené Pečky u Kolína – nikdy na ně nezapomene. Ocitla se tu spolu s Anežkou Hasilovou mezi prvními.

Každý den brzy ráno i pozdě večer jsou ženy nahnané na plac k nástupu, radí se do pětistupů, aby je bachaři mohli přepočítat. Nikdy se nedopočítají, protože vždycky jsou některé dívky ještě v dílnách nebo nastoupí noční službu. Hodinu dvě tak stojí venku, osvětlené silnými reflektory, často v dešti, než je pustí do ubikací.

Žijí v dřevěných domech, škvírami fičí vítr a ony leží schoulené na dřevěných palandách.

Po nocích pláče. Stýská se jí po domově, po synovi. Napadne ji, že měla odejít s Josefem do Bavorska. Proč jenom nešla? Tolikrát pro ni zacházel, posílal některé ze svých přátel, a ona seděla na kufru a nemohla se strachem pohnout. Ani Bräuer ji neochránil, zmizel bez rozloučení. Přitom se dušoval, jak se o ni i o malého postará. S ním si myslela, že bude budoucnost růžovější. Proč jenom neodešla s Josefem? Ať by tam, v Německu nebo snad v Americe, byl život sebetěžší, vždycky by to byl život, a ne takovéhle živoření. Tam by na ni nikdo nemířil samopalem a neřval.

Přemýšlí o sebevraždě. Je však mladá, příliš mladá, její tělo se proti takovým myšlenkám bouří. Vzpomíná na Josífka a ví, že už kvůli němu musí žít.

Jen jeho otec se jí ztrácí v mlžném oparu, ztěžka si v paměti vyvolává jeho obraz. Paměť ji zrazuje. Do podoby Josefa se promítají tváře desítek jiných mladých mužů, až si ve vzpomínce vytvoří univerzálního, spíš povědomého než důvěrně známého milence, snoubence, otce svého dítěte. Není daleko od chvíle, ve které by Josefa začala nenávidět. V téhle díře dřepí jenom kvůli němu, nebo snad ne? Kvůli jeho nočním výletům přes hranici, kvůli jeho hře na vojáky, kvůli jeho dobrodružné povaze, kvůli jeho sobectví... Sakra, vždyť ona mohla žít úplně normálním životem! Tady v Čechách! Kdyby on neblbnul anebo... tam za hraničními kameny. Sice by musela mluvit německy nebo se naučit anglicky, ale byla by paní svého domu a udržovala by teplo rodinného krbu, po tom vždycky toužila. A najednou si uvědomuje, že vsadila na nepravou kartu, na komunistu Bräuera, myslela si naivně, že když se bude držet jeho, a ne špiona Hasila, život půjde v klidu a míru dál. Ono osvětlení zabolí a zabodne se v ostrém stenu do hrudi. O to víc slzy smývají minulost, zaplavují přítomnost a utápějí budoucnost. Žádná budoucnost pro ni neexistuje. Nic už ji nečeká. Nic dobrého. S usazenou tváří

a černými myšlenkami konečně usíná. Netuší, že právě teď její Josef pouhého půl kilometru od bavorské hranice bojuje o život.

* * *

KOSTELNÍ ZVON V HAIDMÜHLE odbíjí jedenáctou, zbývá hodina do půlnoci. Bohumil vyráží přes bývalou pastvinu. Nyní nesečenou ani nespasenou dobyt看. Myslí si, že Josef se vydá za ním hned, jak mu on zmizí z dohledu. Hráz kamenů. Jde těsně vedle ní. Ještě necelých patnáct metrů a narazí na druhý val, který kolmo protíná ten jeho. Tam nahoře bude muset přelézt a zmizet mezi stromy. Otáčí se. Josefa nikde nevidí. Zastavuje se a naslouchá. Náhle před ním, kousek vpravo, cosi cvakne. Ten zvuk naruší ticho tak náhle, že i listí ve větvích se zachvěje, byl by přísahal, že ano. Uzávěr samopalů. Bohumil tím směrem rychle namíří svou brokovnici. V tu chvíli ho ze všech stran ohluší střelba, přerušované dávky, ohnivá palba ozařuje půlkruh kolem něho.

Od kamenů odlétávají jiskry, bortí se hráze, kameny odskakují jako živé, tráva před ním i všude kolem se v celých drnech odškvábává od země a vyletuje zprudka vzhůru k nebi. Peklo, napadne Bohumila ve chvíli, kdy se mu první kulka zarývá do stehna. Druhá do kolena, další a další. Má pocit, jako by ho kdosi ze stran podsekl dvojítm ostřím kosy.

Podobá se stvolu trávy, cítí svá chodidla pevně srostlá s půdou, ale od kolen výš profukuje průvan, bolestivé odpojení, kácí se k zemi, do mokré trávy, v nohou osm rozžhavených, krvácejících děr. Devátá se mu ve chvíli, kdy dopadá do trávy, zarývá do boku. Ta poslední je smrtelná. Než ztratí vědomí, vzpomene si na bratra. Tak rád by ho varoval.

Ve chvíli, kdy Josef zaslechne střelbu, odlepí se rychle od kamenné stěny a utíká svažující se loukou ke vzdálenějšímu valu, za nímž by někde měl být jeho bratr. Vidí i z té dálky ohnivé plameny

dávek samopalů, strhne z ramene automat a začne pálit. Vpadne jim do zad. Ví, že má výhodu, překvapí je ze zálohy.

V hlavni se vzpříčí náboj. Zbraň se zasekne. Popruh se zaryje do ramene, automat se klimbá na zádech jako mrtvá liška, on vyškubne pistoli a pálí z ní. Šest ran. Mohl by použít granát, ale netuší, kde je Bohumil, nechce házet naslepo.

Zaslechne křik: „Jirko, za tebou! Odřízni je, rychle!“

Ví, že se situace během pár vteřin obrátí, oni budou pronásledovat jeho. Josef se rozbíhá zpátky k hranici, skáče za kamenný val, z hlavy mu padá klobouk, který měl vražený přes uši, peláší jako zajíc. Světlice osvětlují prostor. Pistole mu padá z ruky, když klopýtne přes vyvýšený drn. Řítí se k zemi do mokré trávy, a to mu zachraňuje život. Nad ním prolétne několik kulek, jedna mu vytrhne kus kožené bundy a zanechává v rameni krvavou stopu. Zakleje. Plazí se. Vstává. K hraničním kamenům zbývá pouhých dvacet metrů, možná i méně. Rachot střelby připomíná válečné běsnění. Běží, už se ani nesnaží krýt. Kličkuje. Cítí, že i po jeho levici se několik mužů snaží doběhnout k čáře. Chtějí mu přehradit cestu. On musí být rychlejší. Po paži mu stéká krev. Dlaň má vlhkou. Prsty se lepí k sobě. Všechno je kluzce mazlavé. Měsíc zakryje mrak. Tma a v ní bílé světlo od světlic. Výbuch granátu, naštěstí dost daleko od něho, a další dávky ze samopalu.

Josef skáče. Kámen. Hraniční kámen.

Ještě nemá vyhráno. Oni jsou schopní pálit i za čáru směrem do Bavorska, možná i riskovat vstup na německé území, jen aby ho mohli zatáhnout zpátky. Až když ucítí pod nohama jemné skřípání šterku, oddychne si. Je na cestě a za ní už jsou jenom políčka bavorského statkáře Schinkela.

Otáčí se a hlavou kmitne obava o bratra. Snad se z toho pekla dostal. Možná utíkal hloub do vnitrozemí. Josef ví, že brokovnice nemá sebemenší šanci proti takovému arzenálu. Je víc než jasné, že tam na ně čekala celá armáda esenbáků. Po zuby ozbrojení, museli

vědět, že právě tudy půjdou bratři Hasilové. Někdo od nich je československým agentem. Ale kdo? Fotograf Rudi? Někdo z kluků u Pátého?

Vidí světla aut, silné halogeny osvětlují čáru i z německé strany. „Jsou tu naši?“ řekne nahlas sám pro sebe a myslí tím německou posádku a americkou hlídku. Dva mladíci ve fešáckých uniformách ho nakládají do gázu a odvázejí do vojenské nemocnice. Kožená bunda je nasáklá krví. Až teď si Josef uvědomí bolest.

„My brother,“ řekne a ukáže do tmy za hraniční kameny, které teď osvětluje červená světlice, znamení, že akce skončila. A doufá, že Bohumil už tam není, že z té pasti dokázal také uniknout.

Bohumil je v bezvědomí ještě dvě hodiny. Už nepromluví. Převázejí ho na velitelství do Českých Žlebů. V jednu v noci policejní lékař konstatuje konec. Celou noc esenbáci slaví. Dostali přece Hasila, Krále Šumavy! Ráno jejich radost vyprchá, dozvědí se, že sice zastřelili Hasila, ale Bohumila, Josef jim frknul před nosem zpátky do Německa.

Bohumila zahrabou do země u hřbitovní zdi přímo ve vsi. Hrob neoznačí, prý: jen ať po něm lidi šlapou. Když chce později matka Rozálie pozůstatky svého syna pochovat v Lažišti, musí napsat písemnou žádost. Nikdo jí neodpoví. Hrob prozrazuje jenom vyvýšený drn. Přesto už druhý den po uspěchaném pohřbu, bez pozůstalých a bez smutečního řečníka, se na něm objeví hořící svíčka a čerstvé květiny. SNB zpanikaří. Josef Hasil jim musel projít! Začne se mstít! Strach a paranoidní nálady zaplaví celé útvary u hranic. Hasil narůstá v jejich očích do nelidských rozměrů. Teď je z něho opravdový netvor a démonický zabiják. Nikdo z nich ho na vlastní oči nespatrił. Jen květiny a hořící svíčka na neoznačeném hrobě straší jejich obrazotvornost. Noc co noc hlídají hřbitov. Nikoho nezahlednou, nikoho nechytí. A přesto – svíčka s květinami. Josef Hasil se stává duchem, nočním fantomem. Několikrát se přihodí, že během služby hlídka střílí nejen po stromech a keřích, ale dokonce

zasáhne jeden hraničář druhého. Ti, co mají strážit hřbitovní zed', pálí po stínech náhrobků v domnění, že se blíží mstitel.

Květiny s hořící svíčkou se tu objevují až do jara čtyřiapadesátého roku, kdy už na místě roste jenom tráva a nikdo by neuhodl, že pod ní leží člověk. Ani do rakve ho nedali, jen hodili do jámy.

* * *

MÍČKO, KTERÉMU KAMARÁDI NEŘEKNOU JINAK než Mlíčňáku, sedí na dřevěné židli uprostřed kanceláře Charlese Eckerta. Ten se opírá o okraj stolu a pohrává si se zapálenou cigaretou. Za stolem se ztrácí drobná Taylorova postavička. Míčko nemůže tušit, jak se tito dva pánové opravdu jmenují, nikdo mu je nepředstavoval. Za jeho zády stojí ta žena. Zahlédl ji jen jednou a od té doby na ni nemůže zapomenout. Krátké černé vlasy, její oči, ty oči ho přitahují snad víc než smyslná ústa. Nad ním se sklání Jaroslav Pátý, je rudý vzteky.

„To nebylo poprvé, že ne?“

„Už... už na Zvonkový... tam se na mě napojili. Chtěli vědět, jaký nálady jsou v mužstvu, co kdo říká a tak... já...“

„To kvůli tobě se Kot zastřelil,“ řekne za jeho zády žena a on se instinktivně skrčí a rychle pootočí hlavu, aby koutkem oka viděl, nechce-li mu ublížit. Vidí ji jako té noci, ano, přeběhla dvůr a šla lehce jako kočka chodbou ke Kotovu pokoji. Kot jí vyšel vstříc a vtáhl ji k sobě. Ještě se rozhlédl, ale Míčka schovaného ve stínu výklenku nespatriil. Míčko měl za úkol všechno neobvyklé hlásit. Tak hlásil. Ale předtím se přikradl blíž ke dveřím, aby si poslechl, co si ti dva povídají.

Pak bylo ticho, Míčko cítil až sem na chodbu kouř z Kotovy cigarety. Zapérovala postel.

Něco zašeptali, Míčko by byl přísahal, že něžně, až smyslně. Ať napínal uši sebevíc, slyšel jen jednotlivé slabiky, které nedávaly smysl. I tak zaslechl dost na to, aby věděl, co je Kot za ptáčka. Místo

aby se vzdálil do bezpečnější části domu, dál tam stál a zadržoval dech, jen aby mu neušlo to hlavní, její hlas, její vzdech. Míčko voyeursky vyčkával na milostný akt, který musel následovat, aby jeho už tak dost vyšponované vzrušení mohlo sílit.

A pak už slyšel jen očekávané zvuky – zrychlený dech, skřípání postele. Představoval si, co tam ti dva dělají. Vzrušil se jako tehdy, když mu Hasil vyprávěl o svých milostných avantýrách. Míčko už nevydržel déle čekat a ve chvíli, kdy zaslechl ženské sténání, odběhl dolů na záchod, aby tam dokončil film svých představ, aby ulevil žhnoucímu přetlaku v kalhotách. Proto už neslyšel, jak si ti dva povídají o Hasilovi a veliteli železnorudského útvaru.

Míčko zkoprněl. Zaslechl opatrné kroky v chodbě. Nejdřív si myslel, že ta žena odchází, ale pak si uvědomil, že kroky míří vzhůru po schodech a chodbou k ubikaci, k ložnici mužstva. Cvakla klika. Ticho. Seděl, ani se nepohnul, ochablý úd svíral mezi prsty. A potom téměř nezatelný pohyb ven, opačným směrem; černovláska zmizela a jemu to přišlo líto. Toužil po ní, jako paníc touží po dívce z plakátu.

Ted' ta žena stojí těsně za jeho zády, cítí její dech a je zmatený. Kdyby tu nebyla ona, srdnatě by zapíral, ti chlapi by z něho nic nedostali. Ale před ní? Rád by jí imponoval, dokázal, že se nebojí. Ano, je špiónem druhé strany, nestydí se za to, je dokonce hrdý. A komunistická strana bude hrdá na něho. Bude jejím mučedníkem v tomhle imperialistickém světě.

„Brzy jsme si zjistili, že žádnou přítelkyni nemáte ani jste neměl. Tvrdil jste, že právě kvůli ní jste přeběhl hranici,“ povídá malý mužík za stolem, ale on ho neposlouchá, dál koutkem oka sleduje ženu. Sluší jí to. Líbí se mu snad ještě víc, než tu noc, kdy ji slyšel sténat.

„Kromě Kota jsem hlásil i na ostatní, na Kočířka a Zemana, oba dostali, co zasloužili...“

„Tak hlásil!“ zařve Pátý. „Ne, tys je sprostě udal! A Hasila jsi taky udával?“

„Netušil jsem, že s Vyletou převádějí lidi. Byli oba dost opatrný. Josefa jsem hlásil jenom jednou, když v noci zmizel a neměl od starýho volno. Měl mít službu. S Malinou nenastoupili na obchůzku, došlo mi to, když jsem nahlédl do knihy služeb. I když bych dal tenkrát ruku do ohně, že vyrazil za tou svojí snoubenkou nebo za jinou sukní. On je Hasil pěcknej obšourník...“

„To nás nezajímá!“ pošeptá mu do ucha žena a jemu po zádech přejede mráz. Její hlas ho znovu vzruší.

„S kým jste tady v Bavorsku spolupracoval? Kdo je vaší spojkou?“ klidný Taylorův hlas Mičkovi připomene jeho vyšetřovatele v Čechách.

„Rudi Wolfstein.“

„Znáte jeho pravé jméno?“

„Ano, jmenuje se Rudi Baumgartner a pracuje jako tlumočník ve služebně CIC ve Freyungu. Veškeré informace jsem měl předávat jemu nebo jeho spolupracovníci, tu ale neznám. Nestihl mě s ní seznámit.“

„Přechod bratrů Hasilů jsi tedy vyzradil taky ty.“ Pátý se neptá, jen rekapituluje.

„Bohumil mi přesně popsal, kudy půjdeme, ukázal mi i mapu. Ani jsem nemusel lhát, že se toho zpropadenýho přechodu bojím.“

„A když se bojíš, dostaneš sračku,“ řekne Pátý a kopne do nohy stolu, za nímž sedí Taylor.

„A máš aspoň strach, že se ti to jednou vrátí jako bumerang?“ zeptá se žena.

„Že se mi to vrátí? Co by se mi mělo vracet? Jo, měl jsem strach. Na čáře se střílí každou chvíli, jak takovej esenbák asi pozná, že jsem jejich člověk? Nepozná nic a zastřelí mě jako škodnou.“

„Přesně jako zastřelili Bohouše. A to kvůli tvý zradě.“

„Já jenom předal materiály Baumgartnerovi. Jak se mu povedlo poslat zprávu do Čech, to je mi samotnému záhadou. Ale říkal, že má svého šéfa v Bavorsku.“

„Kdo je to? Znáš ho?“ vyštěkne Pátý a prudce se k Míčkovi otočí.
„Neznám. Je to prej docela vysoko postavený zvíře. Dělá u vás, u americký tajný služby.“

„Takže dvojité agent,“ promluví poprvé za celou dobu výsledku Eckert a s povzdechem si zapálí cigaretu. Ruka se mu mírně chvěje.

„Jo, přesně tak to Rudi říkal, dvojítej agent. Je na něj napojenejch prej ještě několik desítek lidí, co jsou tady a pracujou pro Čechy. Je nás tady dost na to, abysme vám to tu celý rozebrali na kousky. Nemáte žádnou šanci. Dělnická třída vás všechny rozmačká jako šváby. Vy nevíte, s jakou silou si to vlastně zahráváte.“

Charles Eckert vyfoukne kouř a zadívá se na hubenou postavu sedící před ním. Připomíná zlomené pravítko.

„Proč jste se k nim vlastně dal, Mlíčňáku. Říkají vám tak, nebo ne?!“

Míčko už se nadechuje, ale zavře pusou a schoulí se ještě víc do sebe.

„Je to snad tajnější než jméno vašeho komplice a šéfa?“

„Do toho vám nic není!“

„Ne? Proč myslíte?“

A Míčko bloudí ve svých černých vzpomínkách. Propadá se do chvíle, kdy ho odváželi k výsledku do Krumlova. Měl první den dovolenku a chtěl navštívit mámu. Místo toho ho nabrali u autobusové zastávky, prý, že ho rádi svezou. Posadili si ho mezi sebe na zadním sedadle. Smrděli kouřem. Mlčeli. Celou cestu. Vezli ho opačným směrem, než chtěl jet. Neodvážil se protestovat.

Když dorazili k šedivému domu v centru města, vzali ho ti dva za loket, každý z jedné strany a odváděli po schodech do domu. Byl temný, příliš světlá sem okna nepropouštěla. Místnost, v níž se ocitl, měla zatažené rolety. Tma. A v té tmě seděl proti němu vysoký muž v černém roláku a prohlížel nějaké papíry, ležely před ním na stole. Desku ozařovala nízká stolní lampa. Mužovu tvář zakrýval stín. Míčka si vůbec nevšímal, jako by tam ani nebyl.

Míčko stál na místě snad celou věčnost, než muž promluvil, a to, co říkal, se zarývalo do Míčkových uší tak hluboko, že ho rozbolela

hlava a měl pocit, že je s ním konec. Skončil se životem, aniž vlastně začal žít; s kariérou esenbáka, která je taky na samém počátku. S ním už nikdo z kamarádů nepromluví, vlastní rodiče se ho zřeknou, nikdy nenajde holku, která by s ním chtěla chodit a spát. Bude vyvrhelem společnosti, temnou skvrnou na kabátě proletariátu. Hnusem, co je třeba setřít kapesníkem a ten hned spálit, aby se nešířil dál. A pak mu muž ukázal jednu fotografii. V tu chvíli Míčko pocítil ve střevech nesnesitelný tlak. Neodvážil se pohnout, říct, že potřebuje nutně na záchod, že je mu špatně, místo toho se kroutil do chvíle, než svěrače povolily.

Na rozmazané fotografii poznával sám sebe. Mohlo mu být patnáct let. Věděl přesně, že na té fotce je konec srpna v pětačtyřicátém. Dva výrostci z města ho tehdy srazili, dole pod lesem, poblíž božích muk, na kolena, zkroutili mu ruce za zády. Smáli se a vedli oplzlé řeči, že si z něj udělají děvku, že si kolaborantský synek nic jiného stejně nezaslouží. Marně se bránil, marně volal, že jeho otec je jenom četník, že za Němců pomáhal Čechům, jak jen mohl, není kolaborant. Třetí mladík mu zacpal ústa svým ztopořeným pyjem. Čtvrtý je fotografoval obstarožní flexaretou, prý do Míčкова památníčku, aby nezapomněl, z jakého vrhu pochází. A tento snímek, detail jeho tváře s penisem v ústech, teď ležel na stole poručíka Státní bezpečnosti, a nejen tehle. Postupně mu ukázal další fotky. Tu, na níž ho výrostci nutí kopulovat s ovci; další, na které jej nejstarší z nich znásilňuje zezadu, ještě dnes si pamatuje na vlhký pach hlíny, tvář měl zabořenou do mazlavé hmoty, málem se udusil.

Stál tam před vyšetřovatelem, kalhoty nasáklé řídkou stolicí a močí.

„Seš prase, koukej odtud vypadnout. Pošlu si pro tebe příště. A jestli se mi tady zas podělaš, rovnou tě zastřelím, je ti to doufám jasné?“

Ti dva, co ho přivedli, teď štitivě ukázali do chodby k východovým dveřím. Vypadl na ulici. Seběhl dolů k řece, a tam se vysvlékl do naha a drhnul se pískem. Kalhoty i trenýrky dlouho máchal v silném

proudu. Lidé na něho pokřikovali z mostu, nevšímal si jich. Slzy padaly do Vltavy, která je unášela.

Další setkání s vyšetřovatelem proběhlo venku v polích za Zvonkovou. Už mu neukazoval žádné fotografie, jen mu vysvětlil, co po něm chtějí. Za spolupráci mu nabídl mlčenlivost. Nikdo se o těch snímcích nedozví a z něho se naopak stane vážený občan, soudruh. Den na to si podal přihlášku do strany a začal dojíždět do města na schůze. Byl vděčný. Připomínal psa, kterému pán nasadil obojek a zmrskal ho vodítkem a pak mu vzápětí nabídl kus masa. Vodítko však stále viselo nad jeho hlavou jako vykřičník: „Ty fotky máme stále u sebe! Buď poslušný!“ Chudák maminka. A co teprve otec, bývalý četník, vždycky chtěl mít ze syna silného chlapa, tak byl pyšný, že kluka přijali do školy SNB, a teď by se mu naskytl obrázek... raději nedomýšlet.

Míčko se hrbí na židli před Pátým, Eckertem a Taylorem. Uvědomuje si, že za ním stojí žena jeho snů. Kdyby jenom tušila... Rozplácne se. Slzy tečou po tváři, jako když dešťové kapky sklouzávají po okenní tabuli. Ne, nemůže přiznat, že ho mají estébáci v hrsti, že ho celou dobu vydírají. Nemůže a ani nechce přiznat, že se k nim dal jen z obyčejného strachu. Bumerang se k němu vrací právě teď. Dává o sobě vědět výčitkami svědomí. Poprvé? Začíná mluvit, vypráví podrobnosti. Jakým způsobem je napojený na Rudiho, co všechno má pro estébáky dělat. Prozradí jména několika lidí, o nichž tuší, že jsou taky jenom nastrčenými špicly.

Eckert rozhodne, že ho odvezou pryč, do vily, ve které bude mít domácí vězení, dokud se nerozhodne, co s ním. Oficiálně ale rozhlásí, že dostal infekci, leží v Mnichově v nemocnici. Rudi Baumgartner ani jeho komplicka, natož jejich šéf nesmí mít sebemenší tušení, že je vyzradil. O Josefu Hasilovi se bude šuškat, že nepřežije, třebaže je ve skutečnosti jako rybička.

„O Hasila se postaráte vy, C5,“ řekne Eckert černovlásce, když Míčka odvedou dva američtí vojáci. „Spoléhám na vás, že jeho pobyt zůstane utajený. Nejdřív musíme vyřídit Baumgartnera.“

„Ano, pane!“

„A ještě něco, neříkejte Hasilovi – zatím –, že jeho bratra zastřelili, chlapec má horkou krev, bůh ví, čeho by byl schopný. Mohl by nevědomky zhatit náš plán. Zaměstnejte ho natolik, aby neměl moc času na přemýšlení.“

„Ano, pane.“

C5 kývne a vyjde ven do chodby.

„Myslíte, pane, že je rozumné, aby se C5 starala o B7? Delší dobu ji neviděl. Přece jenom ji má spojenou s tím případem Krajčírovič a Vávra-Stařík. Ona byla spojkou mezi námi, těmi lidmi a Hasilem. Převodl je k nám právě on a příliš nadšený tehdy nebyl. Tenkrát z toho nevzešlo nic dobrého. Krajčírovič nám zmizel ve Francii, nic bych nedal za to, že už je za oceánem ve Státech. Tady jsme úplně vyhořeli.“

„Jestli je to rozumné? Milý, příteli, v téhle době není jediná věc, o které bych mohl s klidným svědomím říct, že je rozumná, natož abych to mohl tvrdit o spojení C5 s Hasilem. Ale jediné vím jistě, ten chlapec v její přítomnosti přijde na jiné myšlenky. Pokud to nevíte, tak jeho snoubenka je v komunistickém lágru a syn vyrůstá bez otce i matky. Všichni jeho příbuzní a známí jsou taky v koncentracích. Dejme mu možnost, aby na tuhle skutečnost aspoň na moment zapomněl. C5 je sice nekompromisním vojákem, ale má i jiné přednosti.“

* * *

JOSEF JE PŘEKVAPENÝ, když za ním přijde. Už na ni zapomněl. Teď mu její přítomnost připomíná chvíli v opuštěném statku. Dokázala ho tenkrát rychle odzbrojit. Preprala Hasila, který si zakládal na své neporazitelnosti, zvláště při rvačkách na tanečních zábavách, kdy teklo pivo proudem a on měl velkou výhodu, že bojoval s čistou hlavou.

Stojí ve dveřích nemocničního pokoje, opírá se loktem o zárubeň a dívá se na něho. Neusměje se ani nekývne na pozdrav. Jako by se viděli naposledy před pár minutami a ona se jenom otáčí zpět, aby něco dodala k rozmluvě, kterou ještě neskončili.

„Ani jsem vám nepoděkovala za toho Krajčíroviče.“

Usměje se.

„To máte pravdu. Byl to hodně divnej přechod. Partyzáni, a navíc nastrčený komoušema. Bylo mi na zvracení, když mi Krajčírovič vykládal, jak byl jedním z těch, co vtrhli k ministru Masarykovi do ložnice.“

„Pustte to z hlavy, jsem tu od toho, abych vás pozvala na pořádný oběd. Co vy na to? Půjdete? Primář mi říkal, že je z vás zase chlapík.“

„Jo, cítím se o dost líp.“

Ted' se poprvé usměje, odlepí se ode dveří směrem do místnosti.

„Tak půjdeme? Povídat si můžeme v příjemnějším prostředí.“

Rozhlédne se po bílém pokoji. Na stěně visí krucifix a pod ním stojí kovová postel.

„Brrr, tady bych nechtěla trávit své první rande.“

Hasil se směje, vstává, aby se oblékl.

Venku už čeká vůz. Řidič, nenápadný čtyřicátník s mírně prošedivělými skráněmi, je odváží k hotelu s restaurací.

„Tady v klidu strávíme pár dní,“ řekne a podívá se mu dlouze do očí.

„A nocí?“ zeptá se a její zkoumavý pohled opětuje.

Vysvětlí si ticho jako projev nesouhlasu, možná i odporu. Raději se omluví. Pohled na ni ho zneklidňuje.

„Promiňte, nechtěl jsem vás uvést do rozpaků, byl to jenom fór.“

„Mě a do rozpaků? Josefe, je vidět, že mě neznáte. Kot mi o vás vyprávěl, byl jste jeho nejschopnější podřízený. Ted' si vás zas nemůže vynachválit Pátý. Něco ve vás je. Vy totiž jdete přímo k věci, aniž byste přemýšlel o následcích, ty se k vám tak jako tak dostanou samy, tak proč nad nimi spekulovat předem. Jednáte intuitivně, ne

s logickou rozvahou. Máte ohromný dar, Josefe, který míváme většinou jen my ženy, a tím je něco jako šestý smysl. Něco vás předem varuje, ukazuje cestu, mění již domluvené plány. Vy se nikdy a ničemu nepřizpůsobujete, ne, vy přizpůsobíte vždy a za všech okolností právě ty okolnosti sobě, své potřebě, kterou nechápete, a ani se o to nepokoušíte, berete ji jako daný fakt. Všechno to, co je vně, si podmaníte, ale své vnitřní já nikdy nedáte všanc kompromisu nebo příkazu shora. Máte vlastní hlavu, ale ta mi připomíná meloun.“

„Probůh, proč zrovna meloun?“ zhrozí se Hasil.

„Proč? Protože je na první omak tvrdá, ale jakoby prázdná, a kdybych do ní vrazila nůž, vyteče spousta vody, ale ta voda je sladká a plná semínek, tedy zárodků nového života, ještě neprobuzeného. A ta voda mi připomíná podvědomí, rosol, ve kterém plavou všechny zasuté vzpomínky, sny, všechno, o čem nevíme, nebo jsme už zapomněli, ale je to v nás tak silně zakořeněné, že samo o sobě tvoří jakoby novou osobnost, nového člověka. A to prázdno zas vnímám jako u mnichů v hluboké meditaci. Kdybyste tam uvnitř svého melounu měl jenom ždibec pevné hmoty, myšlenky, která by tvořila jádro podobné pecce broskve, už by vás brzdila, protože ta sladká voda s drobnými semínky by se začala chtít nechtě kolem toho jádra otáčet, a vy byste nedokázal jednat pudově, vedený něčím, co je vlastně neuchopitelné. Nevím, jestli jsem vám byla schopná přiblížit, co si myslím. Vysvětlit... Chápete, co jsem vám chtěla říct?“

„Ne, nechápu, připadá mi, že jste celou dobu mluvila španělsky. Nějak mám pocit, že jsme v dětství cumlali každé úplně jiné cecík. Já pil kozí mlíko, ale vy nejspíš klokaní, jestli teda klokan vůbec nějaký má. Víte co? Už se v mé hlavě, a hlavně ve mně, neštouřejte, nějak pak nejsem úplně ve svý kůži.“

Dívá se na něho dost dlouho, aby pochopil, že tady nejde jenom o to, co *jemu připadá* jako divné řeči, ani o oběd, je v tom ještě něco, co jde mimo něj. Tuší, že tahle bývalá Kotova milenka je připravená se s ním vyspat, a to ho znervózňuje snad ještě víc. Líbí se mu, ale

ví, že patří k jiné sortě lidí než on. C5, jak se mu představila, musí pocházet z lepší rodiny, nebyla odkojená, jak správně uhodl, kozím mlékem jako on. Je z města a její otec měl dobré postavení, tedy dokud mu nevzali fabriku nebo ho nevyhodili z úřadu.

„Proč to děláte?“ zeptá se jí. „Jenom proto, že je to šéfův rozkaz?“

„Ne, ty hlupáčku,“ začíná mu tykat.

Znervózní ještě víc.

„Nikdy si nenechám přikázat nic, co bych sama předtím nechtěla. My dva jsme si v něčem hodně podobní. Ty máš v sobě, kromě jiného, intuici ženy a já zas kromě ženského instinktu i mužskou rozhodnost. A teď hlavně potřebujeme oba vypnout. Ty i já máme za sebou dost těžké chvíle, zasloužíme si to.“

„A jak tě mám oslovovat? C5 zní dost divně.“

„Říkej mi..., jak chceš.“

Popadne ho pod paží a vede do prosklených otáčecích dveří.

„Nebudeme se přece vybavovat na chodníku,“ řekne káravě. „Mám strašný hlad.“

Josef si uvědomuje, že je na tom stejně. Nechává se odvést. Hlavou mu poletují různá dívčí jména, ale ani jedno se mu k ní nehodí.

Když je číšník usadí ke stolu v šambr séparé, sjede Josefa pohledem a rozhodne, že hned po obědě vyrazí do města sehnat mu důstojný pánský oblek, aby mohl chodit mezi lidmi. Chce namítnout, že jej nepotřebuje, je mu v tom, co má na sobě, dobře, navíc nehodlá vyrazet do společnosti, ale ona ho usazuje tím, že teď bude jeho společníci a basta. Jídlo objednává pro oba.

V novém proužkovaném obleku se Josef cítí sice dobře, ale když se vidí v obřím zrcadle, uvědomí si, že se ocitá v roli, která mu nesedí. Převleky za starou babku nebo mladou holku, to je jiná, nebo uniforma policajta, vojáka, v těch se cítí jako kapr ve vodě. C5 ho ujišťuje, že je fešák, teď může jít z fleku mezi bankéře a diplomaty. O tom ale on má své pochybnosti, stačí, aby promluvil, a všechno bude jasné. Nemá zažitý slovník vyšší společnosti, ví, že mu čouhá

sláma z bot. Mezi dělníky a střední vrstvou se ztratí, výš mířit nehodlá. Má svůj herecký strop. Navíc, dneska se v Československu způsobu inteligence a bankéřů nenosí.

Je rád, když ze sebe může v hotelovém pokoji šaty sundat a vlézt do vyhráté vany. Jen se trochu lekne, když se za ním náhle objeví jeho průvodkyně a začíná mu mydlit záda a šíji. Po chvilce se uvolní natolik, až v horké vodě málem usne. Probere ho jemný dotek jejích prstů. Svírá jeho penis a masíruje. Teprve teď si uvědomuje, že je nahý. Vklouzne k němu. Hladí se navzájem. V plicích ucítí tlak. Jazykem se vnoří do jejích úst.

Josef nikdy nezažil nic podobného, spal s Němkou Helgou, pak s vdanou Vlastou, se svou snoubenkou Marií, s mladičkou Růženou, ale žádná z nich není jako C5. Milují se celý zbytek dne. Večer si objednájí do pokoje večeři, ona láhev vína, mohou si dovolit to, co musí běžný Němec ještě pár let oželet, peněz mají dost. Až k ránu usnou.

Zdá se mu sen ve snu. Leží u kamenného valu, kousek od hraničních kamenů, a spí. Pod hlavou batoh s důležitými dokumenty, automat zavěšený na větvi stromu, opodál pohozená pistole. Ve snu pozoruje malé brouky, ví jaksi samozřejmě, že to je trnoštitec horský, je jimi tak zaujatý, že si ani nevšimne proměny krajiny. Stromy ve vteřině vyrostou, zešednou a uschnou, všude kolem jsou jenom pahýly suchých kmenů. Zvedne hlavu a vidí až k horizontu, kde už je hranice. Neumí si tu změnu vysvětlit. Odtrhne se od malých broučků, kteří mezitím taky zmizí a běží do kopce až k čáře, kde holina pokračuje. Kamení, tu a tam hnědé trsy trávy. Spatří člověka v červené bundě, jde k němu, opírá se o dvě hůlky, jako by lyžoval. Když se ho zeptá, kde jsou a odkud muž přichází, odpoví, že tohle je přece Šumava, on jde od Třístoličníku. A to se nebojíte pohraniční hlídky? Proč bych se měl bát? Zeptá se muž. Co je za rok? Který den? Muž se podívá na hodinky: Prvního října dva tisíce jedenáct. Hasil cítí, že nemůže polknout, cosi se mu vzpříčí v krku a on se dusí. Probudí se a zjistí,

že se opravdu dusí. Pokoj je plný kouře, není vidět na krok. Kašle a potácí se k oknu. Hasiči na ulici právě vytahují hadice s vodou. Okolo dav čumilů. Josef se otáčí a hledá C5. Pro hustý dým, který se sem valí zpod dveří, nevidí ani postel, ani její nahá záda. Nezaváhá. Nepřemýšlí, jedná intuitivně. Jako vždycky, když jde o život.

* * *

KAVÁRNA STOJÍ NAPROTI HOTELU. Její majitel bydlí přímo nad svým královstvím provoněným vanilkou a čerstvě umletou kávou, a tak má možnost z okna ložnice pozorovat dění v ulici, žlutomodré plameny a záchrannou akci. Rychle se obléká, seběhne do suterénu, otevře svůj podnik a všechny hotelové hosty, předčasně probuzené, zmatené a vystrašené, zve dál. „O placení nesmí být ani řeč, jsme přece civilizovaní lidé,“ říká muž, který před lety uvěřil v národní socialismus. Po válce se dušuje, že o vyhlazovacím programu neměl ani tušení. „Současné poměry jsou daleko uspokojivější, hlavně pro obchod,“ dodává mezi přáteli. Jeho hosty bývají často američtí vojáci z nedaleké vojenské základny a hoteliér Kündelmann, který k němu chodívá vždy v poledne na kávu, přečte denní tisk, nejčastěji Süddeutsche Zeitung, ekonomickou rubriku, aby hned nato proseděl hodinku nad šachovou partií s kavárníkem Meyerem. Potom si hoteliér Kündelmann zapálí viržinko a dlouze vypráví o politické situaci v rozdělené Evropě, a to i tehdy, kdy si jeho protihráč odskočí od šachovnice obsloužit hosty. Dá se za určitých okolností tvrdit, že ti dva jsou přátelé. Rozumí se tedy samo sebou, že se v tak těžké chvíli, kterou právě hotel zažívá, kavárník postará o jeho hosty; hoteliér by jistě učinil totéž. Kündelmann i Meyer jsou obyčejní muži z německé střední třídy, žijí v obyčejných domech obyčejného města uprostřed obyčejné střeoevropské země. Je obyčejné všední mlhavé ráno druhé poloviny září roku tisíc devět set padesát v neobyčejně živé ulici.

Obltoustlý mužík na krátkých nožkách poletuje mezi stolky, za nimiž sedí celý hotelový personál, od recepčního až po hotelového poslíčka a jednu pokojskou. Jakýsi obchodní cestující, hubený padesátník, drží kufřík se zbožím, které běžně nabízí hospodyním, svírá jej v náruči a vypadá dost komicky – je oblečený do proužkované noční košile a na nohou má dosud pantofle. Dva postarší manželé sedí až vzadu u toalet, jako by to všechno zavinili, po očku sledují své okolí a mezi sebou tu a tam zašeptají nějaké to slůvko. Ve druhé půlce kavárny jsou oddělené boxy. Tam obyčejně sedávají milenci nebo obchodní partneři, tedy lidé, kteří nechtějí být rušeni nebo viděni zvědavým pozorovatelem.

C5 se choulí v rohu jednoho z boxů a usrkává horkou kávu. Jablkový koláč leží netknutý vedle šálku. Chvěje se zimou. Na sobě jen narychlo přehozený plášť, bosá chodidla tře o sebe.

Pohled vyrve z ubrusu a zabodne jej do drobné postavy naproti. Je navlečená do hasičské kombinézy, dlouhé rukávy a nohavice založené. Kombinézu soucitně Josefovi nabídl jeden z hasičů, když před sebou spatřil nahého muže s ženou v náruči.

„Sakra, Josefe, tos nemohl z toho pokoje vzít aspoň pár věcí? Měla jsem tam celou hotovost a úplně nové šaty. To nemluvím o tvém obleku.“

„Ten hasič, co mi půjčil tohle,“ a pohledem pohladí hasičský stejnokroj, „říkal, že se oheň do horních pater nerozšíří, že ho mají pod kontrolou. Nemusíš se bát, nic ti neshoří. Dokonce zachránili i ten párek důchodců, co si založili táborák z novin a nočního stolku. Podle toho, co jsem viděl, vyhořel jenom ten jejich pokoj a trochu i zábradlí a čalounění na chodbě, jinak nic.“

„Nemám strach z ohně, ale z toho, že nám to někdo ukradne.“

Hasil se usměje.

„Tak to ber, žeš to všechno dala charitě. Pomůžeš nějakýmu chudákovi, to vůbec není špatný.“

„B7, neskonale mi piješ krev...“

V tu chvíli vchází do kavárny hasič. Rozhlédne se kolem a zůstává bezradně stát na místě. V náručí Josefův nový oblek, ale i kabelku a ženské šaty. K hasiči přiběhne kavárník Meyer, na cosi se zeptá, vysoký muž se zašpiněnou tváří mu odpoví, nato kavárník kývne hlavou směrem k boxu, kde sedí Josef a jeho spoléčnice.

„Tady máte všechno, co bylo ve vašem pokoji. Jenom je třeba dát ty šaty do čistírny, to víte, jsou trochu cítit. Tu kombinézu si zatím nechte, kdykoli mi ji hodíte zpátky, sídlíme na Franz-Joseph-Strasse devět.“

„No vidíš, C5, nic se neztratilo, lidi jsou slušnější, než bys řekla. Tak do kterýho hotelu vlezeme teď? Docela bych dal horkou vanu.“

Poprvé ji vidí, jak se směje a nemůže přestat. Až začne škytat.

Já tě miluju, škyt, Josefe, škyt, s tebou se žádná, škyt, nemůže ani na chvíli nudit. Škyt. Jsem Klára. Škyt. Neříkej mi C5. Škyt. Klára. Škyt. A jsem pro, škyt, vím o jednom příjemném hotýlku na periferii, škyt, tam by mohl být klid. Škyt.

„Jenom aby, stačí jeden postarší páreček, co usne s cigárkem v posteli. Zkus na deset minut zadržet dech, stoprocentně to škytání přestane.“

* * *

JOSEF PŘECHÁZÍ PO POKOJI a mlčí. Kromě rozestlané manželské postele, dřezu s vajglinkem a džbánem na vodu tu stojí u zdi už jenom šatník. Klára ví, že ráno telefonoval, i přes její domluvy, do baráku k Pátému. Od Tondy Vítka se dozvěděl, že bratr Bohumil se zpátky ještě nevrátil.

„Nikdo z kluků nic neví,“ řekne mu do telefonu Tonda. „Šéf se tu neukázal, je asi v Mnichově, žádný instrukce nám nedal.“

Rozhoduje se, měl by zajet do lágru za Jardou, tedy druhým bratrem Juliem. Rozmlouvá mu to, ale marně.

„Pojedu vlakem.“

„Ne, Josefe, nikam nepojedeš!“

Je důležité, aby si špiclové, kterých je po lágrech plno, mysleli, že je Josef na smrtelné posteli. Ve chvíli, kdy ho spatří živého a zdravého, zkomplikují se Eckertovy plány. Oni za každou cenu musí odhalit dvojitého agenta, na kterého je napojený Rudi Baumgartner a jeho spolupracovnice. Chtě nechtě, musí s Josefem promluvit na rovinu. Nemůže riskovat, že ve svém pátrání po bratrovi ohrozí jejich práci. Opravdu se jim zatím daří budít dojem, že se akce u hranice esenbákům podařila a Josef je odrovnaný. Dokonce i Rudi skočil na špek, když uvěřil zprávě bývalého strážmistra Míčka. Ten leží v Mnichově v nemocnici na infekčním. Past je nachystaná, teď jen do ní lapit toho správného ptáčka.

„Josefe?“

„Co je?“

Zastavuje se a pohlédne na ni.

„Musím ti něco říct.“

„Tak povídej, o co jde?“

„Tvého bratra tam při té přestřelce... zabili ho. Byl jako řešeto. Nemohl jsi mu pomoci.“

Pocítí náhlou nevolnost. Nohy vypovídají službu, musí se opřít o šatník.

„Jak to víš?“

„Na tom nesejde, jen ti to říkám, abys neudělal nějakou blbost. Naši šéfové potřebují, aby si komunisti mysleli, že tě dostali, žes nepřežil ani ty. Operuje mezi námi dvojitý agent, je napojený přímo na vedení agentury. Musíme ho odhalit co nejdřív. Oni netuší, že my víme o té léčce, že víme o zrádcích ve vlastních řadách.“

„Kdo?“

Josef těžce polkne, přesune se k posteli a usedne na ni. Dlaněmi si masíruje spánky.

„Míčko.“

„Mlíčnák? Kurva, a já ho ještě zasvěcuju do naší práce, že jsem se na to nevysral. Hajzl. Vidíš, a já myslel, že to byl Rudi.“

„Nešel s vámi, protože věděl, co by ho tam čekalo. Informace předával právě Rudimu Baumgartnerovi a ten zas...”

„Sakra, tak já to tužil správně. Ještě jsem Bohoušovi říkal, že se mi to nechce líbit.“

„Míčka už zajistili, teď se chystají na Baumgartnera, jenže je v tom háček. Má nějakou ženskou jako spojku, nevíme zatím, kdo to je. Naším hlavním cílem je jejich šéf, ten dvojitý agent. Musíme ho dostat dřív, než kvůli němu přijde o život další náš člověk.“

Hasil zvedá hlavu. Klára vidí v jeho očích slzy.

„Kam dali... tělo?”

Slova se mu lepí na patro. Bohouš je mrtvý, mrtvý. Najednou si nemůže vzpomenout na žádnou z modliteb, které je učila jejich matka. Zdrávas Maria, milosti plná... jak je to dál? Otčenáš...?

„Tvého bratra?”

„Jo.“

„Zakopali ho ke zdi hřbitova v Českých Žlebech. Hrob neoznačili.“

„Kurvy.“

„Ale zajistila jsem, aby mu tam hořela svíčka. Mám v okolí své lidi. Nosí mu i kytky. Střídají se. Pokud je chytí, vymluví se, že měli strach... Že by ses mohl vrátit a mstít se. To jim esenbáci zbaští. Zatím, pokud vím, ale nikoho z nich nechtyli, a to hlídají hřbitov noc co noc.“

Josef vstává. Přejde místnost, otevře skříň a vytáhne batoh. Začne do něho házet své věci.

„Co chceš dělat?” zeptá se za jeho zády Klára.

„Jedu za Pátým.“

„Josefe, snažila jsem se ti vysvětlit...”

Otáčí se k ní čelem.

„Teď, když jsem pro ně skoro mrtvej, nebudou počítat s tím, že bych jim moh škodit. Myslím, že je dobrá doba na to, shánět informace. A taky bych tady měl rád svého syna. Dokud to jenom trochu jde.“

„Kolik mu je?”

„Rok a devět měsíců.“

„Zbláznil ses? Kdo se ti o něj bude starat?“

„To není tvoje věc.“

„Jak to, že není? Josefe, to je i moje věc, nebud' pořád takový sobec! Nejsi tady sám, máš kolem sebe lidi, kteří jsou závislí na tobě. Ty si teď nemůžeš dovolit hrát si na chůvu. Máš zodpovědnost! Sakra, posloucháš mě vůbec?“

Znovu se otočí, popadne batoh a prudce zavře skříň. Má se k odchodu. Klára mu zastoupí cestu.

„Počkej, jdu s tebou,“ řekne a silně ho obejmě. Tiskne se k němu celým tělem. Nejraději by ho celého skryla do sebe. Líbá jeho oholenou tvář, skráně i vlasy. Upustí batoh, oběma rukama se jí zachytí. Hladí její záda. Rozpláče se. Poprvé v životě. Ani jako kluk takhle nebrečel. Je vychovaný v tom, že kluci musí svou bolest ovládat a nedávat ji najevo. Kluci nebrečí, ani když jim umře nejlepší kamarád. Jemu však zemřel bratr.

„Ale raději Pátému zavoláme,“ zašeptá Klára, „a dáme si schůzku na neutrální půdě. Někde, kde nebude dřepět ten dvojité špicl. A přes hranici chci jít s tebou. Odteďka jsem tvůj strážný anděl. A neprotestuj! Pátý mi v tom nemůže zabránit. Ani ty ne... ani ty.“

* * *

SCHÁZEJÍ SE NEDALEKO Kleinhesseloherského jezera v Anglickém parku, který se rozprostírá od centra Mnichova k jeho severozápadní hranici. Josef s Klárou sem vyražejí pěšky.

Pátý má na sobě vycházkový oblek, v ruce hůlku, spíš jen aby vyvolala dojem muže středních let na procházce, a užívá si přírodních krás, výhledů do pestře zbarvených korun stromů, které se odrážejí na hladině jezera. Stojí před mosaznou cedulí s nápisem: *Anglický park byl založen v roce 1789 sirem Benjaminem Thompsonem*. Pátý je již na smluveném místě, může se s Hasilem a jeho společníci procházet celý den, aniž by se po některé z pěšin museli vracet

zpátky. Navíc tu jsou sami, nikdo je neruší. Lidi mají jiné starosti, než aby se brouzdali kolem vody a jen tak lelkovali. Mnichov se po bombardování ve čtyřiačtyřicátém začíná znovu stavět na nohy, opět se stává pivní velmocí.

Josef s Klárou se přidruží k Pátému, jen si lehce kývnou na pozdrav a pomalou chůzí se vydávají po břehu k dřevěným lavičkám. Je krásný podzimní den, slunce prosvětluje krajinu a mlha stoupá z vody, jako by chtěla připomenout všechny nedávné děje a postavy spojené s hlavním městem Bavorska: pokus nastolit bavorskou republiku rad po sovětském vzoru; Adolfa Hitlera a jeho neúspěšný mnichovský pivní puč; osamělého atentátníka Georga Elsera, který se během Hitlerova projevu na památku puče v Měšťanském pivovaru pokusil o atentát amatérsky vyrobenou bombou; o temné duchy Hnědého domu, v němž žil Hitler od roku 1930; je tu náměstí Königsplatz s dvěma nacistickými templami, které měly navěky věků připomínat padlé pučisty z roku třiadvacet, a mohutná budova Führerbau, kde byla podepsána mnichovská dohoda, nebo Verwaltungsgebäude, centrála strany a další budovy NSDAP; všichni zavraždění a mučení, i šest tisíc obětí spojeneckých náletů. Park zůstal kupodivu neporušený.

Klára jde mezi oběma muži. Zatím nikdo z nich nemluví, jsou ponořeni do svých vlastních myšlenek, jako by se jednalo jen o náhodný trojúhelník. Hasil má plnou hlavu přechodů hranice, Klára zas strachu o svého nového milence, je tak zranitelný! Pátý myslí na neznámého agenta.

„Bohouše je mi upřímně líto, Josefe. Jeho smrt nám ale odhalila zrádce, a to není málo. Musí u nás operovat už hezkou dobu a my o něm donedávna neměli tušení.“

„Jak jste s tím daleko?“ zeptá se Klára.

„Nic moc. Sledujeme Baumgartnera a čekáme. Prověřují úplně každého, kdo pochází od nás z republiky. Každý je podezřelý. Musí s tím hnout, jinak se z nás stanou panáci, co už nikdy nic nezvládnou. My ale zatím uděláme protipatření.“

„Jak?“ ozve se Josef a pohlédne na šéfa.

„Jednoduše. Ty máš svého člověka v Písku, co je napojený přímo na ústřední výbor strany.“

„Myslíte, šéfe, Vaška Hesouna?“

„Ano, přesně jeho. To, že se mu daří získávat důvěrné zprávy z nejvyšších míst, znamená, že někdo na sekretariátu, přímo pod Gottwaldovou fajfkou, je připravený ochotně poskytovat důvěrné informace. Toho člověka si budeme hýčkat. Při nejbližší příležitosti s ním navážeš kontakt. Pro začátek nabídneš padesát tisíc korun. Za každou cennou zprávu budou další finance, případně americké cigarety, nylonky pro manželku a čokolády, prostě cokoli si bude přát. Nikdo nesmí mít kromě Hesouna potuchy, že ty informace jsou pro tebe, nikoho jiného do toho nesmíš tahat. Čím méně lidí to bude vědět, tím líp. Musíme svůj zdroj chránit.“

„Kdy budu moct vyrazit?“

„Už brzy.“

„Brzy, brzy, já chci co nejdřív, nejradši zítra.“

„Neboj se, jakmile ti připravím podklady, vyrazíš. S tebou půjde Tonda Kubala, bude mít samostatnou práci, a přes čáru vezmete kluky od britské tajné služby. Ludvíka znáš a s ním vyrazí Jiří Sadílek, budou vás zajišťovat.“

„Proč nepůjde Tonda Vítek? Jsme na sebe zvyklí.“

„Má nárok na odpočinek, vrátil se před pár dny, měl náročnou cestu, málem tam zůstal. Přežil jen tak tak přestřelku u Českých Žlebů. Musíme hledat nové přechodové kanály. Ten přes Radvanovský vrch už je profláknutý. Zpřísnili tam ostrahu.“

„Půjdu s nimi,“ řekne Klára a Pátý se zastaví.

„V žádném případě, C5, vy máte své rozkazy od Kateka,“ rozhlédne se a pokračuje:

„Tedy od Eckerta, musíme si říkat krycími jmény, chci, abyste je používali, a sám se prokecnu jako školák. Ještěže se tu nikdo neproducíruje. Heleďte,“ otáčí se ke Kláře, „C5, já mám zas své instrukce.“

Vy zůstanete tady a budete k dispozici Taylorovi s Eckertem a víc se o tom nebudeme bavit.“

„Vy mi nezabráníte v tom, abych pomáhala tady Pepovi.“

„Holka,“ Pátý se zarazí, podívá se jí zpřímá do očí. Pak si povzdychne a zakrouťí hlavou.

„Jste zamilovaná až po uši! No, tak to nám ještě scházelo.“

Pátý pohlédne na Hasila a přísně ho sjede pohledem. Josef jen pokrčí rameny a zeptá se:

„Kdy můžu vyrazit?“

„Počítám, že tak za týden. Jenom tvůj odchod musíme držet v utajení, dokud nechytíme toho špicla. Kluci se dozvědí, že jdou s tebou, až těsně před akcí.“

Klára se posadí na jednu z laviček a zadívá se do dálky. Na hladině plují kachny. Nic nenasvědčuje tomu, že je Evropa rozdělená železnou oponou, v nové válce, tentokrát studené. Tady je klid a mír. Jen šelestění listů a vlnkami zčeřená hladina, příroda se připravuje na zimní spánek.

„A stejně s ním půjdu,“ řekne spíš pro sebe, protože ani jeden z mužů ji neslyší, jsou zabráněni do plánování nové špionážní akce. Hasil stojí a trpělivě naslouchá, nic si nezapisuje, všechno se snaží zapamatovat. Je už opět ve střehu, hraje svou roli *zpravodajského psa* na výbornou, bere ji naprosto vážně. Cítí v žilách proudící krev, zrychluje se mu dech a dosud chlapecké, jakoby nedospělé oči, ztvrdnou. U břehu jezera v mnichovském parku stojí agent-chodec B7 Josef Hasil a vedle něho velitel jedné z tajných buněk CIA Jaroslav Kašpar s krycím jménem Pátý. A štíhlá černovláska – C5, jejíž pravé jméno zná jen několik málo lidí. Zafouká silný vítr a opře se do korun javorů a buků.

* * *

JOSEFA S ANTONÍNEM KUBALOU odveze řidič už odpoledne. Zastavuje nejdřív před stavením a silně troubí. Během chvilky jsou oba venku v plné polní, jak říkají svému vystrojení.

Hájenska stojí na kraji lesa, je odtud dobrý výhled dolů do údolí a na horizont vzdálených kopců. Hasil platí hajnému za azyl třemi stomarkovkami. Nikdo kromě Pátého netuší, kde Josef je. Všichni mají žít v přesvědčení, že stále leží v nemocnici.

Kubala dostává rozkaz vyrazit a spojit se s vedoucím akce. Že je tím vedoucím Hasil, do poslední chvíle netuší.

Listopad je ledový, popadává sníh a tvoří pohyblivé ostrůvky mezi červenožlutým listím. Nebe je zatažené a připomíná kalné řečiště plné naplavené hlíny. I vzduch voní rašelinou a náhlý mráz nepříjemně zalézá pod košili.

Vůz je veze oklikou k hranici. Přejít kolem Horního a Dolního Cazova už není bezpečný, musejí vyrazit o několik kilometrů dál. Řidič zastavuje po půlhodinové jízdě, otočí se k nim, kývne na pozdrav.

„Zlomte vaz a šťastnej návrat.“

„Dík.“

Za lesem, v ohybu cesty, už čeká Josef Ludvík s Jiřím Sadílkem, choulí se do sebe. Podupávají na místě, jako by tančili, ruce zabořené do kapes kabátu. Každý z nich má na zádech batoh, v kapse pistolí; jediný Hasil s Kubalou jdou ozbrojeni nejen pistolí a granátem, ale i automaty, přehozenými přes rameno. Po Kláře není ani památka. Josef se dohodne s Pátým, že před ní zamlčí termín přechodu. Eckert ji plně zaměstnává v Mnichově, zatímco Hasila převážejí blíž k hranici do hájenky samotářského Němce Küncla. Je to šedesátiletý morous, co tráví většinu času v lesích. Neřekne ani slovo, shrábne peníze, ukáže na lavici vedle pece a zmizí. Nezajímá ho, kdo je jeho dočasným návštěvníkem ani proč potřebuje schovat.

„Bud' zdrav, Josef,“ Hasil podává pravici Ludvíkovi a pevně tiskne.

„Rád tě zas vidím, Pepíku,“ odpovídá Ludvík.

Josef se pozdraví i se Sadílkem, kterého do té doby zná jen od vidění.

Vyrážejí svižným tempem po lesní cestě. Po pravici tuší obec Heidmühle. Sejdou z kopce dolů k řečišti Vltavy a hranici překročí u Nového Údolí. Vědí, že musí kopírovat železniční trať do Černého Kříže a odtud zamíří do Lenory, pak k Boubínu, až dojdou do Mlynařovic, kde Ludvík se Sadílkem zůstanou ukrytí v seně uvnitř krmelce. Les je nejbezpečnějším úkrytem. Už se raději nespolehají na sedláky. Často je udávají jejich nejbližší sousedé.

Hasil s Kubalou půjdou dál. Každý po svém. Nemají vědět o svých úkolech. Kdyby některého z nich chytili, mohl by toho druhého prozradit, je lepší se o práci kamaráda moc nezajímat.

Sestupují ze stráně, před nimi paseky a otevřená krajina. V dálce za řekou stojí chalupa. Před nimi se tyčí vyskládané řady nařezaného dřeva do výšky urostlého chlapa. Šeří se. Ludvík se Sadílkem jdou vpředu, za nimi padesát šedesát metrů Kubala a nakonec Hasil. Právě si posouvá řemen automatu víc na rameno, když si všimne pohybu u vyskládané kulatiny. Někdo tam zabíhá. Je přikrčený.

„Kluci, bacha! Jsou támhle za kládama!“

Snaží se je varovat, ale je příliš daleko. Nikdo z nich ho neslyší, jen Kubala se rozhlédne kolem sebe, ale hned pokračuje dál. Josef se rozeběhne co nejrychleji dolů, strhne automat. Je připravený kdykoli střílet. Ludvík si se svým partákem vykračují, jako by se nechumelilo. Hasil se rozhodne jim nadběhnout. Utíká tak, aby se k hranici dříví dostal ze strany. Ve chvíli, kdy Sadílek s Ludvíkem stojí téměř na úrovni dřeva, skáče Hasil za křoví před hromadou, prst na spoušti. Tam spatří vykuleného hajného. Sedí v podřepu, bílý zadek vystrčený do prostoru. Ve chvíli, kdy se před ním objeví Josef se zbraní v ruce, dlouze vydechne a s mohutným prdem si uleví. Po tváři se mu rozlije blažený výraz, který vystřídá pohled vyplašeného divočáka.

„Sakra, mládenče, takhle strašit starýho chlapa, zrovna když se potřebuje vysrat!“ hartusí, ale očividně mu spadne kámen ze srdce v momentu, kdy hlaveň zamíří k zemi.

„Omlouvám se, ale myslel jsem, jestli nejste...”

„To teda fakticky nejsem. Ty najdeš kus dál pod Třístoličnickem, odtud mířím, šli tam ve třech i se psem směrem k čáře. Myslel jsem, že doběhnu do kadiboudy u chalupy, ale chytlo mě to už tady.“

Utře si zadek kusem novin, co vytáhne z kapsy, navleče kalhoty a ohlédne se. Za ním už stojí i ostatní agenti-chodci.

„No, vidím, že je vás celá parta. Radši běžte směrem na Stožec a dál, jenom se vyhněte vesnici, tam by vás mohli zmerčit. Ted' je tu větší frmol, každou chvíli se objeví nějaký ten kopečkář a já mám co dělat, abych jim ukázal cestu. Postavili fingovaný boudy německých celníků a americký agentury, všechno jako. Tam chytaj lidi jak nějaký mouchy na mucholapku. Zjistil jsem to teprve nedávno. Varujte každého, koho potkáte. Lidi jim tam v samý radosti, že už jsou z tohoto pekla pryč, vyzvoní všechno, kdo jim pomáhal, u koho přespávali.“

„Dík za informaci. Budeme varovat přes naše lidi v Čechách, nahlásíme to i našim šéfům, oni už se postarají, aby se zpráva rozšířila dál. Musíme běžet. Možná se u vás někdy zastavíme.“

Mávnou si na pozdrav, a zatímco hajný vyráží k hájence, oni scházejí k řece a dál ke trati. Tenhle úsek přeběhnou a od kolejí zamíří k modrému lesu po pravé straně. Jdou pak jeho okrajem mezi stromy tak, aby stále tušili po své levici železniční násep s tratí; přijde úsek, kdy budou muset jít delší dobu planinou přímo pod kolejemi. Ted' je ale čeká pochod smrčinou.

Všude je klid. Setmělo se, ale obloha se vyjasňuje.

Svižným tempem se dostávají za necelé dvě hodiny až k železniční zastávce Černý Kříž. Ta matně svítí do tmy jako plynová lampa. Obejdou ji a míří dál těsně pod kolejemi ke křižovatce, kde se koleje dělí, jedna trasa míří k Budějovicím a druhá do Volar a dál na Prachatice.

Byli by bezstarostně pokračovali v cestě, nebýt varovného Hasi-lova gesta. Napřaženou paží třikrát mávne směrem k zemi. Pokleká a svírá automat v pohotovostní poloze. Zůstávají příkrčení na místě.

Nad černě orámovaným náspem se pohybuje silueta hraničáře. Samopal namířený do noci. Prochází přímo nad nimi mezi kolejemi. Našlapuje na pražce, občas šlápne na kameny vysypané mezi nimi, ty narážejí jeden do druhého a vydávají nakřáplý zvuk. Stačí, aby se podíval jejich směrem, a jistě by je uviděl.

Měsíc osvětluje krajinu jako lampión.

Sledují strážce hranice, dokud jim nezmizí v zatáčce kolejiště ve směru k železniční zastávce, až pak si mohou vydechnout. Mají víc štěstí než rozumu. Tady by Hasil hraničáře nečekal, jsou přece jen už pár kilometrů od hranice. Musí být opatrnější.

Až k ránu dorazí k Mlynářovicím. Hasil si v mrtvé schránce vyzvedne uniformu SNB, převlékne se a vyráží lesy dál k nejbližší autobusové zastávce. Kubala mizí z dohledu a Josef schází na silnici. Cílem jeho cesty je Písek.

U Bohumila Supa se shromažďují materiály, které přes hranice přenáší Josef Hasil.

„Tvýho bráchy je mi líto,“ řekne Bohumil Sup a přistoupí k oknu.

Otáčí se k Josefovi. Ten sedí se svěšenou hlavou. Je najednou bledý, oči zarudlé.

„Promiň, neměl jsem o tom začínat.“

„Ne, to nic. Dozvěděl jsem se teprve nedávno, že ho prostříleli jak řešeto. Já odtud utekl skoro zázrakem.“

„Něco se chystá, Josefe,“ řekne Sup a opatrně vyhlédne zpoza záclony do ulice. Tam přecházejí od rohu domu dva muži v dlouhých pláštích. Do očí jim není vidět, tvář stíní tmavé klobouky. Jeden z nich nese koženou aktovku. Blíží se ke vchodu.

Hasil sedí na pohovce. Uniforma SNB leží vypraná a vyžehlená vedle něho, složená do komínku. Má na sobě vypůjčený župan. Vlasy mokré, ještě z nich kape voda a vsakuje se do županu. Před chvílí vyšel z koupelny. Hladce se oholil, voní kolínskou. Až vyrazí ven, bude policistou k pohledání. Každá sukně se za ním ohlédne.

„O co jde, Bohouši?“ ptá se Josef, zatímco se Sup odtrhne od okna, bere židli za opěradlo a přisunuje ji ke stolku před pohovkou.

„V Praze, přímo u papalášů, se to mele. Nikdo neví dne ani hodiny. Padni komu padni. Je jasné, že poprava Horákové jim nestačila, oni teď hledají většího nepřítele, potřebují exemplární proces. Jak na běžícím pásu odhalují kulaky a západní špiony, ale podle našich zpráv je to málo. Říkám ti, něco se chystá. Jenom netušíme co.“

„Fakt se přitvrzuje,“ ode dveří se ozve hlas Václava Hesouna. Vejde a zazubí se na Josefa.

„Těbůh Hasile, vypadáš jak nějaké lázeňské host, co čeká dámskou společnost.“

„Tos uhod, jenže místo vlnadný blondýnky mi poslali nějakýho Hesouna.“

Smějí se. Tisknou si pravice a Václav si sedá vedle Josefa.

„Soudruzi mají nahnáno. Pořád prosakují zprávy o nepříteli ve vlastních řadách, o zrádci. Kdo to je, ví snad jedině bůh a soudruh Stalin. Ale spíš Stalin, protože Gottwald z něj má neskutečnej vítr. Bojí se. O to víc chlastá a honí po nocích ženský. Proslýchá se, že má syfilis. Zatím obvinili takzvané buržoazní nacionalisty, všechno to jsou Slováci, a vypadá to, že je pozatýkají a bude velkej proces právě se skupinou doktora Husáka. Po převratu ve čtyřicátým osmým byl v silný pozici, ale letos na jaře ho obvinili z buržoazního nacionalismu a přišel tak o funkci ve Sboru pověřenců. Podle všeho on a jemu podobní v partaji skončili. A Slánský s hochy z Gottwaldovy party odhalují jedno spiknutí za druhým. Ale to všechno jsou jenom malý otrěsy před velkou bouří a nikdo netuší, koho smete.“

Josef se podrbe na hlavě.

„Byla by pecka, kdybysme věděli, koho komunisti chtějí hodit přes palubu, komu padne ten černej Petr. Pak by nebylo vůbec špatný takovýho soudruha převést přes čáru k Američanům. Čím větší zvíře, tím líp. Byl by to jasnej důkaz rozkladu v samotný partaji.“

„Problém je, že ani tam nahoře netuší. Slánský rozjel čistky a mlátí kolem sebe jako zběsilej. Pomáhají mu v tom Geminder a Nosek. Kléma je podporuje a všechno nasvědčuje tomu, že budou lítat třísky.“

„Myslíš, že se ta tvoje informátorka v sekretariátu udrží?“ ptá se Sup.

Václav Hesoun se zamyslí a kývne.

„Mohla by, je milenkou...“

Do pokoje vchází mladík v bílé košili. Kývne na pozdrav a na stůl pokládá koženou aktovku.

„Malej dárek od našich, co jsou u esenbáků.“

Sup aktovku otevře. Vytahuje desky a listuje tlustým spisem.

„Tady máš seznamy zatčených. Politický případy. Bude dobré, aby se na Západě zveřejnily. Komunisti musí vědět, že je Západ informovanej, že si nemůžou všechno dovolit. S Horákovou přetekl pohár. Popravit ženskou. Ukázali, co jsou zač.“

„Zbývá otázka, na koho čeká šibenice teď?“ řekne Hasil a nahlédne do aktovky.

„Zatím popravujou takové, jako jsi ty, Josefe.“

„A takové, jako jsme my,“ dodá Hesoun a poplácá dlaní Hasila po zádech.

Josef se na své společníky podívá a pokývne hlavou.

„Kdyby něco, rád vás přetáhnu k nám do Bavorska. Tady hoří člověku půda pod nohama. Nikdy nevíš, kdy se spálíš.“

„To máš recht,“ Václav Hesoun se zvedá k odchodu, mávne na pozdrav a zmizí v chodbě.

„Bude teď pár dní v Praze. Uvidíme, co se z toho vyloupne,“ řekne Sup a nakloní se společně s Josefem nad spis.

* * *

KLÁRA SE ZLOBÍ. Nechce s Josefem mluvit, cítí se ponížená a uražená. Jak jen ji mohl nechat v Mnichově? Copak mu jasně neřekla, že bude jeho andělem strážným? Ví, že o něho nesmí přijít. Těžce nesla Kotovu ztrátu, ale ztratit ještě Josefa? Ne, to by bylo příliš. Kdyby se jí někdo zeptal, co na tom malém muži vidí, neuměla by odpovědět. Jediné, co si jasně uvědomuje, je fakt, že v jeho přítomnosti zapomíná na svou roli agentky a cítí se po dlouhé době zas jen zranitelnou ženou, milovanou a milující. Josef je něžný a pozorný, jí to ke štěstí stačí. Konečně má pocit, že může žít obyčejný život vedle obyčejného muže, mít rodinu a všechny hry tajných služeb hodit za hlavu a nezabývat se jimi. Kdyby se tak mohli teď hned sebrat a odjet daleko od toho všeho, co je svazuje a dusí, od hranice. Sní a přitom si velice dobře uvědomuje, že ani jeden z nich nevystoupí z rozjetého vlaku plného informátorů, špionážních fíglů a honiček se střelbou a štěkotem speciálně vycvičených psů.

Nedokáže se na něho dlouho hněvat. Odbrojí ji svým pohledem, plachým úsměvem, polibkem a pro něho nezvyklým mlčením.

Blíží se Vánoce.

„Co kdybych tě představil svý mámě?“ zeptá se jí.

„Prosím? Řekni to ještě jednou, já asi špatně slyšela.“

„Jestli bych tě moh seznámit s mojí maminkou? Myslím, že by...“

„Josefe, tobě přeskočilo. Ty chceš vyrazit přes čáru jenom proto, abychom popili šálek čaje s potenciální tchyní? Je to od tebe hezký, chápu, že mi chceš naznačit, jak jsem pro tebe důležitá, ale plahočit se metrovými závěsemi, riskovat životy... prosím tě, vždyť je to šílenství.“

„Myslíš? Já bych ani neřekl. Právě v takovém počasí nebudou hraničáři počítat s tím, že by byl někdo schopnej jít přes Šumavu. Ale my dva to zvládneme.“

„Mluv za sebe. Poslala bych do háje i svého šéfa, pokud by ho napadlo, že bych se měla trmácet na svátky do Československa.“

„Ale já nejsem tvůj šéf.“

Podívá se mu do očí. Stojí před ní a usmívá se. Nemá strach. Baví se svým nápadem.

„Máma dělá skvělý jablečný štrúdl a takovou rybí polívku, co umí uvařit na Štědrej den, tak takovou jsi určitě nejedla.“

„Ty to myslíš opravdu vážně,“ řekne udiveně a plácne se do čela. „Ty seš fakticky magor.“

„Jo, máš pravdu. A kvůli tomu sis mě vybrala, nebo snad ne?“

Nevěřicně kroutí hlavou. Ano, má pravdu. Zaujal ji právě proto, jaká pověst ho předcházela. Drobný muž, který vydrží běžet dlouhé kilometry, zná lesy jako málokdo jiný, a navíc nejde pro ránu daleko, jako by nebezpečí přímo vyhledával. Ano, má pravdu, to všechno jí imponuje, chce ho poznat blíž.

„Kdy tedy chceš vyrazit?“ vypadne z ní, je sama sebou překvapená. Snad s ním nakonec nepůjde? Vždyť je to naprostý hazard. V téhle době, kdy mohou přijít kdykoli o život, chtít představit mamince slečnu, s níž právě teď spí? Za měsíc, za rok může být všechno jinak. Co za měsíc? Už zítra!

„Na Adama a Evu.“

„Ale to je Štědrý den...“

„Přesně tak. Vyrazil bych brzy ráno, ještě za tmy. Svítání už bychom mohli vidět zpod Boubína. Zajdeme k Rejžkovi, tam se převlečeme a on už zařídí, aby nás odvezli autem přímo do Zábrdí k mámě.“

„Přímo do baráku, kde ses narodil? Do baráku, kterej hlídají ve dne v noci?“

„Jo, přesně tam. Pod svícnem bejvá tma.“

„Josefe, někdy si říkám, kdy mluvíš vážně. Máš vůbec ponětí, co by se dělo, kdyby nás chytili?“

„Umím si to představit. Nezapomeň, že už mě jednou dostali.“

Probudí ji lehkým polibkem na spánek. Posadí se a zírá do tmy. Chvilí jí trvá, než si uvědomí, že tohle už není sen.

„Kolik je hodin?“ zeptá se.

„Tři čtvrtě na čtyři. Musíme během půl hodiny vyrazit. Opláchni se, já zatím připravím teplej čaj.“

Spí ve vypůjčené chatě, necelých šest kilometrů od hranice. Nocleh jim zajistil Pátý, kupodivu nic nenamítal, když ho seznámili se svým plánem. Jen Josefovi doporučil, aby vybral mrtvé schránky a zkusil domluvit s Rejžkem, ať začne přebírat informace někde mezi Pískem a Šumavou, aby se dostaly za hranice co nejdřív a chodci nemuseli jezdit do vnitrozemí. Hasil namítne, že je nebezpečné zasvěcovat dalšího místního člověka, Rejžek poskytuje úkryt a vykonává drobnější práce, tak by to mělo zůstat. Sice se už několikrát s píseckými setkal, ale v zásadě o jejich práci nebyl informovaný. Čím méně ví, tím líp i pro něho. Se Supem bude ve spojení jenom Josef osobně. Pátý nakonec souhlasí.

Z čaje se kouří. Klára zívá a protírá si oči.

„Musím být úplně pitomá, když s tebou jdu do té sibérie.“

Za oknem sněží.

„Pořádně se obleč,“ řekne Josef a usrkne horký čaj. „Čeká nás dlouhý pochod, беру s sebou trochu jídla. Pořádně se najíme až u mámy.“

„Sakra, to je horký, nedá se to pít.“

„Ukaž, trochu ti to zchladím.“

Dojde k umyvadlu a čaj přelije z porcelánového hrnku do prázdného plecháče. Takhle to udělá ještě třikrát. Vrací se ke stolu a podává Kláře hrnek.

„Hm, teď už to jde.“

„Máma nám takhle připravovala pití k snídani. Museli jsme většinou rychle vypadnout z domu. Chodili jsme do školy pěšky ze Zábrdí až do Lažiště, pár kilometrů denně jsme v nohách měli. Já vždycky vyrážel poslední. Běžel jsem celou tu štreku, i v zimě. Do třídy jsem ale vbíhal jako první. To byl takovej můj trénink. Nikdo nebyl rychlejší.“

„A to ti zůstalo, že jo?“

Usměje se a mrkne na ni. Připadá mu krásnější a křehčí než kdykoli předtím. Trochu ho zamrzí, že jí lže. K Rozálii Hasilové dnes totiž nedojdou.

Nedává na sobě nic znát, plácne dlaní do stolu a zavelí.

„Dopij a vyrazíme!“

Oba si berou na záda lehké batohy. Automaty přes ramena. Zkontrolují pistole a Josef zasouvá do kapsy i ruční granát. Vycházejí ze dveří, brzy je skryje vánice. Po pár metrech už nejsou vidět ani jejich siluety.

Jdou poměrně rychle, ona se snaží držet tempo. Vkládá nohy do jeho stop v čerstvém sněhu. Je mokrá a těžký. Vítr vhá vložky do očí i do pootevřených úst. Vidí jen Hasilova záda, nic víc. Všude okolo je bílo. Nevnímá, kam a kudy jdou, nechává se vést. Až příliš důvěřuje svému průvodci. Když vstoupí mezi stromy, vánice ztrácí na síle. Konečně se mohou zhluboka nadechnout. Vede ji dál mírným stoupáním, pod nohama teď mají zasněženou cestu. Musely tudy před pár minutami projet sáně tažené koňmi. Otisk lyžin a výrazné stopy po kopytech, několik kobyliců. Až teď si Klára uvědomuje, že už nechumelí. Sem tam poletuje vločka. Svítá a mraky se protrhávají tak, že se mezi nimi objevují kousky modré oblohy. Josef se na vteřinu otáčí.

„Dneska bude krásně.“

Netuší, jestli je to pro ně dobrá nebo špatná zpráva. Ve vánici by se lépe skryli před zraky hlídek. Zato by ale mohli bloudit. Raději nepřemýšlí a následuje ho.

Že je něco v nepořádku, zjistí dost pozdě, aby se mohla rozzlobit. Teprve na místě, kam ji Josef vede, jako by jí spadla záclona z očí, až teď pochopí.

„Šťastný a veselý,“ zazubí se Hasil. „Tohle je můj vánoční dárek!“

Stojí na skalním ostrohu a pod ním se rozevírá česká krajina. Je jasné, že prošli kolem Třístoličníku, aniž si toho všimla, a dorazili až na takzvanou vyhlídku ještě na německé straně, takže jsou v relativním bezpečí.

„A další dárek bude následovat dole.“

„Co takhle polibek, ty tajnůstkáři.“

„Abysme k sobě přimrzli a rozmrazili nás až na jaře?“

Josef se směje, objímá ji a ukazuje dolů, lesy a bílé pláně.

„Tohle je tvoje. Ty seš královnou spícího království.“

„Co ten druhý dárek?“

„Pojď a uvidíš.“

Opatrně slézají dolů, skála je místy hladká a zledovatělá, skočí do sněhu a ji napadne, že by ho měla potrestat. Ví, že k jeho mamince Rozálii dnes nedojdou, ani to neměl v plánu. Vezme sníh do dlaní, rychle uhněte kouli a hodí ji. Rozprskne se mu o krk. Pošklebuje se jí, připomíná malého kluka. Vypadá šťastně.

Do hotelu na Trístoličnicku vejdou celí obalení sněhem. Majitelka, urostlá černovlasá čtyřicátnice, se s nimi pozdraví. Mhouří oči jako kočka, její hlas připomíná kočičí vrnění. Klára by přísahala, že ta žena i přede, jak působí uvolněně. Podává jim klíč od pokoje a pozve je dolů do restaurace na horký čaj a koláče. Samozřejmě, až rozmrznou.

Když vstoupí do pokoje, kterému vévodí široká manželská postel, uvědomí si, že mají úžasný výhled z okna. Dívají se do Čech.

„Asi to netušíš, ale právě teď oba stojíme v Československu. Tenhle pokoj je už u nás doma. Větší část hotelu je za hraniční čarou. Budeme se muchlovat komoušům na place a oni nezmůžou vůbec nic. Není to skvělý?“

Svléká si mokré šaty, batoh nechává ležet v rohu u postele.

„Jsou Vánoce,“ řekne a ulehne.

„Co kdybych přinesl čaj s rumem?“

„Až potom. Teď pojď ke mně, ať se tu sama nebojím.“

* * *

HOTEL PASSAUER WOLF je doslova přečpaný důstojníky americké armády a lidmi od CIC. Od lustru k oknům visí vánoční výzdoba, v rohu stojí stromek s lesklými ozdobami a na barpultu hoří svíčky adventního věnce. Všechny čtyři.

Jana Maška s Jaroslavem Kaskou tady ubytoval šéf jejich skupiny Alois Šeda, bývalý plukovník československé armády.

Vojáci tu mají většinou své pokoje, a ti, kteří žijí jinde, se sem rádi zastaví na jídlo nebo na sklenku. Místní kuchyně je vyhlášena a bar prosperuje díky štědrému zpropitnému, které tu američtí hoši nechávají.

Mezi uniformami se pohybuje několik mužů v civilu, vesměs se jedná o agenty, jako jsou Mašek s Kaskou, nebo o zaměstnance služeben CIC. Tyto úřadovny vytvořené při hranicích s komunistickým Československem mají prověřovat každého uprchlíka a k tomu jsou zapotřebí kromě Američanů, šefa služebny a jeho zástupce, i dvě až tři pomocné síly z řad německého obyvatelstva. Jedná se o dvě písařky a tlumočníka pocházejícího ze Sudet nebo z Čech, který ovládá češtinu, němčinu i angličtinu. A jedním z takových tlumočnicků je i mladík, kterého Mašek s Kaskou bedlivě pozorují. Má na hlavě směšný červený čepeček s bílou bambulí, připomínající víc reklamu na coca-colu než Santa Klause. Právě si připíjí se skupinou vojáků, provolává slávu Americe a její demokracii, jejímu prezidentovi, vládě a samozřejmě armádě, která prý Stalinovi nakope prdel. Na to vykřikuje „Happy Christmas!“ a následuje hurónský křik a cinkot sklenek.

„Sakra, Jardo, je to on, nebo ne?“

„Jo, měli jsme s ním tu čest vloni v únoru, když jsme zdrhali z Československa. Pamatuješ se, jak nás chtěli vyslýchat ve Freyungu? Říkali, že nám bude tlumočit tenhle ušák, jak on se jenom jmenuje... tuším, že Rudi.“

„Rudi Wolfstein. Ale pochybuju, že je to jeho pravý jméno. Nemůžu si pomoci, ale já ho znám z Čech, přímo od nás z ulice. Určitě jsem ho tam za války potkával. Sakra, kdybych já si jenom vzpomněl.“

„Měli jsme ho na háku během útěku, tenkrát jsme chtěli mluvit jedině s majorem Galegherem, a máme ho na háku i teď. Seš jím úplně posedlej, kamaráde.“

Oba mladíci mají dopito. Před nimi stojí dva prázdné püllitry.

„Mám pocit, že jsem ho tady někde viděl,“ řekne Kaska a rozhlédne se.

„Koho?“

„Majora Galeghera.“

Jan Mašek se dívá po barových stoličkách, kde hlučně klábosí Američané ve společnosti několika německých dívek. Smějí se, nabízejí cigarety a objednávají nové sklenky sektu. Majora CIC Patricka Galeghera spatří až na konci místnosti u malého stolku. Popíjí kávu a Maškovi neunikne, že sleduje mladého tlumočníka, stejně jako oni. Major si všimne, že se na něho dívají, usměje se a pokyne rukou, aby si k němu přisedli.

Jeden z důstojníků Rudimu právě objednává další pivo. Rudi celou společnost dobře baví košilatými vtipy, bavorský mok si tedy zřejmě zaslouží.

Kaska s Maškem přejdou místnost, musejí se protáhnout kolem stojících vojáků.

„Posad'te se, mládenci, co pijete?“

Aniž čeká na odpověď, mávne na barmana a objedná všem třem whisky.

Kaska se otočí, zvedne do výšky dlaň s dvěma prsty vztyčenými do churchilovské viktorky a žádá: „Zwei Bier, bitte!“

Pak se podívá na majora a řekne na vysvětlenou.

„Bavoráci mají skoro tak dobré pivo, jako máme u nás doma, měl jsem objednat i pro vás, majore?“

Ten se zasměje a nabídne jim cigarety.

„Ne, ne, kamaráde, nic takového. Po pivu by mi narostlo břicho. Já zůstanu u své osvědčené skotské. Každý jsme vyrostli na tom svém, vy na pivu a mě zas máma kojila whisky.“

Stříbrný zapalovač s americkým orlem cvakne. Vyšlehne namodralý plamínek.

„Kentky? Tak to si nechám líbit,“ pochvaluje si Jarda, když mu major připaluje, zatímco jim barman nese sklenky s whisky a dvě bavorská piva s hustou čepicí pěny.

Major si do skotské kápane trochu vody z karafy. Zakrouží zlatavým nápojem, podívá se skrz sklo. Teprve pak si připijí na zdraví. Major polkne a zasněně vydechne.

Napije se ještě jednou, položí sklenku a rozhlédne se. Předkloní se blíž ke svým českým společníkům a ztiší hlas.

„Mládenci, vidíte támhletoho mladíka, co se nechává hostit americkými vojáky? Ten hlučný hubeňour.“

„Všimli jsme si ho už dřív. Dělá na úřadovně ve Freyungu tlumočníka. Je to nějaký Rudi Wolfstein.“

„Tak přesně toho mám na mysli.“

„Co je s ním?“ zeptá se Kaska, vyfoukne kouř a pohlédne k baru.

„Vy dva pocházíte z Budějovic, jestli se nemýlím.“

Přikývnu. Honza Mašek si lokne piva. Nad horním rtem se mu objeví bílý knír z pivní pěny. Otře jej hřbetem ruky.

„A v Budějovicích působil během války na gestapu jistý Baumgartner,“ dodá Galegher.

„Vy myslíte tu svini?“

„Byl vyhlášený svojí krutostí, lidská bestie,“ doplní Maška jeho kamarád. „Taky ho v pětačtyřicátém zatkli a přímo ve městě popravili. Pověsili ho. Veřejně.“

„To všechno my víme,“ řekne major a ještě víc ztiší hlas. „A taky víme, že támhleten ptáček, jak ho znáte pod jménem Rudi Wolfstein, se ve skutečnosti jmenuje Rudi Baumgartner. Wolfstein je jenom krycí jméno. A jistá souvislost mezi budějovickým gestapákem a tady tím studentem taky existuje. On je totiž Rudi jeho syn.“

„Sakra,“ uleví si Mašek. „Já věděl, že ho znám už z dřívějšíka, jenomže to měl chlapec na sobě uniformu Hitlerjugend.“

Galegher típne nedopalek a vytáhne novou cigaretu. Poklepe s ní o stůl, promne ji mezi prsty. Než ji zapálí, pohlédne na Maška a Kasku.

„Napadlo vás dva někdy, kdo vyzradil tu vaši cestovní kancelář, se kterou jste převáděli lidi sem do Bavorska? Vy asi ani nevíte, že jste měli víc štěstí než rozumu. Estébáci vás měli v merku pěkně za čerstva. I my už máme u nich pár svých lidí, takže nestačíme zírat, co všechno se dozvídáme.“

„Že by támhleten? Ale před ním jsme nevypovídali. Ve Freyungu jsme výslech odmítli a dožadovali se spojení s vámi, majore.“

Galegher se usměje.

„Vy máte opravdu dlouhé vedení. Z Československa jste pěknou řádku lidí převedli. Sice jste je všechny žádali, aby o vás mlčeli, ale v radostné euforii na to kdekdo zapomněl. A vyslychali je všechny ve služebně CIC, kde tlumočí Rudi. Takže, když sečteme jedna a jedna... Proč si myslíte, že jsem se vás na Baumgartnera ptal? Jen tak z plezíru? Skoro po roce provozování té vaší cestovky, kdy jsi, Kasko, přijel z vojny na dovolenou do Budějovic, vám někdo prostrčil pod roletu pekařství lístek s varováním.“

„To bylo vloni v únoru.“

„Měli jste to za pět dvanáct. Stačilo, abyste vyrazili o hodinu později a spadla klec. Paradoxně vám pomohl šéf policejního ředitelství.“

„Doktor Rokycký.“

„Ano, ten. Kriminalista Jan Rachač, toho znáte líp než já, a Josef Ludvík, další kriminalista, byli u Rokyckého dobře zapsaní, a protože je komunisti postavili mimo službu, rozhodl se Rokycký riskovat svůj vlastní krk, aby zachránil Rachačova i Ludvíkova synovce, tebe, Jaroslave. Říkám, měli jste štěstí. Estébáci vás už nezastihli a na náhody oni nevěří. Stále vyšetřují, kdo byl vaším informátorem, kdo z jejich řad vás varoval.“

„Jak ale, majore, víte, že nás prásknul zrovna Baumgartner?“

„Chlapcům od CIA se podařilo odhalit komunistického špicla, byl to nějaký bývalý esenbák, co sloužil na hranicích. Při výslechu jmenoval právě Rudiho. Rudi se totiž rozhodl zvýšit si svůj životní standard a jednoho krásného dne se vypravil kousek od Haidmühle přes hranici do náruče překvapeným esenbákům. Převezli ho na úřadovnu StB do Prachatic, kde jim předal seznamy lidí, záchytné body i spoje. Estébáci mu za to dali dva tisíce marek a další úkoly. Mezi nimi byl i ten, že má navázat v Bavorsku spojení se špiónem, který je napojený na naše tajné složky. Toho musíme rychle odhalit. A dalším úkolem bylo, aby Baumgartner získal tady u nás ke spolupráci ženu, femme fatale, po níž budou američtí důstojníci a agenti toužit tak, že ze samé touhy vyzradí cokoli. A ta bavorská Mata-Hari není nikdo jiný, než...”

„Luisa Rauscher,“ vydechne Kaska a rychle se napije.

Po Luise s dlouhými kaštanovými vlasy opravdu touží snad celé osazenstvo hotelu Passauer Wolf. Kráska, dívka krev a mlíko, na níž pánbůh opravdu nešetřil, mladým mužům motá hlavu, stačí jenom, že vstoupí do místnosti, a všichni se začnou chovat jako idioti, bývá častým tématem přioopilých pánských debat. Pokud o někoho zavadí pohledem, je přesvědčený, že právě on je ten vyvolený. Zdánlivě nedostupná, přesto vyzývavá.

„Víme už, že mají rozdělené úkoly následovně. Slečna Rauscher chodí s materiály, které pro ni připravuje Baumgartner, přes hranici, tam ji naloží do auta a vezou do Prachatic. Jenže jemu dává instrukce někdo tady z Pasova, možná až z Mnichova. Zatím ho neznáme. Potřebuju, abyste nám pomohli. Dělají na tom moji lidi, ale i agenti přímo od Eckerta, tedy od CIA. Chci, abyste si Baumgartnera víc všimali, s kým se stýká, za jakých okolností, jestli někdo nekontaktuje i slečnu Rauscher, zkrátka abyste odhalovali spolu s námi stopy, které nás dovedou k tomu hlavnímu komunistickému špiclovi. Rádi bychom je pak zatkli najednou při akci, kdy se z toho už nevykroutí.“

„Jasně, majore, to víte, že vám helfneme,“ řekne Mašek a podívá se na Kasku, ten kývne a rozhlédne se po baru. V tu chvíli vyskočí ze židle. Rudi Baumgartner mezitím zmizel. Jeho odchodu si nevšimli.

„Byla tu vůbec dneska Luisa?“ zeptá se Kaska.

„Ne, nevšiml jsem si jí. Nikdo z mých kluků její příchod nehlásil,“ odpovídá major Galegher a podrbe se na bradě.

„Sakra, dneska má ale Luisa volno, a to bývá vždycky tady, navíc je Štědrý den. Plno vojáků ji chce obdarovat nějakou tou cetkou.“

„Majore,“ ozve se Honza Mašek. „Možná něco chystají. Musíme si pospíšet.“

„Zjistěte rychle, kam odešel Rudi,“ zavelí major. Vstává a míří k americkým důstojníkům, kteří se ještě stále přiopile opírají o pult.

„Cítím v kostech, že má něco za lubem,“ řekne Kaska.

„Tak ale fofrem, kamaráde! Nesmí nám zdrhnout.“

* * *

JOSEF SE NAKLONÍ NAD KLÁRU, aby dosáhl na desku nočního stolku. Nahmatá hodinky a rozespale se na ně podívá. Hodina po poledni. Zmateně pohlédne k oknu. Vidí modré nebe a jiskřící ledové rampouchy visící ze střechy. Přemýšlí. Milovat se mohli hodinu, nejvýš dvě, netuší; čas utíká, aniž mu on nebo jeho milenka věnují pozornost. Prospali celé dopoledne. Zívne. Opatrně se vymotává z deky, aby Kláru neprobudil, a nahý přechází ke stěně s plechovým umyvadlem. Nalévá do něho studenou vodu z konve a opláchne se. Prospat Štědrý den, to se mu ještě nestalo!

Jako kluk běhával hned po ránu pro kapra až do Husince, kde měli rybáři kádě a lovíli je podběrákem. Musel kupovat dva najednou, přece jenom jich bylo v chalupě sedm hladových krků, s maminkou osm. Říkávala: Co ušetříme přes celý rok, o to víc štědrosti nám nadělí Ježíšek o Vánocích. Proto šetřila, aby čtyřicátého prosince mohli mít plný stůl. Velký hrnec rybí polévky, kubu, černou omáčku, řízky z kapra

a bramborový salát. Pekla i šest druhů vánočního cukroví, většinou je mazala džemem, který vařila z rybízu, malin a občas i z jahod.

Josef zabalil kapry do mokrých hadrů a pelášil přes kopec zpátky domů.

Jak on jen miluje ryby. Je vášnivým rybářem, tedy spíš pytlákem. Jako kluk strávil u potoků a řek stovky hodin. Pstruhy chytal jen holýma rukama.

Paní Rozálie celý život tvrdě pracovala a k práci vedla i své děti. Chodívali na statky, pásli dobytek nebo ovce, v lese sbírali šišky na podpal a suché klestí, dcery doma pomáhaly s praním, úklidem a vařením, kluci se starali o řezání a sekání dřeva, opravy doškové střechy. Když byla shnilá sláma a protékala skrz voda, vyměnil ji nejstarší Tonda spolu s Juliem, o rok mladším. Antonín byl o celých deset let a dva dny starší než Josef. Narodil se šestého února roku 1914 ve Vídni, zatímco Josef osmého února 1924 v domku z vepřovic v Zábrdí. Žili tam všichni, než si kluci našli ženy a dokud si holky neodvedli jejich manželé. Vracívali se sem ale pravidelně.

Než se do domu nastěhovali, bývala tu stará obecní kovárna. Nejchudší dům. Nejchudší rodina. A přesto při půlnoční, kdy po večeři a obdarovávání dárky vyrazili všichni do kostela, dávala na konci mše Rozálie skoro nejvíc, víc než statkář Bican, víc než kovář Máca, víc než řezník Jakš. Tvrdila, že i služebníci Boží musejí z něčeho opravovat svatostánek, i oni si zaslouží dostat dar od Pána Ježíše. Její víra byla až dojemná. Jednoduchá, nekomplikovaná, přímočará. „Ježíše je dobré milovat, protože on miluje všechny lidi, všechny, i dobráky, i hlupáky. To je velká věc, tak obrovská, všeobjímající láska. To nikdo z lidí neumí, ale díky Ježíši a Panence Marii se lásce můžeme učit. Je dobré milovat lidi a skrz ně i našeho Pána. Všichni jsme dítka Boží,“ říkala Rozálie a hladila světlé vlásy nejmladší dcerky Anežky.

Josef si ji náhle připomene, ohnutý nad plechovým umyvadlem. Ucíť pálení v očích a svírání v hrudníku. Jak se asi maminka má? Jaké bude mít svátky, když jednoho syna jí zastřelili, druzí dva jsou

za hranicemi a nemohou za ní přijít a popřát jí „šťastné a veselé“, další syn je zavřený a dvě dcery taky. Na svobodě je jen Žofie s manželem, snad proto, že žijí v Písku, a ne na Prachaticku. Jsou to smutné svátky a on se tady válí s holkou v posteli!

„Jen ne výčitky svědomí,“ řekne nahlas a ulekne se. Neprobudil Kláru? Otočí se. Klidně oddychuje. Není dobrý propadat černým myšlenkám, řekne si tentokrát v duchu. Hned jak zase půjde přes čáru, za maminkou zajde, setká se s ní u Rejžka, někdo z kluků ji tam přiveze. Vymyslí plán, jen aby ji mohl vidět a popovídat si s ní. Je silná. Její víra ji drží nad vodou. Ona není z těch, co by se sesypali, ne, jeho maminka nepatří mezi slabochy, nenechá se vyděsit; a on je po ní. Vše dobré, co v sobě má, je od ní. To špatné? Snad po otci, kterého ani nepoznal, po otci, který byl několikrát zavřený a pak od nich utekl bůhví kam. Po otci, který mu celý život chybí.

V hospodě je útulné teplo sálající od velkého krbu. Sedí tu spolu jenom rodina majitelky. Děti odlévají olovo a přou se, co ten který tvar představuje. Když je přestane bavit odlévání, přinesou plechové umyvadlo a pouštějí na vodu skořápky vlašských ořechů. Zapalují svíčku a lod'ka může vyplout. Josefovi i Kláře atmosféra připomíná domov.

„Letošní svátky tu oslavíme společně jenom my,“ ozve se černo-vlasá žena a zas přimhouří oči a zavrtní.

Klára se rozhlédne po místnosti. U zadní stěny kdosi sedí, je jasné, že nepatří do rodiny. U nohou sedící postavy stojí kufr a šedivý batoh, který používají američtí výsadkáři.

„A támhle?“ zeptá se hospodské.

„Ta přišla před chvilkou. Na někoho prý čeká, naobědvají se, a pak spolu odejdou k rodičům.“

Josef usedá ke stolu, už se nemůže dočkat, až si dá plný talíř horké polévky. Má hlad jako vlk.

Klára však zůstává stát. Dívá se na mladou hnědovlásku. Je neobvyklé, aby tak krásná holka seděla sama na Štědrý den v hotelu,

co stojí přímo na hranici mezi Východem a Západem. V Kláře se probouzí agentka. Tahle situace se jí ani trochu nelíbí. Když Josef zaslechne její rázné kroky, překvapeně vzhledne. Vidí, jak se Klára blíží k sedící slečně, povídají si, je jasné, že ji zve k jejich stolu. Dívka se neochotně, až bojácně zvedá, batoh přehodí přes jedno rameno, kufr zvedne a tiskne jej ke hrudi, jako by jí ho chtěl někdo vzít, a následuje Kláru. Ta se směje, šveholí, rozhazuje rukama, chová se jako bezstarostná žena, která má ráda společnost.

„Přece nebudete na svátky sedět úplně sama, aspoň se s námi naobědvejte,“ slyší Josef.

„Prosím, seznamte se, tady můj... manžel Hans a slečna...”

Dívka pokládá opatrně kufr na zem, levou rukou si přidržuje popruh batohu, zatímco podává pravici Josefovi.

„Jmenuji se Luisa Rauscher, těší mě.“

* * *

MAŠEK S KASKOU POBÍHAJÍ ULICEMI PASOVA. Rudi Baumgartner se propadl do země. Vědí, že z hotelu Passauer Wolf vyrazil jen několik málo minut před nimi, přesto jim beze stopy unikl. Vracejí se do baru s neblahým tušením, že propásli životní šanci. Kdyby ho sledovali, dovedl by je k agentovi. Mohou ještě teď zjistit, kdo je hlavou místní organizace, koho nasadili estébáci do Bavorska?

„Já bych do toho..., frknul nám před nose, zatímco se tam vybavujeme jak nějaký babky na trhu,“ ulevuje si Mašek, když vcházejí do místnosti.

Galegher jim jde naproti.

„Je to vážnější, než jsem si myslel,“ řekne a vyzve je, aby s ním vyšli zpátky ven do ulice.

„Luisa Rauscher zmizela ze svého podnájmu se sbaleným kufrem. Rudi odtud vyběhl jako vyplašený zajíc. Máme u jeho bytu hlídku, pokud se ukáže, budou ho sledovat. Já o tom ovšem pochybuju. Někdo

je musel varovat. Ted' hrozí, že nám utečou ke svým chleboďarcům do Československa a předtím stihnou zamést stopy vedoucí k jejich velicímu agentovi. Musíme si pospíšet. Už jsem zalarmoval všechny příhraniční posádky Grenzpolizei i celníky. Vy se, hoši, hned seberte, a vyrazte k hranici. Luisa Rauscher dosud s materiály přecházela hranice u Haidmühle, vy znáte všechny ty stezky. Pokud se jim podaří přejít, musíte je chytit na české straně a donutit k návratu. Vezměte si zbraně. Mluvil jsem už s vaším šéfem, souhlasí, abyste ten úkol vzali. Pokud se něco zvrtně, jednáte na vlastní pěst, naše agentura s tím nemá nic společného. A ted' rychle, každá promarněná minuta jim dává náskok.“

Mašek a Kaska vyběhnou do svého pokoje. Během pěti minut mají sbalené věci. Když si Mašek obléká teplý kabát, vyhlédne z okna do ulice. Tam už na ně čeká auto. Neztrácejí čas, prásknou dveřmi a sbíhají dolů. Za pár vteřin po nich zůstane už jen modrý kouř z výfuku a pomalu se rozplyne v mrazivém vzduchu.

* * *

BĚHEM POZDNÍHO OBĚDA Klára nezavře pusou, klábosí, vyptává se slečny Rauscher na to či ono, jen tak, aby řeč nestála. Josef spíš naslouchá. Zhltně polévku s bílou bavorskou klobásou a ted' si pochutnává na pečené huse se zelím. I on chápe, že s tou dívenkou není něco v pořádku, ale nechce si kazit chuť. Z pod slupky jejího krásného vzezření, plachých úsměvů a pohledů, prosakuje strach a zmatek. Připomíná vyplašenou myš, kterou zavřeli v místnosti, a ted' se rozhlíží, kterou škvírou by mohla prolézt ven.

Klára si mezi jednotlivými chody zapaluje cigaretu, vyfoukne dým ke stropním trámům.

„Není nad to být na svátky v rodinném kruhu. Říkala jste, že se svým přítelem navštívíte vaše rodiče, to musejí žít někde poblíž na nějakém statku, nebo se mýlím?“

„Máte pravdu.“

„A můžu být tak smělá, víte, jsem zvědavá jak opice, kdeže to vlastně je?“

„Žijí tady v pohraničí,“ odpovídá nejistě Luisa Rauscher. „Ráda bych s přítelem u nich pobyla i přes Nový rok. Trochu si odpočine-me, než se vrátíme do města.“

„A vy pracujete přímo v Pasově?“

„Ano.“

„Co tak krásná slečna může dělat? V nějaké nové firmě? Tipla bych si, že jste herečka, ale v Pasově nejsou žádná filmová studia.“

A Klára se zasměje a plácne jemně Luisu přes loket. Josef se raději zvedá a odchází k toaletám. Zaslechne ještě, že slečna je zaměstnaná v hotelu Passauer Wolf, ale nedělá pokojskou, ne, to opravdu ne. Klára ví, že lže, Luisa Rauscher pracuje v jedné z úřa-doven CIC, do hotelu chodí jen proto, aby tahala z amerických důstojníků rozumy...

„Počkejte, počkejte, říkáte Passauer Wolf? Ale tam jsou přece uby-tovaní američtí důstojníci!“ vykřikne Klára a nakloní se blíž k Luise. Spiklenecky na ni mrkne, jako by byly důvěrnými kamarádkami.

„Luiso, přiznejte se, že vy mezi nimi máte vyhlédnutého mláden-ce? Oni jsou to všechno urostlí a pohlední kluci, nemám pravdu?“

„Já... já ani nevím, moc si jich nevšímám. A... chlapce... nemám, já nerada mluvím anglicky, mám ráda němčinu...“

„Ale říkala jste, že tu máte schůzku?“

„No, to ano... schůzku s kamarádem...“

„A s ním, že vyrazíte k rodičům na statek.“

„To... ano... ano, na statek s ním vyrazím, jenom,“ Luisa pohlédne na hodinky, „už tu dávno měl být.“

V tu chvíli se ve dveřích objevuje vyhublý mladík, rozhlédne se. Když spatří Luisu, jen na ni mávne rukou a zas zmizí za dveřmi.

„Já... promiňte, už musím jít.“

Luisa se prudce zvedá. Obléká si kabát, batoh si přehazuje na ra-meno tak, že jí hned sjede k lokti, takže musí druhou rukou popruh

vytahovat, přitom už se shýbá pro kufr. Nechává na stole ležet pomuchlanou padesátimarkovku. Snědla sotva talíř polévky, husy se ani nedotkla, natož dezertu – jablečného štrúdlu, bavorské speciality.

Ke dveřím skoro běží, poráží židli, jen na moment se otočí, aby ji postavila na nohy, ale rozmyslí si to a utíká dál. Židli sebere Klára. Josef sleduje celý výjev z chodby od toalet. Jeho si mladík nemohl všimnout, Hasila skrývá temný stín schodiště. Ted' už mu je všechno jasné. V mladíkovi poznal tlumočnicka freyungské služebny CIC Rudiho Baumgartnera, estébáckého špicla, s nímž byl ve spojení strážmistr Míčko do chvíle, než byl zatčený a vyslýchaný v kanceláři šéfa bavorské pobočky CIA Eckerta. Klára ho poznala taky.

Dveře se zabouchnou a vpustí na chvíli do místnosti závan chladu zvenčí.

Josef se odtrhne od zdi a jde ke Kláře. Pohlédnou na sebe. Z romantické oslavy Štědrého dne nic nebude. Josef vyběhne ven, zjistí, že stopy vedou k hranici. Vrací se do pokoje, sebere oba batohy, svršky a sbíhá po schodech zpátky do hospody, kde už Klára srovnává účet. Rychle se oblékají, batohy hodí na záda a vyrážejí. Hluboké stopy ve sněhu strmě klesají strání, klikatí se mezi smrky, směřují dolů, do Československa.

„Doufám, že nám nechají aspoň kousek toho štrúdlu, já měl na něj takovou chuť,“ posteskně si Josef.

Klára je zachmuřená, její krok je až příliš rázný.

„Jak tě sakra napadlo, že tady na Rudiho narazíme? Mně je jasné, že originálnější dárek pod stromeček si přát ani nemůžu, ale všechno má svý meze! Myslela jsem si, že ta vyhlídka je nejvrcholnějším zážitkem, a zatím...“

„Ale já to nevěděl,“ brání se Hasil.

„Tohle ti mám, Josefe, věřit?“ ptá se udýchaná žena, krácející v hluboké vyšlapané stopě. Každou chvíli jí ujede noha a ona sklouzne.

„Musíme ted' radši vymyslet, jak ty dva přimět k návratu na bavorskou stranu. Nesmí se dostat k hraničářům. Určitě u sebe

mají nějaký materiály. Všimla sis, jak se nemohla odtrhnout od toho svého kufru?“

„Tiše, Josefe, támhle jsou.“

„Chtějí se dostat do Nového Údolí, tam už na ně bude někdo čekat. Možná jejich šéf, podle toho, co s sebou vlečou, se asi rozhodli odstěhovat ke komunistům. Sakra,“ zakleje Josef a strhne z ramene automat.

„Všimli si nás, nadběhnu jim. Pokud vystřelíš, miř na nohy, potřebujeme je živý.“

„To mi nemusíš říkat. Jestli sis toho nevšiml, jsem služebně výš než ty, takže rozkazy tady budu...“

Ozve se výstřel.

„Bacha, z Rudiho se stal pistolník!“

Josef uskočí stranou, schová se za kmen vysokého smrku a sbíhá z kopce mezi stromy, spíš se kutálí, za sebou zanechává hlubokou brázdu ve sněhu. Nedbá, že se stává snadným cílem. Klára zatím zaujímá bezpečnou pozici za obřím balvanem. Ví, že mají málo času. Střelba sem přiláká české strážce hranic. Teď bojují nejen se zrádci, ale i s časem. Z německé strany nemohou čekat pomoc, tady už jsou na území nepřítele. To oni se co nevidět stanou lovnou zvěří. Vzpomíná si na několik pouček z výcviku v agentuře. Ani jedna se do této situace nehodí. Nikdo tehdy nepředpokládal, že bude třeba nutit někoho proti jeho vůli, aby se dostal na druhou stranu hranice, do svobodného světa.

Vyhlédně. Rozhodne se rychle. Vyskočí a několika skoky se pouští za uprchlíky. Automat jí vyklouzne z rukou.

* * *

MAŠEK S KASKOU SE NECHAJÍ vysadit kousek od hraničního přechodu Philippsreut – Strážný. Zamíří k celníkům, kteří stojí u dřevěné boudy a kouří.

Kaska se legitimuje, má zvláštní průkaz zaměstnance agentury, ten s sebou nikdy přes hranici nenosí, aby se nedostal do nepovolaných rukou estébáků, tady se s ním ovšem producírovat může.

„Dobrý den, hoši, potřebujeme jenom malou informaci. Nepokusil se dneska někdo přejet hranici do Československa? Čistě náhodou.“

„A víte, že jo. Je to tak půlhodinka?“

„Ani ne,“ řekne menší celník a dodá:

„Před necelými dvaceti minutami projel nějaký diplomat, myslím, že československý atašé.“

„Do prdele,“ ujede Maškovi. „Máte jeho jméno?“

„Samozřejmě jsme si zaznamenali jak jeho jméno, tak číslo pasu i vozu. Zadržet jsme ho ale nemohli, to snad chápete. Provedl něco?“

„To se radši ani neptejte, myslím, že nám unikl pěkný ptáček,“ odpoví Mašek.

„Honzo, ty si myslíš, že to byl...“

„Přesně tak, Jardo, byl to ten dvojitý agent s falešnejma papírama. Dám za to ruku do ohně.“

Otáčí se k jednomu z policistů.

„Můžeme si odtud zavolat?“

„Samozřejmě, mládenci. Pojd'te dovnitř.“

Jan Mašek drží sluchátko služebního telefonu.

„Spojte mě prosím s pasovskou služebnou CIC, děkuji.“

Chvilí čeká, než se na druhé straně ozve známý hlas.

„Už asi víme, kdo byl tím hlavním komunistickým špiclem!“ křičí Patric Galegher tak, že Mašek musí dát sluchátko od ucha.

„Chlapci od CIA mají podezření na nějakýho Límala. Samozřejmě je to jeho krycí jméno, víc mi neřekli. Bejval v československých diplomatických službách a teď je zaměstnancem jedné z úřadoven CIA. Posílám rychlé depeše všem u hranic.“

„Právě nám uletěl,“ řekne tiše Mašek. „Je pozdě. Přejel v diplomatickém voze pod jménem Horák. Je to necelá půlhodina. Pokud to byl on, tak máme smůlu.“

„Shit,“ zakleje major, „víme určitě, že to byl on? Zatím akci nerušíme, musíme prověřit toho Horáka, pak se uvidí. Taky je třeba dostat aspoň Baumgartnera a Luisu Rauscher!“

Na chvíli se odmlčí.

„To má ale háček, nikdo neví, kam zmizeli. Ještě něco, teď mi hlásí hoši od policie, že pod Dreisesselem se střelili, poslali tam posilu Grenzpolizei z Freyungu. Hned tam vyrazte!“

„Jasně, sedáme do auta!“

Mašek vybíhá a s Kaskou rychle nastupují do vozu.

„Tak kam teď, hoši?“ zeptá se řidič, zatímco se prudce rozjíždí.

„K hotelu na Třístoličníku. Prej tam slyšeli střelbu. Zkus na to, příteli, trochu víc šlápnout.“

„Žádný problém, jsme tam v cuku letu.“

„Jenom, aby už nebylo pozdě. Bůhví, po kterým z našich kluků to tam esenbáci pálí. Snad se dostanou včas za kameny.“

„Jenom klid, musíme si zachovat chladnou hlavu. Bůhví, co se tam vlastně děje. Dělá mi starosti ten Baumgartner. Nechápu, jak mohl tak rychle zmizet.“

* * *

HASIL SKÁČE Z BOKU NA RUDIHO, který právě zaměřuje. Klára je dobrým terčem. Ujela jí noha a ona sjíždí směrem ke střelci. Najednou se zachytí kotníkem v prohlubni pod sněhem a zůstává ležet bezmocně na zádech, s nohou nepřírozeně ohnutou do strany; marně šátrá rukou v hlubokém sněhu po automatu. Tělo má přetočené do strany.

Luisa vyděšeně ječí. Dřepí ve sněhu, svírá svůj kufr, obličej noří do kabátu.

Ozve se ostrý výstřel. Rozléhá se v ozvěně po stráni a mezi stromy.

Josef sevře Rudiho pravačku s pistolí a druhou rukou ho uhodí do obličeje. Válejí se v hlubokém sněhu. Několik metrů se svezou níž, než se zápolící těla zachytí o větve padlého stromu.

Naštěstí Hasilův protivník není žádný silák, podvoluje se a jenom plačtivě sípe. Hasil ho odzbrojí. Vstává a v obou dlaních teď svírá pistole. Automat obalený sněhem visí přes rameno.

„Vstávej! A ty taky! A oba pěkně zpátky nahoru k hotelu! Hejbněte kostrou! Nebo vás mám tady na místě radši zastřelit?“

Luisa se škytavě rozberečí.

Hasil pohlédne do stráně, kde leží Klára. Netuší, jestli je raněná, nebo ne. Leží ve sněhu a nehýbe se.

Rudi s Luisou neochotně šlapou zpátky ve svých vlastních stopách.

„Jeden jediný pohyb a střelím,“ zahrozí Josef.

Ohlédne se. Má obavy, aby se tu neukázala česká hlídka.

Když se dostane až ke Kláře, zjistí, že se na něho dívá klidným pohledem. Zatímco jeho zajatci pomalu postupují dál, shýbá se k ní. Je jasné, že Rudi i Luisa svůj útěk vzdávají.

„Až je dovedeš nahoru,“ zašeptá, „vrať se pro mě. Musíš mě tam vytáhnout. Mám něco s nohou v kotníku. Vklínila se mi do škvíry mezi kameny a rupla. Pech co? Vem i moje věci.“

Podává mu batoh. Její automat vyhrabe ze sněhu o několik metrů výš.

U hraničních kamenů už čekají muži v uniformách Grenzpolizei. Josef ukáže svou legitimaci, kterou mu vystavili v agentuře na jméno Marek, vysvětluje jim situaci. Policisté odvedou zatčené do hotelu. Josef se obrací zpátky, začne sestupovat, když se za jeho zády ozve známý hlas.

„Nepotřebuješ, Pepíku, helfnout?“

Spatří Maška a Kasku.

„Jo, moje kámoška zůstala viset pár metrů za čárou se zlomenou nohou. Tak pojd'te za mnou a bacha na hnáty, ať si je taky nepřelámete.“

Oba se pustí ze strmého svahu za ním. Ve chvíli, kdy spatří ležící Kláru, ozve se dole mezi stromy štěkot.

„Vyneste ji nahoru, já vás budu krýt!“ zavelí Hasil, zalehne za vyvrácený kmen a připraví automat ke střelbě. Jakmile se vyloupne v bílém prostoru mezi stromy první postavička, vypálí dávku. Ví, že nemá šanci na takovou dálku někoho zasáhnout, chce je však jen zpomalit, zastrašit. Teď budou postupovat obezřetněji. Ohlédne se, kluci už jsou se zraněnou ženou skoro nahoře. Rozhodne se pro ústup. Vystřelí ještě dvakrát a zmizí v lesním podrostu.

V hotýlku pod Trístoličnickem je pozdvižení. Při prohlídce batohů a Luisina kufru objevují policisté tučný obnos západoněmeckých marek a fotoaparát Mikroma 8 mm československé výroby. Rudiho Baumgartnera i Luisu Rauscher odvezou odděleně do služebny CIC ve Freyungu, kde proběhne výslech. Oba se nezávisle na sobě snaží vymyslet nějakou pohádku o původu peněz, ovšem existenci mikromy už provází jenom mlčení. Rudi odmítne prozradit jméno svého nadřízeného rezidenta. Je jasné, že ten muž kupodivu stále slouží u CIA nebo CIC. Zřejmě se mu ještě nepodařilo překročit hranice ke svým. Rudi těká očima po podlaze a po stěnách. Výslech nikam nevede, a tak oba, Rudiho i Luisu, převázejí do pasovské věznice.

Klára leží v pasovské nemocnici. Josef ji chodí denně navštěvovat. Protože dubl ještě není odhalený, zůstává mimo hru. Je nutné, aby špicl žil v přesvědčení, že Hasil umírá, leží v kómatu a nemůže vyprávět. Pátý ho ubytuje kousek od nemocnice. Schází se s Honzou a Jardou. Sedávají v jedné nenápadné hospůdce u řeky, on popíjí čaj a jeho společníci pivo.

Ke zlomu ve vyšetřování dochází na silvestra, kdy se má opět setkat se svými dvěma krajany. Chtějí společně oslavit příchod nového roku.

Místo na oslavu ale dostávají všichni tři pozvání do kanceláře majora Galeghera.

„Jsem rád, že jste tady, hoši. Chceme udělat takový malý experiment.“

„Experiment?“ zeptá se nechápavě Honza Mašek.

„Přesně tak. Konfrontaci Baumgartner – Rauscher. Ted' právě sedí ve druhém patře zdejší úřadovny Rudi Baumgartner. Je v oddělené místnosti zajištěné mřížemi. Za malou chvíli,“ major se podívá na hodinky, „k němu jiná parta policistů, než ta, co přivedla jeho, strčí jakoby omylem Luisu Rauscher. Pak je tam spolu zamknou.“

„Ale pane majore, vždyť se domluví, jak budou vypovídat,“ řekne Hasil. Jdou právě chodbou k širokému schodišti.

Galegher se k němu otočí a obdaruje ho zářivým úsměvem.

„Ale to víte, že tam máme mikrofon. Hned je nahrajeme na magnetofonový pásek, ty dva nenapadne, že všechno, co řeknou, nejen uslyšíme, ale ještě jim to pak pustíme. Budeme mít jasný důkaz o jejich spolupráci s československou StB. A já jenom doufám, že se zmíní i o tom jejich šéfkovi.“

„Myslíte toho dvojitého agenta?“

„Jasně, protože ten podle všeho je pořád někde mezi námi.“

Vycházejí po schodech do druhého patra. Vstoupí do místnosti, která sousedí s celou obou špionů.

Galegher se pozdraví se dvěma důstojníky, kteří sedí u nahrávacího zařízení. Mrkne opět na hodinky.

„Tak, pánové, právě ted' přivádějí slečnu Rauscher. Ještě netuší, že my už víme, co na těch filmech je. Představte si, že s sebou táhli veškerou nafocenou agendu úřadovny CIC ve Freyungu, fotografie všech uprchlíků, jejich výpovědi, a taky zmapované jednotlivé úřadovny CIA a CIC, co operují tady u hranic. K těm se Rudi dostat nemohl, takže je jasné, že je získal od našeho hledaného ptáčka. Jsou tam úplné novinky, z toho usuzujeme, že dvojitý agent stále pracuje... a taky jsme našli hlášení o Eckertovi, Taylorovi, Pátém a o vás.“

A poklepe Josefa po rameni.

„Komunisti jeví enormní zájem o vaši maličkost, B7. Čímpak jste si to jenom zasloužil? Dokonce máme informace od našich lidí nasazených na Prachaticku, že ten, kdo by vás přivedl, Hasile, živého

nebo mrtvého, dostane velice slušnou finanční odměnu. Trochu jak na Divokém západě, nemyslíte?”

Na odpověď už nezbyvá čas. Slyší skřípání mříže, kroky, několik povelů, silnou ránu, náraz kovu o kov, pak za dozorcí zapadne zámek. Luisa usedne těsně k Rudimu, je slyšet její zrychlený dech.

„Scheiße, Rudi, říkals, že to bude hračka, že všechno ten tvůj šéf zařídil. A teď se podívej, jak jsme dopadli. Musí nás odtud dostat, rozumíš?”

„Mlč chvíli! Máme málo času. Musíme se teď domluvit, jak budeme vypovídat. Budeme tvrdit, že ten foták a film nám podstrčili ti dva. Já nestřílel, to oni na nás chtějí hodit nějakou svoji špínu. Bude to tvrzení proti tvrzení. Navíc on ani ona nejsou Němci, ale čeští uprchlíci.“

„Ale určitě dělají pro Američany.“

„To jim nepomůže. Neměj strach. Šli jsme opravdu k vašim, mají statek kousek odtud, tak to je věrohodný, a tady jsme se dostali do podivné hry, které nerozumíme, musíme oba tvrdit to samé. Ty se hlavně neprokecni, žes byla několikrát za čarou a tam žes předávala materiály policii v Prachaticích, to bysme byli v pěkný kaši. Když budeme chytrý, on nás z toho dostane, uvidíš...”

„Kdo to je *on*? Nějaký Pánbůh? Jsme v pěkným průseru, jestli ti to nedochází. Má ten tvůj *on* jméno?”

„Netuším. Jenom jsem od něj přebíral mikrofilmy, nebo jsem mu předával zas já ty svý. Všechno přes mrtvé schránky. Jenom jednou jsme se potkali, tedy, pokud to byl on. Takovej hubenej chlapík se silnými brýlemi. Vypadal jak nějaký doktor. Neřekl sice, že je tou mojí spojkou, ale nějak jsem to vytušil. Jenom popíjel na baru koňak a dal se se mnou do řeči.“

V tu chvíli, kdy Josef zaslechne, že muž vypadal jako doktor, krve by se v něm nadořezal.

Pásek dál nahrává rozhovor odehrávající se za zdí.

„Majore, já...”

„Ano, Hasile? Copak?”

„Ten chlápek, co o něm Rudi mluví. Popis sedí na jistýho doktora. Bývalý československý atašé v Bulharsku.“

„Ale, ale,“ Galegher se podrbe na bradě a zapálí si rychle cigaretu. „Povídejte!“

„Pracuje u naší skupiny, přímo pod Pátým, vlastně je to něco jako jeho pravá ruka. Je šéfem politický sekce. Jeden z case officerů. Jmenuje se Mikuláš Pátek, je to asi krycí jméno, má jich víc, jako třeba doktor Michal, doktor William Pettin, William Wronsak, Hans Joachim von Richter, ale i doktor Grey, takovej spíš úřednickej typ se silnými brýlemi. Má přístup ke všem tajným materiálům, ví o přechodech kurýrů, sám je připravuje, vyslýchá podezřelé utečence nebo ty, kteří mají informace a mohli by je Pátkovi lidi naverbovat, já... myslím si, že musí vědět, co se právě teď tady děje, chápete, pokud je to ale on...“

Major skočí do rohu místnosti, kde na nízkém stolku stojí telefon.

„Rychle mě spojte s Pátým, ale fofrem! Jde o život!“

Potáhne z cigarety.

„Tady major Galegher, CIC Pasov. Pátý? Jste v místnosti sám? Dobře. Baumgartner se zmínil o nějakém doktorovi. Prý se tak říká někomu od vás. Nějakému Greyovi. Je to tak? Jenom ho nenápadně zajistěte, aby vám neulítnul, a přijed'te si osobně poslechnout tu nahrávku. Můžete být případně i u výslechu, když bude potřeba. Dobře, čekám na vás. Cože?... Ano, rozumím, takže... Udělejte, co je ve vašich silách.“

Položí sluchátko do stojanu.

Promne si oči a podívá se na Maška, Kasku a Hasila.

„Tak, pánové, ten vypečený dvojité špion, tedy pokud je to opravdu on, dostal právě spolu s ostatními ve vile domácí vězení. Budou ho sledovat. Pokud se pokusí uprchnout, je to jasný důkaz. Raději necháváme pro hochy na hranicích plnou pohotovost, člověk nikdy neví, co se komu vyrojí v hlavě.“

Galegher použije nahrávku během druhého výslechu Luisy i Rudiho. Oba budou zaskočeni a v úžasu se přiznají k rozsáhlé špionážní

činnosti na území Německa. Hned začátkem roku proběhne soud a odsoudí Rudiho na pět let a Luisu na tři a půl roku. Během transportu ze soudní budovy, kdy má být Luisa Rauscher přemístěna do věznice, využije situace, kdy se jí soudní ostraha chvíli nevěnuje, a prchne. Do tří minut už bude informovaná služebna CIC v Pasově, která zalarmuje všechny příhraniční služebny a vyhlásí poplach. Hlídky Grenzpolizei budou posíleny a vyslány do terénu, stejně tak agenti, kteří právě nevykonávají některou z misí. Když se o útěku krásné komunistické špiónky doslechnou Mašek s Kaskou, ihned se spojí s majorem Galegherem a připomenou mu, že její rodiče žijí kousek od hranic. Luisa se před odchodem jistě půjde rozloučit. Galegher zavolá na velení Landespolizei, které ke statku vyšle své muže. Ti opravdu Luisu najdou a tentokrát už ji bez problémů dovezou zpátky do pasovského kriminálu.

Josef Hasil se vrací do práce, do vily svého velitele Pátého. Všichni zaměstnanci úřadoven procházejí přísnými prověrkami, mnozí i na detektorech lži. Je jasné, že dvojitý agent už mezi nimi není, tedy pokud vůbec byl. Hodně lidí na významných postech je vyměněno a život agentury jde dál. Ve vilce jej přivítají staří kamarádi, mezi nimi Kubala s Vítkem. Sem je ubytovávají vždycky před akcí, většina agentů ovšem žije dál v uprchlických táborech, odkud jsou teprve odvoláváni do speciálních bytů k přípravě na novou misi. Jen několik vyvolených, těch nejúspěšnějších, bydlí v tajných vilách delší dobu a nemusí se vracet do lágrů. Ti jsou však zaměstnaní takzvaně „na plný úvazek“. Denně je čekají nějaké úkoly.

Klára leží se zlomeným kotníkem v nemocnici čtrnáct dní, pak ji pustí domů. Na noze má sádrovou dlahu a v podpaží dvě berle. Do měsíce už chodí po chodbách úřadovny a málokdo si všimne jejího mírného pokulhávání.

Je pravděpodobné, že ostraha hranice s Československem je nadále zbytečná. Žádný dvojitý agent se přes ni nepokusí přejít, navíc pro prominentní špióny mají komunisté připravenou daleko

pohodlnější cestu, a ta vede přes Vídeň. Tedy, pokud má agent důvěryhodný americký pas.

* * *

DALŠÍ SETKÁNÍ U KLEINHESSELOHERSKÉHO JEZERA proběhne začátkem února, dva dny před Josefovými narozeninami. Klára jde zavěšená do Josefa, mírně se opírá o hůl. Její kulhavá chůze mu připomíná Vlastičku. Po dlouhé době si na ni vzpomněl. Přijde mu to všechno tak strašně dávno. Co asi Vlastička dělá? A náhle ho napadá, že by se měl víc než o ni strachovat o jejího muže Jaromíra, převáděl přes hranice společně s Pazderkou. Je velice pravděpodobné, že už je StB odhalila. Josef se rozhodne, že se za nimi vypraví na své další cestě.

Klára je unavená. Krásná a smutná. Eckert jí dal před pár dny najevo, že by už měla pomýšlet na ukončení služby. Vyřídí jí papíry do Států. Na jaře může nastoupit na zaoceánský parník nebo do letadla, a začít v Americe normální život, založit rodinu a zapomenout na práci agentky tajné služby. Prý jí hrozí vyhoření, a v takovém případě by snadno udělala chybu, a to Eckert nepřipustí. Dává jí měsíc na přemýšlení, měsíc placeného volna. Má dvojnásobný plat, vyšší, než běžní chodci, ti pobírají sedmdesát pět dolarů týdně plus byt a stravu, ale jen v případě, že jsou nasazeni do akce. Vzhledem k tomu, že mohou kdykoli přijít o život, jedná se o pouhou almužnu. Málokdo však dělá tuto práci pro peníze, většina mladíků je stále ještě přesvědčena, že se chystá nová válka a oni že jsou nasazeni do první linie. Touží se vrátit do osvobozené vlasti, do vlasti bez komunistické vlády, do demokratického světa. Josef není výjimka, i on věří a víra bývá dost často zaslepená.

„Tak Eckert s Taylorem měli pravdu,“ řekne Pátý, je k nim stále ještě otočený zády.

„V čem, šéfe?“ zeptá se Hasil a stoupne si vedle něho. Před nimi se od sněhu na zamrzlé hladině jezera odráží třpytivě slunce.

„Už před rokem podezřívali moji skupinu, že se v ní ukrývá dvojité agent. Měli jsme příliš velkou úmrtnost. Bylo to nezvyklé, až moc našich kluků padalo do nastražených pastí hned za hranicí a podle Eckerta to nebyla náhoda. Já tomu tehdy nevěřil. Byl jsem slepý. Ani fakta mě nepřesvědčila. Už když jsme přišli o agenty Aloise, Balníka-Henryho a o Teddyho Hromádku měl jsem dávat větší pozor, a to nemluvím o tom, jak psaly československé noviny o tom, že máme v Darmstadtu i na jiných místech v západním Německu konspirační vily plné bývalých českých důstojníků. To vyvolalo strašný poprask, bylo jasné, že mezi námi mají komunisti špicla. Kdyby nepromluvil ten tvůj bývalý kolega Míčko, žil bych dál v blažené nevědomosti a nalhával si, že je všechno v naprostém pořádku. I kvůli mně přišel o život tvůj bratr a spousta dalších. Až příliš jsem důvěřoval svým lidem, ani ve snu by mě nenapadlo, že by něco takového bylo možné. Právě jsem se dozvěděl, že jeden od nás míval na starosti pořizování falešných pasů a občanských průkazů, měl krycí jméno Schneider, Karl Schneider. Zmizel dřív, než se nám ho podařilo zatknout. Aspoň že Pátek je čistej. Porušil sice zákaz a odjel taxíkem do Frankfurtu za svou milou, ale ověřil jsem si, že je to férový a slušný chlap. Takových kdybychom měli víc. A vidíš, my ho podezřívali z obojakosti jenom proto, že jednou popíjel koňak u baru vedle Rudiho, který byl v té době zaměstnancem CIC. Ne, ne, na doktora je spolehnoutí, je svědomitý, houževnatý, skromný, nenápadný a zbytečně nežvaní.“

Otáčí se k Josefovi. V očích má smutek. Hasil nikdy neviděl svého nadřízeného v tak žalostném stavu.

„Takhle to, šéfe, nemůžete brát. Co bylo, to bylo, důležitý je, co uděláme teď. Měli bysme to komunistům nějak vrátit. Víme o všech změnách a já věřím, že Vašek Hesoun už bude mít i novinky přímo z ústředního výboru strany. Uvidíte, že se nám podaří nějaký ten majstrštyk. Vypálíme soudruhům rybník.“

Pátý se pousměje.

„Jsem, Josefe, unavený, jako bych za poslední dny zestárnul o celou věčnost. Manželce jsem už zatrhnul ty vyjížd'ky služebním autem ke kadeřníkovi. Já vím moc dobře, co si ve vilce o mně šuškáte s ostatními, že týhle firmě šéfuje víc ona než já, že jsem pod pantoflem. Taký je mi jasný, jak působí, když má některý z vás vyjet s mým řidičem k hranici a auto nikde. Jako se to stalo chudákovi Henrymu. Pak se trmácíte vlakem a ztrácíte zbytečně čas. To všechno není dobrá vizitka. Ale tys nebyl nikdy ženatý, s ženami je potíž...”

Podívá se úkosem na Kláru a raději zmlkne, jako by říkal: Promiňte B7, vás mezi ženy jaksi nepočítám.

„Po odhalení toho špicla už vám asi Eckert tolik nedůvěřuje, co?“ zeptá se Klára a víc se opře o Josefa.

Neodpoví. Jen se dál dívá na bílou plochu jezera. Pak se otočí a pomalu odchází. Nerozloučí se ani nedá Hasilovi nový úkol, jak původně zamýšlel. Má teď hlavu plnou jiných starostí.

Josef pokrčí rameny. Klára si vsune mezi rty cigaretu a zapálí ji, pak řekne:

„Co kdybychom se jen tak procházeli,“ pokyne hlavou směrem k altánu na břehu jezera. „Jako že jsme v lázních, máme dovolenou, jsme třeba na svatební cestě a plánujeme si růžovou budoucnost. Jsme mladí a svět nám leží u nohou.“

„Jo,“ vzdychne Josef, „hrát si můžeme, teď jenom, jestli si i my nelžeme do kapsy. To víš, že bych chtěl vedle tebe zestárnout, budit tě polibkem a zahřívat, když ti bude zima. Ale nevím, holka, jestli nám to čas a doba vůbec dovolí. Mám strach. Co neprožijeme teď, to už zejtra nebude možný. Nikomu jsem se ještě nesvěřil, ani svým partákům ne, ale já jsem vždycky, před každým přechodem přes čáru, posranej strachy, mám sevřenej žaludek a chce se mi strašně zvracet, musím polykat několik minut a zhluboka dechat, abych se nepodělal. Pak se modlím, jo, opravdu se modlím k Panně Marii, Zdrávas Maria milosti plná... A když se vrátím, cítím, že mě musela ochraňovat, protože je to vždycky velkej zázrak. Já měl bejt

už tisíckrát mrtvej, ale žiju. Zatím. Ale, děvče moje, já tu další cestu už přečkat nemusím a nějak cítím v kostech, že tenhle rok bude setsakra krušnej.“

Zastaví se. Stojí proti sobě v záplavě sněhu. Pohladí ho.

„Vždycky se vrátíš, vždycky! A víš proč? Protože máš svého strážného anděla. Mě.“

„Těch andělíčků musí bejt, Klárko, celej regiment. Ale ty jseš z nich nejkrásnější, na to můžeš vzít jed.“

Obejme ji. Líbají se dlouho. Ale polibky nepřipomínají touhu zamilovaných, spíš loučení dvou přátel. Možná už v té chvíli tuší, že nad nimi stojí neviditelný kat s ostrou sekyrou, co přetne silné lano, jímž jsou k sobě připoutáni, že je tu mocnější síla, které lidé často říkají osud, aniž vůbec tuší, o čem mluví.

* * *

OSMÉHO ÚNORA ROKU JEDENAPADESÁT je Josefu Hasilovi dvacet šest let. Tonda Vítek organizuje oslavu v jedné útulné hospůdce nedaleko vilky a Tonda Kubala domlouvá s Pátým, aby nechal z Mnichova přivézt Kláru a z lágru Babenhausen i Josefova bratra Julia. Julius odmítá po Bohumilově smrti přecházet hranici. Tuší, že by byl na radě. Navíc ho žena prosí tak dlouho, až jí slíbí, že on s převáděním končí.

Kromě Josefa tady pijí a kouří všichni. Přijíždí i Honza Mašek s Jardou Kaskou a přivázejí Kaskova strýce Josefa Ludvíka. Ten sedí u stolu v družném hovoru se svým partákem Vladimírem Palmou. Dvaadvacetiletý Palma je jedním z nejmladších agentů-chodců. Pochází z Rožďalovic u Nymburka, projde jako voják základním výcvikem a hned ho pošlou na hranici, kde se během hlídky potkává osmého října 1950 s Jaroslavem Kaskou. Palma se před ním netají svým odporem k novému zřízení. Hned po návratu na posádku však on i druhý člen hlídky své setkání s cizím agentem nahlásí

nadřízeným. Ti zalarmují Státní bezpečnost. Na kurýra se chystá zátať. Do pasti se má chytit s Palmovou pomocí. Palma chce Kasku varovat zprávou zasunutou do krabičky od cigaret u hraničního kamene, uvědomuje si ale, že je nepravděpodobné, aby ji našel, a tak se přihlásí jako dobrovolník do akce. On a další pohraničník mají agenta zatknout přímo na čáře. Velení souhlasí, Palmovi bude důvěřovat. Přítomnost jiných lidí by mohla vzbudit Kaskovo podezření, mohl by proklouznout. Palma se podle předpokladu s Kaskou na hranici setkává a podle plánu ho má odzbrojit a zajistit. Ze zálohy ho kryje voják Brandejský. Stane se ovšem něco, s čím nikdo nepočítá, ani Kaska. Palma se místo na agenta vrhne na svého kolegu, vytrhne mu ze samopalu zásobník, který odhodí do křoví. A s výkřikem „Je to past!“ přeběhne s Kaskou do Německa. Na sobě má uniformu, ozbrojený je samopalem a pistolí. Američané ho po pohovoru umístí do uprchlického lágru Valka u Norimberka. Koncem října seznámí Kaska Palmu s Josefem Ludvíkem a z těch dvou se stane nerozlučná dvojka. Bydlí spolu na jednom pokoji, pro zpravodajskou službu pracují společně. Palma dokonce dostane své zbraně zpátky, umí s nimi zacházet, a tak velení agentury nic nenamítá. Teď tu sedí a spiklenecky cosi povídá přes stůl nakloněnému Ludvíkovi. O generaci starší kriminalista je v jeho přítomnosti živější a nadšenější než kdykoli dřív. Kaska si od výčepu nese pivo a přisedá k nim. Ludvík ho svou obří dlaní poplácá po rameni. Teď už si šuškájí nad pivem tři spiklenci. Mašek tancuje s jednou z dívek, má rozpálené tváře a usmívá se tak, že si z něho jeho kamarádi začínají na dálku utahovat. Je natolik zahleděný do své partnerky, že si ničeho nevšimne.

Každou chvíli Josefu Hasilovi připíjejí ti tři na zdraví a nejsou sami, přidávají se k nim i ostatní. Tonda Vítek nejhlučněji. Mají příležitost zapomenout na perné chvíle. Pátý pronese přípitek a neopomene připsat Josefovi zásluhy za dopadení komunistických špiclů, o odhalení zrádce ve vlastních řadách nemluví. Klára popíjí víno a pozoruje všechny ty mladé muže okolo. Není mezi nimi

zdaleka jediná žena, Julius přijíždí i s manželkou a několik mládců si přivádí své družky, manželky, milenky nebo jen krátkou známost. Kdosi přináší staříčkový gramofon a sadu desek. Prostorem se linou staré Hašlerovy šlágry, filmové písničky Oldřicha Nového a nakonec i americké swingové hity.

„Tady máš dárek, brácho.“

Julius se sklání nad Josefem a plácne ho po zádech. Přisedá a pokýve hlavou na pozdrav směrem ke Kláře.

„Co blbneš, Jardo, víš, že nic nepotřebuju,“ ohradí se Josef a štouchá bratra do žeber.

„Jenom nedělej dráty a koukej to rozbalit.“

Dárek je podlouhlý balíček, pečlivě zabalený do hnědého papíru a převázaný kusem špagátu.

„Nemáte někdo nůž?“ ptá se Josef.

Julius se usmívá.

„Ty jseš pořád stejnej. Co si pamatuju, tak jsi jako kluk všechny kudly někde poztrácel. Nikdy nic neudržíš, všechno se ti časem rozkutálí.“

„Ale hovnajs, jenom nemám zrovna nic ostrýho po ruce.“

„Nemusíš nic řezat, ukaž.“

Julius zatáhne za konec provázku a uzel se uvolní. „Co máma, máš o ní nějaký zprávy?“

„Franta Fábera jí v rámci možností pomáhá, nosí jídlo a připravuje dřevo na topení. Sama by tam umrzla a umřela hlady. Estébáci kolem ní pořád krouží, myslí si, že nás u ní načapají. Ale... brácho, sakra, ty ses úplně zbláznil! Přece mi nemůžeš dát svůj starej loveckej kudlífák, na kterej jseš tak hrdej. Takovej nůž neměl široko daleko nikdo. To nemůžu přijmout.“

„Musíš, Pepo. Možná se už nikdy v životě neuvidíme a já chci, abys ho měl u sebe.“

„Jak to, že se neuvidíme?“

„Odjíždíme.“

Josef sedí jako opařený. Obrovský nůž s namodralou čepelí mu vyklouzne z ruky a dopadne na stůl.

„Pátý nám zařídil papíry do Kanady. Asi se přimluvil i Eckert. Věru bereme s sebou. Chudák holka ještě neví, co se s Bohoušem stalo, myslí si, že tam za námi s Jirkou dorazí, až splní úkol. Musel jsem jí lhát. Kdybysme se prokecli už tady, nehnul bych s ní, nikam by nejela. Bůhví, jakou blbost by pak udělala. Znáš ji, chtěla by zpátky do Čech za Jiříkem, nikdo by jí to nevymluvil. Nechtěla by slyšet, že by na ni čekal kriminál, jako na všechny ostatní. Hele, já už mám všeho plný zuby. Chci začít normálně žít, chodit do práce a vydělávat peníze, občas zajít do biografu a nemuset už řešit, že mám komunisty pořád za zadkem a že je všude spousta špiclů a nastrčených provokatérů. Prostě odjedeme, a pokud odtud taky včas zmizíš, rád tě tam v novém domově přivítám. Kdykoli, brácho. Opravdu kdykoli.“

Julius se zvedá, ještě jednou poplácá mladšího bratra po zádech a jde vyzvat svou ženu k tanci. Vypadají šťastně. Tváře jim hoří skoro jako Maškovi, usmívají se a Josef si uvědomí, že je takhle viděl naposledy, když skončila válka a všichni se opájeli nově nabytou svobodou. Julius byl tehdy na krátkou dobu zvolený za lidovce starostou, než ho ze židle vyhodili komunisti.

Prohlíží si nůž. Bříškem palce zkouší ostří.

„Jarda ho nedal nikdy z ruky,“ říká Kláře, ale spíš jako by hovořil sám k sobě. „Vždycky měl tuhle úžasnou kudlu někde u sebe. Všichni jsme mu ji záviděli. Ani už nevím, kde ji vzal. Myslím, že je to švédská ocel... Tak brácha bere kramle.“

Podívá se na svou milenkou. Je unavený a ospalý, z kouře ho pálí oči.

„A víš, že se mu, Klárko, vůbec nedivím. Je to asi to nejrozumnější, co může zodpovědný chlap udělat, pokud nechce o všechno přijít.“

Rozhlédne se kolem sebe. Jako by se právě probudil.

„Náš čas ale ještě nepřišel. Máme spoustu práce. Moře práce. My dva nemůžeme opustit všechny ty lidi, co jsou na nás závislí. My musíme šlapat dál. Jako švýcarský hodinky.“

Zasměje se, ale ten smích zní dutě. Klára pochopí, že má Josef strach. On se bojí, že už doopravdy nikdy v životě svého bratra nespatří, že tady a teď je to naposledy, kdy jsou spolu. Svrhnout bolševika nebude tak snadné. Raději vstane, aby se nemusela dívat, jak se Josef propadá hluboko do svých pochybností a temných zákoutí mysli.

„Pojď si zatancovat. Tahle je moje oblíbená.“

Vstává. Protře si zarudlé oči. Rozevře pomalu náruč, a než Kláru obejmě, zazpívá společně s hlasem zpěváka a herce Oldřicha Nového z gramofonové desky:

*„Jen pro ten dnešní den
stojí za to žít,
jen klid svůj tichý mít,
víc po ničem netoužit.
Jen pro ten dnešní den,
snad pro úsměv váš
se život změnil v sen ten den,
kdy štěstí potkáváš.
Nesmíš se ptát, co bylo včera,
bude zítra snad, jen dnešek uchopit a pochopit,
že nejkrásnější den je dnešní den...“*

Brzy ráno po oslavě všude vládne ticho a tma. Zatímco ostatní ještě vyspávají, nasedne Pátý do svého vozu, vedle něho se na zadním sedadle choulí nevyspalý Josef Hasil. Řidič Čermák se mrkne do zpětného zrcátka a sešlápne plyn.

Motor se rozbublá a auto vyráží do tmavé ulice. Jedou do Valky.

„Josefe, tentokrát dostaneš úkol tady v Německu. Možná víš, že analytici v centrále Gehlenovy služby studují ve dne v noci výpovědi uprchlíků. Včera je zaujalo vyprávění jedné mladičké studentky. Pár věcí v té výpovědi nesedí, takže Gehlenovi lidé se domnívají, že by to mohla být špionka.“

„A co já s tím?“ zeptá se Hasil a zívne.

Hlavou analytického oddělení výzvědné služby je bývalý německý generál Reinhard Gehlen. Výzvědnou službu vedl už na východní frontě, včas se na konci války vzdal Američanům, i s celým svým štábem, a předal jim rozsáhlý archiv. Pro Západ jsou jeho informace o zemích Sovětského svazu k nezaplacení. Američané Gehlenovu organizaci nerozpustí, naopak, vybudují pro ni tajnou základnu v Pullachu u Mnichova a vybaví ji těmi nejmodernějšími technikami. Vedení sekce IIIc Gehlenovy služby má na starosti Hermann Baum, který se s bývalým československým důstojníkem Jaroslavem Kašparem-Pátým dobře zná. Baum se tu a tam na Pátého obrací, když potřebuje někoho nenápadně prověřit nebo sledovat. Před dvěma lety hrál Pátého muž s krycím jménem Ondřej dokonce klíčovou úlohu v operaci Bohemia, kdy se podařilo dostat k Američanům do Bavorska československého generála Vojtěcha Jeřábka, štábního kapitána Otakara Fejfara a majora Karla Týra, všechny s celými rodinami a s přísně tajnými zpravodajskými spisy i s komunikačním přístrojem pro spojení s pražskou centrálou. Na základě propašovaných tajných materiálů pak americká vojenská policie pozatýkala společně se CIC osmnáct komunistických špiónů operujících na Západě.

Ted' Baum potřebuje opět pomoc.

Pátý se pohodlně rozvalí a zapálí si cigaretu.

„Nějakou dobu se budeš pohybovat mezi uprchlíky v táboře. Nenápadně, musíš si získat její důvěru. Má papíry na jméno Květa Malá, ale je pravděpodobné, že jméno je falešné. Seznam se s ní, dostaň se do její blízkosti, kam až to půjde, klidně jí dej najevo, jak tě mrzí, že jsi nerozvážně utekl. Tady máš papíry na jméno Jiří Kadlec. Jsi kluk ze statku od Lhenic. Tvůj táta se jmenuje taky Jiří a máma Alžběta, hospodaří, tobě se po nich stýská. Snaž se jí toho moc o sobě neříkat. Ten Kadlec opravdu existuje, takže pokud si tě nechá prověřit, nebude mít podezření. Máš za úkol odhalit, co je ta žába zač. Je ti to jasné?“

„Jo, šéfe. A co Klára? Netuší, že jsem nasazenej do akce.“

„S tím si nedělej hlavu. Promluví si s ní Eckert a všechno jí vysvětlí. Tady máš tisíc marek na výdaje, nějaký nylonky, balíček kafe a čokoládu. To abys jí měl co dát.“

„Nebude nápadný, že chudej kluk ze statku, co má holou řiť, jí začne nadbíhat s takovejma dárečkama?“

„Ne, živíš se šmelinou, jako ostatně většina uprchlíků.“

Jakmile vůz dorazí k utečeneckému táboru, vpluje Hasil mezi lidi. Řídká lágrová polévka je minulostí. Každý uprchlík fasuje svůj vlastní talíř, hrnek i příbor, pravidelné jsou přiděly másla, sýrů, džemů i chleba. Kapesné je 12 a půl marky na měsíc, pravda, není to na vyskakování, nové boty se nedají pořídít levněji než za dvacku. Všichni Čechoslováci, kteří prošli *screeningem*, tedy prověrkou, dostávají legitimaci, *Kennkarte*, v níž jsou vedle fotografie osobní údaje a razítko s nápisem *der illegale Grenzgänger*. Tady žijí lidé jako v každém jiném městečku, děti navštěvují školu, výuka probíhá v mateřském jazyce, je tu i gymnázium, aby studenti mohli složit maturitu. Učitelů a profesorů je tu tolik, že o ně Josef doslova zakopává. Každý, kdo má zájem, se může učit cizí jazyky. Veškeré vzdělávání je zdarma. Každou neděli chodí věřící do místního kostela, jehož prvním farářem je páter Haidler, budoucí spoluzakladatel vysílání rádia Svobodná Evropa. Je tu i Sokol, Skaut a plno dalších spolků.

Hasil ví, kde je Květa Malá ubytovaná, jaké má zvyky, s kým se nejčastěji stýká. Cestou má dost času seznámit se s jejím spisem. Rozhodne se, že nejdřív oťukne její spolubydlící z pokoje. Spí tam osm dívek společně, ale tahle se prý s Květou kamarádí nejvíc, jsou skoro jako dvojčata. Téměř se od sebe nehnou. Hasil ví, že úkol dostává jenom proto, že má stále pověst proutníka. V tomto případě si slibuje, že se udrží na uzdě. Nebude s ní spát. Bude hrát roli platonicky zamilovaného, co pro svou múzu udělá cokoli. Netuší, že se stane objektem vášnivě lásky on sám. Ovšem nezamiluje se do něho Květa, ale její kamarádka Drahuše. Josef bude mít co dělat, aby své předsevzetí splnil.

Během pouhého týdne je jasné, že Květa Malá je jen naivní dívenka, zato její nerozlučná kamarádka-dvojče, má spojení s komunisty přímo v lágru, to ona je nastrčená agentka. Podaří se jí do hry vtáhnout i Květu. Nabídne Josefovi spolupráci už pátý den, co se znají, a on svou hru hraje až do konce. Zamilovaný mladík podlehne kouzlu české špionky a stane se adeptem na bolševického špicla. Denně ovšem posílá hlášení do Mnichova. Sedmý den si pro Květu i Drahušu přijíždějí dva muži od CIC. Nikdo z uprchlíků si ničeho nevšimne, Josef se s oběma děvčaty prochází v lesíku nedaleko uprchlického tábora. Obě jsou natolik překvapené, že se nezmohou na odpor. Jakmile je odvezou, zmizí i on. Vyrazí za Pátým a doufá, že se setká s Klárou.

* * *

PRVNÍ MĚSÍCE ROKU 1951 SE SITUACE na hranicích vyostřuje. Hraničáři z řad SNB jsou nahrazeni mladými vojáky základní služby Pohraniční stráže. Všichni jsou proletářského původu, nejlépe z komunistických rodin. Je stále těžší získávat informace. Střelba se stává neodmyslitelnou součástí práce kurýrů. Proslýchá se, že komunisté chystají budování plotů z ostnatých drátů v místech, kde dochází k nejčastějším přestřelkám. Začínají už dokonce kácet celé dlouhé průseky lesů, jen proto, aby mohli lépe kontrolovat pohraniční pásma.

Jedním z mála, kdo stále přináší nové zprávy a má skvěle organizovanou síť spolupracovníků, je Josef Hasil. Nejenže jeho lidé pracují podél celé jižní hranice sousedící s Německem a Rakouskem, ale pohybují se až k Jáchymovsku, do Prahy, Olomouce, a dokonce i na jižní Moravu. Vytvářejí stovky menších buněk, v každé skupině je jen několik lidí, kteří předávají potřebné informace dál různými kanály, ať už jde o mrtvé schránky v lesích, na hřbitovech, v opuštěných statcích po Němcích, nebo o radiotelegrafické šifrované zprávy,

kteře zachytávají stanice v letadlech létajících těsně u hranic. Jsou domluvené dny a časy vysílání i šifrovací klíče. Depeše se posílají kurýry mezinárodními vlaky, po řekách ve vodotěsných schránkách, v parnicích labské plavby. Jednotlivé skupiny o sobě nemají tušení. I kdyby StB odhalila jednu, ty ostatní zůstanou dál v utajení. Jediným spojovacím článkem je Hasil. Nikdo kromě něho neví, jak je celá síť pospojovaná, kdo přes koho a co posílá. Jedná se o tak důmyslný a nepřehledný propletenec, že jedině Hasil by ho mohl rozmotat. Prachatické a vimperské velení StB tuší, jakého nepřitele v Hasilovi mají, proto se snaží Josefa za každou cenu polapit. Zatím neúspěšně.

Josef s Tondou Vítkem a Tondou Kubalou sledují víc než kdy jindy hranici. Snaží se přijít na nový systém ostrahy. Pozorují rostoucí ploty s ostnatými dráty. Vybírají mrtvé schránky blízko hranic. Ze zpráv je jasné, že se k něčemu schyluje přímo v ústředí komunistické strany. Zatýkání mezi vysoce postavenými komunistickými úředníky se snaží StB tajit, ale přes Václava Hesouna prosakují zprávy až za hranici. Artur London je jedním z takových úředníků, a jak zjistí Eckert, London byl už za občanské války ve Španělsku sovětským agentem. Jeho zatčení i zatýkání dalších soudruhů je pro Američany nepochopitelné.

Znepokojující jsou zprávy o uprchlících, kteří někde v pohraničí beze stopy mizí. Do služeben CIC nikdy nedorazí, přesto rodinám přicházejí pohlednice se zprávou, že žijí v Bavorsku a daří se jim skvěle. Dokonce jejich jména vysílá nově založená stanice Svobodná Evropa, která od 1. května roku 1951 zahajuje provoz v češtině. Hlásí, že jsou všichni jmenovaní v pořádku. Tyto dezinformace propašovávaly do rozhlasové stanice agenti Státní bezpečnosti. Jedním z úkolů spolupracovníků tajné americké služby je zjistit, co se s těmi lidmi stalo.

Zpřísní se výběr nových agentů-chodců. Američané začínají s prověřováním i svých starých zaměstnanců na jednotlivých služebnách.

Výsledky uprchlíků z Československa jsou důkladnější a ostřejší. Tajné služby usilují o to, aby mezi příchozími odhalili agenty. Studená válka je v plném proudu.

Při další cestě za hranici přenáší Josef společně s Kubalou novou vysílačku. V lese u Podedvor, nad mlýnem Jaroslava Kubašty, se setkají s Bohumilem Supem, převezmou od něho zprávu o Sboru národní bezpečnosti v okrese. Hasil ho varuje, aby si dal pozor, hrozí, že se mezi členy jejich ilegální křesťansko-demokratické strany vetřel někdo od Státní bezpečnosti.

„Pozdravuje tě Vašek Hesoun. Tady mám od něj nové zprávy z Prahy. Když slavil padesátiny Rudolf Slánský, mezi oficiálními gratulacemi chyběl telegram z Moskvy. Stačí se jenom podívat, kdo všechno už sedí za mřížemi, a s trochou fantazie...“

Vysílačku dají Antonínu Ouředníkovi, učiteli ze Včelné, a hned ho zasvěťí do její obsluhy. Ouředník je od Fábery ze Zábrdí a přivede dalšího nového člověka, mlynáře Ladislava Matouška z Vlachova Březí, toho Hasil zná z doby, kdy sloužil na hranicích.

„Veškerý zprávy bude shromažďovat tady Láďa, ty Tondo je od něj vyzvedneš a odvysíláš. Každou druhou středu v měsíci v pět ráno. Je třeba, abyste zjistili rozmístění stanic SNB v okrese, stanoviště vojenských útvarů pohraničníků a jejich výzbroj. Láďo, jak to vypadá se združstevňováním a rajónováním mlýnů? Tobě už mlýn sebrali?“

Mlynář smutně přikývne.

„Už v padesátém. Zařadili ho do Nákupního a zásobovacího závodu Prachatice. Nechali mě tam jako vedoucího, prozatím. Melu obilí pro celý okolí. To víš, abych moh žít jako člověk, trochu jsem střílel, jsem myslivec, ale to těžce nesli, a tak mi sebrali loveckej lístek. Deset pušek mi je k ničemu, rozdám je, co jinýho s nima.“

„Nezapomeň, Tondo, každou druhou středu v měsíci v pět ráno. Heslo je: Domov volá zahraničí. Zahraničí volá domov. Pod splavem hučí. Zelený kolovrat. Zprávy adresujte pro B7, to je můj krycí kód.“

S Kubalou obejdou mrtvé schránky. Jedna z nich je v lese poblíž Samrhelovic statku, teď je opuštěný, celou rodinu Starých pozavírali, jak Hasil ví. V noci, když spí schovaní nad statkem, se Hasil probudí a překvapeně zírá na temnou postavu, která seče louku. Přiblíží se potichu blíž. Překvapením vydechne, pozná hospodáře.

„Nelekejte se, tady Pepík Hasilů. Co tu pro živýho boha děláte? Vždyť jste dostal doživotí. Vy jste jim z toho lágru vzal roha?“

Sedlák se zarazí, ale Hasila v měsíčním světle pozná.

„Jo, jsem to já. Přes den se schovávám v tý samý skrýši, kdes byl i ty s tím tvým kamarádem. Děti si myslí, že jsem můj vlastní bratr. Naštěstí mě nepoznaly. V tom lágru člověka zříděj tak, že ho nakonec nepozná ani jeho vlastní matka. Hodně jsem se, chlapče, modlil, za tebe, za své děti, za mámu, a taky, aby mě odtud některý ze svatejch dostal. A jednou v noci jsem najednou uviděl světlo a to mě vyvedlo ven, brodil jsem se řekou, zatímco na břehu štěkali psi a v mlze mě hledali policajti silnejma světlama. Došel jsem až sem. V noci pracuju, přes den čtu. Tys nám to, chlapče, pěkně zavařil.“

„Mrzí mě to, opravdu. Ale já vás můžu odvést za hranice. Pojd'te se mnou.“

„Ne, Pepíku, nepůjdu. Chci vidět své děti, jak rostou. To se budu radši vydávat dál za mýho bráchu a žít jako liška v noře, než abych byl sám mezi cizími lidmi. Umřel bych steskem. Stačil mi ten lágr.“

„Tak já aspoň nechám ve Svobodný Evropě vyhlásit, že jste v pořádku přešel hranici a že pozdravujete všechny doma. Pak vám možná dají pokoj, budou si myslet, že jste už za kopečkama.“

„Jo, to jediný pro mě můžeš udělat, ale nic víc. A už se tady pro jistotu neukazuj. Mají tě jak osinu v zadku. Oni ti nedají pokoj, dokud tě nezastřelí. Pamatuj si to. Radši zůstaň v teple tam na druhý straně. Ohrožuješ sebe, ale i plno lidí tady. Kdekdo ti pořád pomáhá, ale všichni skončí jako my s mámou. Modlím se, abych ji ještě aspoň jednou, než umřu, viděl, aby to peklo přežila, chudinka. A teď už zmiz, mám práci!“

„Pomůžu vám.“

„Jo? Tak dobře, skoč dolů, visí tam ještě jedna kosa na trámu u stodoly. Koukám, že tu máš kamaráda.“

Ze tmy se vynoří Kubala a rozespale na ně civí.

„Ten má tady hrábě a může obracet, co jsem požnul včera. Začni, hochu támhle na kraji louky. Do rána máme co dělat. Ještěže svítí měsíc. Vidět je jak v poledne na návsi.“

Hasil by se rád podíval k Železné Rudě, jak se daří Vlastičce a jejímu muži, ale Kubala ho přesvědčí, aby se do Bavorska vrátili spolu. Je důležité předat bezpečně materiály od Supa a z mrtvých schránek.

Na baráku, jak říkají Pátého vile, už na Josefa čeká Klára.

„To bylo naposledy, co jsi šel beze mě,“ řekne.

Josef pochopí, že už před ní další cestu neutají. V tu chvíli ví, že se mezi nimi všechno mění. Nebude trvat dlouho a jejich vztah bude jenom pouhou vzpomínkou, jako se proměnily společné chvíle s Vlastičkou, se snoubenkou Marií i s Růženou Študlarovou. Přepadá ho pocit, že zůstane sám. Aby utekl podobným úvahám, s Tondou Vítkem vezmou rybářské pruty, americké legitimace s krycími jmény a jedou si na kolech zapytlačit.

Řeka všechno odnese. Všechen ten neklid, všechny pochybnosti. Hasil je jenom obyčejný chlap. Zdravý selský rozum vždy převáží a on si uvědomí, že ať se stane cokoli, vždycky to bude pro něco dobré. Teď je teď, co bude zítra, ví jenom Bůh.

„Hlavně se z toho všeho neposrat, Tondo!“ řekne a nahodí háček s návnadou.

„Máš recht. Hele, první nahození a ryby berou jak zběsilý. Dneska možná nalovíme večeri pro celej ten náš ansámbl.“

Oba se rozesmějí. Josef je šťastný.

* * *

KLÁRA DOSTÁVÁ ÚKOL V PASOVĚ. Vymůže si u Eckerta, aby mohla vzít sebou i kurýra Hasila. Ubytují se v hotelu Passauer Wolf. Když Klára odejde, sedne si Josef v restauraci a popíjí kávu. Zahlédne rozespaleho Kasku, mávne na něho. Přisedne si.

„Aspoň známá dobrá tvář, v tom marasmu kolem,“ řekne místo pozdravu zastřeným hlasem Kaska. „Rád tě vidím, Pepo.“

„Sakra, snad nejseš nachcípáněj? Sotva mluvíš. Těbůh.“

„Mám za sebou těžkou akci, několik nocí jsem pořádně nespal.“

„Kde máš Honzu?“

„Myje se. Má toho taky plný zuby. Asi to ještě nevíš, ale dostali mýho strejdu a Palmu. Viděls je naposledy na svých narozeninách.“

Josef se rozkucká. Tmavý nápoj pobryndá ubrus.

„Sakra, kdy proboha?“

„Odvážel jsem je autem k hranici sedmnáctýho května. Vyslal jsem je tam já, o to je to všechno horší. V Československu měli najít lidi, co by obsluhovali ilegální radiostanici. Dal jsem jim falešný papíry, na krytí vydajů deset tisíc korun, balíček čokolády a pistoli. Palma si vyzvedl svůj starý samopal. Znáš ten typ? Vzor 26, říká se mu pumpička.“

Josef přikývne.

„Když vystupovali z auta, zjistil jsem, že Pepík nese dopisy od stavitele Bublíka z Vimperka pro jeho sestru, co žije v Horažďovicích, i pro další příbuzné.“

Hasil bouchne pěstí do stolu, až se okolo sedící američtí důstojníci začnou ohlížet.

„Do prdele, Jardo, já Bublíka znám! Měl jsem přes čáru převést jeho ženu a málem jsem padnul v Budějčích do pasti. Už tam na mě čekali estébáci. Byl to zázrak, že se mi podařilo zmizet. Jestli šel Pepa i za Bublíkovou, měl to předem sečtený!“

Josef dopije kávu. Sedí jako zařezaný, ve tváři je zachmuřený, umí si představit, jak vypadají výsledky.

„Pojď, půjdeme radši nahoru za Honzou. Nikdy nevíš, kdo tě poslouchá.“

Vstanou, Josef nechá vedle prázdného hrnku několik drobných mincí. Ve dveřích se srazí s Janem Maškem, vypadá ještě hůř než jeho kamarád. Kruhy pod očima z nevyspání, pohublý a bledý jako stěna.

„Na tebe je taky pohled.“

„Měli jsme teď nějaký problémy, co bylo nutný hned řešit,“ odpovídá Mašek a zašklebí se.

„Co kdybysme vyrazili na vzduch. Třeba dolů k řece. Půjčíme si loďku?“ zeptá se Josef a kamarádsky je poklepe po ramenou. Jsou oba vyšší než on, takže musí paži natáhnout.

Mlčky jdou uličkou mezi dvěma domy k náměstí, odtud už bude kousek k nábreží. Procházejí kolem Dómu svatého Štěpána a z dálky už vidí lesknoucí se hladinu.

Pohupuje se tu hned několik přivázaných pramic a taky větší vyhlídková loď. Domluví se s drobným postarším rybářem, vtisknou mu do dlaně pět marek a mohou vyplout. Vesluje Mašek, Kaska s Hasilem sedí vedle sebe na zádi.

Jaroslav si promne oči.

„Kde jsme to skončili, tam nahoře v hospodě?“

„Tím, žes dal Pepovi s Vládou nějaký úkol v Československu.“

„Jo, jasně. Tak abych ti nastínil, jak se to semlelo. Hranici přešli nedaleko Černé hory. Vlakem se pak měli dostat do Buděj. Pak se vydali do Prahy s tím, že se do Buděj vrátí za tři čtyři dny.

Mám potvrzený, že na Wilsonovo nádraží přijeli dvacátýho prvního ve čtyři ráno, tam se sešli s dalším naším člověkem. Potom ještě v noci odjeli vlakem do Pardubic za Vládovou sestrou. U ní a jejího manžela zůstali tři noci. A aby toho cestování nebylo málo, jeli do Hradce Králové, kde předali jisté paní Benešové lístek od manžela z Německa. Tu ale nezastihli, nechali pro ni vzkaz a pokračovali do Kopidlna. Žije tam bývalý Palmův zaměstnavatel Kraus, nabídl mu spolupráci. Souhlasil, že bude obsluhovat radiostanici a získávat informace. Dokonce jim nakreslil mapku s rozmístěním dvou vojenských leteckých základen na Jičínsku. Nechal je přenocovat a ráno už zas

nasedli na vlak a jeli přes Hradec zpátky do Prahy. Následující den, když procházeli městem, porušili veškeré zásady konspirace. Potkali několik známých a přemlouvali je ke spolupráci, svěřili jim, že pracují pro britskou zpravodajskou službu.“

„Do hajzlu, vždyť nebyli žádný ucha. Jak mohli udělat takovou začátečnickou chybu?“

Kaska vzdychne. Pokývá hlavou. Ramena má svěšená, jako by na nich nesl veškerou tíhu výsledků svého strýce a jeho partáka. Vytáhne cigarety, jednu zasune do úst a připálí si.

„Bohužel to byla jejich opravdu první velká samostatná akce, předtím jenom jistili ostatní kurýry. Ale k věci. Další noc prý přespal ve Strašnicích, ráno už seděli ve vlaku do Buděj. Setkali se s Macákovými a Pepa se svou ženou i s tchyní, přijely za ním z Prachatic. Pořád je chtěl převést i s dětmi za čáru. Stýskalo se mu čím dál víc. Pamatuješ přece, jak sedával v lágru, vypadal jak zmoklá slepice a nebylo s ním nic. Až Palma mu dodal elán.“

„Několikrát jsem mu nabízel, že mu je z Prachatic odvedu. Proč to nenechal na mě? Už je tady moh mít,“ rozčiluje se Hasil a noří dlaň do kalné vody v řece.

„Pepa pořád cítil výčitky svědomí, že je bez rozloučení opustil. Asi měl v plánu přechod pořádně připravit, bůh ví, co se mu honilo hlavou.“

Kaska odhazuje nedopalek do vody a dívá se, jak mizí.

„Třicátýho května za nimi dorazily dvě mladé ženské, jmenovaly se Pecková a Vodičková, chtěly převést přes čáru. Kluci si u Rachačů vyzvedli zbraně a vyrazili s oběma dívkami k hranici. Náš člověk je varoval, celé se mu to nějak nezamlouvalo, radil jim, aby zpátky zvolili jinou než původně plánovanou trasu. O jejich misi už vědělo moc lidí. Tušil správně, že je mohl kdokoli zradit. Oni ale dál pokračovali hustým porostem kolem Horské Kvildy, tam už se od nich odpojil. K hranici pokračovali jenom Pepa, Vláda a ty dvě ženské. Až později se jejich průvodce dozvěděl od informátora, kterého máme

u Státní bezpečnosti, že je u Kvildy obklíčili pohraničníci. Už na ně čekali. Dokonce jsme se dozvěděli, že je měl udat náš člověk, kurýr. Začátkem května ho zlanařili a on začal dělat pro ně. Ted' se snažíme rozkrýt, kdo z našich to je. Nemůžeme už nikomu důvěřovat. Proto s tebou chci mluvit, abys nám pomohl. Tobě věřím, ale jinak? Ruku do ohně bych dal jenom za nás tři a ještě za Tondu Vítku. Problém je, že ted' z Pepíka i z Vládi všechno vymlátí, nevěřím, že by nepromluvili.“

„To já taky ne.“

Mašek přestane veslovat a nechává loďku unášet proudem zpátky k místu, odkud vypluli.

„Jardo, dej mi cigaretu,“ požádá a natahuje se blíž k zádi, pramice se mírně zhoupne.

Zapaluje si a vydechne kouř k nebi.

„Tak se mi, kluci, zdá, že se nad náma stahujou mračna,“ znovu potáhne. Jeho obavy se naplní. Za necelé tři měsíce spadne klec i na něj a jeho partáka.

Ticho naruší až Hasil:

„Myslíte, že v týhle vodě žijou nějaký ryby?“

„Proč by ne, Pepíku, skoč tam a přesvědč se sám,“ odpoví mu Mašek a labužnický vtáhne kouř.

* * *

ECKERT NEMŮŽE VĚDĚT, že si jeho nejlepší agentka bere dovolenou ne proto, aby se odjela rekreovat, ale z důvodů spasilských a ochranných. Dokáže před ním utajit své pravé úmysly, dokonce setrese i chlápka, který má dohlédnout, aby opravdu vklouzla do termálních pramenů, co mají regenerovat svaly a vrátit tělu chuť do života. Sice do Bad Füssingu nedaleko Pasova dojela, ale jenom proto, aby svého průvodce zmátla. Němci tu v roce 1938 vrtem hlubokým jeden kilometr sice neobjevili ropu, jak zamýšleli, ale

zato uvolnili horké sirnaté zřídlo. Američané sem po válce umístili první improvizovaný lázeňský provoz pro své zaměstnance, tedy pro důstojníky, diplomaty i agenty. Ti jsou do sirných vod posíláni, aby se občerstvili a měli dost elánu do dalších akcí. Kláru pobaví název „Pearl-bath“, Pearlova vana. Američané totiž nazývají lázně podle Davida Pearla, ředitele UNRA. Je to výstižné, protože obyčejní Němci sem přístup nemají.

Ubytuje se v hotelu, převlékne do plavek a jde se naložit do horkého pramene. Ale večer už na ni čeká taxík a veze ji na setkání s jejím milencem a jeho společníky. Josef totiž dostává další úkol. S ním vyražejí Vítek a Kubala. Kubala jako krytí a Vítek má zas své povinnosti jinde. Kubalovi se s Hasilem jít nechce, ale rozkaz je rozkaz.

Přejít hranici chtějí s večerem, Josef vybírá oblast kolem Trojmezí. Obdrží na příslušném, speciálně sestaveném formuláři přesnou trasu, občanské průkazy s potřebnými razítky a podpisy. Než dokumenty opustí středisko, ofotografují je. Pokud se agent z kurýrní cesty vrátí, jeho občanský průkaz bude uložen do trezoru, aby mohl být později opět použit. Když se agent nevrátí, musejí se okamžitě vyřadit všechny podpisy a použitá razítka, která v teď už ztraceném průkazu byla.

Hasilovi velí Pátý, ten mu zadává úkoly, ale Josef neví, že podklady připravuje Pátek-Pánek, kterého už nějaký čas podezřívá, že je dvojitym špiónem.

Klára je na místě včas. Nechá se vyložit na kraji lesa a dál jde pěšky. Čeká nekonečně dlouho, mráz zalézá za nehty i pod oblečení. Vítr naráží do korun stromů a ty vyluzují vzdechy, jako by v nich sídlili duchové a snažili se vysvobodit ze sevření kmenů a větví. Otřese se. Na vteřinu blikne baterka. Hodinky ukazují deset minut po půlnoci. Už tu kolem dokola šlape přes dvě hodiny. Taxík ji k lesu přivezl přesně v půl osmé, hodinu stoupala pěšky úzkou lesní pěšinou.

Už v devět měli být na hranici, chtěli jít celou noc, aby je kryla tma. Její první cesta do Československa s Hasilem nezačíná dobře.

Vlevo od ní zapraská větev. Čeká, že se vynoří německá hlídka a ona se bude muset legitimovat. Němci si mohou myslet, že je špionka z druhé strany, pak by se akce zdržela, protože než zavolají na velitelství a ověří totožnost, bude to trvat celou věčnost.

Zas šramot v křoví a praskání větví. Asi nějaké zvíře. Oddychne si. Pak ji napadne, co se stane, až se šéf dozví, že porušila jeho příkaz. Vyváže ji ze služební povinnosti a pošle šupem za oceán. Ví příliš mnoho. Zná všechny muže z jeho úzkého štábu, rozmístění útvarů, které spadají pod CIA a CIC, ať už jde o skupinu bratří Šedů, Pátého, majora Františka Bogataje, majora Rudolfa Drbohlava nebo generála Moravce, je zasvěcená do tajných plánů, do celé struktury a systému jednotlivých akcí. Právě proto Kláru už dávno za hranice neposílá. Dobře si uvědomuje, že kdyby padla nepříteli do rukou, všechny by ohrozila. Nedělá si iluze, že by dokázala mlčet. Všichni při mučení nakonec promluví.

Spočítá si, že už tady v kruhu nachodila přibližně čtrnáct kilometrů, pokud by se hodina rovnala pěti kilometrům. Zbytečně plýtvá silami.

Známý hlas ze tmy ji vytrhne z chmurných obav.

„Krucinál, Josefe, kde jste tak dlouho byli? Je skoro jedna v noci! Vyrážet jsme měli před čtyřmi hodinami.“

Ve tmě zablesknou plamínky dvou zapalovačů. Kubala s Vítkem si navzájem připalují.

„To by, milá zlatá, nesměla paní Elena zabavit auto i s řidičem. Odjela bůhví kam a my museli šlapat po svých na vlak, tam přes hodinu čekat, pohodlně se usadit na tvrdou lavici, vystupovat, přeseďat, zase tvrdnout v kupé, takže máme za sebou opravdu příjemný výlet,“ odpovídá za Hasila Kubala.

„Ted' se musíme modlit ke všem svatým,“ řekne Josef. „Měl jsem zmapovaný hlídky zhruba do půlnoci,“ podívá se na hodinky,

„navrhuju změnit původní plán. Měli jsme si trochu zajít, ale teď nám nezbývá než si cestu zkrátit. Zariskujeme a sejdemo kus pod Třístoličníkem. Tam už sice vedou dráty, ale my se přebrodíme řekou. Osušíme se u chlapa, co žije na Soumaráku. Pak se rozejdeme. Tondo, počkáš na nás u Rejžka, schováš se na seně, my vyřídíme všechny pochůzky a dorazíme tam. Do Písku jezdit nebudeme, je to nebezpečný. Všem městům se vyhneme. Jen vybereme schránky. Přijedou za námi jenom Sup a mlynář Matoušek, měli by mít novy zprávy od Hesouna z Prahy, ty musíme co nejrychleji dostat za čaru. Ted' už žádný zdržování, razíme.“

„Josefe, nechci už zažívat žádný překvapení,“ ozve se Tonda Kubala. „Ty strašně riskuješ. Už jsem o tom mluvil s Pátým a říkám ti na rovinu, že jsem chtěl, abych s tebou už nemusel chodit. Jseš ten nejnebezpečnější kurýr, kterýho znám. Ale nejenom pro ty kluky v zeleným, i pro nás. Vůbec se mi nelíbí, že půjdeme jinudy, než je plánovaný, navíc tam můžou už čekat, pěkně zahrabaný...“

„Přestaň sýčkovat!“ okřikne kamaráda Vítek. „Pepa má pravdu. Jestli chceme splnit úkol, musíme improvizovat. Dost keců, jdeme!“

Jdou husím pochodem. Josef je v čele.

Jde tmou jako nějaká kočka, napadne Kláru.

Brodí se řekou. Co chvíli jim ujíždí noha na kluzkém kameni a oni už v ledovém proudu necítí nohy. Musí se vyhnout železným hrotům a ostnatému drátu, které leží pod hladinou. Josef má naštěstí štípačky, včas zátaras objevil. Představa, že půjdou mokří přes deset kilometrů, jim moc sil nepřidává.

Když se přiblíží ke kolejím, spatří dvě temné postavy, u nohou se černá nízký stín. Hlídka se psem. Nemají čas se skrýt v nedalekém lesíku. Zalezou hlouběji do louky, mají alespoň výhled na trať. Každý z nich si připraví zbraň. Mokří leží na promrzlé zemi, stěží ovládají zimou zkřehlé prsty. Hlídka právě prochází kolem nich. Klára odhaduje vzdálenost na necelých dvacet metrů. Všem je jasné, že pokud se strhne střelba, mají mizivou šanci na útěk. Všude kolem

budou další hlídky. Pohraniční útvary jsou teď schopné v minutě vypustit do terénu celou armádu. Nehnutě leží a vyčkávají. Hlídka prochází. Vzdaluje se.

„Jak to, že nás ten pes necítil?“ zeptá se šepem Josefa, který se zvedá na kolena.

„Ale cítil, moc dobře nás cítil, jenom psovod je lempl, pořádně psa nevedl, takže ten mu nic nehlásil.“

Pomalů se zvedají i ostatní a vyražejí dál. Potřebují se zahřát pohybem. Klára má pocit, že jsou její končetiny ze železa, sotva se vleče. Na mužích žádné známky únavy a chladu nepozoruje. Bude ráda, až dojdou k Soumarskému mostu. Svalí se jako špalek a hned usne. Podaří se jí to po tříhodinovém pochodu.

Hasil ji nechá spát. Zatímco oba Tondové odejdou, on vybere v okolí dvě schránky a z bezpečné vzdálenosti bude pozorovat hlídky. Vráti se až pozdě odpoledne, kdy se spolu vydají směrem k Volarům. Půjdou lesy po bývalé Zlaté stezce. Od té doby, co ho obklíčili a on se zachránil skokem do ledové Vltavy, Josef touhle cestou nešel.

Nedozvědí se, že jim manželka Pátého zachránila život. Kdyby neodjela vozem na večírek, byli by přecházeli trasou naplánovanou šéfem politického oddělení Mikulášem Pátkem. Ten vždy připravuje dvě možnosti, kudy se kurýři mohou vydat. Teď jedna trasa vedla z Trojmezí na Smrčinu a dál podél Medvědího potoka, druhá přes Srnčí hřbet u Mariánských lázní. Pánkovi muselo být jasné, že Hasil půjde raději po trase, kterou důvěrně zná. Od večera mají pohraničníci vyhlášený poplach. Čekají schovaní v mokřadech u Smrčiny, tady jim konečně obávaný agent-chodec neunikne. Nedočkají se.

* * *

KLÁRA SI ZAPALUJE DALŠÍ CIGARETU, pozoruje les za chalupou. Stromy jsou zbarvené do okrových a temně rudých valérů. Mraky se pohybují nízko nad zemí. V silném mrazivém větru poletuje listí.

„Bude co nevidět sněžit. Visí to ve vzduchu,“ říká už po několika Rejžek jen proto, aby zaplašil nepříjemné ticho, které se rozhostilo poté, co se Josef dozvěděl, že Sověti v Rakousku dostali Maška a Kasku.

„Jak se to stalo?“ zeptá se tichým, nakřáplým hlasem. Jako by ho škrábalo v krku a on měl pocit, že se každou chvíli rozkašle.

„Podle mě udělali zásadní chybu, odešli od Šedů k britský rozvědce, měli zůstat u Amíků. Jarda měl u sebe rakouskou I-kartu, s datem vystavení ve čtyřicátém osmém, jenže kolek byl z padesátého roku. Chyba. Že nejsou ty papíry v pořádku, by poznalo i malý dítě. Nejhorší je ale čekalo na hranicích. Po tý tvý poslední přestřelce s pohraničníky, Tondo,“ informátor se otáčí k Antonínu Vítkovi, „zatáhli celou hranici u Cazova, kudy chtěli Jarda s Honzou přejít. Postavili tam několik plotů z ostnáce vedle sebe. Teď už jsou pryč doby, kdy se dalo chodit v metrových závěších, nechat za sebou pěkně hlubokou brázdu a tou se ještě v noci vracet. Nezbylo jim nic jinýho než vyrazit jinudy. Odmítli doprovod a v pasovským Signal Service House nechali všechny kompromitující doklady a ještě v noci přešli do Rakouska podél železniční tratě. Na jedný zastávce si koupili jízdenky a lokálkou dojeli do Lince. Tam se ubytovali v jednom malým hotýlku a vyrazili na obhlídku. Potřebovali vědět, jak to funguje na mostech přes Dunaj. Druhej den k večeru přešli po mostě do Urfahru. Hlídka Sovětský armády jim prohlídla rakouský I-karty a nechala je jít. Bez nejmenších potíží. K ránu přešli do Čech, dokonce odjeli vlakem do Buděj, kde museli čekat na tmou, každej je tam znal jak Voskovce a Wericha, to aspoň v legraci říkali. No a v Budějicích zjistili, že všichni jejich známí i rodiče a kamarádi jsou za katrem. Tak museli vzít nohy na ramena a ještě v noci dorazili pěšky za Jardovo bratrancem do Čejkovic. U něj přespali,

druhej den si půjčili kola a přes zámeček Obora jeli na Hlubokou. Odtud už je vezl dopravce Tonda Beneš do Prahy. Tam vyřídili, co měli, vybrali schránky a šupajdili na jih. Chtěli se dostat zpátky do Pasova stejnou cestou, jakou šli sem. Beneš je sedmnáctýho odvezl autem až k hranici u Petříkova. Večer přešli. To je poslední zpráva. Podle všeho je prozradily falešný papíry. V Rakousku v té oblasti byl totiž velkej zátah. Každýho, kdo byl podezřelej, odváželi do Badenu u Vídně, kde je hlavní komandatura sovětský tajný služby. Podle všeho jim padli do rukou. Co je s nima, nikdo netuší. Žádný zprávy, jako by se po nich slehla zem.“

„To je hodně špatný,“ Josef si sedá na dřevěnou lavici, zatímco Kubala s Vítkem se opírají o zed’ a podobně jako Klára vyhlíží ven z okna. Na rozdíl od ní ale sledují silnici, která směřuje ke statku.

„Vyrazíme vybrat mrtvý schránky,“ ozve se Tonda Vítek.

„Máš pravdu. Půjdemo,“ kývne Hasil, „za chvíli už nebude šance přecházet, všude dají dráty, zůstanou jen vysílačky. Jak se drží Ouředník?“

Otáčí se k Matouškovi, který se už chystá k odchodu.

„Drží se skvěle. Chodí ke mně pravidelně pro zprávy. Všechno, co zjistíme, jde hned vzduchem ven.“

„Pozdravuj ho, i ostatní kluky. My teď máme nějakou práci. Počítám, že do čtyř dnů jsme zpátky. Takže se tu sejdeme, vy přineste všechny mapy a fotky, na kterých jsme se domluvili, a my je přeneseme přes hranici. A co ty Bohouši?“

Sup se usměje.

„Myslím, že za čtyři dny už pro tebe budu mít novinky z Prahy. Nějak se nám zatahuje nad soudruhem Slánským. Vašek Hesoun se má zítra vrátit, tak uvidíme, s čím přijede.“

Tonda Kubala vychází ze dveří první. Rozhlédne se, pak teprve vyrazí. Rozdělí se mlčky. Matoušek nasedá spolu s Vítkem na motorku a jsou pryč. Kubala následuje Rejžka. Jdou na západ přes louku vybrat mrtvou schránku v opuštěném německém statku.

Ztrácejí se v lese. Vítr se zvedá, zavíří chuchvalcem listů, smýkne jím o stěnu stodoly a vyráží nahoru k temnému nebi plnému černých mračen. Muži jsou v mrazivém větru zahloubaní do sebe, vydechují do roláků a tlustých svetřů, šály obtočené kolem krku a čepice naražené hodně přes uši.

Josef se převléká do nové uniformy SNB. Přinesl mu ji Sup. Stará Josefova uniforma je k nepotřebě, časy se změnilly a s nimi i výložky. Pro Kláru má Sup šedivé šaty z konfekce, připomíná v nich ženu z lidu, dělnici z fabriky nebo švadlenu; hnědý kabátek, teplý červený šátek zahalující vlasy, vysoké teplé boty, takzvané sériovky. Proměna je dokonalá. Sup má zas na sobě hnědé úřednické sako, na hlavě dělnickou bekovku. Batohy se zbraněmi ukryjí do skříše pod podlahou. Nasednou do postarší tatrovky. Z dálky si náhodný pozorovatel může myslet, že se jedná o stranický vůz. Představitel novodobého pořádku jede s dělnickým úředníkem a dělnicí na nějakou schůzi. Sup je nejdřív odveze do Podedvor, kde se mají sejít s Fáberou. Josef je překvapený, když vedle něho spatří matku.

„Chlapče.“

Silně ji obejmě. V očích se mu objeví slzy.

„Maminko, co tady proboha děláte? Tak rád vás vidím.“

Klára se Supem to sledují s pohnutím. Nebezpečný a chladnokrevný agent-chodec, zároveň vášnivý milenec, se tu proměňuje v malého kluka, co se drží máminy sukně.

„Musela jsem tě ještě vidět. Mám pocit, že je to naposledy.“

Josef se posadí vedle ní, drží ji za ruku a poslouchá.

„Bohouše už neuvidím, dej mu Pánbůh lehké odpočinutí. Dozvěděla jsem se to o něm až tady od Františka. Komunisti mi nic neřekli, ani lejtstro z úřadu nedorazilo. Jardu pozdravuj, s ním už se taky nesetkám.“

„Jarda je, maminko, v Kanadě, s celou rodinou.“

„To je dobře. Taky by ses měl usadit a normálně žít.“

Chvilí je ticho.

„Snad se ještě uvidím s ostatními, až je pustí z těch galejí, ale ani toho se nemusím dočkat. Napařili jim tak vysoké tresty... Hochu, hochu, pokud to nemusíš dělat, tak to nedělej, byls vždycky horká hlava, já vím. Pokud ale musíš, tak tě jenom prosím, aby ses jim už nedostal do rukou. Radši tě uvidím mrtvého než utýraného a zlomeného. Mně stačilo těch půl roku, co mě drželi pod zámek, a můžu ti říct, že dýl bych to nevydržela. Komunisti v nás, co se jim neklaníme, vidí jenom špínu. Štítí se nás víc než za války Němci Židů. Nu, co s tím naděláme. Nic. Hlavně že tě vidím živého a zdravého. Tady, koukám, jsou tví spolupracovníci, jen se posaďte, ať nám nevynesete spaní. Aspoň tu chvilku popovídáme, než mě František odveze zpátky. Nemusíte se bát, estébáky jsme s sebou nepřitáhli. Já nasedla do auta už na dvoře u hospody a přikryla se dekou. Oni si myslí, že pomáhám v kuchyni s vařením. Tak jsme to s Františkem vymysleli, aby bylo jasné, proč od něho dostávám mouku a máslo. Že to není zadarmo, ale za tu pomoc. Přitom tam jenom sedím a vyprávíme si. Máš kolem sebe, Pepíku, samý dobrý lidi, važ si jich. Dobří přátelé jsou na celý život, nenajdeš je tak snadno, stejně tak máš ale na celý život i zaryté nepřátele, s tím musíš počítat. Abych nezapomněla, tady máš makový buchty, mělš je jako kluk tak rád.“

Je to naposledy, kdy se Rozálie Hasilová setkává se synem.

* * *

ČEKÁNÍ NA NÁVRAT Tondy Vítka si Hasil s Kubalou krátí hraním karet. Klára mlčky sedí u okna a pozoruje příjezdovou cestu. Vítek se objeví až těsně po poledni. Přichází pěšky od lesa, prolézá stodolou a vesele vpadne do vyhřáté kuchyně.

„Nazdar, kluci.“

„Kde ses tak dlouho flákal?“ ptá se od karet Hasil a vynáší trumf. Vítek podává Hasilovi obálku.

„Tohle ti posílá Hesoun. Setkal jsem se s ním u jednoho z těch píseckých esenbáků.“

„Bereš čtyři,“ kývne Josef na Kubalu, pokládá karty a obálku hned roztrhne.

„Šifra, to jsem si mohl myslet.“

„Vašek ti vzkazuje, abys co nejdřív předal tuhle zprávu šéfovi. Pro jistotu ji nechá ještě odvysílat Matouška vysílačkou. Prej je to pecka.“

„A nenaznačil, o co...“

„Ne, nenaznačil.“

Josef si zprávu vsune do rukávu, aby ji mohl v případě ohrožení na místě zničit. Ví, že roztrhání nestačí, musel by papír spálit.

„Pojď si dát polívku,“ vybídne Vítka Rejžek.

„Dám si rád, mám hlad jako herec.“

Sotva dosedne za stůl. Nestihne sníst ani jednu lžici. Klára vystřelí od okna.

„Jedou sem fízlové. Rychle!“

Nemusejí se dívat z okna, aby pochopili, že není čas na rozebírání situace. Rejžek otevírá okno na druhé straně, vyskakuje z něho, jak je, ve dřevácích, a utíká k lesu.

Všichni ostatní narychlo oblékají kabáty, přes rameno přehodí batohy a zbraně.

„My půjdeme přes stodolu!“ zavelí Josef.

Vyhrnou se na dvůr a odtud vraty do stodoly. Zaslechnou za sebou bouchání na vrata statku. Vybíhají zadním východem na pastvinu a snaží se dostat co nejrychleji k sousednímu opuštěnému baráku.

Když dobíhají k vyvráceným dveřím domu, všimnou si na vzdáleném kopci pasáka krav. Máchá rukama a řve:

„Támhle jsou! Támhle vám zdrhají!“

Už na nic nečekají. Oběhnou stavení, a co jim síly stačí, utíkají k lesu. Jenom Hasil se na chvíli zastaví, aby zjistil, jestli se esenbáci pustili za nimi.

Až po letech se dozví, že nepřijeli kvůli němu. Vyšetřovali právě krádež cenných věcí z jedné usedlosti v Řepešíně a podezření padlo i na Rejžkovy syny.

Je ovšem jasné, že teď budou mít všechny útvary kolem hranice poplach. Esenbákům musí dojít, že vyplašili kurýry, ne partu zlodějíčků.

Prodírají se lesem. Udržují pokud možno směr do vnitrozemí.

„Projdeme kolem Šumavských Hoštic a Buku,“ rozhoduje Hasil a kreslí klacíkem do země mapku s trasou pochodu ve chvíli, kdy zastavují na kraji lesa. Vítek sleduje terén.

„Ve Vícemilech se o nás postará Heinzl. Je to spolehlivej chlap. Patří k nám, nemusíme se bát, že by nás naprášil.“

Jdou mimo jakékoli stezky. Pastviny a louky raději obcházejí, aby nebyli příliš na očích. Do Vícemil dorážejí v podvečer.

Zatímco ostatní leží schovaní u remízku poblíž hranice dřeva, Hasil jde prozkoumat situaci u domku. Během chvilky je zpátky.

„Vzduch je čistej. Heinzl nás na pár dní ukryje u sebe ve stodole na seně, jídlo a vodu bude nosit brzy ráno a večer, jen co se setmí. Pojd'te za mnou.“

Ještě ten večer je však Heinzl odvádí do lesa za Vícemily, má obavy, aby k němu nevtrhli esenbáci. Skupina se schová v podrostu, kde zbudují z větví provizorní skrýš. Spí namačkaní jeden na druhém, pod sebou jen dřavou deku. Josef objímá Kláru.

Takhle tam žijí skoro týden. Heinzl jim jednou denně nosí jídlo a vodu. Od Fábery, který má u pohraničnicků svého člověka, ví, jak to vypadá na hranici. Jakmile velení odvolá poplach, mohou vyrazit zpátky do Bavorska.

„Kudy chceš jít, Josefe?“ zeptá se Kubala a tře si paže dlaněmi.

„Nejkratší cestou,“ odpovídá Hasil.

„Český Žleby?“ Tonda Vítek se podívá Josefovi do očí, ten jenom přikývne.

„Tudy? Je to risk. Víš dobře, jak to tam od poslední přestřelky hlídají. Znají už naše trasy. I Mašek s Kaskou v poslední době volili jiný přechody. Nikdo si nedovolí jít radvanovickým revírem.“

„My si to dovolíme,“ řekne Hasil a dodá: „Nikdo nečeká, že bysme byli tak pošetilí a vyrazili svojí starou lajnou. Ani pohraničníci! Jsou si naprosto jistí, že jim nikdo nemůže proklouznout. Navíc už začali budovat dráty. My jim ale proklouznem přímo před nosem. V plotě mají ještě několik docela velké chůle.“

„Pepíku, mně se to moc nelíbí,“ utrousí Kubala.

„Pravda je, že nás tam můžou dostat, stejně jako dostali Bohouše a plno jiných. Na druhou stranu máš, Pepíku, pravdu, že už tudy přes půl roku, možná dýl, nikdo nepřecházel. Péesáci nebudou tak ostražití, odvykli si. Tak jako tak bysme na ně narazili kdekoli podél hranice. Dneska si už nevybereme,“ ukončuje debatu Vítek.

Klára mlčí, jen sleduje své společníky. Promne si tvář dlaněmi. Protáhne se, hodí batoh na ramena.

„Co takhle místo zbytečného povídání vyrazit?“

Všichni tři se na ni podívají. Má pravdu, pokud mají k hranici dojít včas, musí se zvednout.

Týden prožitý v mrazu a nepohodlí se na nich podepisuje. Jsou otupělí, postupují mlčky jeden za druhým.

Vyrážíjí kolem Buku na Veselku, tam se zastaví v hájence. Dostanou jídlo a teplý čaj. Hajný je varuje, zaslechl ve Vimperku různé řeči. Estébáci chystají akci společně s Pohraniční stráží. Je jim jasné, že mají Hasila na území republiky.

„Nemůžu si pomoci, ale někdo tam od vás je musí informovat. Jak můžou vědět, že jim ještě nezmizel za kopečkama? Měli byste si tam zamést. Mysli na lidi tady. Vždycky to odnesou nakonec ty obyčejní pěšáci.“

Rozloučí se.

Josef je zamyšlený. Ví, že šéfové sice odhalili jednoho agenta ve vlastních řadách, ale může jich být víc. Hasil si je skoro jistý, že tím

hlavním je Pátek. Jeho intuice mu to jasně napovídá, dokázat to ovšem nemůže.

Od Veselky směřují rovnou cestou k Boubínu. Přebrodí Boubínský potok, přejdou Boubínský prales a Hornovltavickými pastvinami dál přes Medvědí hrb až k Zátoni. Před Lenorou přebrodí Vltavu, vlezou do lesa a obec obejdou vrchem Zelenou cestou. Pak už stoupají k Radvanovskému vrchu a dál lesem nad silnicí vedoucí do Žlebů. Prolezou ruinami Radvanovic a nad Českými Žleby se skryjí za kamenné hráze. Teď je nutné si vybrat, jestli se pokusí přejít mezi Horním a Dolním Cazovem přes Horské louky, bývá to nejčastější kurýrní stezka, o ní už pohraničníci vědí a taky právě tady budují své pozorovatelný a ploty z ostnatého drátu; nebo kolem Kamenné hlavy a dál přes Mlaka, přebrodit Mechový potok a dostat se na druhou stranu do Marchhäuseru. Vítek navrhuje, aby zkusili třetí možnost. Obejít Žleby spodem, vrátit se kousek k Soumarskému mostu, ale včas uhnout do lesa a dostat se k Vltavě pod Dobrou. Tam je dřevěná lávka. Přejdou na druhý břeh, stočí se ke Stožci a pak se dají lesem buď ke Krásné hoře, odtud už je to k hranici co by kamenem dohodil, anebo se dostanou až k Novému Údolí.

Zvolí Vítkovu variantu, poté co se Hasil s Vítkem vrátí z průzkumu. Kolem Cazova je až příliš živo.

„Kdyby se cokoli zvirtlo,“ promluví Hasil, „je možný se uhnout stranou buď k Soumaráku nebo se rozprchnout do lesů. Pokud budeme muset jít přes Krásnou horu, tak tam přeběhneme půlkilometrový úsek po pastvině a jsme v Německu. Kdyby došlo na tuhle variantu, sejdeme se v Bischofsreutu.“

Rychle se stmívá.

Prodírají se nepřehledným terénem. Musejí narazit na průsmyk, orientují se jen pohledem nahoru mezi černé vrcholky stromů. Les tvoří klín a mezi stromy na obzoru se tvoří světlejší brázda, jinak není vidět na krok. Postupují těsně jeden za druhým. Při takových pochodech se Josef rozpomíná na klukovské hry.

Ze stran na ně tlačí temnota. Klára má pocit, že ji může nahmatat a zmáčknot.

Nad hlavou mají světlejší prostor.

Nesměj se odchýlit ani o metr. Temnota by je nadobro spolkla.

Co chvíli se propadají do křoví, větve stromů je nečekaně šlehají přes tváře, ruce i nohy, ale oni postupují dál.

Jdou pomalu, každou chvíli se zastaví, aby naslouchali. Zírají do tmy a snaží se něco zahlédnout. Jako by byl prostor zároveň plný i prázdný. Snad je pohlcuje černá díra noci, snad hrají svou roli představy z dětství, že noc a les polykají malé děti. Klára se přistihne, že se začíná bát. Rychle se oklepe. Nesmí propadnout žádné chmurnější myšlenke.

Nemohou si být jistí, jestli se zpoza stromu neobjeví hlídka. Nic nevidí, doufají, že ji uslyší.

Vítek, za ním Hasil, Klára a řadu uzavírá Kubala.

Vycházejí z lesa a před nimi už je volný prostor. Nedaleko slyší Vltavu. Šumí a snad i chlácholí, že tady je ještě bezpečí, ale tam dál?

Stojí na okraji louky. Připomínají nehybné kmeny. Za jejich zády se kroutí bělostné břízy a mezi nimi tu a tam smrky.

Osmělují se a vyrážejí blíž k lávce. Vítek jde první, nejvýš padesát, možná sto metrů před nimi. Tady sice temnota nevládne tak pevnou rukou, přesto je špatná viditelnost. Ujdou jen pár kroků. Kubalu i Kláru strhne Josef náhle k zemi. Leží tiše mezi vysokými stvoly promrzlých trav.

Cvak.

Uzávěr samopalů.

Na nic nečekají a vracejí se zpátky do lesa.

Záblesky. Rachot dávek ze samopalů. Světlice. Vítek zůstává tam někde vpředu. Netuší, jestli se mu podařilo proběhnout.

Zběsile běží zpátky do temnoty. Větev nevětev, Josef při tom úprku ještě hlídá, jestli jsou pohromadě. Průsekem podél řeky. Vědí, že jsou tady železobetonové bunkry stavěné proti Hitlerovi.

Mezi břízami se dá běžet snáz než pod smrky. Temná clona je narušovaná světlejšími skvrnami. Nebe nezakrývá husté listí, to už leží v silné vrstvě pod jejich nohama.

Josef přebíhá doleva, Kubalu táhne za sebou. Klára na rozdíl od něho dokáže udržovat směr i tempo. Nad hlavami jim ozařují nebe světlice.

Popadne Tonda a strhne ho do ledového proudu. Skáče do řeky za ním. Klára se mu drží po boku. Přebrodí.

Utíkají v předklonu. Chvilími se Josef narovnává, aby obhlédl prostor kolem.

Další salva.

„Jdou po Vítkovi. Běží asi ke Stožci. Dal nám šanci utéct. O nás ještě nevědí.“

Popoběhnou.

Před nimi se černá pole. Hasil nepřemýšlí, rovnou vběhne mezi rozorané zmrzlé brázdy a Tonda s Klárou s ním.

„K zemi!“

Ve chvíli, kdy padají do hlíny, jim nad hlavou rozkvete ohňostroj. Jedna světlice za druhou. Když vzhlédnou, mají pocit, že je bílý den. Snaží se srůst s tou zemí, stát se jednou z brázd, proměnit se ve zmrzlou hroudu.

Leží tam snad věčnost.

Až když zavládne opět temnota a výstřely se ztratí kdesi daleko v lesích, vstanou a pokračují. Josef míří přímo k Českým Žlebům a zpátky k Radvanovskému vrchu. Napadne ho, že teď bude většina pohraničnicků pronásledovat Vítka, nahrnou se do oblasti dál od Cazova, spíš k Novému Údolí a Krásné hoře. Mají jedinou šanci. Projít jim přímo pod okny. Takovou drzost nebudou čekat.

Přeběhnou lesem k cestě a nad ní pěšinou, po níž chodívá zvěř, dál nad vesnici. Kolem kostela se dostanou až ke stavení, které slouží vojákům Pohraniční stráž. Procházejí pod okny, aniž si jich někdo všimne. Z druhé strany od silnice burácejí motory aut.

Pak zmizí opět ve smrčině. Dostanou se na pastviny opuštěných německých statků.

Kryjí se, pokud to jen jde, kamennými valy, které se táhnou přes louky a zasahují i do drobného náletu smrčiny.

Přes Kamennou hlavu přecházejí v tichosti, nikde se nehne ani lístek. Všechno nasvědčuje tomu, že by se k čáře mohli dostat bez problémů. Josef ale větrí problémy. Nikdy se nespolehá na první dojem. U vysídleného Dolního Cazova zastaví. Chce, aby se nejdříve přesvědčili, že je vzduch čistý, jsou až příliš blízko hranice. Kubala udělá krok navíc. Vystoupí tak z ochrany černé clony, kterou tvoří stromy. A právě ten jeden jediný krok mu je osudný.

Z protějšího valu spustí samopaly.

Kubala se nezmůže ani na to, aby zmáčkl spoušť. Padne jako podťatý. Z prostřeleného krku se vyvalí krev. Josef s Klárou se kryjí palbou. Stáhnou se ke stromům. Mají proti sobě početnější hlídku.

„Utíkej, budu tě krýt a pak za tebou vyrazím!“ vykřikne Josef.

Oba pálí na neviditelného nepřítele. Kryjí se za hromadou naskládané kulatiny a opětují střelbu.

„Klárko!“

Usměje se.

„To bude dobrý, uvidíš.“

Ne! Nebude to dobrý.

„Uteč, Pepíku! Zdržím je palbou. Neboj, mě nedostanou.“

Světlice. Výbuchy granátů.

Mezi zuby se jí zaleskne skleněná ampulka s cyankáli.

„Tak dělej! O mě se neboj, já si poradím. Jsem tvůj anděl strážný. Miluju tě,“ řekne, namáhavě poklekne a vyšle dávku mezi stromy.

Josef vypálí a překulí se k ní. Když ji pohladí, ucítí na prstech cosi mazlavého. Krev.

„Kurva, oni tě postřelili!“

„Je to jenom škrábnutí, nic vážného.“

Její dech je těžký a přerývaný.

V tu chvíli vyskočí a jako smyslů zbavený střílí. Přitom řve vzteky a bolestí, která ho náhle zaplavuje. Kolem létají třísky i kamenní. Vytáhne granát a hodí. Pravá nohavice se barví krví. Zapadne zpátky za kulatinu, která se hroutí a rozpadá. Klára leží na boku, mezi dřevem dál střílí. Světlice jí ozařují tvář zalitou krví. Stále se usmívá a do rachotu samopalů si zpívá.

„Jen pro ten dnešní den, stojí za to žít...”

Rozpláče se.

Ani Josef přes slzy nevidí.

Už ví, že ztrácí ženu svého života, výjimečnou bytost; bez ní v něm zbude obrovský kus prázdnoty. Pokud ovšem přežije.

A pak jako by ho oslepilo ostré světlo a on zapomíná dýchat. V tom světle cítí jen její dlaně. Odvádí ho pryč z toho pekla, pryč od hluku střelby. Vnímá jen její dech, její blízkost.

Později, když se chce rozpomenout, co se s ním dělo, nemůže se upamatovat. Probírá se až ve chvíli, kdy se plazí po břiše, lokty rozedrané od kamenů a náhle si uvědomuje, že přebrodil hraniční potok a že je v Německu. Kousek před ním leží Klára. Usmívá se. Všude krev. Má jí plná ústa.

Objímá ji a hladí po vlasech.

Až po chvíli jí dlaní zavírá víčka.

Objevuje se americká hlídka. Němci společně s Američany mají pohotovost, hned jak zaslechnou střelbu a spatří světlice.

Převezou je do nemocnice.

Klára je mrtvá.

Josef ztratil hodně krve. Lékaři bojují o jeho život. Nikdo nedokáže pochopit, jak se žena s prostřeleným žaludkem a se silným vnitřním krvácením mohla dostat takovou dálku z místa střetu za hranice do Bavorska. Podezřívají Josefa, že ji celou tu cestu vláčel za sebou, ale i to je téměř nemožné. Josef tvrdí, že ona táhla jeho.

Část čtvrtá
OPONA SE ZATAHUJE

ZPRÁVA, KTEROU VÁCLAV HESOUN POSÍLÁ po Hasilovi a ten ji vláčí celou tu dobu s sebou v rukávu, vyrazí dech nejen Pátému, ale i Eckertovi a Taylorovi. Zatčen druhý nejmocnější muž Československa Rudolf Slánský.

Pohraničníci rozstřílejí hromadu dřeva do poslední třísky. Když se lesem rozhostí ticho, očekávají, že objeví mrtvé nebo zraněné. Jediné, co najdou, je země nasáklá krví, ale po kurýrech se slehla zem. Krvavá stopa vede podél kamenné hradby přes paseku až k potoku. Smrtelně zranění unikli, odplazili se těsně kolem střelců.

Vítek svým pronásledovatelům uniká. Skrývá se čtrnáct dní, pak se teprve odváží ke zpáteční cestě. Přináší zprávu o Kubalově smrti. Toho však pohraničníci odvezou do prachatické nemocnice. Kulka zasáhla krk a prostřelila jazyk. Snad zázrakem zůstal naživu. V nemocnici ho zachrání jen proto, aby mohl být vzápětí zmlácen a mučen během výslechu. Nevydrží a mluví. Vyzradí Supovu skupinu na Písecku, jmenuje i další spolupracovníky. Státní bezpečnosti jen potvrdí informace o struktuře oddělení Jaroslava Pátého, o níž už leccos vědí od svých vlastních agentů v Bavorsku. Státní bezpečnost proti Supovi nezasáhne hned jen proto, aby mohla odhalit celou síť. Hlavně si však slibuje, že se s nimi Hasil pokusí spojit, a mohli by ho tak soudit jako hlavu celého spiknutí. Hasil se však neobjeví. Má několik průstřelů, jedna kulka zůstala vězet ve svaly. Ztratil dost krve, ale je zřejmé, že i tentokrát přežije.

StB nechává rozhlásit, že během přestřelky poblíž bývalé obce Mlaka, byl zastřelen jeden z diverzantů. Začátkem prosince je v Písku zatčen Bohumil Sup. Mlynář Matoušek se o zatýkání dozví včas, místo aby sám utekl, raději varuje majora Běleše, tehdy profesora na Vojenské akademii v Hranicích na Moravě, který s nimi spolupracoval. Těsně před Vánoci se u Matouška ve mlýně major objeví.

Je nutné dostat ho za hranice. Matoušek se přes radiostanici spojí s bavorským velením, chce, aby Běleše dostal Hasil do bezpečí. Předtím ho ukryje v Heřmani na faře. Nakonec, protože začalo velké zatýkání, major z fary utíká a nachází si jinou cestu na Západ. Navíc ani on, ani Matoušek netuší, že Hasil by převáděčskou cestu podniknout nemohl. Bělešovi se přechod zdaří ke konci roku. Pro Matouška si přijedou tři muži od StB 29. prosince. Celý mlýn převrátí vzhůru nohama.

„Zatýkáme vás za protistátní činnost!“ řekne jeden z nich.

„Nic takovýho jsem nedělal,“ ohradí se mlynář.

Estébáci se na něho vrhnou, dva ho chytí a třetí bije do tváře. Pak mu zavážou oči šátkem. Tak, jak je, oblečeného jen v pracovních šatech od mouky a v pantoflích, ho naloží do vozu a odvezou do prachatického sklepa. V prázdné místnosti ho donutí, aby se svlékl do naha a klekl si na studenou kamennou podlahu. Jeden z estébáků ho obuškem začne bít přes nahá záda a chodidla. Druhý se soustředí na obličej. Matoušek mlčí. Nepřizná se k ničemu. Proto ho postaví do kouta, tam se musí rozkročit. Dva vyšetřovatelé mu stoupnou na nártý a třetí ho mlátí pěstí do žaludku a přes varlata. Matoušek se bolestí zhroutl. Začnou ho mlátit do brady a obličeje. Hlavou naráží do zdi a ztrácí vědomí. Polévají ho studenou vodou. Mučení se opakuje. Stále dokola. Celou noc ho nechají ležet nahého a zakrváceného na mrazivé dlažbě sklepa. Ráno mu zas zavážou oči a zakážou mu mluvit. Pokud by zákaz porušil, čekalo by jej nové mlácení. Naloží ho s dalšími lidmi do autobusu, všichni mají šátky přes oči. Odvezou je do Písku. Matoušek se další den dostává do budovy Krajské státní bezpečnosti v Plzni. V cele se sejde s bývalým vrchním strážmistrem Václavem Šnajdrem, který je později společně s podplukovníkem Františkem Havlíčkem popraven v Praze na Pankráci.

Matoušek bude mučený několik dlouhých let, nikdy nic nepřizná, a to až do konce března roku 1953. Tehdy podepíše výpověď, kterou

mu nenechají ani přechíst. Proces se Supem a jeho spolupracovníky proběhne až 10. a 11. května 1954. Důvod? StB čeká celou tu dobu na Hasila, chtějí zorganizovat monstrproces. Teprve když vyjde najevo, že Hasil už míří se všemi, co zbývají z Pátého skupiny, za oceán, osmičlennou protikomunistickou skupinu odsoudí. Doživotí vyfasují Bohumil Sup – obchodník z Písku, Josef Šindelář – poručík SNB z Písku, Leopold Roušal – vrchní strážmistr SNB z Blatné. Antonín Ouředník z Vimperka dostane 23 let, Pravoslav Hovorka, strojní inženýr z Písku, 22 let, mlynář Ladislav Matoušek z Vlachova Březí 21 let, Jaroslav Němec, úředník záložny v Písku, 14 let a Stanislav Peřina, římskokatolický farář z Heřmaně, 12 let.

Až v roce 1968 si bude moci Matoušek přechíst původní znění rozsudku, ve kterém se dočte, že „u všech obviněných, vyjma Peřiny a Němce, ukládá zákon za jejich trestnou činnost trest smrti.“ Kdyby probíhal soud jen o rok dříve, houpali by se všichni na šibenici. Odkládání soudu jim změnilo navrhované sazby – z trestu smrti na doživotí!

* * *

ECKERT VBĚHNE DO KANCELÁŘE, připomíná víc boha války než distingovaného diplomata, kterým ještě před pár lety býval. Taylor sedí za stolem, pod zadkem tlustý telefonní seznam a na něm dva polštáře. Ví, proč se jeho nadřízený zlobí.

„Proč mi nikdo neřekl o té šifrované zprávě pro B7?“ křičí Eckert, zatímco ze sebe shazuje kabát.

„Dozvěděl jsem se o ní teprve včera v poledne. Odvysílali ji těsně po skončení pléna ÚV KSČ. Kdo mohl tušit, co všechno se spustí.“

„Kdo mohl tušit? Sakra, jste můj nejlepší člověk a říkáte něco takového?“

„Ve zprávě se tvrdí, že plénum zbavilo Rudolfa Slánského, který byl do té doby Gottwaldovou pravou rukou, funkce generálního

tajemníka. Soudruzi mu místo toho nabídli bezvýznamné křeslo místopředsedy vlády. To vytvořili jenom proto, aby mu vůbec něco nabídli. Všechno se dělo pod dohledem Stalina, to je jasné.“

„A víte, co vymysleli naši skvělí přátelé u generála Moravce? Nevíte? Samozřejmě jim došlo, že Stalin jde Slánskému po krku, a ty idioty nenapadlo nic lepšího než bez našeho vědomí dostat druhého nejmocnějšího bosse komunistické strany na Západ. A rozjeli akci *Velký metař*. Víte, co to znamená?“

Taylor na židli poposkočí.

„Proč to proboha neřekli? Máme dost lidí, kteří se se Slánským znají, ví o jeho slabínách, máme i lidi, kteří by se dokázali dostat až k němu.“

„To jste trefil hřebíček na hlavičku! My ano, ale ti blbci ne! Oni si snad myslí, že sežrali Šalamounovo hovno. Moravec napsal Slánskému dost nabubřelý neosobní dopis a nabídl mu azyl, dokonce i možnou budoucí politickou kariéru. Aby ho přesvědčil, napsal, že nechá odvysílat na vlnách Svobodné Evropy ve dnech 10., 17. a 24. listopadu a 1. prosince, vždy v 19.53 heslo: Zlé věci přicházejí najednou. Vzkazuje Podpora. Taková slabomyslnost! A víte, kdo ten dopis měl předat?“

„Netuším.“

„Naprosto vypatlaná soudružka Daniela Kaňkovská. Ta husa, co dělá úřednici v nějakém pražském podniku, rozšířila fámu, že je Slánského milenkou, a to jenom proto, aby byla zajímavá. V životě se se Slánským ani neviděla, natož, aby mu nastavila tu svoji...“

Eckert konečně přestane pobíhat po kanceláři. Svalí se do křesla, ve kterém už leží jeho plášť, přehodí nohu přes nohu. Hledá cigarety. Zapalovač už drží v pravé dlani. Nakonec na krabičku narazí v kapse saka a vyklepe bělostnou tabákovou trubičku. Zasouvá ji do úst a netrpělivě si připálí.

„Bacha, šéfe!“ zařve postavička za stolem.

Eckert se zarazí. Plamen pohasne.

„Copak, Taube? Děje se snad něco horšího než to, co provedl Moravec? Nebo něco horšího, než že zastřelili C5, že porušila mé příkazy? Sakra, tak šikovnou ženskou už nikde nenajdu!“

„Máte obráceně cigaretu.“

Eckert zašilhá. Uchopí cigaretu mezi palec a ukazováček. Otočí ji a filtr zasune do úst. Zapaluje však daleko opatrněji než předtím. Když vyfoukne kouř, podívá se na svého podřízeného.

„Bohužel se stalo něco ještě daleko, daleko horšího. Ten dopis předali kurýrovi s krycím jménem Nüchtern, ten měl Slánského převést přes východní Německo. Agent se doopravdy jmenuje Nevečeřal, přešel v noci z 8. na 9. listopadu jižně od Chebu. Ráno se přihlásil na velitelství praporu Pohraniční stráže v Chebu, řekl heslo „Lesy hučí“ a byl převezený do Prahy přímo do ústředí StB. Nevečeřal byl dvojitým agentem. A teď, milý pane kolego, co si asi tak myslíte, že se stalo dál?“

„Snad tomu dopisu komunisté neuvěřili?“

„Ale uvěřili! Spolkli ho i s navijákem, ovšem měli jeden problém. Ani oni, ani naše pipinka Kaňkovská nevěděli, komu je ten dopis adresovaný. Měla ho totiž předat Velkému metaři. Kdo to tak asi je? Velký metař! No, kdo asi? A víte, jak ti volové kolem Moravce tu přezdívkou vymysleli? Manželé Kaudersovi, kteří už tady pracují pro naši agenturu, znají Kaňkovskou ještě z Československa a v její společnosti slyšeli rozhlas, když Slánský křičel, že to tam všechno vymete. Kauders to komentoval slovy: Ten chlap tady zametá, to je ale metař! Velký metař! Hlupák si myslel, že si ta slepička Kaňkovská pamatuje každý jeho výrok. Samozřejmě nevěděla nic, dopis jí Rudolf Nevečeřal předal, ale předtím ji navštívili chlapi od StB a jen tak mimochodem ji upozornili, že kdyby jí náhodou někdo přinesl nějakou zásilku, jistě ví, co je její občanská povinnost. Až druhý den té pipince docvaklo, že jde asi o Slánského. Netušila chudinka malá, jak by se k němu mohla dostat, v životě ji nepolíbil ani nešuškal do

ouška roztomilá slovíčka, po několika dnech marného přemýšlení, které u ní bylo naprosto výjimečným počinem, dopis spálila.“

„A soudruzi?“

„Taky nejdřív netušili, kdo by mohl být Velkým metařem. Přeložili list do ruštiny a poslali do Moskvy. Až v Kremlu se strhla bouře, která vyexpedovala generála Bezčastnova, nově jmenovaného šéfa sovětských poradců v Československu, do Prahy. Stalinův spolupracovník Anastáz Mikojan letěl hned za ním, aby přesvědčil Gottwalda, že je nutné Slánského zatknout. A jsme u jádra pudla. Protože další depeše pro B7 odvysílaná přes naši vysílačku říká, že Slánský v pátek 23. listopadu povečeřel s manželkou u předsedy vlády Antonína Zápotockého. Když odešli, zatelefonoval Zápotocký na ministerstvo vnitra, kde sedí spojka, co předává zprávy pro B7. Zatykácké komando se připravilo a chvilku po půlnoci na 24. listopadu, jakmile se manželé vrátili do své vily v Bubenči, přehodili milému Slánskému přes hlavu černou kuklu a odtáhli ho do vězení v Ruzyni. I B7 přinesl depeši, ve které se o tom hovoří! Mimochodem, jak se mu daří?“

Taylor poposedá na telefonním seznamu, trochu se ošívá.

„Snad to přežije. Ztratil příliš mnoho krve.“

„Postarejte se, ať má co nejlepší péči.“

„Spolehněte se.“

„Dobrá, ale zpátky ke Slánskému. Naše milá husička, co si jenom v dívčím záchvatu pomatení vymyslela své milenecké pouto k polhavárovi strany, kterého spatřila všeho všudy dvakrát z dálky ve fabrice, když tam něco vykládal dělníkům, se dočkala milého výsledku na StB. Přišli si pro ni už druhý den a s ní zavřeli všechny, kterým se o dopisu zmínila. Sakra, není to tragikomický?“

Eckert potáhne z cigarety. Dlouhý sloupec popela mu upadne do klína. Vyskočí a začne si popel střepávat z poklopce i nohavic.

„Hned zorganizujte prověrky ve všech služebnách, lidí, jako byl ten dvojitý agent, tam bude víc. Mám pocit, že to je bolševickými štěnicemi

úplně zamořené. A ať se někdo mrkne na skupinu Pátého. Už z více stran máme echa, že mu tam řádí kuna v kurníku. Prověřte to.“

„Provedu!“

„À propos, prý se k nám dostal ten chlapec, jak on se jenom jmenuje? Jak dělal spojkou mezi B7 a naší ženou v ústředí KSČ...“

„Václav Hesoun. Prý utekl těsně před zatčením. Přinesl nám důležitou zprávu, že StB pozatýkala některé lidi v Písku. Rádi by dostali našeho agenta, co je vedl.“

„B7, Hasila. Víím. Zaříd'te návštěvu toho Hesouna v nemocnici u Hasila. Aspoň ten kluk přijde na jiné myšlenky. Nemůže se srovnat s tím, že ji zabili. Ostatně, já taky ne.“

„Ano.“

* * *

PRO JAROMÍRA PŘIJEDOU V NOCI. Vlastu probudí silné rány do dveří. Rozespale vstane a jde do kuchyně. Rozsvítí petrolejku, přehodí přes ramena pletený pléd a jde ke dveřím. Když je otevře, oslepí ji ostré světlo baterky. Jakési ruce ji hrubě odstrčí stranou. Dupot se rozléhá hájenkou. Ostré rozkazy, třeskot nádobí, bouchání dveří, skřípot otevíraných skříní. Kdosi s ní smýkne směrem zpátky do chodby. Vpotácí se do kuchyně. Spatří převrácený stůl, střepy talířů a ulomené ouško jejího oblíbeného hrnku, který dostala od Josífka Hasilů. Hrnek s namalovanými růžičkami zvedne z podlahy. Přidrží se ho, jako by na něm závisel její další osud. Posadí se na lavici, která zázrakem zůstává coby jediný nábytek na svém původním místě. Nad ní stojí rozkročený péesák a míří jí na hlavu samopalem. Zatím tři muži v civilu spolu s dalším v uniformě prohlédávají stavení. Zvenčí se ozývá ostrý psí štěkot, zvuk motoru a jakési nesrozumitelné rozkazy.

Pak se na krátký okamžik rozhostí hrobové ticho. Vlasta si připadá jako v kině, v němž náhle vypadne zvuk. Kolem ní dál pobíhají

černé stíny, dál ti muži ničí její domov, její jediné útočiště, ale ona má před sebou pouze ten neutěšený obraz. Pak kdosi neočekávaně zvuk opět zapíná a ona je tím hlukem natolik zaskočena, že se v úleku schoulí do sebe, hrnek jí spadne do klína a dlaněmi si přikrývá uši, aby zmírnila náhlou bolest. Začíná se dusit a přepadá do strany. Hrníček s růžičkami spadne a Vlasta dopadá do jeho střepů. Propadne se do mlhy jako do bílých záclon a zahlédne v ní důvěrně známou tvář mladičkého Josífk. Usmívá se, jeho otevřená ústa promlouvají, ale ona dál setrvává v tichu. Vezme ji za ruku a vede hlouběji do mraků, do nekonečné pustiny. Teď už se nebojí. Je s ní a ona ví, že Josífek ji nezradí. Až se jí vrátí sluch, jistě zaslechne jeho slova: „Ach, Vlastičko, jak ty jsi nádherná.“ Náhle ji zaplavuje radost. Ano, je krásná a nikdo ji nemůže zranit, je krásná a ta krása je jejím štítem, brněním před veškerým násilím.

Dvě facky.

Je zpátky v místnosti. Zpátky v chaosu.

„Kde je váš muž?“

Štěkot. Ostrý záblesk světla. Mhouří oči.

„Nevím.“

„Jak, nevíte?“

„Nevrátil se domů. Už delší dobu se mnou nemluví. Nesvěřuje se.“

„Kdy jste ho viděla naposledy?“

„Včera ráno.“

„S kým se stýkal?“

„Jak to mám vědět? Sem se chodil jenom vyspat.“

„Věděla jste o jeho vlastizrádné činnosti?“

„Netuším, co dělal. Říkám vám, léta se mnou nemluví, léta. Chodíme kolem sebe jako stíny. Míjíme se. Už jsem to vzdala.“

„Vzdala?“

„Ano, vzdala.“

„Pojedete s námi. Probereme všechno u nás.“

Až do rána ji vyslychají. Křičí. Vyhrožují. Před nimi však sedí unavená, zraněná žena. Pochopí, že fyzické násilí je zbytečné. Neřekne nic. Ani slovem se nezmíní o přechodech hranice ani o komíníku Pazderkovi, o bývalém veliteli železnorudského útvaru Kašparovi, ani o balíčcích, které mu před lety nosil Josífek Hasil. Mlčí. Když začne svítat, vyhodí ji ven. Stojí uprostřed ulice v němém městě. Mlha. Jako v té snové krajině. Mráz se jí zakousne do lýtek. Až teď si uvědomí, že je oblečená jen do noční košile, přes ramena jí visí pletený pléd a na bosých nohou má pantofle. Jde pomalu ještě spícím městem. Ví, že k hájence není schopná dojít. Ne takhle. Zabočí do postranní ulice a dál. Kolem projíždí první vůz. Rozváží pečivo. Nezastaví. Náhle stojí před vchodem do domu, který by měla znát. Už tu kdysi byla. Bere za kliku. Není zamčeno. Vejde do průjezdu. Po kamenných schodech se vysouká ke vchodovým dveřím. Zaťuká. Téměř neslyšně. Během chvilky se objeví černá škvírka, tak akorát široká, aby ven proklouzl huňatý mourovatý kocour. Udivená Pazderkova tvář se ptá: *Proboha, co se to s vámi stalo?* Hned ji pozve dál. Zabalí ji do teplé deky a usadí na svou vlastní postel. Postaví před ni horký čaj, do kterého nalije rum. Pak teprve usedne naproti ní. Přisune talíř s koláčem.

„V noci si přišli pro Jaromíra,“ zašeptá.

Přikývne.

Vstane a přiloží do kamen dvě polínka, pak se k ní otočí.

„Paní, Vlastičko, jestli vám to pomůže, tak... váš manžel je už na druhý straně. Věděl, že po něm jdou.“

„Na druhý straně? Na druhý straně?“

Vstane taky. Nohy se jí rozklepou, že ji náhle nejsou schopné udržet a ona se musí opřít o desku stolu a opět se posadit.

„Ale, proč... proč mě tady nechal samotnou? Proč? Nevzal mě s sebou, on mě nechal...“

Rozpláče se.

Pazderka k ní přiskočí a silně Vlastu obejmě. Hladí ji po vlasech. Netuší, co by měl říct.

Nejraději by se taky rozbrečel. Hodně by se mu ulevilo.

* * *

RŮŽENA SE DOZVÍ O ZATČENÍ SVÉHO STRÝCE hned po Novém roce. StB zatkně mnoho dalších lidí z Pošumaví, hlavně z Prachaticka. Někdo strýce udal, že u sebe v chalupě schovával Josefa Hasila. Růžena je zmatená. Vždyť jediní, kdo o tom věděli, jsou ona a její strýc, nikdo jiný. Pak ji napadne, že se mohl někomu svěřit nebo prokecnout v hospodě před chlapy. Mohl to být kdokoli z nich. Zatykáni probíhá ve velké vlně, většinou se stávají obětmi ti, kdo dali Josefovi najíst, svezli ho na motorce nebo jenom projevíli sympatie.

Růžena se rozhoduje. Co nejdříve se pokusí dostat za hranice za Josefem. Nikomu se se svým plánem nesvěří. Dál se pečlivě připravuje na složení maturitní zkoušky, takže nikdo nic nepozná, ani její rodiče. Ti ostatně mají úplně jiné starosti. Jako sedláci musejí plnit státem předepsané dávky. Dřou do úmoru a Růžena jim pomáhá brzy ráno s krmením a po škole se senem a s prací na poli.

Vždy před usnutím sní svůj velký sen o společném životě s Josefem někde hodně daleko od toho všeho, co ji obklopuje. Vymýšlí si, kde by bylo nejlepší postavit dům a zplodit potomky. Austrálie? Nový Zéland? Kanada? USA? Nebo Skandinávie? Lákavá je Francie, ale tam si není jistá, jestli uprchlíky přijímají. Během takových úvah usíná, jenže její představy se promítají i do snů. Tak ráda by zas Pepík viděla. Neví, že leží v nemocnici s několika průstřely v noze.

Za strýcem nepustí ani její rodiče, ani ji. Kdyby lesní dělníci neviděli, jak jejich kamaráda odváží černé auto, nikdo by nevěděl, kam zmizel. Marně se snaží poslat mu balíček nebo dopis. Dokud nebude odsouzený, nesmí s ním nikdo zvenčí navazovat kontakt. Toto jim

ovšem neřekne žádný ze zaměstnanců vězení či soudu, ale esenbák Váňa z Prachatic, se kterým se Růženin otec tajně sejde.

O koně, s nímž strýc svázel dřevo, se postará jeden ze dřevařů. Naštěstí ho napadne, že v opuštěném domě je v maštali ještě ustájená kobyla. Estébáky nezajímá, že lidé, které odvázejí, mají hospodářství a zvířata a ta musí někdo krmit.

* * *

MARIE VÁVROVÁ UŽ MÁ ZA SEBOU dva roky života v lágru, skoro polovinu trestu, a teprve nyní jí povolují první návštěvu příbuzných. Po takové době spatří svého malého syna! Malého? Jsou mu tři roky. Naposledy ho měla v náruči, když mu byl rok. Nebude si na ni pamatovat. Vyrůstá bez mámy a táty, starají se o něho babičky.

O tom, že za ní jedou její blízcí, se dozvídá v poledne. Ji a další ženy naženou bachaři na dvůr továrny, naloží je na korby nákladáků a odvázejí na opuštěné pole. Zas tak opuštěné není, protože kolem hlídkují početné skupinky ozbrojených esenbáků se psy a uprostřed pole stojí kovové klece, které dřív sloužily k převážení zvířat. Přijíždí jeden vůz za druhým a pole se plní ženami, namačkané jsou jedna na druhé a v rojnici kolem nich stojí bachaři a esenbáci, míří na ně samopaly, aby náhodou některou z žen nenapadlo vzít nohy na ramena.

Na druhém konci pole parkují autobusy s příbuznými. Přivázejí je sem z vlakového nádraží, kam měli podle pokynů úřadů dorazit. Marie marně vyhlíží přes hlavy strážců zákona, jestli zahlédne známou tvář.

Bachař vyřvává jména. Vězeňkyně si vlezou do jedné z klecí, do té protějšší zas její příbuzní. Takových dvojklecí tu je kolem padesátky a každou z nich hlídají muži v uniformách a štěkající vlčák. Postupuje se podle abecedy, Marie tu bude stát dlouho, než na ni přijde řada.

Někdo do ní zezadu strčí.

Otáčí se, aby té dotyčné vynadala. Když ji spatří, ztratí řeč. Až k ní se prodere masou stojících vězenkyň Anežka Hasilová, sestra Josefa Hasila. Padnou si do náruče.

„Jsou tu někde i tvoje sestry, Anežko?“ ptá se Marie.

„Ne, nejsou. Aloisie je zavřená na samotce, pokusila se o útěk. Už podruhé. Naštěstí nikoho nenapadlo, že když se jmenuje Součková, že by mohla být má sestra. Do toho útěku jsme byly dokonce na jedné cele, ale opravdu jen díky blbosti bachařek.“

„Proboha, jak jim chtěla utéct?“

„Nic neplánovala. Šli jsme z noční směny. Na Kladně. Chtěla předat dopis od jedné spoluvězenkyně civilnímu údržbáři na dílně. My měly takové ty pásky s označením, že patříme do lochu, určitě vás taky značkují.“

Marie přikývne.

„Aloisii se podařilo vejít mezi civilisty, dělnice, co tam byly na obyčejné směně, a pak šly ven a autobus je odvážel do města a domů. Uviděl ji bachař a ona nechtěla, aby se mu ten lístek dostal do rukou, proto se vecpala do proudu ženských, co měly padla. Vyšla kolem vrátnice na ulici, nikdo si jí nevšiml. Do autobusu se nastoupit neodvážila, a tak šla celou noc, bloudila, snažila se najít nějakou faru, kde by se mohla ukrýt. Takhle chodila až do rána, byla ještě zima, začátek března. Nic nejedla, pila z louží, až dorazila do místa, odkud vyrážela. S hrůzou zjistila, že se motala v kruhu. Trmácela se proto podél kolejí, ty musí mířit k městu, myslela si. Měla ale smůlu. Právě jel vlak a z něho ji uviděl esenbák. Na příští stanici vystoupil a šel jí naproti. Nemělo smysl utíkat, byla už tak dost vyčerpaná. On na ni navíc mířil pistolí, byl by ji zabil. Dostala další dva roky navíc. Dali jí samotku a tvrdí, že z ní už nevyleze, má zvýšenou ostrahu. Lepí tam krabičky na léky a spí na tvrdé pryčně.“

„A Žofie?“

„O ní nic nevím. Měla by být na svobodě, ji nezavřeli, asi ji zachránilo, že žije v Písku a nejmenuje se Hasilová, ale Žižková. Nic

novýho nevím ani o Tondovi. Jak utekli v Prachaticích esenbákům s Bohoušem od radnice, tak Tondu nehezky zřídili. Chytili ho a mlátili tak, že dlouho nemohl chodit. Ohluchl na jedno ucho.“

„Co ty, Anežko?“

„Já? Snažím se přežít. Tahají mě z jednoho lágru do druhýho. Je mi zima a mám hlad, tak jako všechny ženské tady. Ty se snad máš čím umýt? Máš snad vložky, když dostaneš měsíčky? Tak vidíš! Všechny jsme na stejné lodi. Co mě ale žere nejvíc, že nevím, za co vlastně sedím? Proč? Jenom kvůli tomu, že proti nim brácha bojuje?“

„Je to tak, Anežko, jenom proto, aby se na nás mstili Pepíkovi, nic víc v tom není.“

„Tak to jsou u mě prachspřstý ubožáci.“

Když na Marii přijde řada, zbývá ze stovek žen pouhých několik desítek, všechny ostatní už stojí u nákladáků a čekají na odvoz.

Chvěje se. Cítí, jak se jí podlamují kolena. Myslí, že ke kleci nedojde.

Za mřížemi dvojklece už čeká její babička s dědou, mladší sestra a Josefova matka. U jejích nohou se krčí malá postavička. Vyděšený chlapec. Nepláče, jenom se tiskne k babiččiným nohám a sleduje zuřícího psa, napnuté vodítko a mladého esenbáka, kterého vlčák neposlouchá. Vrhá se proti ocelovým tyčím, naráží do nich, vyčeněné zuby mezi mřížemi. Chlapec je fascinovaný tou podívanou. Nadosmrti mu tento obraz zůstane vypálený v paměti.

Skupinka blízkých se jí rozplývá před očima.

Jeden bachař ji strká do klece a zavrčí: „Dvacet minut!“

Druhý, ten mladší se psem, ji hlídá, zatímco jeho starší soudruh odchází usměřňovat své podřízené u vozů.

Marie stojí zmatená uprostřed klece. Vidí zamlžené postavy. Chce se jich dotýkat, cítit teplo dlaní, políbit je na tvář. Pomalými kroky dojde blíž. Přitiskne se celým tělem k mřížím, natahuje ruce. Sestra přiskočí a taky se tiskne, taky pažemi máchá vstříc slzám. Obě mladé ženy se sotva dotýkají špičkami prstů.

Marie se otáčí k esenbákovi, který hlídá její klec.

„Chci obejmout svého syna! Dva roky jsem ho neviděla. Pust'ťte sem mýho synka. Pro živýho boha...“

Policista se rozhlíží.

„Je to proti předpisům. Fyzický kontakt je zakázaný.“

„Prosím vás.“

Esenbák drží psa a na první pohled je jasné, jak se v něm pere služební povinnost s obyčejným člověčenstvím. Ohlédne se.

„Dobře, ale rychle. Pojd'te sem k východu. Psa se nebojte, jenom pouští hrůzu, jinak je to dobrák. Rychle, rychle!“

Převede Marii do vedlejší klece. Stále se rozhlíží. Ostatní bachaři mají dost práce s nakládáním vězeňkyň na korby nákladáků.

Marie se vrhá k ženám, dlouho se objímají. Děda ji hladí po vlasech. Zvedá ze země Josífka a tiskne ho k sobě. Dívá se na ni stejným pohledem, jako když pozoroval zuřícího psa. Nic nechápe. Tuhle ženu nezná. Jenom slýchává vyprávění o mamince, maminka však pro něho zůstává na mnoho let jen pouhou postavou z podivného mýtu. Trvá dlouhá léta, než k sobě najdou cestu. Josífek nikdy nebyl a nebude její. Neodpustí Marii, že odmítla odejít za jeho otcem do Bavorska. Až se Marie za Bräuera provdá, nezapadne její syn do nové rodiny a raději zůstane u babičky. Se svými nevlastními sourozenci se nesblíží. Bude tak podobný svému otci, že s tím budou mít komunisté problém, stále jim bude připomínat jednu z jejich proher. Po matce za svobodna Josef Vávra, má však oči Josefa Hasila, i jeho chůzi a postavu. Když bude hrát fotbal za Zábřdí, nikdo z kluků ho nedohoní. Nejrychlejší a taky nejlepší střelec. Dokonce o něm budou psát na sportovní stránce okresních novin. Ty noviny pošle babička Rozálie do Ameriky jeho otci. Ten bude na svého kluka tak pyšný, že vystaví článek s fotografií do prosklené vitríny místního českého spolku. Otce Josef poprvé spatří v roce 1990.

* * *

HASIL SE VRÁTÍ Z NEMOCNICE do vilky po dvou měsících. Hned se zapojí do práce. Společně s ostatními drží hlídky u hranic a sleduje, jak roste plot z ostnatého drátu. Zapisuje rozmístění hlídek, jejich střídání. Je jasné, že přes bavorskou hranici už cesta nevede.

Je čím dál častěji vysílaný s Vítkem do Rakouska, tipují možné přechody. Leží hodiny skrytí ve větvích stromů, v úkrytech pod listím, aby zjistili počty pohraničníků a jejich zvyky. Fotografují hranici, sledují přesné časy střídání stráží na jednotlivých pohraničních útvarech. Nejčastěji jsou na obhlídce útvaru Josefův Důl u Zvonkové. Tady je Josef jako doma. Zná krajinu, každý kámen i strom. Tady jsou oba s Tondou neviditelní.

Začátkem roku probíhá reorganizace velení v Řezně. Taylor odchází od Eckerta, svou funkci předá mladšímu kolegovi. Američanovi.

„Sbohem, podplukovníku.“

„Na shledanou, seržante. Bylo příjemné mít vás po boku.“

„Podplukovníku?“

„Copak?“

„Tak nám ty plány, že vtrhneme do Československa jako předvoj ve válce mezi Východem a Západem, nějak nevyšly.“

Eckert pokrčí rameny.

„Víte, asi jsem podcenil situaci. Pokud by nějaká válka byla, zřejmě by se vedla atomovými zbraněmi, a ne s klasickou pěchotou a tanky.“

„Co vy? Zůstáváte?“

„Nějaký čas ano. Ale špionáž už se nebude dělat přes hranici.“

Podají si ruce a silně stisknou. Tito dva muži spolu prožili část války s Německem a teď i první léta studené války. Až se rozejdou, budou si chybět.

Několik československých zpravodajských skupin Eckert zruší. Kurýři, kteří přežijí a vrátí se ze svých misí, dostávají možnost odchodu do USA. Jejich práce pro CIA nebo CIC je vstupenkou do Nového světa, tam se však už musejí o sebe postarat sami. Nakonec

Eckert předá celé Řezno generálu Moravcovi. Pátý zůstane a s ním jeho nejschopnější muži. Mezi nimi nechybí Josef Hasil se svým partákem Antonínem Vítkem. Pátého hlavní štáb Američané přesunou do svých kasáren v Mnichově. Ke konci roku 1952 už budou na území Německa existovat jen dvě skupiny. Moravcova a Pátého.

Pak přijde den, kdy Hasil s Vítkem dostanou od Pátého poslední úkol v týlu nepřítele. Tentokrát musí jít přes Rakousko. Kurýři už vyražejí jen odtud nebo přes východní Německo. Zprávy se převážejí v mrtvých schránkách ve vagonech mezinárodních rychlíků. Pátý chce, aby Josef s Tondou v Písku zjistili, kdo všechno z bývalých spolupracovníků byl zatčen a kdo pokračuje v práci. Rád by obnovil vysílání alespoň jedné radiostanice. A nakonec je čeká nejdůležitější úkol. Převzít zprávu z Jáchymovska o uranových dolech a plány vývoje nových zbraní. Všechno jim předá muž na Wilsonově nádraží v Praze. Oba agenti-chodci si uvědomují, do jak velkého nebezpečí se pouštějí. Může to být opravdu jejich poslední cesta, ovšem taková, z níž se už nemusí vrátit. Čím dál častěji hlídky SNB namátkově kontrolují doklady na ulicích, ve vlacích a v nádražních budovách. Nikdy si kurýři nemohou být jistí, že jejich falešné občanské průkazy nemají nějakou vadu, která by je prozradila.

Josef s Tondou úkol přijmou. Znají všechna rizika. Vyrazí přes Rakousko. Přesně tou cestou, kterou si mnohokrát vytipovali. Doslova se proplazí mezi pohraničními hlídkami kousek od Zvonkové.

Jsou překvapeni, že na Písecku skupinka Třetí osvobozovací boj dál funguje i bez bývalého velení. Je jasné, že zatčení při výsleších utajili jména ostatních i napojení na jiné skupiny. Členové trojky se nechají mučit, ponižovat, drtit kosti a varlata, ale nepromluví. Hasil s novými muži naváže tam, kde posledně se Supem skončili. Z ostatních buněk velké pavučiny zbývají už jen cáry. Větší část Josefových kamarádů je zatčena, málokdo vyvázl. Pro Fáberu si do Zábrdí přijel osobně nový šéf prachatické StB Jaroslav Krčmář, který nahradil Lece, protože na brutálního vyšetřovatele padlo podezření

z finančních machinací. I Krčmář bude v roce 1955 odvolaný z funkce, za nezřízené pití alkoholu. Několik desítek šumavských spolupracovníků, známých, kamarádů i jenom náhodných pomocníků, kteří ani netušili, že podávají pomocnou ruku Králi Šumavy, na svou známost s Hasilem doplatí. Muži i ženy zmizí kdesi ve vězeních a lágrech a ani jejich příbuzní o nich nemají zprávy.

Hasil se pokusí ještě jednou přesvědčit sedláka Starého, aby s nimi šel do Bavorska. Starý podruhé odmítne.

Tonda s Josefem splní všechny úkoly. Cesta do Prahy proběhne kupodivu bez větších problémů. Plány a informace převezmou a hned sednou do vlaků. Každý usedá do jiného. Josef ujíždí směrem k Plzni a Tonda na Budějovice. Domluví se, že se sejdou v lese nedaleko Rejžkovny. Hasil má na sobě uniformu SNB, doufá, že i tentokrát mu pomůže. V Plzni přeseďá na autobus a jede do Železné Rudy. Ve vetešnictví si koupí starý bicykl a vyráží na něm do kopců směrem k hájovně. Doufá, že zastihne Vlastičku. V ohybu cesty nechává kolo ležet ukryté za křovím. Dál jde pěšky, aby nevzbudil přílišnou pozornost. Louka za hájovnou je prázdná a tichá. Dům působí opuštěně. Je zamčeno. Klepe na dveře, pak i na okno kuchyně. Nikde se nic nepohne. Rozhodne se, že se do hájovny dostane oknem do ložnice, je v patře. Nikdy nešlo pořádně dovřít. Je to otázka vteřin. Nejdřív se vyhoupne na střechu přístěnku, a pak už loktem rozevívá okenní tabulky a je uvnitř. Prochází hájenkou, tady řádil uragán. Státní bezpečnost obrátila všechno naruby. Josefovi je jasné, že hajný se ženou jsou buď odvečeni a zatčeni, nebo se jim zázrakem podařilo utéct. Druhou možnost ale zavrhne. Vchodové dveře nejsou zapečetěné policejní páskou, to znamená, že majetek ještě nebyl zkonfiskovaný. Vejde do ložnice a lehne si do prázdné postele. Peřiny leží na podlaze. Jsou rozpárané a z nich jako vyhřezlé vnitřnosti vytékají chuchvalce bělostného husího peří. Josef usne. Probudí ho až kroky. Rychle vstane, vytáhne pistoli, přitiskne se ke zdi hned vedle dveří a čeká. Za chvíli se pomalu s vrznutím

dveře otevřou. Kdosi drží kliku. Stojí na prahu. Josef přes dřevěné tabule nevidí. Pak zaslechne hlasité vydechnutí. Kroky se začnou vzdalovat. V tu chvíli vyráží do chodby a ke schodům, kde konečně zachytí vyčerpané tělo, které pajdá víc než dříve. Zachytí Vlastu a obejmě ji. Vlastička se vrací z dalšího z mnoha nekonečných výslechů. Pod očima má černé kruhy. Spodní ret natržený. Estébáci si s ní hrají jako kočka s myší. Chytanou, profackují, pustí, chytanou, profackují, pustí, pořád dokola. Vezme ji do náruče a odnese na postel. Z rozevřené skříňe vytáhne obyčejnou deku, tou ji přikryje. Celá se chvěje. Zřejmě ani neví, že je tam s ní.

Když Vlasta usne, Josef se rozhodne. V ohybu cesty bere kolo a ujíždí do Železné Rudy. Je mu jedno, jestli vzbudí podezření. Vtrhne do hospody, kde mlčky sedí chlapi a upíjejí ze svých püllitrů. Je tam zakouřeno. V rohu se choulí Pazderka. Hasil k němu přisedne a objedná si čaj.

„Čest, soudruhu.“

„Čest.“

Pazderka si ho prohlíží. Pak zbledne. Střízlíví.

Zaplatí a vyjdou ven.

„Potřebuju pomoct. Vlastičku je nutný dostat za hranice, jinak to nepřežije. Kde je její muž?“

„Už tam je. Aspoň doufám. Pokoušel jsem se ji přesvědčit, aby se nechala převést. Ale je jak beran. Už s nikým nemluví. Mám, Hasile, pocit, že jste přišel pozdě.“

„Nikdy není pozdě.“

Pazderka pokrčí rameny.

„Můžete někde sehnat auto?“

„V jakém světě žijete? Zbláznil jste se? Kde bych ho tak asi vzal?“

„Sežeňte ho a dorazte k hájence. Ještě v noci Vlastičku převezeme k rakouský hranici.“

Pro Hasila není nic nemožné. Ani na chvíli neuvažuje o tom, že by Pazderka neuspěl. Nasedne na kolo a uhání zpátky do hájovny.

Začíná se smrákat. Když dorazí, schová bicykl do kůlny. Obejde pro jistotu dům. Zarazí se. Uprostřed louky stojí tři jeleni a dívají se na něho. Nemají strach. Jako by se tu právě teď zhmotnili z mlhy. Proklouzli bránou mezi světy. Josef zadržuje dech, aby je nevyplašil. Téměř posvátnou, až mystickou chvíli náhle přetrhne rána. Jeleni strnou na místě a téměř vzápětí se dávají na úprk k lesu. Vystřelil někdo v domě. Vběhne do chodby a do kuchyně. Vlastě už nepomůže ani on, ani Pazderka. Estébáci museli přehlédnout skryš s kulovnicí.

Josef ujíždí na kole nocí. Je mu jedno, že nic nevidí. Nemá baterku ani dynamo. Cestu tuší jen podle průseku mezi vrcholky stromů. Kolo se otrásá na kamenité cestě. Jede tak celou noc. Brzy ráno nastoupí do dělnického autobusu, který vyráží k Vimperku. Chce odvést do Bavorska aspoň svého syna. Pátý mu přislíbil, že by přes mezinárodní Červený kříž zkusil vymocit na československé vládě, aby pak pustila matku za dítětem. Dva dny sleduje Hasil dům. Nakonec se odplíží pryč. Dům hlídají. Všimne si jich, jsou zakopaní na několika místech, dokonce pouhých třicet metrů od něho. Zas má štěstí. Nevšimli si ho.

V lese se schází s Adolfem Pavelkou.

„Pustili Marii,“ vyhrkne Adolf místo pozdravu.

„Cože?“

„Je to tak, Josefe, pustili ji na svobodu dřív.“

„To je dost divný. Oni vědí, že se to dozvím a vrátím se pro ni, teď čekají, až přijdu. Vypálíme jim rybník.“

„Jak?“

„Seš s Vávrovejma příbuznej, nebude divný, když tam zajdeš. Vytáhni ji radši někam ven a řekni jí, ať se připraví. Kluka schováš na vůz pod deku, ona pak dojde k vám. Pamatuj, Ádo, musí jít hned, žádný okolkování a balení. Tohle je poslední šance!“

Pavelka přikývne. Udělá všechno, co mu Josef řekl. Jenom malého Josífka nepřiveze. Marie tvrdí, že s ním dorazí druhý den, prý už si to zařídí.

Celý den se Josef schovává v lese. Pozoruje silnici. Se setměním se přesune blíž ke stavení. Vhodí do okna kamínek, vykukne Adolf a kývne hlavou. Josef vejde nedůvěřivě dovnitř. Riskuje. Ví, že i tady na něj mohou čekat, že uzavřený prostor je skvělou pastí. Naštěstí tu sedí jenom Pavelka, jeho žena a Marie, ale chybí Josífek.

Marie je vyhublá. Nemluví. Tik v oku. Chvějí se jí ruce. Je křehčí, než kdykoli předtím. Josef by ji nejraději objal a tisknul k sobě. Je sám překvapený citem, který jej prostoupil. Tak dlouho ji neviděl, a přesto...

„Maruško,“ přisedá, přikryje její ruce dlaní.

„Pojď se mnou. Odjedeme do Ameriky, budeme žít jako rodina, i s malým.“

Pomalou otáčí hlavu, její zkalené oči ho pozorují.

„Dobře,“ odpoví.

„Musíme ale vyrazit co nejdřív. Nejlíp ještě dneska v noci.“

„Jsem unavená.“

Josefův pohled se střetne s pohledem Adolfa a jeho ženy.

„Dobře. Zítra večer se sejdem v Rejžkovně u Řepešína. Adolfe, zařid', ať se tam Marie s Josífkem dostanou v pořádku. Musíš je nějak propašovat. Prolezte přes stodolu. Statek je prázdný, pak vyrazíme. Bude tam se mnou ještě Tonda Vítek.“

„Přivezu je, neboj se.“

Josef se doslechne o popravě Josefa Ludvíka a Vladimíra Palmy. Osmého července je oba vyvedou na nádvoří pankrácké věznice. Tam na ně čeká šibenice. Jejich těla jsou pohřbena do neoznačených hrobů na hřbitově v Praze-Žitově.

Ludvíkova manželka je ve vězení. Jejich dva syny Josefa a Václava vychovávají prarodiče v Českých Budějovicích. Veškerý rodinný majetek jim zkonfiskují. Hned ve vedlejším domě žijí kluci Rachačovi, jejich tátu pustí domů až po dlouhých letech jako roztřesenou trosku. Honza Rachač se z úděsných podmínek v kriminále nikdy nevzpamatuje.

Synovec Honzy Rachače a Josefa Ludvíka Jarde Kaska a jeho kamarád Honza Mašek tráví delší čas v sovětských kriminálech. Dostanou trest smrti za banditismus, který poté, co dorazí do Moskvy dálnopísem vyrozumění z Prahy, že je chtějí soudit v Československu, změní na deportaci do vlasti. V květnu roku 1952 jsou odvezeni do Prahy.

Jejich výslechy budou trvat až do roku 1954, pak teprve oba odsoudí na doživotí. Budou mít štěstí, že jejich soud proběhne až v té době. Ostatní jejich kamarády odsoudili dva roky před nimi k trestu smrti.

Josef je netrpělivý, čekání je dlouhé. S Tondou Vítkem se schovávají v prázdném Rejžkově statku. Synové zmizeli, nikdo netuší, kde jsou. Tonda s Josefem sledují klikatící se silnici, co kdyby náhodou. Za tmy by sem měl dorazit Pavelka s Marií a Josífkem. Tonda není nadšený, že bude muset chránit ženu s dítětem, ale mlčí. Chápe Hasila i jeho touhu mít je v bezpečí. Z úvah je vytrhne kolona aut.

„Někdo nás prásknul!“

„Možná. Hejbní kostrou, mizíme.“

Když se podívají z oken směrem k lesu, zjistí, že zpoza stromů sem míří rojnice esenbáků.

„Obkličují statek!“

„Rychle,“ velí Josef, „vím o jedné cestě, připrav se na mokrou procházku.“

Vybíhají do dvora.

„Do studny, dělej!“

Odkrývají dřevěný poklop, který studnu zakrývá. Tonda našlapuje na železné hřeby trčící ze stěny, Josef ho následuje. Opře se paží o dřevěný poklop a uzavírá je v kamenné hrobce, dole už na ně čeká chladná voda.

„Až budeš tak po pás ve vodě, nahmatáš po pravý straně něco jako tunel, tudy musíme vyrazit dál.“

Nad hlavou je slyšet štěkot psů a dupot desítek nohou.

Tonda se musí skrčit, aby tunelem prošel, mírné stoupání, hladi-na klesá. Stěny jsou nasáklé vodou, nad hlavou cítí mazlavou hmotu.

Je tu naprostá tma, neodváží se svítit. Pokud narazí na překážku, rozbije si o ni nos.

„Rejžek to tu vykopal za války, propojil statek se sousedem, schovávali tu taky zbraně.“

„Tak to máme kliku.“

Oba šeptají.

Před nimi je světlo. Jsou ve druhé studni, tady jim voda sahá jen po lýtko. Šplhají po železech nahoru. Tonda už má hlavu u poklopu. Naslouchá. Je ticho. Opatrně posune dřevěné hrazení a vidí modré nebe.

Vylezou ven a rychle utíkají ke stodole. Vyhlédnou k Rejžkovně, tam se to hemží uniformami. Nečekají a míří k lesu. Za necelé dvě hodiny se začne stmívat, tma je ideální pro přechod, musí ho stihnout do svítání. Mají co dělat. Josef nemá jak dát vědět Pavelkovi a Marii. Netuší, že estébáci už zase zatahují síť, všechny zatknou. Adolfa, jeho ženu i Marii. Ale nejdřív je chtěli využít jako návnadu a chytit Josefa. Do Rejžkova statku šli na udání a netušili, že měli jedinečnou šanci.

Na zpáteční cestě přes lesy poblíž Smrčiny spatří Josef poletovat podivné broučky. Trnoštíci horští, šumavští tesaříci. Jako by se s ním loučili. Jeden mu usedá na rukáv. Hasil brouka pozoruje a má pocit, že se zastavil čas. Tenkrát ve snu se čas zrychlil. Vzpomene si na podivný sen a po zádech mu přeběhne mráz. Už tehdy viděl ploty z ostnatého drátu.

* * *

TŘETÍHO PROSINCE 1952 JE POPRAVEN Rudolf Slánský, kdysi druhý nejmnocnější muž Komunistické strany Československa.

Z Hasilových kamarádů zbývá už jenom Tonda Vítek. Všichni ostatní, pokud měli štěstí a přežili, odjíždějí za moře. Vašek Hesoun je v USA. S Josefem si dopisují. Pátý rozhodne, že s výpravami přes hranici je konec. Na přelomu let 1952 a 1953 se shodnou američtí

a českoslovenští důstojníci na nové taktice, pošlou do Československa jen několik agentů, zato lépe vycvičených.

Krajský soud v Českých Budějovicích odsoudí 21. ledna 1953 za zločin velezrady a vyzvědačství Františka Fáberu ze Zábrdí. Před soudem stojí učitel Antonín Ouředník, Antonín Heinzl z Vícemil, který ukrýval Josefa Hasila, Antonín Jungvirt, taky z Vícemil. Propadne jim veškerý majetek, ztratí občanská práva, musí zaplatit pokutu.

Josefova sestra Žofie, provdaná v Písku za živnostníka Žižku, je souzená 25. června 1953 za velezradu. Prakticky tedy za to, že se stýkala s pomocí Fábery se svými bratry a informovala je o probíhajícím procesu s jejich rodinou v červenci roku 1950. Nakupovala boty a oblečení pro nepřátele lidu, tedy pro svého bratra Josefa a jeho společníky. Odsoudí ji na devět let. Jaroslava Kubaštu ze Dvůrů také na devět, Adolfa Pavelku ze Záblatí na osm, jeho ženu Marii na sedm, bývalého esenbáka z Vlachova Březí Alfonse Mejdu také na sedm let, římskokatolického vikáře z Vlachova Březí Dominika Nakládala na dva roky a dva měsíce, Miloslava Ouředníka z Chlumu na dva roky, Jaroslava Ouředníka z Uhřic na jeden rok a šest měsíců a Marii Vávrovou ze Škarezu na dva roky.

Na jaře 1953 někteří čeští důstojníci odjíždějí na několikaměsíční zpravodajský výcvik do USA. Moravec skupinu redukuje. Američané ji přesunou do mnichovských kasáren, kde už působí Pátý.

Studentka Růžena Študlarová se hned po maturitě rozhodne přejít do Bavorska za Josefem Hasilem. Ví, že je hranice zadrátovaná, proto se vyzbrojí štípačkami. Jde starou Zlatou stezkou podél kamenných valů. Kolem se válí mlha. Obloha je zatažená. Dívka se jako zázrakem dostane k hraničnímu potoku, slyší šumění vody. Prvním plotem se prostříhá. Stačí jeden nešťastný krok a nášlapná mina jí utrhne nohu. Dostane se sice až ke druhému plotu, ale tady její cesta končí. Za měsíc by jí bylo osmnáct let.

Hajný Jaromír, manžel Vlastičky, mizí v Austrálii.

Britové zahájí výcvik agentů pro lety ve speciálních balonech. Nakonec se uskuteční jen tři. Dva první balony havarují během přistání, jejich výškoměr ukazuje ve stopách, ale zpravodajci se řídí podle map v metrech. Oba piloti zahynou. Třetí, Ladislav Křivohlavý, 31. října 1953 úspěšně přistane, ale po dvou týdnech jej zatknou. I s lety přes ostnaté dráty je konec.

Začátkem roku 1954 odjíždí generál Moravec do USA. Nikdy se už nevrátí. Pomalu končí i činnost Pátého skupiny. Josef Hasil s Antonínem Vítkem zůstávají až do konce. Oba mladí muži, kteří spolu utekli z komunistického lágru, měli štěstí, přežili. Tonda i Josef jsou Králové Šumavy, vždyť sloužili pod Königem, pod Králem; a pod ním slouží jen jemu rovní.

Část pátá

EPILOG

JOSEF HASIL ODJÍŽDÍ DO USA SPOLEČNĚ SE SVÝM PARTÁKEM. Tam se jejich cesty rozdělí. Když se loučí, zeptá se nečekaně Vítěk Hasila:

„Myslíš, že to všechno mělo nějaký smysl?“

„Jo, určitě jo.“

„Já ti nějak nevím. Převodli jsme řůru lidí, to je pravda, zachránili jsme jim krky. Ale spočítej si, kolik našich zavřeli, kolik jich popravili. To jsou, kamaráde, jasné počty. Odsralo to daleko víc přátel, sousedů, bráchů a sester, než kolik lidí bylo zachráněných. Američani nás masírovali, že bude třetí světová, a ono zatím velký kulový. Vždyť jenom proto jsme pro ně začali pracovat. Chtěli jsme se domů vrátit. A teď jsou z nás emigranti. Dva blbci, co nedovedou pořádně anglicky. To málo, co jsem uměl, když jsem lítal po válce do Izraele, už je fuč. Že jsme makali pro CIA, je nám úplně k hovnu.“

„Taky už jsem na to myslel. Naše pozavírali, mámu už nikdy neuvidím, ani syna. Měl jsem se ženit. A vidíš, jsem svobodnej a asi to tak i zůstane. Ale pořád si říkám, že tu práci někdo dělat musel.“

„Jasně. Jenom si říkám, za co jsme vlastně bojovali my?“

Oba bývalí agenti-chodci se obejmou. Tady už jsou z nich obyčejní přistěhovalci. Nikdo na ně nečeká, nikdo je nevítá. Lidé, kteří procházejí kolem, netuší, že ještě nedávno tito dva mladíci drželi v rukou zbraně a stříleli. Bojovali o svůj život a o životy mnoha cizích i blízkých lidí. Ale všechno, co jim je drahé, zůstává za železnou oponou.

Josef zpočátku myje nádobí. Trpí bolestmi. Z věčného ležení v mrazu a ve vlhku dostal revma. Zkouší i opravovat auta, ale zdravotní problémy jsou téměř nesnesitelné. I s touto prací v chladné dílně se musí rozloučit. Odjíždí za bratrem Juliem do Kanady. Původně s myšlenkou, že se uchytí tam. Chtějí spolu založit pilu, Julius

pracuje v lese. Nakonec se vrací do Států, usídlí se na předměstí Chicaga, kousek od kamaráda, také převáděče a agenta-chodce Rudolfa Boleslava, začne pracovat jako kreslič pro firmu General Motors. Netuší, že tuto práci bude dělat dlouhých třicet let, než půjde do důchodu. Časem se dozví, že mu lidé v Čechách říkají Král Šumavy. Kluci na Prachaticku běhají po lesích a předhánějí se v tom, který z nich je větší převáděč, lepší špion, jako tehdy Josef Hasil.

Když se v roce 1959 dostává do československých biografů propagandistický film Král Šumavy, ve všech šumavských kinech se zvedne bouře nevole. Takhle to nebylo! Po letech tento snímek Josef zhlédne. Směje se. Samé nesmysly. Přes bažiny nikdo nepřecházel, ani Franz Nowotny řečený Kilián, který filmařům údajně posloužil za předobraz. Byla by to sebevražda.

Marie se nakonec provdá za komunistu Bräuera. Má s ním dvě děti, které už vychovává sama, na rozdíl od Josífka. Její manžel jede automobilem koupit ženským z fabriky k Mezinárodnímu dni žen květiny. Veze obří pugét a nabourá. Je na místě mrtvý. Marie se musí o své dvě děti starat sama. Dcera vystuduje zdravotnickou školu a syn se stane zaměstnancem prachatické pojišťovny. Dcera náhle zemře ve čtyřiačtyřiceti letech. Syn se oběsí. Marie zůstává sama v Českých Budějovicích. Tu a tam za ní zajede syn Josef, ale zůstává mezi nimi neviditelný příkop, který se nedá překonat.

V roce 1972 je Josef Hasil ještě svobodný. Svému synovi posílá peníze na nové auto.

Pepík si kupuje fiata a naráz se stává terčem závisti. Ještě na vojně se chtěl dostat aspoň na pár dní k rodině. Domluvil se s lékařem, který mu napsal na týden léčení doma.

V noci k nim do domu vtrhnou estébáci. Prohledávají celý dům od sklepa až po půdu. Hledají Pepíkova otce Josefa Hasila. Vycházejí z úvahy, že vojín Vávra odjel od jednotky, aby prozradil vojenské tajemství o rozmístění a síle útvarů otci špionovi.

Narodí se jim dcera, ale dlouho se z děvčátka neradují. Umírá v nemocnici. Dodnes rodičům nikdo nevysvětlil příčinu smrti. O to víc se upnou k synovi. Za podivných okolností i on zemře v nemocnici. Pepík lituje, že v osmašedesátém neodešli pryč ze země.

Josef Hasil nechodí do barů, nepije, vyhýbá se hlavně proslulé Spartě, kam chodívají konfidenti. Je spořivý. Šetří každý dolar, aby mohl něco poslat sestře Aloisii, synovi a za část peněz vyrazit na tolik vytoužený výlet.

Chce se aspoň na skok vrátit do Evropy. Na olympiádu. Sportovec se v něm nezapře. Celý život běhal, každé ráno cvičí. Mnichov! Jeden čas byl téměř jeho domovem, tak proč tam nezavítat i teď? Svěří se kamarádům. Možná se někteří z nich utrhnou z práce a pojedou taky.

Jednoho sychravého podvečera se však v jeho staromládeneckém bytě rozdrnčí telefon. Josef se před minutou vrátil ze zaměstnání.

Neozve se hlas žádného ze známých a kamarádů ani mu nevolá bratr Jarda. Přesto neznámý řekne česky:

„Nikam nejezděte! Zůstaňte doma!“

Pak sluchátko ohluchne. Josef nestihne vydechnout.

Několik dní nad tím podivným vzkazem přemýšlí. Nakonec se rozhodne. Do Mnichova pojedje tak jako tak. Nikdo a nic ho nezastraší. Zvládl přechody hranic, zvládne i tohle. Ale ten hlas mu nasadí brouka do hlavy. Kamarádům nic neřekne a dál se připravuje na cestu. Vyřídí si dovolenou a koupí letenku.

Neznámý zavolá znovu, tentokrát do práce. Nestihne své varování ani zopakovat. Hasil ho pošle do prdele.

K večeru, když odchází domů, zastaví se v trafice pro noviny. V tu chvíli se k němu přitočí muž v černém kabátě, na hlavě má tmavý klobouk. Není mu vidět do tváře.

„Nemáte oheň?“ zeptá se česky.

„Nekouřím,“ odpoví Hasil a hned se zarazí. Nestojí přece ve Hlásné Lhotě, ale v Chicagu.

„Co jste zač?“

„Přítel, pane Hasile, přítel. Asi si na mě nepamatujete, ale setkali jsme se ještě v Československu. Jmenuji se Egon Brodský.“

„Egon Brodský?“

Hasil marně přemýšlí.

„Pomohl jste mi u Železné Rudy dostat se za hranice. Byl jste tehdy ještě u SNB.“

A najednou Josefovi dojde, kdo to před ním stojí.

„Probůh, Egon Brodský, vy jste ten z ministerstva zahraničí...“

„Vzpomněl jste si, to je dobře. Prosím vás, vyslechněte mě, ale tady ne. Pojdme si sednout někam, kde je klid.“

A Josef se ke svému údivu nechává vést do blízkého baru, i když se jim vyhýbá.

Usednou ke vzdálenému stolku, kde je poměrně klid. Nikdo si jich nevšímá. Josef si svého průvodce pozorně prohlíží. Prošedivělý muž, o hlavu vyšší, než je on. Unavený, ale ostražitý. „Žádná jména, prosím,“ řekne a dlouze se Josefovi zadívá do očí. „Asi bych vám měl pár věcí vysvětlit. Od té doby, co jsme se rozloučili, se u mě přihodilo hodně věcí, nechci o nich mluvit. Jen bych se rád revanšoval. Vy jste pomohl mně, já teď mohu pomoci vám. Do Mnichova nejezděte. Jsou připraveni vás unést. Vědí, že se chystáte vyrazit na olympiádu.“

„Jak to můžete vědět?“

„Snadno,“ řekne Brodský a na malý lístek papíru, který vytáhne z kapsy, napíše: TAJNÉ SLUŽBY.

Josef si text přečte, vezme pero a ptá se: CIA?

Brodský zakrouť hlavou.

„Ne, Josefe. Mohu vám tak říkat?“

„Samozřejmě. Víte, Egone..., můžu taky?“

Přikývne.

„Stejně je mi záhadou, jak jste si za celý ty roky zapamatoval jméno jednoho bezvýznamného esenbáka. Tomu nemůžu věřit.“

„Zapamatoval. Navíc mám pocit, že do té hry tajných služeb jste se dostal jenom kvůli mně. Vyslychal mě tehdy nějaký Eckert.“

Josef automaticky na lístek napíše: KATEK.

Brodský se usměje.

„Právě on chtěl ode mě jména lidí, co by pro něho mohli pracovat. Udělal jsem tu školáckou chybu a napsal je. Mezi nimi i to vaše. Ráno jsem seznam roztrhal. Těch chyb bylo víc, dnes už vím, že se papír musí spálit. Na maličkostech stojí a padá svět.“

„To jo. Stejně bych se k nim ale dal, i bez toho vašeho seznamu.“

„Asi ano. Ale není to teď důležité, důležité je jen, že jeden z vašich přátel neopatrně napsal do dopisu, co posílal svým příbuzným za železnou oponu, že se chystáte na olympiádu. Zřejmě ho ani ve snu nenapadlo, jaký informační dárek tak dává StB do rukou. Oni kontrolují veškerou korespondenci, co jde na Západ i ze Západu, a vaše jméno tam má ještě pořád dobrý zvuk. Chtějí vás stále dostat a odsoudit. Provaz by vás neminul. Možná s vámi zamýšlejí ještě i jinou hru, podobně jako s Michalem Pánkem, vy ho asi znáte z ústředí jako...“

Brodský posunul papír blíž k sobě a napsal na něj:

MIKULÁŠE PÁTKA.

Hasil strnul. Dlouho se na lístek dívá.

„Toho jsem podezříval už tehdy, že pracuje i pro druhou stranu.“

„Byl dvojitým agentem, ale pravděpodobně až později. Před sedmi lety to na něj prasklo a komunisti ho uklidili přes Vídeň do Prahy. Chudák čekal, že skončí na Pankráci.“

„Chudák?“

„Svým způsobem ano. Vydírali ho přes jeho bratra, který živořil v Sovětském svazu. Vlastně neměl moc na vybranou. Ale pro StB byl důležitý ne snad proto, že by jim dodal nějaké skvělé informace o CIA, on byl pro ně k nezaplacení v dezinformační hře, kdy ho nechali vypovědět všechno o práci ve skupině Kašpara-Pátého, tedy zprávy, co už byly passé, ale oni je sepsali a vydali knížku, v níž tvrdili, že agenti komunistické strany se infiltrovali do špiček tehdejších agenturních skupin.“

„Ne, ne, já jsem pořád přesvědčený, že tenhle chlap už pro ně dělal tenkrát.“

„To ted' nechme stranou. Chci vás jenom varovat a přesvědčit, abyste nikam nejezdil.“

„Jinak mě unesou?“

„Přesně tak.“

„Pro koho děláte?“

„Z Bavorska jsem odjel do Izraele. Jsem izraelský občan, pracuju na velvyslanectví. Čerstvě. A tady máte důkaz, že vám nelžu.“

Egon Brodský vytahuje obálku a podává ji Hasilovi. Ten jen udiveně zírá. Na obálce je napsaná důvěrně známým písmem sestry Aloisie jeho adresa. Obálka je již roztržená, vytahuje dopis a čte. Nestačí se divit. I sestra ho před cestou do Mnichova varuje. Dozvěděla se od Rejžkových příbuzných, že se tam chystá.

Estébáci jedné noci vtrhnou do Josefova rodného domku, kde žijí Josefova maminka a sestra Aloisie s manželem. Zabaví všechna alba s fotografiemi rodiny. Přijíždějí i do Písku k sestře Žofii a žádají ji o novější Josefovy fotky. Chtějí vědět, jak Hasil vypadá dnes. Aloisii se to celé nelíbí. Dopis má razítko s datem třetího března, nyní je konec dubna.

Josef drží obálku s listem a cítí, jak ho bolí klouby. Jako by se vracelo všechno to šílenství od hranic.

„Kde jste ho vzal?“

„Estébáci ho stopli a nepustili dál. Ale dostal se k našemu člověku u nich. Tak už mi věříte? Rejžek jim dal informaci, aniž to tušil. Zlobit se na něho nesmíte, nemohl to předvídat. Koho by napadlo, že čtou každý dopis a že by je ještě mohl bývalý esenbák, vězeň a následně kurýr zajímat. Navíc by Rejžka ani ve snu nenapadlo, že ten, komu dopis píše, je agentem Státní bezpečnosti, pracuje pod krycím jménem Karel a má jediný úkol... Ptát se na vás, Josefe.“

Při těch slovech bere do ruky popsany lístek, škrtne zapalovačem. Pak popel rozmělní mezi prsty.

„Opakuju, Josefe, nikam nejezděte. Nemuseli by vás jen unést. Mají připravených víc variant, jedna z nich je, že nešťastnou náhodou vypadnete za jízdy z vlaku.“

„Takže, jestli tomu rozumím, já teď můžu děkovat za svůj život jedině Bohu a židovský tajný službě?“

„Ano, tak nějak. Ted' mě omluvte. Půjdu napřed. Vy tu sed'te aspoň pět minut, a pak se taky zvedněte. Kdyby něco, nemusím snad ani připomínat, že my dva jsme se v životě nesetkali.“

„A co s tímhle?“

Ukáže na dopis své sestry.

„To si nechte na památku. Nějakým nedopatřením vám dorazil poštou. I takové náhody se stávají.“

Ti dva si nepodají ruku, vlastně se ani nerozloučí. Josef dopije kávu a sedí jako zařezaný. Od chvíle, kdy přijel do Států, žije v domnění, že špionáž zůstává někde daleko za ním. Ted' už si není tak jistý. I tady o něm vědí. Únos z USA jde však zorganizovat daleko hůř než z Německé spolkové republiky. Vydechne. Pak se zvedne a vyráží do svého staromládeneckého bytu. Co chvíli se otáčí. Doma zůstane sedět v křesle, nerozsvěcuje. Kdy tohle skončí? Zase se mu bude zdát ten samý sen. Bude v něm převádět nějaké lidi, začnou je pronásledovat, střílet jako o život, a ono jde o život, s potem, bolestí v plicích i kloubech, se světlicemi a kulkou v noze. Nakonec ho chytanou. Odvezou do sklepení prachatické radnice a on jim při mučení prozradí své jméno.

V květnu 1972 zemřela Josefova matka Rozálie. Dozví se to až z dopisů svých sourozenců. Zádušní mši slouží mladý farář Miloslav Vlk a pohřeb se stává velkou manifestací. Legenda Krále Šumavy je mezi lidmi stále živá. A režim nemůže zapomenout, kolik desítek lidí převedl na Západ, jakou síť spolupracovníků si vytvořil v Pošumaví a vůbec v celých Čechách. Všichni Hasilovi jsou i po propuštění z vězení hlídání, dokonce se o nich v hlášeních píše jako o nežádoucích živlech. Farář Vlk dává Rozálii Hasilovou za

vzor všem matkám. Sama vychovala sedm dětí a všechny její dcery i synové věděli a vědí, kde je jejich místo ve světě. Kardinála Vlka se Josef Hasil jednoho dne zeptá, co si má počít s tím, že střílel na lidi. Strážmistra Kočího asi zabil on, neví, střílel přece každý keř, každý strom. Miloslav Vlk mu odpoví, že to byla válka, studená válka, a zabít protivníka ve válce není zločin ani porušení příkázání.

Josef nakonec na olympiádu neodjede, zato sleduje celé sportovní klání v televizi. Němci chtějí zapomenout na poslední hry s hákovými kříži v roce 1936, během nichž hejno bílých holubic vyděšeně vzlétlo přímo do plamenů olympijského ohně. Olympijská vesnice nepodléhá téměř žádnému bezpečnostnímu režimu, strážní jsou neozbrojení, každý si může chodit, kdy chce a kam chce, Josef nad tím kroutí hlavou a není sám. Vedoucí izraelské delegace Šmuel Lalkin upozorňuje úřady na nedostatky v ochraně sportovců, ale nikdo ho neposlouchá, jako by mluvil do zdi. Úředníci jen mávnou rukou. Izraelská výprava navíc nemá povolenou ozbrojenou ochranu, třebaže východoněmečtí a egyptští sportovci ji mají. Sportovní svátek se proměňuje v masakr.

Josef Hasil sedí u televizoru. Minulost na něho opět doráží. Střelba, krev. Nic už na světě nemá pevný bod. Nikomu se nedá věřit. Sejde se s Tondou Vítkem a Rudolfem Boleslavem. Poprvé jdou spolu do baru.

„Tak na ty chudáky kluky.“

„Ať je jim aspoň v tom židovským nebi dobře.“

„Na ně.“

Poprvé pil alkohol těsně po válce, z radosti. Naposledy pije s kamarády teď, z bolesti. Židovský tajný agent ho varoval před komunisty. Palestincům ale pozornost nevěnoval.

„Kurva fix, kluci, je mi z toho všeho na blití.“

„Ještě, žes tam nakonec nevyrazil,“ povídá Tonda Vítek a kopne do sebe panáka.

„Anděl strážnej,“ napadne Hasila. „Všichni lidi kolem mě jsou andělé strážní.“

Ve volné dny jezdívá Josef na ryby. Bere si prut, batoh a hurá na vlak. Zkouší štěstí nejen na amerických řekách, ale i na moři. Jednoho dne vstoupí do kupé. Naproti němu sedí postarší muž. Hasil si ho dlouho prohlíží, pak na něho promluví česky.

„Vy jste Vilém Krajčírovič, že jo?“

„Já? Ne, ne, s někým si mě pletete. Jmenuji se William Kray.“

„To je možný, ale já si vás pamatuju jako Krajčíroviče. Partyzán, co se svejma kámošema musel frknout za čáru, protože se namočil do tý Masarykovy vraždy.“

William Kray bledne. Rozhlédne se. Zvedá se a vykukuje do uličky.

„Ne tak nahlas. Vy jste kdo? Zas někdo od StB? Jasně jsem vám řekl už jednou, že tady s vámi spolupracovat nebudu, tady ani náhodou. Už před lety jsem to odmítl a odmítnu znovu. Vzpomeňte si, jak dopadl Vávra-Stařík. Dobře vám posloužil a vy jste ho za to všechno pověsili. Prý že zrovna jeho orgán měl dovolenou, že se to stalo nedopatřením. Tomu tak budu věřit. Nedopatřením budete vy nebo někdo jiný někde na výletě a bude po mně. Ne, ne...“

Hasil nestačí žasnout.

„Pletete si mě s tajemjma. Já jsem ten esenbák, co vás převáděl. Vyprávěl jste mi tehdy, jak to bylo v bytě u Masaryka.“

Krajčírovič-Kray zbledne. Posadí se. Vyhlédne ven z okénka.

„Tak to vůbec nebylo. Zapomeňte na to.“

„Nebylo?“

„Ne! Už musím vystupovat, poroučím se.“

„Tak běžte, když musíte. Protože jste si to vymyslel, tak celý národ naivně věří, že Masaryka zabil major Schramm.“

Vilém-William se zarazí. Ohlédne se k Josefovi. Polkne. Očka nervózně zamrkají.

„Schramm ho opravdu zabil. Schramm se s Vávrou-Staříkem neměli moc v lásce, proto je tam Slánský poslal, aby na sebe dohlédl. Ale nevěřte ani jedné verzi, všechno je v týhle hře plný dezinformací, jenom špetka z toho všeho stojí na pravdě.“

„Vy tu hru taky hrajete?“

„Já? Už ne.“

„Tak, jak to bylo s Masarykem?“

„Musím už jít, sbohem.“

Krajčírovič-Kray vyjde rychle do uličky a zmizí. Když Josef vyhlédne z okénka, nikde ho na peronu nevidí.

Vilém Krajčírovič zemře ve věku třiasedmdesáti let při výbuchu zemního plynu ve druhém poschodí několikapatrového obytného komplexu v Allentownu. Podle policie půjde o nešťastnou náhodu a nikdo se případem hlouběji zabývat nebude.

Josef Hasil žije sám. Žádná žena do jeho života nesmí vstoupit. Nechce už ubližovat. Člověk nikdy neví, co se s ním stane. Ale v padesáti se seznámí s paní Eliškou, vdovou se třemi dcerami. Vezmou se až v roce 1974, to už je ženatý i jeho syn Pepík. Ten v den otcovy svatby pozve celou hospodu Na baráku v Prachaticích na panáka.

S domovem je Josef Hasil ve spojení díky sestře Aloisii. Občas si zavolají, pravidelně si píší. Ani jeden z nich nečeká, že by se ještě kdy viděli. Koncem osmdesátých let se stane zázrak. Komunisti povolují Aloisii cestu do Kanady za bratrem Juliem. Estébáci si ji před odjezdem pozvou, musí jim podepsat, že se nesetká se svým mladším bratrem Josefem v USA. Vízum má jenom do Kanady, tak ne aby ji napadlo něco jiného. Bez mrknutí oka podepíše, co by nepodepsala, jim je do toho houby, že už dopředu Jarda domluvil rodinné setkání i s Pepíkem u něho doma. Na letišti na ni oba bratři čekají. Budou si povídat celý den, téměř celou noc. Je to zázrak, mohou se pohladit, zasmát se, jako kdysi...

Domů do Zábrdí se dostane Josef hned po převratu. Je jaro roku 1990 a o jeho příjezdu vědí jen sourozenci. Stejně se ale o něm doslechnou novináři a deníky jsou plné Hasila, Krále Šumavy. Ta publicita mu není příjemná, rád by se setkal s lidmi, které znával tenkrát, po válce a po Únoru. S lidmi, kteří mu pomáhali. Přežilo jich ale málo. S Aloisií jdou navštívit matčin hrob.

V dalším roce přijede i s Eliškou. Sejdou se s Antonínem, Aloisií, Žofií a Anežkou v Českých Žlebech. Hledají Bohoušův neoznačený hrob. Pokládají květiny ke hřbitovní zdi. S Eliškou odjíždějí na Moravu, ona pochází z Brna. Tady je budou lidé vítat s otevřenou náručí. Josefa jako hrdinu. Na Šumavě se na něho místní, kterým v době, kdy chodil přes hranici, bylo nejvýš pět šest let, dívají jako na vraha a prospěcháře. Komunistická propaganda prosákla do jejich způsobu uvažování. Nedojde jim, že sousedé jejich rodičů netrpěli kvůli Hasilovi, ale kvůli režimu.

Ted' je ale ještě rok 1990 a za ním míří i mladičká studentka z univerzity. Prý chce psát diplomovou práci o převáděcích a o hrůzách padesátých let v šumavském pohraničí. Kdo jiný by jí k tomu měl co říct, když ne on?

„Začalo to..., jak to mám sakryš vědět?“

Starší proplešatělý muž v brýlích se silnými plastovými obroučkami si není schopný vzpomenout. Sedí proti ní, upíjí limonádu a neustále šilhá kolem... Nikdo z místních s ním nemluví. Všichni se ho straní.

Z lidí okolo dívka cítí nenávist a zášť. Proč? Kvůli... A není to všechno dnes už jedno? Je, nebo není?

„Nenávist v sobě obsahuje zárodek moci,“ napadá mladou studentku. „Vůle, která přechází v čin. Mnohdy zaslepený, ne vždy vědomý... Ale čin... Zásah do života, osobního i cizího, zásah do skutečnosti měnící přítomnost v nabitou černou kouli, co vybuchuje a zabíjí. Ti kolem, mít jen o špetku té vůle navíc, jistě by ho hned ted' a tady umlátili. Ještě před rokem by stačil napřažený ukazováček – to je on! Dnes už lynčování není v módě, dnes je moderní sametový úsměv a dlaň se zdviženým ukazováčkem a prostředníkem.“

„Někde jsem četla..., že Čechy jsou střeva Evropy... konečník... prdel...“

Ani neví, proč to řekla, snad aby mu dala najevo, že je s ním na jedné palubě, ona o něm nesmýšlí jako ti tady.

„Češi jsou úžasný malý národ. Národ uchovaný v područí mohutnějších, skrytý pod paží tu Rakouska, jindy Německa, nedávno Ruska, dneska touží po Americe. Zvláštní... Čechové. Plní strachu a všetečné nasranosti. Smějící se..., ale s vážným výrazem. Taký kdo jiný by si mohl vymyslet takovou absurditu jako socialismus s lidskou tváří...”

Proboha, holka, co to tady meleš? napadá ji.

„Jo, to znám,“ řekne on a podívá se na ni. „Nenávist. Za to všechno, co museli oni a jejich rodiče vytrpět. Na jednu stranu je chápu. Říkají si: Přijede si sem po čtyřiceti letech a jako by se nechumelilo, hned by se bratříčkoval a vzpomínal, hajzl jeden. On tu žít nemusel, on ne, radši si zdrhnul za kopečky. Měl tam zůstat hned a nikdy se nevracet. Co my jenom kvůli němu... Tak tohle si říkají. Víte, slečno, byla doba, kdy se platilo i za prohozený slovo s tímhle tehdy mladičkým chlápkem,“ bodne se ukazováčkem do prsou. „Nedej bože, když jste mi půjčila kolo nebo mě nechala přespát. Za to, že mi ženská dala najíst, zaplatila dvanácti lety kriminálu. Takový se mnou tehdy byly známosti.“

Jeden z příchozích si odplivne. Schválně hned u jejich stolu.

„Co kdybysme šli radši ven, slečinko,“ řekne. Takové přijetí nečekal.

„A to jsem se tak těšil domů. Sakra, copak to moh člověk tušit, že se tolik let bude bolševik držet? Jako klíště.“

Vycházejí před hospodu, on se svou nedopitou kofolou a ona se studeným kafem.

„Tak, jak to vlastně celý začalo, pane Hasile?“ ptá se dívka znovu.

„Sedneme si tamhle pod lípu, nikdo aspoň nebude poslouchat.“

Opřou se o kmen stromu a zadívají se nahoru do koruny.

„Po lípách se mi za oceánem stejskalo. Roste tam všechno možný, ale lípa? Ta ňák ne.“

Upije a konečně se jí podívá do očí. Ona v těch jeho vidí smutek a únavu.

„Ani nevíte, jak mě to sere, že tyhle buráci dodneška nic nepochopili. Nepochopili, že pro bolševiky nikdy světová válka neskončila. Voni jako by furt byli v ilegality a vedli partyzánskou válku proti všem, teda do chvíle, než byl ten únorovej převrat. Pak už mohli vraždit se vsí parádou a dokonce to lidu servírovat v přímým přenosu, jako tehdy s Horákovou. Dát trest smrti ženský, která se prohřešila jediným, že měla jinej názor na svět! To dokáže jenom naprostej chudák. A monstrproces s naší famílií: Tonda vyfasoval dvaadvacet let, Aloisie a Anežka po osmnácti. Na mě, Bohouše a Jardu už nemohli, klukům se podařilo včas přejít do Bavorska. Žofii odsoudili ve třiapadesátým na devět let. Máma byla půl roku ve vazbě. Byli by ji utýrali. Když se pak začali likvidovat mezi sebou, dost mě to pobavilo. Když popravili Slánskýho, říkal jsem si, jaká by to byla prdka, kdyby sejmuli i samotnýho Gottwalda. Nakonec jsem pochopil, že všichni byli jenom pouhý loutky, pravej principál byl velkej generalissimus Džugašvili.“

„Džugašvili?“

„Vy ho znáte jako Josifa Vissarionoviče Stalina. Stejně je to, slečinko, paradoxní. Stalin se jmenoval občanským jménem Džugašvili, Lenin nebyl Lenin, ale Uljanov, za Trockým se schovával Bronštejn. Jak jim mohlo tolik lidí uvěřit, když ani neměli dost odvahy postavit se a žít s vlastním jménem? Pořád se za něco schovávali. Za světovou revoluci, za Marxe, za dělníky, za lid.“

„A kdybyste věděl, jak to dopadne, udělal byste to zas?“

„Nevím. Možná to za to nestálo. Ale... Víte, že asi i jo?“

I když... kdybych věděl, kolik lidí to odskáče, že nás Američani vodili za fusekli, nikdy nechtěli vtrhnout do Československa a postavit se bolševikovi, jenom nás mladý blbý kluky využili. Ale nelituju, to zas ne. Jestli bych znovu chodil přes čáru a převáděl? Jestli bych znovu střílel? Tenkrát, slečno, nebyla jiná možnost. Jo, bejt v tý samý situaci, udělal bych to zas. Někdo se jim postavit musel. Voni by si nakonec mysleli, že můžou všechno. Jo, nelituju jedinýho dne, kdy

jsem jim škodil. Měli z mýho jména takovou hrůzu... báli se, že by nás mohlo najednou bejt víc, že nakazím další mladý kluky, co vezmou do ruky zbraň a už se nenechají odstřelit jako škodná, naopak, budou střílet ty jejich zelený paňáky na hranici, stačí, když vystrčí hlavu, a prásk! Máš ji, hajzlíku. Těch mladejch pohraničníků mi bylo i trochu líto, samí mladoučký a hloupí kluci. Neměli ánunk, komu tlačej káru.“

„Vy jste byl ale taky esenbák, nebo ne? A navíc pohraničník. Byl jste i komunista?“

„Nikdy jsem k nim nevstoupil, ani nikdo z mejch bráchů a sester.“

Studentka pozoruje jeho tvář. Třebaže mu je přes šedesát, pro-sakuje z ní podoba tehdejšího mladíka. Chápe, co na něm všechny ženské a milenky viděly. Osobní kouzlo. Pořád má neskutečné osobní kouzlo. Číší mu z očí, schovaných za silnými skly brýlí. Mělo jí svitnout, proč se pro něho tolik lidí obětovalo.

Usměje se na ni a ona zas na Krále Šumavy, na stárnoucího muže.

„Často se mi od té doby zdál jeden sen. Pokaždý stejný hororový sen. Přecházím hranice a oni mě chytanou. Zatknou mě. Zatím ale neznají mý jméno, neví, že jsem Hasil. Hrozím se chvíle, až to zjistí. Pak mě totiž čeká oprátka. S tím strachem jsem se noc co noc probouzel. Víte, jak dlouho? Celých čtyřicet let, co byli komunisti u moci. A přesně předloni sedmnáctýho listopadu jako když utne. Nic. Od té doby spím jak mimino až do rána. Žádný hranice, žádný přechody, žádný střílení a zatýkání, žádná oprátka.“

Povzdychne si. Ochladí se. Dívce se zachvějí ramena. Všimne si toho. Vezme své sako a přehodí jí ho přes záda.

„No jo, tak dobře. Pojd'te, půjdeme do tepla.“

„Kam?“

„Do mýho rodnýho baráku v Zábrdí. Žije tam sestra Aloisie. U ní si dáme teplej čaj, přespíte v jednom z pokojů. Je mi jasný, že nemáte kam jít. Nebo snad jo?“

Zavrtí hlavou. Hasil má pravdu. Jen ještě odnese sklo zpátky do výčepu.

Pak jdou společně k širokému volvu. Ona usedne na místo spolujezdce, on zatím rozsvítí světla a nastartuje. Než sešlápne plyn, podívá se na ni. Za silnými brýlemi zavíří vrásky a v očích se mihne něco zvláštního. Neumí to popsat, ale kdyby byl mladší, tak snad...

„Jste pěkná holka, víte to?“

Usměje se na něho.

„Myslím, že ten začátek je nějak spojenej s Egonem Brodským,“ řekne a uchopí řadicí páku. Tak tahle ruka tiskla spoušť, napadne dívku a taky jí probleskne hlavou, že tahle ruka musela hladit holky, se kterými kdy chodil. Všechny na tu známost doplatily. Všechny.

„Kdo je to ten Egon Brodský?“ zeptá se.

Zakloní hlavu a zavře oči. Zhluboka vydechne.

„Egon Brodský. Na počátku toho mého zatracenýho příběhu byl právě on.“

Egon Brodský, dnes ráno člen komunistické strany a úředník ministerstva zahraničních věcí, stojí ve fialovém tichu, zhluboka nadechuje vlhký vzduch přeplněný vůní dřeva, mechu a rašelinového močálu s hnijícími úlomky větví. Točí se mu hlava.

Stojí svobodně v silném poryvu větru. Je v Bavorsku. Za ním z temnoty svítí bílý hraniční kámen.

Šumava 2007–2012

DOSLOV

Prameny pro napsání tohoto románu jsem sbíral od pamětníků, ale i z literatury. Vyrůstal jsem v Hasilově kraji, hrával si s kamarády po lesích v místech, kudy chodíval, kde se skrýval. Josef Hasil byl a je pro nás kluky stejným hrdinou jako třeba Tecumseh, Geronimo, Sedící býk nebo Rob Roy, ti všichni bojovali za podobné hodnoty jako on. Za svobodu a možnost žít beze strachu ve své zemi.

Zpočátku, když mu s Josefem Vávrou, jeho synem, voláme, nechce se mnou vůbec mluvit. Má už dost mediální pozornosti, necítí, že by byl něčím výjimečný, říká: „Takových jako já byla celá řada, ti všichni jsou Králové Šumavy, já měl jenom obrovský štěstí, přežil jsem.“ Teprve, když vyprávím příběh naší rodiny, z matčiny strany komunisti, z tátovy katolíci, a já mezi tím jako mezi mlýnskými kameny; v nejkritičtějším věku vyrůstám bez táty, kterého komunisti zavřeli na dva roky za rozkrádání socialistického majetku, třebaže neukradl ani korunu. Naše rodina musí odevzdat státu deset tisíc korun, které nám po otcově rehabilitaci nikdo nevrátí. Teprve pak Josef Hasil svolí, abych o něm napsal román. Bude si se mnou povídat.

Od června do prosince 2011 volám k Hasilovým do Chicaga obden. Josef, který každé ráno cvičí, si stěžuje, že nemůže stoupnout na pravou nohu. Za týden už leží v nemocnici. Vypověděly mu službu obě nohy a on trpí silnými bolestmi. Z nemocnice ho přivezou těsně před Dnem díkůvzdání. Leží, denně k němu dochází ošetřovatelka. Už si povídám jen s paní Eliškou, nechci ho vyčerpávat otázkami a vzpomínáním.

Volám Josefovi Vávrovi do Dvorů u Prachatic, že zdravotní stav jeho táty se zhoršuje. Za pár dní mi Josef volá zpátky, že se z toho táta vylízal, má tuhý kořínek. Chystám se navštívit Josefovou matku Marii Br-äuerovou. Její syn se setkání bojí, nechce být zprostředkovatelem, proto si sháním adresu jinde. Jdu za ní těsně před

vánočními svátky, nesu bonboniéru a balíček s kávou. Stojím dole u vchodu a ona se vyklání z okna, ne, nebude se mnou mluvit, nechce vzpomínat.

Za Aloisíí Součkovou jsme se vydali v létě roku 2010. Seděli jsme na zahradě před domkem a čtyři hodiny si povídáme. „Jak jste mohla přežít tolik let na samotce?“

„Jak? Normálně. Pracovala jsem a věděla, že jednou mě musí pustit ven, kde se setkám se svým mužem. Chudák si taky odseděl kus života. Naši dceru jsme neměli možnost spolu vychovávat. Když rostla, my hnili v lágru. Ještěže se o ni postarala maminka.“

Julius a Antonín umřou dřív, než se s nimi stihnu setkat. Stejně tak i Jan Mašek s Jaroslavem Kaskou; naštěstí mám v ruce jejich písemné vzpomínky v drobné brožůře, kterou vydal Jan Mašek vlastním nákladem. Po smrti je i Žofie.

Dnes už ze sourozenců žije kromě Josefa Hasila jen jeho sestra Anežka. Za ní jdeme s mou ženou. Anežka bydlí v paneláku, sedává u okna a dívá se na Prachatice. Zpočátku o setkání nechce nic slyšet. Domluvit rozhovor se snaží Michal Kočan a jeho žena Bohunka, ovšem bezvýsledně. Až přímluva Milady Havelkové, maminky mých kamarádů a spolužáků Františka a Adolfa Zikových, mi k ní otevírá dveře. Uvědomuju si, že jsem chodil do třídy i s Mirkou Hasilovou. Tehdy mě ani ve snu nenapadlo, že budu v dospělosti psát knihu o jejím prastrýci. Sedíme několik hodin v malé kuchyňce, popíjíme čaj a posloucháme smutný příběh. Paní Anežce dodnes nikdo nevysvětlil, proč ji vláčeli po pracovních táborech, dodnes se jí nikdo neomluvil. Nic neprovedla, byla mladá a mládí jí ukradli komunisti. Vypráví o poměrech v lágrech, jak celé rodině dávali komunisté najevo, že jsou nežádoucí, o soudu, o Marii Pavelkové, kterou mučili. Její otec se raději oběsil, ale ona stejně během soudu vystrčila na soudce holý zadek.

Na prachatickém náměstí se scházím se synem hospodského ze Zábrdí Františkem Fáberou. Vypravuje, co všechno se v rodině povídalo a co slyšel od táty, když se po letech vrátil z lágru.

V čajovně U Hrušky mám schůzku s pamětníkem Václavem Pancerem, otcem mého dobrého kamaráda. Pan Pancer vypravuje o poměrech ve městě po únorovém převratu, o tom, jak chytili Antonína Hasila, jak utíkal za kopečky esenbák Josef Ludvík, jak na něho měli estébáci políčeno přímo na území Lázní svaté Markéty v jeho bytě, když odtud předtím vyhnali jeho ženu i jejich dva malé syny.

Milada Havelková mi domlouvá setkání s dalšími pamětníky, kteří nechťejí být jmenovaní a kteří si živě pamatují na mučení pod starou radnicí, na razii, při níž byli zatčeni všichni Hasilovi příbuzní, sousedé a známí.

Dozvídám se o praktikách estébáka Františka Lece, esenbáka Lence z Vimperka, Ludačky z prachatické StB, o tom, jak se mučení vězni po amnestii pomstili a Lece zmlátili.

Od lidí z okolí Řepešína slýchávám zkazky o Rejžkovně a přestřelkách. Každá vesnice na Prachaticku má své tragické příběhy, osudy, mýty i legendy spojené se jménem Josefa Hasila.

Co doba, to jiný mýtus, jiné obrazy, odlišné barvy.

Každá epizoda z této knihy má hned několik variant, podle počtu pamětníků. Vybírám vždycky jen jednu. Tu pravděpodobnější? Nebo snad pikantnější? Ne, pouze tu, co se nejvíc blíží verzi samotného Josefa Hasila. Ten však vypravuje jednu a tutéž událost pokaždé s jemnými odchylkami, proto ho zpovídám víckrát s časovým odstupem, abych se dobral přesnějšího obrazu. Podesáté, posté přepisují, škrťám, měním.

Tak dlouho se snaží vytěsnit nepříjemné události od hranic, zvláště po trýznivých snech, které se mu zdají téměř každou noc – střelba, po níž je chycený a odvážen do vězení, křičí ze spaní, že se nesmějí dozvědět, kdo je... pilulku s jedem připravenou k rozkousnutí – až opravdu začíná zapomínat. Jeho vlastní prožitky zakryje mlha.

A mlha patří i k příběhu o Králi Šumavy...

PODĚKOVÁNÍ ZA ROZHOVORY, VZPOMÍNKY A POMOC

Josefu Hasilovi z Chicaga, jeho ženě Elišce, Aloisii Součkové (rozené Hasilové) ze Zábrdí, Anežce Kolářové (rozené Hasilové) z Prachatic, manželům Vávrovým ze Dvůrů u Prachatic, Václavu Pancerovi st. z Prachatic, Františku Fáberovi ml. z Prachatic, Miladě Havelkové z Prachatic, zaměstnankyním prachatického archivu, Lud'ku Navarovi z Brna, Vlastimilu Schartnerovi z Vimperka, Jiřímu Kratochvilovi z Moravského Krumlova, Liboru Svobodovi z Ústavu pro studium totalitních režimů a mnoha dalším lidem, kteří chtěli zůstat v anonymitě.

David Jan Žák
Návrat Krále Šumavy
Román o Josefu Hasilovi

Návrh obálky Jiří Troskov
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 2.0 z 15. 3. 2021

ISBN 978-80-274-0467-4 (epub)
ISBN 978-80-274-0468-1 (pdf)
ISBN 978-80-274-0469-8 (prc)